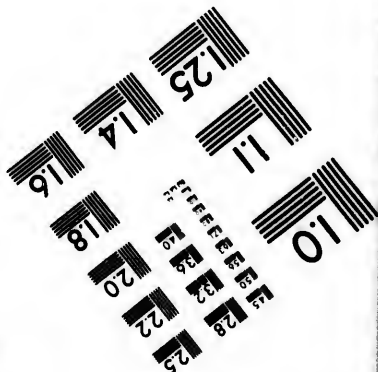
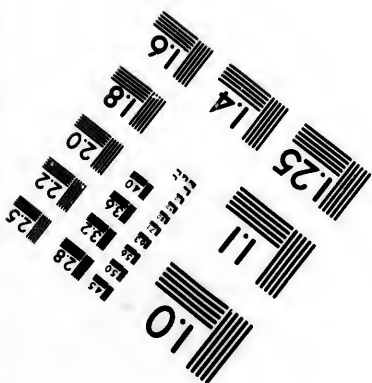
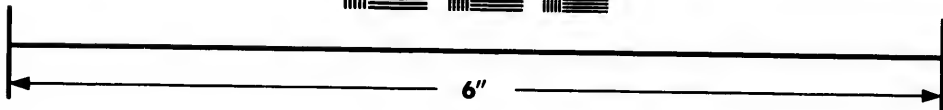
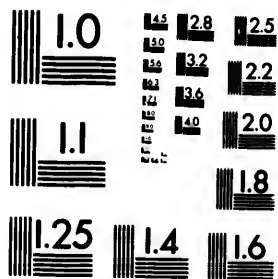

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

0
16
18
20
22
25
28
32

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

01
03
05

© 1983

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

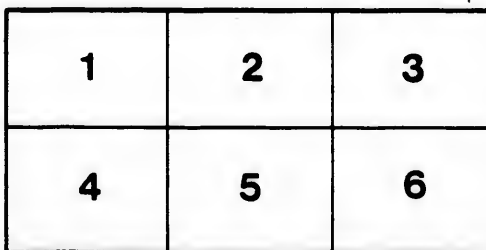
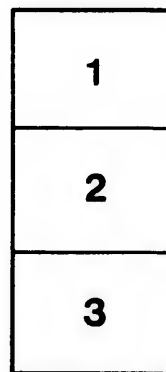
Glanbow-Alberta Institute
Calgary

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Glanbow-Alberta Institute
Calgary

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

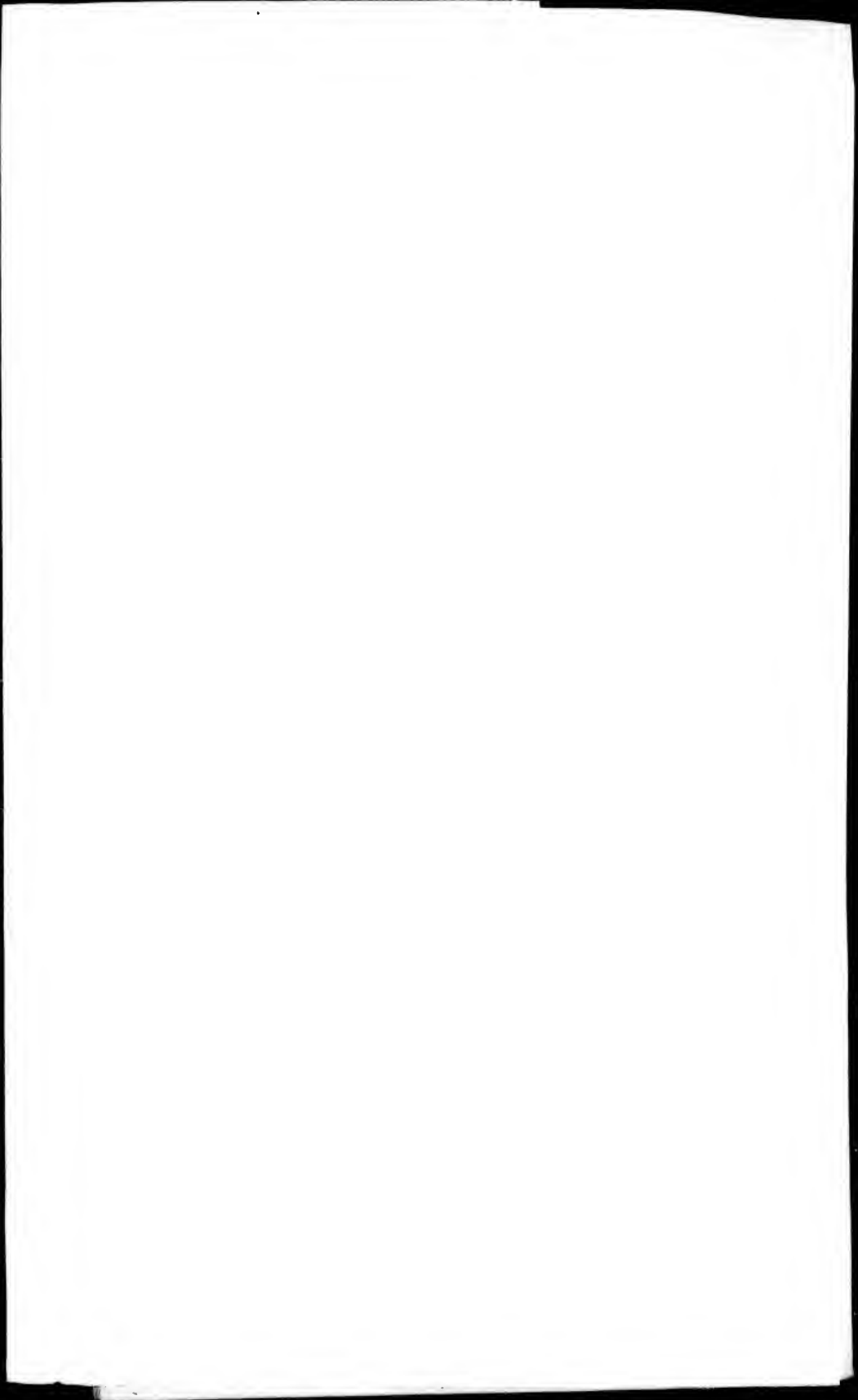
Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

errata
to

pe lure,
on à

C

E

D

U

Ge

NATUURLYKE
EN
BURGERLYKE
HISTORIE
VAN
CALIFORNIA.

BEHELZENDE
Eene naauwkeurige Beschryving van dat *Gewest*, desselfs
Grond, Bergen, Havens, Meiren, Rivieren en Zien, Dieren,
Gewassen, Mineralen en vermaarde *Parel-Visscheryen*.

DE
Gewoontens van desselfs *Inwoonders*, hunnen *Godsdienst,*
Regeering, en *Levenswyze* voor derzelver *Bekering*
tot den *Christelyken Godsdienst* door de
Zendingen der Jesuiten.

MITSGADERS
De *Berichten* van verscheidene *Roizen* en *Tochten*, tot *Ter-*
nederzettingen derwaards gedaan; van de *dadelyke*
Opnemingen dier *Landstreek*, derzelver
Inham, en der *Kust* van de *Zuyd-Zee*.

Uyt het oorspronkelyk *Spaans* van MIGUEL VENEGAS,
Jesuit te *Mexico*, te *Madrid* in 't Jaar 1758 uytgekomen,
in 't *Engels*, en nu in 't *Nederduyts* vertaald door
J. J. D.

IN TWEE BOEK-DEELEN.

TWEDE DEEL.

TE HAERLEM,

Gedrukt by *Johannes Enschedé*, Stads-Drukker. 1762.

T V

SS

De
d

Hoon
XII

XIV

XV

I N H O U D
VAN HET
TWEEDE BOEK-DEEL.

VERVOLG VAN DE
DERDE AFDEELING.

De Verovering van CALIFORNIA
door de *Jesuiten*, en derzelver Ver-
richtingen aldaar tot den te-
genwoordigen Tyd toe.

HOOFDSTUK.

Pag.

XIII. *Zyne Majesteit de Koning zendt nieuwe Versterkingen na CALIFORNIA; Vader Salva-Terra sterft op zyne Reis na Mexico; de Toestand van Zaken in het voorsz. Gewest.*

I

XIV. *De Vervorderingen der Zendingen onder het Bestier der Vaders Sistiaga en Tamaral. De Stichting der Zending van La Purissima. Het bouwen van een Schip in CALIFORNIA, onder Opzigt van Vader Ugarte. Vader Bravo verwerft een tweede te Mexico: Hy sticht de Zending van La Paz, en Vader Helen die van Guadaloupe.*

21

XV. *Vader Guillen onderneemt de Opneeming der West-Kust, en Vader Ugarte die van de Bocht van CALIFORNIA tot aan de Rivier Colorado, en aan de Kust der Zuydzee worden drie Havens ontdekt.*

5

40
XVI. De

I N H O U D.

HOOFDSTUK.

Pag.

- XVI. *De Zending van Nuestra Senhora de los Dolores del Sur, door Vader Guillen, en die van San Jago de los Coras, door Vader Napoli gesticht.* 69
- XVII. *De Oprechting der noordelyke Zending van San Ignatio door Vader Luyando, benevens derzelver Vervorderingen. Dood der Vaders Piccolo en Ugarte. Oproeren der Pericues, en Stichting der Zending van San Joseph op Cabo San Lucas, door Vader Tamaral.* 86
- XVIII. *De Opneeming der Eilanden Los Dolores by Vader Taraval. Bericht van andere, in de Kreek van Santa Barbara aan de Zuydzee ondernoomen. De Stichting der Zending van Santa Rosa door dien Vader, en de Opstand der Coras, by gebrek van beoorlyk Guarisoen.* 107
- XIX. *De eerste Aankomst van een der Galjoenen uyt de Philippines te Cabo San Lucas. De Verversing van het Scheepsvolk en de Geneezing der Zieken. De Vaders Carranco en Tamaral sterven als Martelaars door de Handen der Pericues. Vader Taraval ontkomt door de Vlucht. Vier Zendingen worden afgelopen, verstroot en vernielt.* 120
- XX. *Alle de Zendelingen neemen, uyt Vrees en Wantrouwen voor de noordelyke Indianen, hunne Vlucht na Loretto. Een zeer aanmerkenswaardig Voorbeeld van de Getrouwigheid der Yaquis. De genomene Maatregelen der Vaders, om de zuydelyke Indianen te bevreemden.* *Het*

I N H O U D.

Pag.	HOOFDSTUK.	Pag.
69	<i>Het Ongeluk, het Galjoen van de Philippines overkomen. De Gouverneur van Cinaloa gaat na CALIFORNIA. De Dood van den Vader Julian de Mayorga. De Pericues bedaaren; en de Zending van San Lucas bekomt een nieuw Guarnisoen.</i>	141
86	XXI. <i>De zuydelyke Zendingen worden gelukkig herstelt. De uytstekende Maatregelen, by Koning Philippus V., tot Vervordering van het Wingewest genomen. Zyne tegenwoordige Majesteit Ferdinand VI. keurt dezelve volkomen goed.</i>	158
107	XXII. <i>De Voorbereidingen, ter Voldoening aan de voorensfaande Koninglyke Beveelen te Mexico gemaakt. De Pogingen, om in de Provincie van Maqui door te dringen. Vader Sedelmasser begeeft zig na de Rivieren Gila en Colorado. De Kust van CALIFORNIA wordt tot aan de voorsz. Rivieren toe opgenomen. De Expeditie van Vader Courfay tegens de Apates. De laatste Berichten van de Zendingen van CALIFORNIA, Sonora en Pimeria, tot het Jaar 1752 toe.</i>	170

120

I N H O U D.

VIERDE AFDEELING.

Behelzende V. BYVOEGZELEN, tot het Bericht van CALIFORNIA behoorende.

	Pag.
INLEIDING.	209
BYVOEGZEL.	
I. <i>Eene beknopte Beschryving der buytenste Kust van CALIFORNIA, door Gomara.</i>	221
II. <i>Verhaal der Reize van den Capitein Sebastian Vizcaino in het Jaar 1602; waarin de Buyten- of West-Kust van CALIFORNIA aan de Zuydzee is opgenomen.</i>	223
III. <i>Verhaal der Reize van Vader Fernando Con- sag, Zendeling van CALIFORNIA, ge- daan ter Opneeming der Oost-Kust van CALIFORNIA tot aan derzelve uyer- ste Einde, de Rivier Colorado; uyt Last en op Bevel van Vader Christoval de Es- cobar en Slamas, Provinciaal van Nieuw- Spanjen, in 't Jaar 1746.</i>	298
IV. <i>Eene Beschryving van CALIFORNIA, op- gesteld door den Capitein Wood Rogers, een Engelsman; alsmede van zynen Tocht, in het Jaar 1710 na de Zuydzee gedaan.</i>	341
V. <i>Uyttrekzel van zommige Plaatsen in de Reis- beschryving van den Commandeur An- son; benevens eene Verdediging van de Jesuiten.</i>	349

NA-

NATUURLYKE EN BURGERLYKE
HISTORIE
VAN
CALIFORNIA.

DERDE DEELS,

XIII. HOOFDSTUK.

Zyne Majesteit de Koning zendt nieuwe Versterkingen na CALIFORNIA; Vader Salva-Terra sterft op zyne Reis na Mexico; de Toestand van Zaken in het voorsz. Gewest.

Het Jaar 1717 wierd in het midden van de Beslommeringen en Zorgen begonnen, gelyk wy daarvan hiervooren in het eerste Boek-Deel gewaagt hebben. De onvermoeide Vader *Salva-Terra* was nu door hoogen Ouderdom en Ongemakken afgesloofd; de Pynelykheden van den Steen, waaraan hy lang gequynt had, wierden hoe langer hoe heviger.

II. Deel.

A

get

**

EN,
IA

Pag.

209

te
a. 221

a-
r-
r-
n. 223

n-
ge-
an
r-
st
s-
w-
298

p-
rs,
nt,
n. 341

is-
n-
de
349

NA-

ger; doch zyn Yver kon echter nog niet verflaauwen, om zynen nuttelyken Arbeid te vervorderen, behalven wanneer hy buyten staat was van over einde te zyn, en alsdan maakte hy zyne meeste Bewerpen van ieder byzonder Ding met de grootste Zorg en Oplettendheid. Doch het quam wel haast te blyken, dat zyne Arbeid na het Einde snelde.

Vader *Nicholas Tamaral*, voor de beworpene Zending van *la Purissima* bescheiden, quam in de Maand *Maart* in de Baai van *San Dionysio*, of van *Loretto* aan, met Brieven van den Pater Provinciaal *Gaspar Kodero*, waarin gemeldt wierd, dat de nieuwe Onderkoning *Don Gaspar de Zuniga*, *Marquis de Valero*, op den 10 *Augusti* 's jaars te vooren te *Mexico* aangekomen was, en de uyt-drukkelykste en byzondere Beveelen van het Hof tot de Verwinning van *California* mede gebragt had; dat hy zelve ook zeer genegen was die gewigtige Zaak werkstellig te maken, ten welken einde zyne Excellentie zeer verlangde met den Vader *Salva-Terra* daarover te raadpleegen; hem verzoekende zonder uytstel na *Mexico* te keeren, in welk Vertrouwen hy Vader *Tamaral* had afgezonden, en hem, by zyne Terugreize, nog van andere Zendingen en Medehelpers zoude voorzien, niet tegenstaande de Provincie daarvan niet al te rekkelyk bedeed mogt zyn.

De goede Vader *Salva-Terra* besloot, onaangetzien zyne hooge Jaaren, Zwakheden en Pynen, geene Ongemakken, Gebrek noch Gevaaren te ontzien, en ging den 31sten dierzelfer Maand na *Masanchel* scheep, verzeld door *Jayme Bravo*, die hem in zynen bekommerden Toestand niet wilde verlaten, terwyl het Bewind van Zaken aan Vader *Ugarte* opgedragen bleef. Zy hadden eene gemakelyke Reis van negen Dagen over den Inham; doch
de

de Beweging by den verderen Tocht over Land na *Tepique* vergrootede de Pynelykheden van dien ouden Man, en wel zodanig, dat hy niet te Paerd kon zitten: Nu wilden zyn Yver voor de Regeering, noch de Noodzakelykheid zyner Reize gedogen, zig langen Tyd te *Tepique* op te houden, weshalve hy zig op de Schoulers der *Indianen* na *Guadalaxara* deed dragen, hetgeen met de grootste Pynen gepaard ging. Dezelve namen alhier zodanig toe, dat hy geduurende twee Maanden met den Dood lag te worstelen. Wanneer hy nu bemerkte, dat zyne laatste Uur quam naderen, zo deed hy Broeder *Jayme* by zig komen, dien hy onderrechtde en Volmagt gaf, om het Belang der Zending te *Mexico* te bevorderen, waarop hy met de uysterste Gelatenheid den Geest gaf. De gansche Stad en de geheele Provincie was over zynen Dood ten uystersten bedroefd. Zy hadden hem lange Jaaren als haaren Vader bemint, en als eenen Man, van voorbeeldelyken Wandel en uytstekenden Yver in het bekeeren der *Indianen*, in groote Achtting gehouden; doch over eene Omstandigheid waren de Liederen van allerhande Staat en Rang het meeste aangedaan; namentlyk over de buytengewoone Droefheid en Verlegenheid der *Californianen*, welke met hem mede gekomen waren.

De gansche Stad woonde zyne Begravenis by; alle Plaatsen weêrgalmden van zynen Lof, en zyne Overblyfselen wierden in de Capel, by hem ter Eer van O. L. V. van *Loretto* gesticht, bygezet.

Vader *Bravo* schikte de verscheidene aan hem overhandigde Geschriften in Orde, en begaf zig na *Mexico*, alwaar hy den Onderkoning volkomen genegen vond, om het Welzyn der Zending, zo wel als de Verwinning van *California*; te bevorderen. Het Bevel daartoe was by zyne Majesteit *Philippus V.* den 29 *January* 1716 onderteekend, en eindigde,

na de Herhaaling van alle de voorgaande Beveelen, tot en met het laatste van den 26sten *July* 1708, in deze Uytdrukkingen: „ En nademaal nooit eeniger- „ hande Rekenfchap aan den Raad der *Indiën* ge- „ daan is van de Volvoering myner laatste ernstelyke „ Beveelen, noch eenig het minste Verslag van den „ tegenwoordigen Staat der Bekeering van de *Californianen*; en overwegende de groote Aange- „ legenheid der Aanmoediging en Bevordering van „ den Christelyken Godsdienst aldaar, door alle „ maar mogelyke Middelen en Wegen, zo heb Ik „ goedgevonden aan u deze Zaak bekend te maken, „ ten einde gy, daarvan behoorlyk onderrecht zyn- „ de, u zelve, gelyk Ik u by dezen gelast en beveel, „ zorgvuldig en met allen Yver U zult hebben te „ benaarftigen, de Volvoering en Nakoming der den „ 26 *July* 1708 gegevene Last en Volmagt, byzon- „ der ter Vervordering van dat Wingewest strekken- „ de, te doen verligten en gemakkelyk te maken, „ en My Verslag te doen van al hetgeen omtrent de „ Volvoering dezer Beveelen zal verricht zyn; doch „ zonder eenige de minste Verandering in de Form „ der Regeering en het Bestier van Zaken in *California* te gedoogen; maar alles op dien Voet te „ laten, als het aldaar tot nu toe geweest is, ten „ einde Ik, na hetzelve ontfangen en onderzocht te „ hebben, in het vervolg zodanige Maatregelen „ daaromtrent moge neemen, als Ik zal oordeelen „ te behooren: Want zulks is myne Wille en Wel- „ behagen”.

Dit Bevel quam ten eenemaale voort uyt de ern- stige Begeerte des Konings, om *California* te ver- winnen, en wierd by den Abt *Julio Alberoni*, toen ter tyd het Bewind van Zaken voerende, opgewak- kert: De schrandere Denkbeelden van dien Prélaat bezielde niet alleen den Koophandel en de Scheep- vaart

vaart van *Spanjen* in *Europa* en op de Oost-Kust van *America*, maar deden denzelven ook op de Kusten der *Zuyd-Zee* herleven, welke ter dier Tyd door de vyandyke Kapers ongestraft ontrufft wierden. Deze vernuftige en wakkere Staats-D'enaar, die kort daarna tot het Purper verheven wierd, had gelaft alle de Zaken, welke van den Raad der *Indiën* afhingen, voor hem open te leggen, wanneer hy daaronder een Bewerp van de Verovering van *California* vond, hetgeen wel reeds ondernomen, doch gedurende acht Jaaren in de Vergetenheid begraven was gebleven. Zyn schrandere Geest begreep terstond de voordeelige Gevolgen, welke ongetwyfeld uyt de Vervordering dier Onderneeming moesten spruyten, en liet zig zonder uytstel daaromtrent nader onderrechten. In deze Omstandigheid bood zeker welgegoed Heer in *Nieuw-Spanjen* den Koning in zynen Raad aan, tachtig duyzend Daalders op te willen schieten, indien zyne Majesteit hem tot Gouverneur van *California*, en eersten *Alcaldi* van *Acaponetra* en *Santipac*, geliefde te benoemen. Zulks was waarlyk eene sterke Verzoeking en Bekoorling voor eenen Staats-Dienaar, die om Geld verlegen zynde, eenen Overslag der op die Onderneeming vallende noodzakelyke Kosten gemaakt, en dezelve boven zyne Verwachting buytengemeen zwaar en groot bevonden had. Maar *Alberoni*, nooit gewoon op eenen lossen Grond te werk te gaan, hield zyne Oplettendheid niet slechts beezig met het bepaalen der voor de hand daartoe nodige Sommen; weshalven hy de Aanbieding en het Verzoek van opgenoemden Heer rypelyk overwoog, en bevond van gevaarlyke Gevolgen te zyn, dewyl hy, naar alle waarschynelykheid, zig metter tyd zoude zoeken schadeloos te stellen, en al hetgeen hy maar kon, tot Nadeel der Kroon en der Ingezetenen, zig zelve toe te eige-

DE HISTORIE VAN

nen: Hy bevroedde klaar en duydelyk, dat deze geringe Onderstand onfeilbaar het Verlies van meenige Provincien, en wel voornamentlyk de Vernieling van *California*, zoude na zig sleepen; waartoe zyne Majesteit oneindig meer Kosten behoorde te besteden, of dat Gewest voor altoos onafhangelyk van zyne Kroon te verklaaren. Men was insgelyks beducht, dat de Ontwerpmaker niet alleeh de *Jesuiten* en Nieuwbekeerden in *California* ten uyeristen zoude onderdrukken, maar de Soldaaten en Zeelieden aldaar, benevens de Inwoonders en *Indianen* van de overzydse Kusten, met alle magt overheerschen; en gevolgelyk, dat, om aan de onverzadelyke Gierigheid van éénen Man te voldoen, duyzend andere elendig zouden vergaan, en een zo wydlustig Gewest by de Kroon verlooren worden. De Koning gaf hem derhalve op zyn Verzoek en Aanbieding tot Antwoord, dat hy alvorens van de Bisschoppen, welke het Opzigt over die Gewesten hadden, behooryke Getuygschriften diende over te leggen, waaruyt blyken zoude, of zyn Voorslag aan en voor die Christelyke Ternederzettingen aldaar nadeelig zy dan niet, en indien men het laatste bevond, dan zoude hetzelfde in nadere Overweging genomen worden.

Deze Aanbieding deden de Gedachten van *Alberoni* na het Noorderdeel der *Zuyd-Zee* draaijen, alwaar hy zig verbeeldede zeer groote Vervorderingen te kunnen maken. Onder verscheidene andere Ontwerpen was ook de Oprechting van nieuwe Volkplantingen op de *Noord-Americaanse* Kusten aan de *Zuyd-Zee*, en teffens de Uytbreiding der Heerschappy van *Spanjen* in de wydlustige en onbekende Landen benoorden *Sonora*, van de Rivieren *Gila* en *Colorado* af aan, en om over Zee eene Marktplaats te vinden voor de Voortbrengzels dier Volkplantingen, en dezelve tegen andere Behoeftens

tens te vermangelen. Hy was wyders verlangende, den Koophandel en het Onderhoud dezer Colonien en andere nieuwe Volkplantingen in de binnenlandse Gewesten, niet ten eenemaale van de Goederen en Voortbrengzels in *Nieuw-Spanjen* en *Europa* te doen afhangen; maar in tegendeel, en voornamentlyk, den Koophandel en de Scheepvaart der *Philippine Eilanden* uyt de breiden; bepalende dezelve tot het Midden en de Stapelplaats van den Handel op *Cbina* en andere Gewesten in 't Oosten; als zynde daartoe zeer voordelig gelegen. Van deze Eilanden zoude men op en na beide de Zyden van *Noord- en Zuyd-America* Handel dryven, en *Nieuw-Spanjen* tot een veilig Canaal gebruyken ter Vervoering van alle Goederen uyt het Oosten na *Oud-Spanjen* en andere Gewesten van *Europa*: De Koophandel van het laatste Waceld-Deel na *Noord- en Zuyd-America*, en van deze na het Oosten, aldus geschikt zynde, zoude daardoor geen Afbreuk, of Vermindering der behoorlyke Afhangkelykheid der *West-Indiën*, ten opzigte van *Oud-Spanjen*, plaats vinden, maar daarentegen het Voordeel van beyde grootelyks aangroeijen, wanneer de schadelyke Koophandel, die zo lang tuschen *Europa* en *America* met Goederen, welke voor 't meerder gedeelte aan andere Natien toebehooren, en van welke de Arbeid en het Gevaar op *Spanjen* valt, gedreven is, komen te verminderen, of wel ganschelyk op te houden.

Het zoude buyten ons Bestek gaan, indien wy hier uytweidden over de voorgellagene en gedeeltelyk werktellig gemaakte Maatregelen ter Verbetering der Zeemacht, derzelver Herstelling tot den voorigen Luyster en ter Oprechting van allerhande Manufacturen en Fabryken; ter Vervordering van Overvloed en Koophandel tuschen de Provinciën;

tot Aanvulling der Koninglyke uytgeputte Schatkist, zonder nieuwe Lasten op de Gemeente te brengen, maar dezelve nog meer te verligten; ter Vernietiging der Misbruyken, omtrent de buytenlandse Tol- len ingelooopen, en om dezelve op gelyken Voet met de binnenlandse te brengen, ten einde alle de uyt *Oud-Spanjen* na *Oost- en West-Indiën* gaande en van daar terug komende Schepen onbelemmerd hunnen Cours mogen vervolgen; ter Beveiliging der Reizen en Tochten van het eene na het ander Waereld-Deel; ter Afweering van allen ongeoorloofden Handel; tot Aanmoediging en Aanwas der Trafyken tusschen Onderdanen en Onderdanen, tot Voordeel en Vermeerdering der Inkomsten van de Kroon; geenzins door het doen steigeren der Pryzen en het verzaaren der Rechten ten opzigte van de Schaarsheid der Goederen, maar door het doen vermeenigvuldigen der kleine Winsten, welke uyt den Overvloed en het gemakkelyk Geryf met diergelyke Waaren voortkomen; ter Opwekking van *Oud-Spanjen* uyt de doodelyke Slaapziekte, dat het in plaats van deszelfs Koophandel binnen *Europa*, dewelke enkel en alleen op eene lydende Wyze gevoert wordt, het vry Bestier moge hebben, om alle de Voordeelen van *Noord- en Zuyd-America* in zynen eigenen Schoot te vergaderen, en door hereende Fondsen zig ook volstrekt Meester van den Koophandel in de *Oost-Indiën*, en in alle de Gewesten der *Zuyd-Zee*, te maken, en eindelyk aan de gansche Natie eenen nieuwen Geest en Leven by te zetten.

Het zal dan genoeg zyn te zeggen, dat men, om dit Bewerp tot onderling Welzyn van *Oud- en Nieuw-Spanjen* behoorlyk te doen stand grypen en houden, de Maatregelen beraamde, om beide *Noord- en Zuyd-America* met Goederen tot veel lagere Pryzen, dan te vooren, te geryven, ten

cin-

ein
Ny
He
que
ver
uyt
de o
van
len
en
Eil
eens
sen
plan
den
H
zwa
spie
daar
af:
gere
ver
over
naar
neer
te m
ster
zo b
lifor
betr
nieu
Som
derr
lifor
Staat
aanb

einde de Onderdanen aldaar de Vruchten hunner Nyverheid mogtèn genieten; om zyner Majesteits Heerschappy iangs en op de *Atlantise* en *Pacifiquc Oceanen* te bevestigen, en de Kapers en Rovers, welke ons Gezag aldaar zo smadelyk hoonden, uyt die Wateren te doen verhuizen. Hierdoor zoude de *Spaanse* Natie haar zelve in vollen Eigendom van den Koophandel in beide die Zéen kunnen stellen, en de wyduytgestreckte Voordeelen uyt *Noorden Zuyd-America*, mitsgaders uyt de *Philippine-Eilanden* binnen *Oud-Spanjen* bepalen, eveneens, gelyk de *Fransen*, *Nederlanders* en *Engelsen* het Voordeel hunner Ternederzettingen en Volkplantingen in *Oost- en West-Indiën* na hunne Landen overbrengen.

Het valt voor eene byzondere Persoon gansch niet zwaar, zyne Denkbeelden met alzulke verhevene Bespiegelingen te onderhouden; maar de Volvoering daarvan hangt van eene menigte Handen en Hoofden af: De eerste Beweegoorzaak wordt wel gevormt en geregelt volgens een algemeen Bestek; doch derzelver Werkstelligmaking is te meermaalen door onoverkomelyke Zwaarigheden verzeld. De Staats-Dienaar wist by ondervinding, dat geenerhande Onderneeming voor de Grootmoedigheid van zynen Vorst te moeijelyk viel, wanneer dezelve tot meerder Luyfter van zyne Kroon strekte, en derhalve, om van een zo byster groot Ontwerp, voor zo ver 't zelve tot *California*, met de daaraan paalende Gewesten en Zéen, betrekkeelyk was, de Uytvoering te wagen, wierd de nieuwe Onder-Koning gelast, de Zendingen van *Sonora* aan te moedigen, en wyders zig naar de Onderrechtingen, gelyk hiervooren ten opzigte van *California* gemeld is, in alle deelen te gedragen. De Staats-Dienaar had hem daarenboven nog by monde aanbevoelen, voor de Ternederzettingen van Volk-

plantingen en Guarnisoenen aan de Zuyd-Kusten, alsmede voor de verdere Ontdekkingen der nog onbekende Gewesten, alle mogelyke Zorg te dragen.

Ingevolge van deze volstreckte en vastgestelde Beveelen ging de Onder-Koning, zo dra hy te *Mexico* aangekomen was, met den Pater-Provinciaal *Gaspar Rodero*; over de gevoeglykste Middelen ter Voldoening aan zynen Last, te meermaalen raadpleegen; en bewoog denzelven, benevens Vader *Alexandro Romano*, Zaakbezorger voor *California*, de ophanden zynde algemeene Vergadering van 's Konings Amptenaaren by te willen wonen. In dezelve deed de Onder-Koning zyne Lastbrieven leezen, en verklaarde zyn Voorneemen, om ten minsten eenige Spaanse Volkplantingen aan de West-Kust van *California* op te rechten, welken Voorslag de gansche Vergadering goedkeurde. Vader *Alexandro*, de beste en naauwkeurigste Kennis van dat Gewest hebbende, hield vervolgens eene beknopte Redevoering; waarin hy betoogde: „ Dat de Vaders
 „ altoos zodanig een Oogmerk met alle Yver be-
 „ hertigt hadden, gelyk genoegzaam uyt derzelve
 „ meenigvuldige en kostbaare Opneemingen dier
 „ Landtstrecken en qualyk uytgevallene Ondervindingen was gebleeken; dat derhalve, het hervatten dier Onderneeming met meerder Zwaarigheden, dan men dacht, gepaard, en tot nog toe
 „ geene bequaame Haven; versch Water, Hout,
 „ noch naby gelegen bebouwbaar Land omstrecks
 „ die Kust gevonden zynde; alsmede, offchoon
 „ men zodanig eene Plaats met alle die Vereischten
 „ mogt vinden, zyne Majesteit de Kosten tot Onderhoud dier Volkplanting geduurende eenige
 „ Jaaren zoude moeten dragen, dewyl het gansche
 „ Gewest zo bar en schraal was, dat de tegenwoordig zig aldaar bevindende Zendelingen en weini-

„ ge

„ g
 „ C
 „ n
 „ t
 „ w
 hed
 ge
 een
 gem
 bloo
 I
 en c
 ra
 man
 over
 voel
 lykst
 tig
 baar
 dani
 met
 De
 Ond
 tere
 Dez
 righ
 ting
 Exc
 een
 lifor
 van
 der
 de M
 zyn
 ter
 der-

„ ge Soldaten daaruyt op verre na niet hun noodig
 „ Onderhoud konden hebben, en nog minder zodanigen
 „ nigen Overvloed en Verscheidenheid van Behoeftens,
 „ tens, welke voor eene Volkplanting vereischt worden.”
 „ Hy voegde wyders daarby de Zwaarigheden aangaande de
 „ Scheepvaart; de tegenwoordige elendige Gesteldheid der
 „ Vaders, alleenlyk van eene oude Bark voorzien; de
 „ Hongersnood, Ongemakken, Rampen en Schipbreuken,
 „ waaraan zy bloot gesteld waren, &c.

Deze hertige Aanspraak deed den Onder-Koning en de Vergadering besluyten, den Vader *Salva-Terra* te ontbieden, om den-zelven, als beter dan iemand van allen kundigzynde, omtrent de Zaak, waarover men raadpleegde, te ondervragen, en zyn Gevoelen te verneemen, op wat wyze men de gevoeglykste Maatregelen ter Uytvoering van het zo gewigtig Ontwerp diende te beraamen. Doch deze dierbaare Man overleden zynde; zo was het Bestek zodanig achteruytgezet, dat men genoodzaakt wierd met Broeder *Jayme Bravo* daarover te raadpleegen. De Pater-Provinciaal bragt hem vervolgens by den Onderkoning, die hem bevond een Man van grootere Bequaamheden te zyn, dan hy verwacht had. Dezelve betoogde hem in het breede alle de Zwaarigheden, welke by diergelyk eene Ternederzetting te duchten waren, en overhandigde aan zyne Excellentie twee Geschriften: Het eene behelsde een Bericht van het Land en de Inwooders van *California*; van de Kust, welke men ontdekt had, en van de Aanlegging en den tegenwoordigen Toestand der Zendingen aldaar: Het andere deed Verslag van de Middelen, welke hy allerbequaamst oordeelde te zyn tot de Uytbreiding van het Wingewest, en ter Nakoming van 's Konings Beveelen. De Onder-Koning gelastede daarop beide die Geschriften

in den Grooten Raad over te brengen, denwelken hy ten spoedigsten deed vergaderen.

Den 25sten *September* wierden alle de Bescheiden, Berichten en Beveelen aangaande *California*, zedert den Laft, den 26sten *September* 1703. ingekomen, mitsgaders de twee by Broeder *Bravo* ingediende Gefchriften, in de Vergadering gelezen, en alle de in het laafte, ten opzigte der Volvoering van 's Konings Beveelen, aangehaalde Articulen onderzocht; vervolgens wierd daarop het Gevoelen en Goeddunken van 's Konings Rechtbevorderaar gehoord; hetzelve by de gansche Vergadering goedgekeurt, en wyders eenpaariglyk het volgende Besluit genomen :

„ Achtervolgens zyner Majesteits Beveelen is ter
 „ Vergadering beslooten, dat de Zendingen van *California*
 „ zullen ondersteunt worden met al hetgeen
 „ noodig is tot Betaling van vyf-en-twintig
 „ Soldaten met eenen Capitein; van de Matrozen,
 „ de Jongens, en de Scheeps-Timmerlieden; van
 „ een Schip van zodanig Maakzel, als tot deszelfs
 „ Gebruyk vereischt wordt, en van een kieinder tot
 „ het aanbrenge van Behoefstns en Leefstocht: Dat,
 „ indien de toegeleide dertien duyzend Daalders
 „ niet mogten toereiken die Kosten goed te maken,
 „ het daaraan te kort schietende uyt 's Konings
 „ Thesaurie zal vervult, en de Volvoering door
 „ geenerhande Vermeerdering van Lasten gestremt
 „ worden: Dat men alle Uytstel, zo veel maar mogelijk
 „ is, zal hebben te myden, om het gansche
 „ Verlies van alle de, buyten eenige aanmerkelyke
 „ Kosten ten laste der Koninglyke Inkomsten, by de
 „ *Jesuiten* in dezen genomene Moeite voor te komen,
 „ dewyl de daaraan besteede Sommen, over
 „ de vyfmaal honderd duyzend Daalders bedragen-
 „ de, door hen by wege van behulpzaame Ligtingen

„ gen en Liefdegiften opgehaald zyn. Het is zyner
 „ Majesteits Wille en Welbehagen in deszelfs her-
 „ haalde Beveelen, dat niet alleen déze Zendingen
 „ gehandhaaft, maar ook zo ver als mogelyk is uyt-
 „ gebreidt zullen worden; alsmede, dat men alle
 „ Vlyt zal aanwenden tot Ontdekking eener bequaa-
 „ me Haven, alwaar men eene Vesting kan aanleg-
 „ gen, en een Guarnifoen plaatfen tot geryf en ge-
 „ mak van het Schip, hetgeen jaarlyks van de *Phi-*
 „ *lippines* komt, om veilig daarbinnen te loopen;
 „ zig van Leeftocht te voorzien; deszelfs Manschap-
 „ pen te ververfen; zyné Zieken uyt te zetten, en
 „ in staat gebrágt te worden tot Vervordering der
 „ Reis na *Aquapulco*, zonder voor eenigerhande
 „ Gevaar van Vyanden; gelyk thans gebeurt, te
 „ vreezen, noch aan de Sterfte van veele Manschap-
 „ pen by de eerste Aankomst op die Kust onderhe-
 „ vig te zyn. Om nu dat gewigtig Oogmerk te be-
 „ reiken, zal zo spoedig als doenelyk een bequaam
 „ Schip getimmert, en met een behoorlyk Getal
 „ Soldaten en Matrozen bemand, na *California* ge-
 „ zonden worden, om eene naauwkeurige Opnee-
 „ ming der Kusten aldaar te doen, zo als de Vaders
 „ die Opneeming zullen goedvinden te moeten ge-
 „ fchieden; wordende het gansche Bestier en de Vol-
 „ voering dezer Zaak aan der Vaders Bewind over-
 „ gelaten, als zynde degeene, welke van dat Ge-
 „ west, en deszelfs Kusten en Zéén; de meeste en
 „ beste Kennis hebben; te meer, om dat men be-
 „ vonden heeft, dat alle de Perfooten, welke met
 „ onnoemelyke Kosten, ten laste der Koninglyke In-
 „ komsten, tot nog toe gebruykt zyn, om het On-
 „ derzoek en de Opneeming dier Landen en Stree-
 „ ken te volvoeren, daarin geenzins geslaagt, en,
 „ hoe zeer men ook wenschte daarvan, wegens hun-
 „ ne groote Aangelegenheid, eens naauwkeurige
 „ Ken-

„ Kennis te bekomen, in dezelve Beneveling en
 „ Duyfterheid hebben laten steeken, waarin zy van
 „ begin af aan gedompeld lagen. Wyders zullen
 „ de Lootsman en andere daartoe bequaame Perfoo-
 „ nen, naar aanwyzing der Kaarten, gevoegd by
 „ de Aanteekeningen en Waarneemingen der ge-
 „ melde Vaders en derzelve Goeddunken, eene
 „ Haven opzoeken, en den nodigen Toefstel maken
 „ tot het aanleggen van eene Vefting en het volvoe-
 „ ren van alle andere byzondere Onderwerpen, wel-
 „ ke tot de Voldoening aan 's Konings Beveelen
 „ eenige betrekking hebben. En voor zo veel de
 „ Jaarwedden der Zendingen in de hierna op te
 „ rechtene Zendingen aangaat, zal men alle Oplet-
 „ tendheid gebuuyken omtrent de groote Mocijelyk-
 „ heden en Ongemakken, welke zy by de Verrich-
 „ ting van hunnen Dienft in het Land moeten on-
 „ dergaan; alsmede omtrent de Zwaarigheid in het
 „ overbrengen van Provifien, Kleedingen en ande-
 „ re Behoeftens, en wel byzonder, wanneer die
 „ Vervoering te Water moet gefchieden, en dus
 „ zeer veel fcheelt met zodanige Zendingen, welke
 „ binnen 's Lands gelegen zyn. Ten opzigte van
 „ de Zout-Putten, welke ten behoeve der Zending
 „ van *Loretto* gevraagd worden, en als een Koning-
 „ lyk Voorrecht aan zyne Excellentie in Eigendom
 „ behooren, ftellen wy in dezelfs Believen, om
 „ zodanig eene Gunft aan opgamelde Zending, of
 „ voor eenen bepaalden Tyd, dan voor altoos, toe
 „ te willen ftaan.”

Het voornaamfte Articul, by Vader *Bravo* aange-
 drongen, bestond in de Betaaling van vyftig Solda-
 ten, en het oprechten van een tweede Guarnifoen,
 het zy te *La Paz*, of te *Cabo San Lucas*; ook
 dit, gelyk mede eene Queekfchool ter Opvoeding
 der Kinderen van *California*, wierd hem toegestaan.

De

De
 me
 wel
 de
 ing
 Vad
 van
 zon
 en
 zyn
 vind
 volg
 verv
 die
 vern
 ring
 Raa
 had
 in
 van
 der
 en
 te
 delin
 brag
 den
 tien
 ware
 men
 drie-
 halve
 eene
 dat
 lafte
 H
 Hcen

De Zout-Putten waren die in het Eiland van *Carmen* naby *Loretto*, om welke Vader *Salva-Terra* wel te meermaalen verzogt had, doch geduurig van de hand gewezen was, ook zyn zy zedert nimmer ingewilligt geworden. Andere Articulen, waarom Vader *Bravo* verzogt, als by naame de Belooning van den Capitein *Don Estevan Rodrigues*; de Uytzondering en het Ontslag der twee Dorpen *Abome* en *Taqui* van de *Mita*, alsmede die van den Arbeid zynen *Indianen*, wierden insgelyks aan het Goedvinden van den Onder-Koning gelaten. Doch den volgenden dag geraakte de Vader in een gansch onverwachte Verslagenheid. De Thesaurier *Mendoza*, die de Belangen der Zending altoos met eenen onvermoeiden Yver begunstigt, en zelfs by de Regceering de Zaak bevordert, in de Vergadering van den Raad doorgedrongen, en de Stemmen opgenomen had, geliefde vervolgens de toegestaane Articulen in nadere Overweging te neemen, namentlyk die van vyftig Soldaten; van het bouwen en bemannen der Schepen; van het ontdekken der Kusten, Baijten en Havens; van het onderhouden der Bezettingen te *La Paz* en aan de Zuydkust; van de nieuwe Zendingen, Queekschoolen en andere in Omvraag gebragte Articulen; en begreep vervolgens, dat de by den Koning aangewezene, doch nooit betaalde dertien duyzend Daalders, op verre na niet toercikende waren, om alle die Posten te vervullen, maar dat men in tegendeel genoodzaakt zoude zyn die Soni drie- of wel viervoudig op te schieten. Hy was derhalve beducht, dat het Hof van *Madrid* zodanig eene Verquisting ten hoogsten zoude afkeuren, en dat het Verwyt daarvan voornamentlyk ten zynen laste zoude vallen.

Het scheen ook geenzins vreemd te zyn, dat die Heer voor het Hof van *Madrid* bevreest was, nademaal

maal zedert de gelukkige Regeering van Koning *Philippus V.* van daar niet anders vernomen wierd, dan van Zwaarigheden, Schulden, Verachtingen, Tekortfchietingen en naauwkeurige Bepaalingen, om de Koninglyke Inkomsten zo veel mogelyk te verbeteren; dat de Natie zo wel in *Europa* als in *America* buyten zodanige Zuynigheid en Verbetering in het vervolg maar als een Lichaam zonder Ziel zoude kunnen gehouden worden, &c. Den volgenden dag deed hy aan den Onderkoning Verslag van deze zyne nadere Gedachten en Bekommeringen, en wist by zyne Excellentie het daarheenen te bestieren, dat dezelve beval de Stemmen, welke tot nog toe alle de Formaliteiten niet doorgegaan waren, niet in het Register zouden overgebracht worden. Hy deed terstond de Vaders ontbieden, en offchoon deze naar hun best Vermogen alle bondige Redenen bybragten, om hunne in den Raad overgeleverde Vertoogen nog meer te staven, zo bleef de Onderkoning echter, tusschen de herhaale Beveelen van 't Hof en de opgehoopte Bekommeringen van den Thesaurier, in Twyfelingen dobberen: Hy verminderde de vyftig Soldaten tot vyf-en-twintig; weigerde het aanleggen der Bezetting van vyftien Soldaten te *La Paz*, of te *Cabo San Lucas*; hoe hoognodig dezelve ook mogt zyn, alsmede het oprechten van het Queekschool; niet tegenstaande hy te vooren van gedachten was, dat ééne niet genoeg zoude zyn; en eindelijk weigerde hy ook de Zout-Putten af te staan.

Vader *Bravo* verflaauwde echter daardoor niet in zynen Yver: Hy vervorderde de Zaak by den Onderkoning met alle kragten; doch de Overdenkingen der Klagten van *Madrid* bleven zyne voorheen genommene Besluyten tegenhouden, en deden deeze laatste stand grypen: Hy wist de Zwaarigheid niet weg te neemen, dan do or de Betaaling van de vyf-en-

twin

twintig Soldaten en van de Matrozen op gelyken Voet met die van *Cinaloa*, *Nieuw-Biscayen* en de *Zuyd-Zee* te brengen; doch dezelve op omtrent negentien duyzend Daalders begroot wordende, zo kon hy daartoe insgelyks niet besluyten, en veranderde derhalve die Oprechting in die der Lyfwacht van 't Paleis te *Mexico*, en der Bezettingen van *Vera Cruz* en de *Leeward-Eilanden*, en dus wierd de Som tot op tien duyzend Daalders vermindert.

Deze Som scheen echter aan *Vader Bravo* zeer gering, en gansch niet toereikend te zyn; en alsnu bevindende, dat alle zyne Poogingen en Vertoogen vruchteloos waren, zo verzogt hy om een Getuygfschrift van alhetgeen in dezen gedaan was, om van den Raad zig op den Koning te kunnen beroepen. De Onderkoning weigerde zodanig een Geschrift te geeven, alhoewel hy bekende, dat de aan hem en aan den Staats-Dienaar opgedragene Beveelen van zyne Majesteit beknopt en duydelyk inhielden, dat die Onderneeming, zy mogt kosten zo veel zy wilde, volvoerd moest zyn. Eindelyk, en na verloop van verscheidene Uytstellingen, vleiden de Thesaurier en Onderkoning zig met de Hoop, dat zy, ingevalle de Klagten van *Vader Bravo* voor den Koning gebragt wierden, zig konden ontschuldigen aangaande de volstreckte Besluyten van den Raad, dewelke alhetgeen geeischt was, vaardig had toegestaan, en dat deszelfs eerste Stemmingen geteekend en geregistreerd waren; doch met deze Bepaaling, dat men het Getal der Soldaten op de Helft gebragt, en het Queekschool, het Guarnisoen te *La Paz*, en de andere Articulen daartoe behoorende, ten eenemaal overgeslagen had; maar deze Stemmingen bleven buyten het Protocol der Verhandelingen van den Raad, waarin enkel en alleen de Gedenkschriften van den Brigadier *Jayme* ingelyft wierden; en drie Jaaren daar-

na geraakten alle de tot den Raad betrekkelijke Papieren in handen en bewaaring van een ampteloos en byzonder Perfoon. Achttienduyzend twee-honderd vyf-en-zeventig Daalders en vier Realen wierden toegestaan tot Betaaling der Soldaten en Matrozen, op gelyken Voet, als die van *Nieuw-Biscayen* en van de *Zuydzee* gebragt: Wyders drie duyzend en drie-en-twintig Daalders tot Betaaling der Schulden by wylen Vader *Salva-Terra* nagelaten: Nog wierden vier duyzend Daalders uyt de Thefaurie betaalt tot de Kooppenningen van een Schip ten behoeve van *California*, hetgeen echter na alle deze Kosten daaraan besteedt te hebben, door eene Fout in deszelfs Kiel, in het daaraanvolgende Jaar, binnen de Haven van *Matanchel* verlooren geraakte. Alte andere byzondere Beveelen bleven alleenelyk van 's Onderkonings Beveelen afhangen, die ten eenemaal de Verwinning en Bevolking van *California*, en de Ternederzettingen langs de Kust, wilde volvoert hebben, hoewel hy gansch niet genegen was de tot een zo voordeelig Bewerf volftrekt nodige Sommen op te schieten.

Doch deze vrekachtige Zuynigheid van den Raad in *America* wierd in *Spanjen* by den Koning en zyne Staats-Dienaaren gansch niet goedgekeurt. Tegelyker tyd, namentlyk omtrent het uytgaan van het Jaar 1717, schreef Vader *Piccolo* aan Vader *Brassaldua*, toen ter tyd Bestierder van het Collegie te *Guadiana*. In dezen gemeenzamen Brief deed hy Verslag van zyne Ontdekkingen in 't Noorden van *California*, en derzelve gelukkige Vervorderingen; mitsgaders van de goede Geneigtheid der Bewoonders van de Zuyd- en de daartegenover gelegene Kust, tot de Omhelzing van 't Christendom, indien zy van Onderwyzers voorzien wierden; en eindelyk van de Armoede, het Gevaar en den droevigen Staat,

waar-

waarin zy alle, by gebrek van Vaartuygen, Leefstocht, Kleeding en Onderstanden, zig bevonden. Deze Brief geraakte in handen van *Don Pedro Tapiz*, Bisschop van *Durango*, onder wiens Kerkelyk Bestier *California* behoorde, en die, over deszelfs Inhoud ten hoogsten aangedaan, verzogt den oorsprongkelyken Brief te mogen houden, om denzelven met een by hem zelve opgesteld Vertoog, aan den Koning te zenden. Hy sloot vervolgens den Brief van Vader *Piccolo* in den zynen, dien hy, gedagteekend den 18 *February* 1718, aan zyne Majesteit liet afgaan, en in denwelken hy, na eene hertroerende Vertooning van den Toestand der Zaaken in *California*, gestoffeerd door staatkundige Klemredenen, den Koning smeekte, die nieuwe Christelyke Ternederzettingen aan te moedigen, en het Getal der Zendelingen te vermeerderen, om eene zo groote meenigte Heidenen tot het Evangelie over te brengen.

Deze Brieven, in het Jaar 1719 te *Madrid* ontfangen, wierden by zyne Majesteit in den Hoogen Raad der *Indiën* overgebracht; op wiens Goedvinden, ondersteund door den Invloed van den Cardinaal *Alberoni*, de Koning den 19 *January* van hetzelfde Jaar eenen nieuwen Lastbrief teekende; denzelven aan den Onderkoning deed afgaan, en daarin liet voegen de Beveelen, welke hem by zyn Vertrek na *Mexico* gegeven waren; wordende in dezen andermaal herhaalt, en wel in de allerstrengste en ernstigste Uytdrukkingen: „ Dat hy zoude hebben
 „ te volvoeren den aan hem opgedragenen Last,
 „ van welken hy tot nog toe geen het minste Ver-
 „ slag aan zyne Majesteit gedaan had; en dat hy
 „ ten allerspoedigsten een omstandig Bericht zoude
 „ hebben te doen, van hetgeen daaromtrent verricht
 „ en vervorderd was.”

Op het ontfangen van dien nieuwen Koninglyken Laitbrief was de Onderkoning in eene doodelyke Verlegenheid gebragt; nademaal hy bevond, dat de Verhandelingen van den Raad niet na het Hof gezonden waren, en dat men, by gebrek der daartoe behoorende Bescheiden, welke onvindbaar scheenen te zyn, geen behoorlyk Bericht kon geven, van hetgeen ten opzigte der Zaaken van *California* volvoerd was. Eindelyk en ten laatsten wierden dezelve in het Huys van eenen Particulier ontdekt, werwaards dezelve, gelyk hiervooren reeds gemeld is, overgebragt waren. En alhoewel men geloofde, dat de Onderkoning in zyne Brieven van de openbaare Verhandeling aan den Koning Verflag gedaan had; zo kon men echter in de Registers ter Secretary niet ontdekken, dat die Geschriften en Acten van den Raad na *Spanjen* overgezonden waren.

In het Jaar 1719 wierd het Hof en het Koningryk van *Spanjen* by den Cardinaal *Alberoni* ontroymt, en teffens geraakten ook zyne wydluftige en groote Ontwerpen, ten opzigte van *America*, de *Philippine-Eilanden* en de *Zuyd-Zee*, mitsgaders die van *Europa*, welke aan de gansche Waereld bekend zyn, ten eenemaal in duygen.

XIV. HOOFD-

 XIV. HOOFDSTUK.

De Vervorderingen der Zendingen onder het Bestier der Vaders Sistiaga en Tamaral. De Stichting der Zending van La Purissima. Het bouwen van een Schip in CALIFORNIA, onder Opzicht van Vader Ugarte. Vader Bravo verwerft een tweede te Mexico: Hy sticht de Zending van La Paz, en Vader Helen die van Guadaloupe.

Na dat Vader *Jayme Bravo* de Zaken te *Mexico* bevordert, zyne Pligtpleegingen van Dankzegging by den Onderkoning en andere Staats-Dienaaren afgelegd had, zo was zyne eerste Zorg, om zodanige Provisien en Goederen in te koopen, waaraan men het meest Gebrek had; en zulks verricht zynde, keerde hy met Vader *Sebastian de Sistiaga* na *California*, aan Boord van het by den Onderkoning gekochte Schip uyt *Peru*, en quam in *July* 1718 behouden te *Loretto* belanden.

In den Herfst 1717 ontstond een yslyke Orcaan, die zig over gansch *California* en derzelve Zeeboezem uytstreckte, en met zo zwaare Regens verzeld was, dat daardoor alles weggespoelt wierd. De Kerk en het Huys van Vader *Ugarte* geraakten onder voet en gelyk met den Grond, en de Vader zelve moest zyn Leven onder eene Rots bergen, alwaar hy geduurende vier en twintig Uren achtereen aan de strenge Woede van het Weër blootgesteld was. De Gracht, langs welke het Water moest afzakken, was toegedamd; de Sluys te *San Xaverio* weggedreven, en de bezaaide Landen, zo wel aldaar als te *Mulege*, ten eenemaale verwoest en met Stee-

nen overdekt. De Rukwind was zo sterk, dat daardoor te *Loretto* een Spaanse Jongen, *Matteo* genaamd, opgenomen en weggevoert wierd, zonder ooit, hoe zeer men ook na hem gezogt heeft, wederom gevonden te zyn. Verscheidene aan de Duykers op de Kust van *California* toebehoorende Barken geraakten verlooren; gelyk mede twee van *Compostella*, waarin vier Menschen verdronken; de overigen ontquamen het Gevaar in twee ruyme Bylanders, die by geval dicht daarby lagen, waarmede zy eene Schuyfplaats onder eene Rots zогten, en aldaar vertuyden. In deeze Vaartuygen belandden die Ongelukkigen te *Loretto*, alwaar zy by Vader *Ugarte* zeer minzaam en gulhertig ontfangen en geherbergt wierden, tot dat zy gelegenheid vonden, met het Schip van den Onderkoning, na *Nieuw-Gallicia* te keeren, hetgeen kort daarna verongelukte. De Vaders hadden hier eene meenigte Orcaanen en zwaare Regens gezien, doch geene gelyk deeze, ten opzigte van Hevigheid en Langduurigheid. Indien diergelyke Orcaanen welcer in *California* meenigvuldig geweest waren, dan zoude hetgeen Wonder zyn, dat alle de Aarde weggeveegd en weggespoeld; niets dan barre Rotfen overgebleven, en de Vlakten en Dalen met Hoopen van Steenen overdekt waren.

Nu keerde Vader *Tamaral*, met betere Hoop van Vervordering, na het Dorp van *San Miguel*, werwaards, als de Eerftelingen der Vruchten van zyne Zending, zig twee *Rancherías* van Heidense *Indianen* vervoegden, en hem verzochten gedoopt te mogen worden, hetgeen hy ook aan hen volvoerde. Vervolgens nam hy zynen Weg, met het uiterfte Ongemak, door het Gebergte van *Sierra* na de *Rancherías* van *Cadigomo*, dewelke eenige Jaaren te vooren by Vader *Piccolo* bezogt waren

ge-

geweest. Hier quamen hem de *Rancherias* van *La Purissima Conception* te gemoet: Hy verhoopte te *La Purissima* meer Gerief van Bouw- en Weilanden, dan te *Cadigomo* te zullen vinden, alwaar hy, na eene Sluys of Dam tot het vergaderen van Water aangelegt te hebben, zynen Arbeid bevond vergeeffch en vruchteloos besteed te zyn, zo wcl wegens de snel affchietende Becken, als door de Achteloosheid der *Indianen*. Te *La Purissima* vond hy de Aarde door de laaftgevallene Regens weggespoeld; doch eindelyk, na zig eenige Jaaren afgeslooft te hebben, bouwde hy eene Kerk en Woonhuys aldaar, en had inmiddels hier en daar eenige Velden met *Maize* voor hem zelve en zyne *Indianen* aangelegt. Een tweede Werk van groote Zwaarigheid was het maken van eenen bequaamen Weg voor de Beesten na de Zending van *Santa Rosalia*, als zynde de naaftgelegene, om Leefstocht van daar te haalen; de Dorpen van *San Miguel* en *San Xaverio* lagen te ver uyt den Weg; ook was dezelve, vermits zyne Ruuwheid, zeer gevaarlyk. Hy bestierde deeze Zending verscheidene Jaaren; en om van zynen Yver en Onvermoeidheid eenige Proefte geven; zal het genoeg zyn te zeggen, dat hy dezelve, niet tegenstaande de zwakke Gesteldheid van zyn Lighaam en de veelvuldige Ziekten, tot over de dertig Mylen door de Bergen en Rotfen heenen, uytbreidede; zynde dezelve by over de vyftig *Rancherias* bewoond, welke geduurig van Plaats tot Plaats veranderden; drie- en- dertig van dezelve wierden by hem beschaaft en onderwezen, en het Getal der door hem gedoopte Zielen beliep omtrent tweeduyzend. Aldus hervormde hy deeze elendige Wilden in eene der talrykste en best bestierde Zendingen in dat Waerelddeel.

Door de goede Neiging van het Hof te *Madrid*

en van de Regeering te *Mexico* wierd Vader *Ugarte* hoe langer hoe meer aangemoedigt, en besloot zyne Onderneemingen, welke hy alleen bequaam was eenen goeden Uytflag te doen hebben, werkftellig te maken. Hy was zeer zorgvuldig omtrent de Opneeming van beide de Kusten aan den Zeeboezem van *California*, en de Ontfcheidung der Twyfeling, of dat Gewest aan *Nieuw-Spanjen* gehecht, dan daarvan afgesneeden mogt zyn. Want zulks was tot nogtoe onbeslist gebleeven, hoewel de Ontdekking, by Vader *Kino* te vooren gedaan, daaromtrent geen gering Licht gegeven had; dewyl men vermoedede, dat ruffchen *Loretto* en de Rivier *Colorado* misschien eene Straat of Zee-Engte mogt zyn, door welke de Inham van *California* met de *Zuyd-Zee* zamen liep, en de Doortocht geweest was van zodanige Schepen, die men zeide weleer rondom *California* gezeilt te hebben. Hy was niet minder oplettend omtrent de naauwkeurige Opneeming der Zuydkust te Water, om eene bequame Haven voor de *Philippine*-Schepen te vinden; niet alleen, om dat zodanig een Bestek reeds in het begin der Onderneeming geschied, maar ook, dewyl hetzelfde als nu zo ernstiglyk by de Regeering, uyt naam van den Onderkoning, als een Hoofd-Articul van zynere Majesteit Beveelen, aangedrongen en gelast was. Tot diergelyke Volvoering was een groot, hecht en sterk Schip ten uysterften noodzaakelyk; doch zodanig een wist men in geene der Zéen hieromstreeks te bekomen. Het oude Schip *San Xaverio* was daartoe ten eenemaale buyten staat, en hetgeen de Onderkoning gegeeven had, weinig bequamer dan het eerste. Indien men mogt goedvinden op de Kust van *Aquapulco* een ander Schip te koopen, dan was men niet alleen beducht, maar ook zelfs verzekerd, van andermaal bedrogen te zullen worden; want de *Peruvianen* zyn

zyn niet zeer oplettende in het bouwen van hechte en sterke Schepen, dewyl zy wel weten, dat zy in hunne Zeetochten, buyten zekere omlopende styve Koeltens, geene de minste Zwaarigheden te duchten hebben. Wilde men eenen Nieuwnagel op de Kust van *Nieuw-Spanjen* doen timmeren, dan zoude men zeggen, dat men de Manschappen en het Geld voorbedachtelyk in 't Water wierp, dewyl reeds te vooren door Ondervindingen gebleeken was, dat de aldaar welcer gebouwde Barken, met naame *San Fermén*, *San Joseph* en *Santa Rosaria*, door onkundige, bedrieglyke en quaadaardige Scheeps-Timmer- en Werklieden vervaardigd en opgeleverd waren.

- De *Philippine Eilanden*, alhoewel door derzelve verre Afgelegenheid onvermydelyk een lange Tyd daartoe vereischt wierd, zouden de Zending wel van een behoorlyk groot en deugdzaam Schip hebben kunnen voorzien, nademaal aldaar tegenwoordig allerhande Slag van goede Vaartuygen gebouwt worden: Doch door den by *Spanjen* en *Mexico* vastgestelden Koophandel wierden de *Philippines* tot eene Vryplaats en Toevlucht gemaakt, waaraan men toen ter tyd niet dacht, alhoewel daarvan in de Beveelen van Koning *Philippus III.*, gedagteekend den 19 *Augusti* 1706, en in het tweede Deels vierde Hoofdstuk, hiervoren aangehaald, genoegzaam Licht gegeven wierd. De eenigste Uytkomst bestond dan in het doen bouwen van een volmaakt Schip, en wel in het arme en schraale *California*, alwaar geene Planken, Zeilen, Want, Touwwerk, Teer, noch eenige andere Behoeftens tot diegelyk een Werk te vinden waren: Ook had men geene Bouwmeesters, Scheeps-Timmerlieden, Zagers noch andere tot den Scheepsbouw behoorende Handwerkers, en even zo

min wist men het Onderhoud voor eene zo groote meenigte Volks te bekomen.

Deze Zwaarigheden scheenen onoverkomelyk te zyn; voornamentlyk dewyl de Zending, zelfs by de nieuwe Onderstanden, met veelerhande Moeielykheden belemmerd was, en het Guarnisoen en de Uygaven boven de Maat en Pyl van Vermogen aangegroeid waren; doch men wist ter Voldoening aan 's Konings Beveelen, met dewelke de Bevordering van den Godsdienst gepaard ging, geen ander Middel uyt te vinden. Vader *Ugarte* ondernam derhalve een zo hachgelyk Werk, en volvoerde hetzelfde zeer gelukkig: Hy bragt eenen Bouwmeester en zommige Werklieden na *Loretto*, en besloot het Timmerhout van de Overkust te laten haalen, gelyk hy tot den Bouw zyner Kerken gedaan had; want geene der tot nu toe in *California* ontdekte Streeken konden eenigerhande Bouwstoffen opleveren. Wanneer hy echter by de *Indianen* onderrecht wierd, dat 70 Mylen benoorden *Loretto* veele groote en zwaare Boomen te vinden waren, zo vertrok hy in *September 1719* met den Bouwmeester, twee Soldaten en zommige *Indianen* na *Mulege*. Van daar reisde hy, verzeld by Vader *Sistiaga*, nog verder; doortrok het ruuw Gebergte, hetwelke aan de Zending van *Guadaloupe* sluyt, en na onbeschryfelyke Ongemakken en Zwaarigheden doorgestaan te hebben, vond hy eindelyk 38 Mylen van *Mulege* een aanzienlyk getal *Guarivos*; doch dezelve stonden in zodanige Gronden en Poelen, dat de Bouwmeester geene mogelijkheid zag dezelve langs eenen zo bezwaarlyken Weg tot aan den Oever der Zee te voeren. De Vader zweeg op die Verklaaring, en keerde wederom na *Loretto*, alwaar met zyne gansche Onderneeming, en wel voornamentlyk met deeze gedaane Reis, by het Gemeen geboert wierd.

De

De Vader liet zig door dat alles niet afschrikken; hy trok andermaal na 't Gebergte en velde niet alleen het Timmerhout aldaar binnen de 4 Maanden, maar baande daarenboven nog eenen Weg ter Lengte van 30 Mylen, en bragt de Planken, door hulp van de aan de Zending toebehoorende Ossen en Muylezels, na het Strand van *Santa Rosalia Mulege*. Hy gebruykte maar drie Werklieden van de Overkust, welke hunnen Dienst aanboden, om de Boomen te vellen; alle de andere bestonden uyt Christenen van *California*, of Heidenen uyt de nabuurige *Rancherias*, en de Vervoering wierd door de Wilden uyt het Gebergte verricht, welke de Vader by die gelegenheid beschaafde en in de Gronden van Deugd en Godsdienst onderwees.

Dus wierd eindelyk onder het beffier van dezen Vader een Schip gebouwt, hetgeen aan Fraaiheid, Grootte, Sterkte en Toetakeling, volgens het eenpaarig Oordeel der Timmerlieden en Kenners van *America* en de *Philippines*, alle de andere, die men ooit op deeze Kusten gezien had, ver te boven ging; hetzelfde wierd zo spoedig vervordert, dat het reeds in de Maand September 1719 van Stapel liep, en *el Triumpbo della Croce*, de Zegenpraal van 't Kruys, genaamt wierd. Door dien Scheepsbouw was het gansche Overschot van den Leeftocht en Penningen der Zending uytgeput, alhoewel de *Indianen* altoos zig zelve van het noodig Onderhoud voorzagen. Ook spaarde de Vader geenzins de Geschenken, welke tot zyn byzonder Gebruyk aan hem by zyne Vrienden te *Mexico* gezonden wierden. Wanneer men de Rekening opmaakte, wierd bevonden, dat de Kosten van het Schip veel minder beliepen, dan als of het in *Nieuw-Spanjen* gebouwd geweest was.

Terwyl hetzelfde, als het eerste en eenigste van dat

dat Maakzel, in *California* getimmerd wierd, ont-
 fing de Zending een ander nieuw Schip, en ver-
 kreeg teffens eenen nieuwen Zaakbezorger in derzel-
 ver tydelyke Belangen. De Bark van *Peru*. by den
 Onderkoning gegeven, en in de Maand Augusti 1719
 verongelukt, en *California*, door de gewoone en
 buytengewoone Uytgaven en Onkosten der nieuwe
 Soldaten en Werklieden te *Mulege*, in groote Be-
 naauwdheid zynde, zo vertrok Broeder *Jayme Bravo*,
 als Agent en Voortraadbezorger, uyt de Zending na
 de Kust van *Cinaloa*, om Goederen en Provifien
 van daar over te haalen. Aldaar komende vond hy
 Brieven van Vader *Alexandro Romano*, nu Provin-
 ciaal, in dewelke hy, op Bevel van den Vader Ge-
 neraal *Tamburini*, aangefchreven wierd na *Guada-*
laxara te komen, om aldaar tot Priester gewydt,
 en tot Zendeling voor *California* aangestelt te wor-
 den. De Broeder was over dat Bevel ten uysterften
 onthutft, doch kon geenzins weigeren daaraan te
 gehoorzamen: Hy vertrok dan na *Guadalaxara*,
 alwaar hy binnen drie achtereenvolgende Dagen,
 naar 't Voorrecht der Maatschappy, by *Don Manuël*
de Membela, die hem met alle Vriendelykheid en
 vaderlyke Liefde ontving, in de Orde bevestigt
 wierd. Van hier vertrok hy, op Bevel van dien-
 zelve Provinciaal, na *Mexico*, om aldaar van den
 Toestand der Zending Verslag te doen. De grootste
 Verlegenheid bestond toen ter tyd in het Gebrek van
 Schepen; want alhoewel de Bylander voorspoedig
 voltoid was, zo diende dezelve echter beter tot het
 doen van nieuwe Ontdekkingen, dan tot het over-
 voeren van Goederen en Voorraad. Hy wierd door
 die Omftandigheid bewogen, een Verzoekschrift
 aan den Onderkoning Marquis *de Valero* op
 te stellen en te overhandigen, hetwelke aan den
 Thesaurier medegedeelt, ook ter Rekenkamer en
 in

in den Raad overgebracht wierd , van welken altoos de Ontfcheiding der Zaken van *California* heeft afgehangen.

De Raad gaf den 15 Maart 1720 Bevel , dat men aan Vader *Jayme* eene Bark uyt *Peru* , van welke de Onderkoning gewaagt had , zoude hebben te leveren , voorzien van de behoorlyke Wapenen en andere Behoeftens . De Bark bevond zig niet te *Acapulco* , maar te *Guatulco* , van waar zy niet eer dan in de Maand *Juny* terug kon komen . Inmiddels wierd by den Marquis *de Villa Puente* , hoognoodig oordeelende te zyn , de *Guaycuros* te beschaven en onderdanig te maken , het gewoone Fonds ter Oprechting van eene nieuwe Zending te *La Paz* opgefchooten , en Vader *Bravo* teffens door hem verzogt , van dezelve de Stichter te willen zyn . De Vader toonde zig bereidwillig die Aanbieding te volvoeren , hoewel die Onderneeming niet vry van groote Zwaarigheden fcheen te zyn , en zeilde in *July* na *Acapulco* met zyne nieuwe Bark , geladen met Kleeding , Gereedschappen &c. voor de Bezetting en Zending . Hy liep te *Matachel* binnen , om Ververfingen , en in *Augusti* quam hy , tot uytstekende Vreugde van alle , in de Baai van *San Dionysio* belanden , alwaar hy den nieuwen Bylander van *California* in gereedheid vond .

Hetzelve Jaar 1720 was aanmerkelyk wegens de Stichting van twee nieuwe Zendingen , de eene bezuyden en de andere benoorden *Loretto* gelegen , door welke zo wel het verwonnene Land verzekert , als het Christen-Geloof grootelyks bevordert wierd . De eerste en voornaamste dier Zendingen was in de Baai van *La Paz* , 80 Mylen van *Loretto* , onder de *Guaycuros* ; doch dit is de byzonder eigene Naam der Inwoonders van dat Gewest niet , maar wel die van *Periques* . Zy hadden den Naam van *Guaycuros*

in zommige voorgaande Expeditien bekomen, wanneer men de Soldaten zig elkander te meermaalen hoorde toeroepen *Guaxoro! Guaxoro!* hetgeen in hunne Taal Vriend! Vriend! beteekent; en van dien tyd af wierden zy met den Naam van *Guaxoros*, en in 't vervolg met dien van *Guaycuros* bestempelt. Zedert de Expeditie van den Admiraal *Oronido* zyn deere *Indianen* omtrent de *Spánjaarden* altoos zeer quaaddenkende geweest, en hebben geduurig met degeenen, welke hunne Kust quamen bezoeken, overhoop gelegen: Doorgaans wierd aan weerzyden veel Volks verlooren, gedoodt en gevangen; zelfs was het zo ver gekomen, dat men vreesde door de *Guaycuros* de eene of de andere tyd onder de bekeerde Natie eenen algemeenen Opstand berokkend te zullen zien. Hierdoor wierd Vader *Salva-Terra* bewoogen, hen een Bezoek te geven, hetgeen, gelyk wy reeds hiervooren gemeldt hebben, zonder vrucht afliep. Het was hoognoedig, om in dat Gewest teffens ter Zee en by Land in te dringen; by Land, om eenen Weg binnen-door na *Loretto* te vinden, en de tusschen beide woonende Natien te beschaven; by Zee, om des te gemakkelyker en spoediger de tot eene zo gevaarlyke Onderneeming behoorende Manschappen, Leeftocht en andere Behoefstens aan te voeren.

De Expeditie by Land wierd aan Vader *Clemente Guillen*, uyt hooftde zyner Zending van *San Juan Baptista Legui*, opgedragen, en die ter Zee nam Vader *Ugarte* over, die voor de eerstemaal met den Nieuwnagel *el Triumpbo della Croce*, een Bylander van *California*, derwaards stevende. Hy ging met Vader *Bravo* aan Boord, die zeer verlangende was zyne Zending te aanvaarden, en staaken den eersten November 1721 van Land. Wanneer zy te *La Paz* behouden aangekomen waren, wierd het Volk

Volk met alle voorzigtigheid en welgeregeltheid, die men op vyandyken Bodem behoort te gebruiken, aan Land gezet. Doch het quam wel haast te blyken, dat het Gevaar zo groot niet was, als men zig verbeeldt had; want alhoewel zommige *Guaycuro*s zig op eenigen afstand onder de Wapenett verroonden, zo gingen zy echter, zo dra zy de Vaders, slechts verzeld door eenen Indiaansen Tolk, zagen naderen, op den Grond nederzitten; als zynde een Teeken van Vriendschap en goede Genegenheid. De Vaders deelden, na veelerhande vriendelyke Gebaardmakingen, onder hen eenige Stukken grof Linnen, Messen, Scheermessen en andere Gereedschappen uyt, als mede zommige Vercierselen en andere geringe Beuzelaryen, dewelke zy met groote Vreugde, en als Geschenken van uytstekende Waarde, aannamen; zy wierden wyders door den Tolk onderrecht, dat de Vaders tot hen gekomen waren, om met hen als Vrienden te leven, als mede, om tusschen hen en de Inwoonders der Eilanden van *San Josph*, *Spiritu Santo* en van andere nabuuryge Gewesten, die derzelve verouderde Doodvyanden waren, en groote Bloedstoringen onder hen aangerecht hadden, eene algemeene Verzoeninge te bewerken. Zy lieten over eene zo aangename Boodschap veele Vreugde blyken; doch bleven eenige dagen schuuw en bevreesd voor de Soldaten. Metter tyd quamen zy echter allengskens uyt verscheidene *Rancherias* derwaarts naderen, voornamentlyk door de by Vader *Salva Terra* terug gelatene drie Gevangenen onderrecht zynde, dat zy gedurende hun Verblyf te *Loretto* zeer vriendelyk en wel behandeld waren; zodanig een Verhaal, als mede de byzondere Begaafdheid van Vader *Ugarte*, om zig alom bemind en teffens achtbaar te kunnen maken, mitsgaders de Liefde der Wilden tot zyne Per-

Perfoon, deden de gansche Zaak ten spoedigsten eene zeer gelukkige keer neemen : Zy sloegen Hutten, Tenten en Prieelen op voor alle de Manfchappen, en een Stuk bequame Grond wierd tot het aanleggen van een Dorp, en het bouwen eener Kerk, in gereedheid gebragt. De Leeftocht en Beesten wierden uyt de Bylander ontfcheept, en de nieuwe Zending verkreeg, tot zo groote Verwondering als Blydschap der *Guaycuros*, haar vol Beslag.

Doch daar rees geene geringe Ongerustheid by de Vaders, wanneer zy in langen tyd geene de minste Berichten van het Wedervaaren van Vader *Clemente Guillen* en deszelfs Gezelschap ontfingen. Deze had de Reis met eenige Soldaten en *Indianen* aanvaardt; doch de tusschen beide leggende Bergen, Boffchen en Moerassen hadden hunnen Weg tot over de 100 Mylen uytgestrekt, alcer zy de Baai ontdekten en de Bylander zagen leggen, dewelke uyt hunne Musquetry begroet wierd. Men zond terstond eenige Booten derwaards, om hen na de Hutten over te voeren, alwaar zy tot wederzydfe Blydschap belandeden, zonder eenigen Tegenstand, en zelfs geen den minsten Blyk van Misnoegen der *Guaycuros*, te ontmoeten of te bespeuren. Vader *Ugarte* bleef drie Maanden achtereen te *La Paz*, en gewon tot eenen verbazenden Graad de Liefde en Toegenegenheid van alle de Wilden. Ook bewerkte hy de Vrede tusschen hen en de Bewoonders der nabuurige Eilanden, dewelke hy, vermits zyne onwederstaanbaare Beleefdheid en Goedaartigheid, wist te overreden, op het vaste Land te komen, alwaar beide de Partyen elkander de blykbaarste Teekenen van eene oprechte en ongeveinsde Verzoening gaven. Zy hielden zeer sterk by hem aan, ten einde zy van de Dwinglandy en Slaverny der Parelduykers mogten verlost worden.

Hy

Hy liet vervolgens Vader *Bravo* en zommige Soldaten tot hunne Veiligheid terug, en ging in het einde van *January* 1721 wederom sloop na *Loretto*; de *Ligui* keerden insgelyks terug, en wel langs de door de onbewoonde Woestenyen gebaan- de nieuwe Wegen; blyvende Vader *Bravo* met zommige Soldaten in de nieuwe Zending achter. Gemelde Vader leide eerst en voornamentlyk toe, gelyk in alle nieuw-opgereehte Zendingen noodzakelyk vereischt wordt, om de Land-Taal te leeren; vervolgens bouwde hy eene Kerk, Pastory en eenige Hutten; benaarstigde zig met de grootste aanhoudendheid en yver hunne Gemoederen te doen overeenkomen; hen te beschaven; onderwyzen; by te staan en te verligten in alle Dingen, voor zo veel maar in zyn Vermoogen was. In deeze getrouwe en christelyke Liefde - Diensten en Pligten bleef hy volherden tot het Jaar 1728 toe, wanneer hy na *Loretto* keerde, om Vader *Piccolo* te ondersteunen, die zig, buyten en behalve zyne hooge Jaaren, in eenen zeer zwakken Staat van Gezondheid bevond. Binnen dit zyn zesjaarig Verblyf had hy over de zeshonderd Kinderen en Volwassenen gedoopt, en de Zending tot achthonderd volwassene Persoonen doen aangroeijen, dewelke in 3 Dorpen verdeelt wierden, namentlyk in *Nuestra Senbora del Pilar de la Paz*; in *Todos Santos*, en in *Angel de la Guarda*; ook had hy 20 Mylen van *La Paz* zommige Streeken ontdekt, welke tot het planten van *Maize* bequaam waren, en die hy vervolgens tot Bouwlanden deed maaken.

Terwyl de drie Vaders zig te *La Paz* ophielden, werd ook de Zending in het Noorden, onder de Bescherming van *Nuestra Senbora de Guadalupe*, opgerecht. Geduurende den tyd, dat Vader *Ugarte* zig in 't Gebergte bevond, om Hout voor

de Bylander te vellen, had hy alle de *Cochimies* daaromstreeks zodanig eene Liefde en Geneigdheid tot het Christendom ingeboezemt, dat hy door hunne afgezondene Booden dagelyks verzogt wierd, hen andermaal te willen komen bezoeken. De Vader betoonde zig daartoe gewillig en bereid; wierd derwaards verzelt by Vader *Everard Helen*, eenen nieuwen Zendeling, welke in *April 1719* na *California* gezonden was. Aleer hy na *La Paz* wederom scheep ging, liet hy zyne Beveelen en Onderrichtingen achter, om die Stichting te beginnen; zond kort daarop Vader *Helen* derwaards, die reeds te vooren, door de onsmakelyke Onderwyzing van eenen *Indiaan*, de Land-Taal eenigzins had leeren verstaan. Hy wierd door den Capitein en zommige Soldaten verzelt, en arriveerde den *26 December 1720* te *Huafinapi*, 90 Mylen benoorden *Loretto*.

Dit Gewest legt op de Hoogte van 27 Graden noordelyke Breedte in het midden der *Sierra*; 27 Mylen ten Noordwesten van *San Ignacio*, en 30 van *Conception*, in eene koude en ongezonde Luchtfreek. De *Indianen* quamen uyt alle de *Rancherias* der Omlanden derwaards zamen vloeijen, om hunne allergrootste Vreugde en Genoegen te betuygen, dat de Vader onder hen was komen woonen. Men begon eene Kerk te bouwen, die aan *Nuestra Señora de Guadalupe* toegewydt wierd, vervolgens ook eene Wooning voor den Vader, en verscheidene groote en kleine Hutten voor de *Indianen*, waarby byzonder aanmerkelyk was, dat de Capitein en zyne Soldaten, die anderzins, volgens hunnen aangeboorenen Aart, van alle Arbeid afkeerig zyn, hunne Luyheid lieten vaaren, en de Handen mede, gelyk andere, aan het Werk sloegen. In het midden van deze Verandering ont-

fing

ving hy eene meenigte Booden , met verzoek , de ver-afgelegenste *Rancherias* met zyne Tegenwoordigheid te willen vereeren , en de aldaar woonende Zieken en oude Lieden , dewelke niet na de Zending konden komen , te onderwyzen.

Middelerwyle waren de Capitein en zyne Soldaten met alle yver beezig , de kleine Gebouwen der Zending te vervorderen , en ten einde van zes Weeken was alles voltooid en in goeden Staat gebragt , wanneer de Capitein vertrok , achterlatende vier Soldaten tot derzelver Bewaaring , dewelke hy , ten opzigte der Uytgestrektheid van het Land , en het gering Vertrouwen , dat men tot de *Indianen* kon hebben , zeer noodzakelyk oordeelde te zyn . De Yver der *Indianen* bleef in alle haare Kracht volharden , zo dat Vader *Helen* in staat gestelt wierd , op Saturdag voor Paasschen in 't Jaar 1721 , voor de eerstemaal het Doopzel aan de Volwassenen toe te dienen . Hierdoor wierd in andere ver-afgelegene *Rancherias* eene onverduldlige Begeerte onder de Inwoonders verwekt , om gelykerwyze in den H. Doop bedeeld te mogen worden ; doch de Vader deed dezelve begrypen , dat zulks niet eerder kon geschieden , dan na dat zy alvorens naar zyn Genoegen in de Gronden van het Christendom onderwezen waren , en hem de Stukjes Hout , de Hairlokken , Manteltjes , Beestevoeten , Paruykjes en andere Vodderyen , waarvan zy zig by hunne Gochelaryen en Bedriegeryen bedienden , uytgelevert hadden , gelyk by alle hunne Landslieden gedaan was , aleer zy door hem gedoopt waren geworden .

Doch zulks was voor den Vader eene zwaare Post te verwinnen ; want de doortrapste onder hen bedienden zig van die Grollen en Kuuren , om den onnozelen Eerbiedigheid in te boezemen , en van hen alles

te verkrygen, wat zy nodig hadden, of maar wilden en begeerden. De Vader bevond onder hen echter geenerhande dadelyken Afgodendienst, of Tovery en Verbond met booze Geesten, en wat van diergelyke Natuur is, in zwang te gaan; maar was in tegendeel by ondervinding te meermaalen en volkomen overtuigt geworden, dat alle de zogenaamde Tvenaars niet dan Guyten en Bedriegers waren, welke voorgaven eene geheime Kracht van den Hemel te bezitten, om, aan wien zy maar wilden, goed of quaad te kunnen doen, en dat zodanig een Handel doorgaans gedreven wierd by Persoonen van hooge Jaaren, om door middel van die Begoochelingen een rykelyk en gemakkelyk Bestaan te vinden; wanneer zy niet langer in staat zyn hunnen Nooddruft in het Gebergte en in de Bosschen te zoeken. Zy geven zig ook voor Geneesmeefters uyt, en onderstaan de Kinderen in nuttige Wetenschappen en verbazende Geheimenissen te onderwyzen; doch alles loopt op enkel Bedrog en Valsheid uyt; zynde hun Oogmerk alleenlyk van den Arbeid hunner Landgenoten te leven, en hun Onderhoud te bekomen; gelyk wy reeds in het eerste Deel, en by het zevende Hoofdstuk, aangemerkt hebben. Hierdoor wierd echter de Uytbreiding en Aanwas van het Christendom allermeeft verhindert, en Vader *Helen* was derhalve, gelyk de overige Zendingen gewoon waren, op Middelen verdacht, om de *Indianen* alle de Werktuigen hunner Bygelovigheid in zyne Handen te doen leveren; op het laatst wierd daaraan by de Wilden voldaan, wanneer zy alle die Beuzelaryen aan hem uytleverden, welke by den Vader in 't openbaar verbrandt wierden.

De beide volgende Jaaren van 1722 en 1723 waren voor geheel *California*, en wel byzonder voor de nieuwe Zending van *Guadaloupe*, zeer ramp-

ran
Eil
ove
Zo
vec
Vru
wie
de
Ma
zeer
myc
die
toer
Infe
volg
brek
woo
Het
eene
boos
het
moer
beste
den,
ne *R*
steile
ken
der,
uyter
wann
van
terwy
stoke
den,
met
clend

rampzalig. In het Jaar 1722 wierd het gansche Half-Eiland by eene zo groote meenigte Sprinkhaanen overstromt, dat door hunne Vlucht de Straalen der Zon, als door eene donkere Wolk, ten eenemaale veduyftert wierden. De *Pitabayas* en andere Vruchten, der *Indianen* voornaamst Voedzel, wierden door dat Gedrocht opgevreeten, en indien de Vaders de Zendingen in hunnen Voorraad van *Maize* niet hadden kunnen bedeele, dan zouden zeer veele *Indianen* van Honger en Gebrek onvermydelyk hebben moeten creveeren. Doch vernits die Voorraad tot Onderhoud van hen allen niet kon toereiken, zo waren de *Indianen* genoodzaakt het Insect alom te vernielen, om gelyke Plaag in het volgend Jaar voor te komen, en hetzelfde, by gebrek van beter Voedzel, geduurende hunne tegenwoordige Verlegenheid tot Spyze te gebruyken. Het Gevolg van zodanig een quaad Voedzel was eene doorgaande Ziekte onder hen, verzeld door boosaartige Zweeren, waardoor eene meenigte in het Graf gesleept wierden. De Yver en Onvermoeidheid van Vader *Helen*, ter dier gelegenheid besteed, om zyne Californiaanse Kinderen te behouden, was niet uyt te drukken: Hy ging van de eene *Rancheria* na de andere; klauterde en gleeed de steile en ruuwe Bergen op en af, en bezogt de Zieken geduurig als Geneesmeester, Pastoor, Biechtvader, Voedsterheer en Voogd. Hy wierd door die uysterste Elenden in zyn Hert gegriest, en nog meer, wanneer hy hoorde, dat verscheidene wreede en van alle Menschelykheid vervreemde *Rancherias*, terwyl andere door die epidemique Ziekte aangestoken waren, en eenigerhande Voedzel overig hadden, de Lyders levendig begroeven, of dezelve met Struyken en Takken dekten, om daaronder elendig te smooren.

Nauwelyks was die Plaaḡ overgegaan, of in het volgende Jaar 1723 ontstond een algemeene Buyken en Roode-Loop, dewelke eene nog yslykere Verwoesting onder de *Indianen* aanrechtete. Vader *Hellen* ontzag in dit tweede Bezoek zig zelve nog minder dan in het voorgaande; zyne Liefdediensten deeden hem zyne eigene Gezondheid verwaarloozen; hy kreeg eene gevaarlyke Breuk, en eene onophoudelyke Zinking en Afzypeling aan zyne Oogen, beide verzeld van zodanige Pyn, dat hy genoodzaakt wierd voor eenige Maanden de Wyk na *Loretto* te neemen, en zyne Plaats door eenen anderen Zending te laten vervullen. Zo dra hy echter eenigzins hersteld en in staat was zynen Dienst te kunnen hervatten, keerde hy na de Zending terug, alwaar hy met alle Blyken van Liefde, Eerbied en Achtung by zyne bedrukte *Indianen* ontfangen wierd, dewyl zy Ooggetuygen geweest waren van zynen onvermoeiden Yver en Bystand, aan 228 volwassene Nieuwbekeerden bewezen, alle in verscheidene *Rancherias* overleden, en nog van een grooter Getal, hetgeen, naast God, aan hem zyn Behoud en Leven te danken had. Hy nam deze Liefde zyner dankbaare *Californianen* te baat tot de Vervordering der Christelyke Godsdienst, en wel zodanig, dat Vader *Juan de Gandulain*, by zyne Visitatie in 't Jaar 1726, twee en dertig *Rancherias* bekeerd vond, dewelke in 1707 Christenen van verscheidenen Ouderdom bestonden. Zommige van dezelve wierden in de Zending van *San Rosalia Mulege* ingelyft, en andere in de later opgerechte van *San Ignacio*, als bequaamer en geryfkyker voor diergelyke Nieuwbekeerde gelegen. Twintig *Rancherias*, in het Gebergte, naar mate van 't Geryf der Wateren verspreid, bleven onder de Zorg en Opzigt der Zending van *Guadaloupe* en wierden door de Vaders verzamelt in 5 Dorpschap-

schappen, welke ieder van eene Capel voorzien waren, waarin de *Indianen* hun geregeld Gemak hebben, en volgens de hiervooren reeds beschrevene algemeene Kerkelyke Tucht, een voorbeeldig en aandachtig Leven leiden. Alhoewel het zaaijen van eenigerhande Graanen de gansche *Sierra* door ondoenelyk bevonden was, zo had de Vader echter eene meenigte groot en klein Vee bezorgt, en onder hen tot Aanqueeking uytgedeelt, om van hetzelfde, mitsgaders van de *Maize*, hun voornaamst Bestaan te hebben. Zy hebben daarenboven nog hunne inlandse Vruchten en Gewassen, die zy in minderen Voorraad van tyd tot tyd inzamelen. Nademaal de Natuur by vervolg van Tyd onder zo ge-
duurigen en zwaaren Arbeid moest bezwyken, zo wierd Vader *Helen* eindelyk door zyne voorgaande Ongemakken op nieuws, en door nog meer andere teffens verrast; en alhoewel hy onder zyne *Indianen* wenschte te leven en te sterven, zo waren echter zyne Superieuren meer dan hy zelve op zyne Herstelling verdacht, en riepen hem tot eenen gemakkelyken Dienst na *Nieuw-Spanjen* terug, en dus moest hy zyne beminde *Indianen* van *Guadaloupe*, tot wederzydse Droefheid, in 't einde van het Jaar 1735 verlaten.

 XV. HOOFDSTUK.

Vader Guillen onderneemt de Opneeming der West-Kuft, en Vader Ugarte die van de Bocht van CALIFORNIA tot aan de Rivier Colorado, en aan de Kuft der Zuydzec worden drie Havens ontdekt.

DE lange Begeerte, om op de West-Kuft van *California* eene bequaame Haven voor de Schepen der *Philippines* te vinden, was door den bepaalden Laft van den Marquis de *Valero*, Onderkoning ter dier tyd, wederom levendig geworden, en zyne Excellentie was beezig, volgens het van *Madrid* ontfangen Bevel, met de Maatregelen te beraamen, om Volkplantingen en Bezittingen aan en op de voorfz. Kuft op te rechten. Om nu aan dat Bestek te voldoen, wierden drierlei Verrichtingen byzonder noodig geoordeeld te zyn. De eerste bestond in eene naauwkeurige Opneeming der gansche Zuydkuft van *Cabo San Lucas* na het Noorden toe, gelyk in de voorgaande Eeuw by den Capitein *Viscaino* gedaan was; doch zulks kon alsnu onmogelyk door de *Jesuiten* volvoert worden, alhoewel Vader *Ugarte* zig dienaangaande van eene goede Uytkomst verzekert hield; want offchoon zommige groote wel bemande en van de nodige Behoefstens voorziene Schepen dien Tocht mogten onderneemen, en de Thefaurie generhande Kosten mogt ontzien, zo wierd dezelve echter door zo groote Gevaaren, Opschortingen en Verydelingen verzelt, gelyk te vooren zo meenigmaal gebleken en ondervonden was: Hoe veel te meer zoude niet de Zending van *California* hebben moeten afzien van

zodanig eene Onderneeming met haare eigene Vaartuygen, geringen Voorraad van Leeftocht en weinige Manschap, welke gansch niet toereikende waren, te volvoeren?

De tweede Verrichting bestond in diergelyk eene Haven by Land op te zoeken; ook had men reeds verscheidene malen zulks met groote Kosten en zonder eenige Vrucht ondernomen; want hoe naauwkeurig men over Land de daaraan gelegene Kusten onderzocht heeft, is echter nergens eenige bequaame en aan het Oogmerk voldoende Haven gevonden; ook het Land gansch onbruikbaar geacht tot eenigerhande Ternederzetting, dewyl langs de gansche Kust geen versch Water, Bosschen, Weiden Bouwlanden bekend zyn: Daar was wyders geene de minste Hoop en Waarschynelykheid tot het ontdekken van eenig ander en volmaakter Gewest, dewyl de Kust zelve niet verder noordwaards reikte, dan tot aan zommige aldaar reeds opgerechte Zendingen. Des niet tegenstaande, en tot Voorkoming van alle Klagten over Zorgeloosheid en Onverschilligheid, wierd Vader *Clemente Guillen* met deze nieuwe Onderneeming belast.

De derde Verrichting, tot hetzelfde Bestek van Onderzoek der beide noordelyke Kusten betrekkeelyk, bestond in eene Opneeming van den Inham van *California*, en om verzekerd te zyn, of *California*, gelyk Vader *Kino* beweert had, met *Nieuw-Spanjen* aan een hing, dan van hetzelfde in tegendeel gescheiden en een Eiland was, en dus de Inham aan deeze of geene zyde der Rivier *Colorado*, door de eene of de andere onbekende Straat in de *Zuydzee* mogt uytloopen, zo als men toen ter tyd te *Mexico* onderstelde en poogde staande te houden; zelfs zo verre gaande, dat men de Ontdekkingen van Vader *Kino* voor enkele Droomen uytkreet, alhoewel hy

in *Europa* daaromtrent de Goedkeuring en Toestemming verwierf.

Indien nu *California* aan het vaste Land gehecht was, dan zouden de fraaije Plans der Vaders *Kino* en *Salva-Terra*, om hunne Zendingen in 't Noorden verder uyt te breiden, in haare volle kracht blyven, alhoewel hunne Onderneemingen toen ter tyd buyten alle Vervordering zyn geweest. De Schets van *Kino* was betrekkelijk tot de Zendingen van *Pimeria*, en die van *Salva-Terra* tot die van *California*, en deze laatste zouden by hem uytgebreidt geworden zyn tot aan de Oevers der *Colorado* op de 33 of 34 Graden Breedte, en van daar af, met vereenigde Krachten en wederzydsen Bystand, dewyl men alle Behoeftens gemakkelyk over Land kon bekomen, hunne byzondere eigene Gewesten kunnen aangroeijen, door de op nieuws geduurig daaraan te hechtene Landstreeken, van dewelke zy onderrecht waren, en ook oogschynelyk gezien hadden, zo vruchtbaar van Grond te zyn, als men tot Bouwlanden zoude hebben kunnen wenschen, en wel tot aan de Kust van de beruchte *Puerto de Monte Rey* en *Cabo Mendozino* toe, tusschen de 37 en 40 Graden; zynde de allerbequaamste Gelegenheid tot eene Haven voor de *Philippine*-Schepen. Vader *Ugarte* nam deze zo moeiljyke en gevaarlyke Onderneeming en Opneeming van den Inham aan, en terwyl hy allen nodigen Toestel daartoe maakte, zo verzogt en begeerde hy van Vader *Guillen*, om de hem opgedragene Expeditie insgelyks te willen volvoeren.

Uyt het Verhaal van den Capitein *Viscaino* was bekend, dat hy op de Breedte van 24 of 25 Graden aan de Zuydkust eene ruyme Baai, alwaar de Schepen voor de Woede van Wind en Zee veilig konden leggen, ontdekt, en dezelve *La Magdalena* genaamt

na
Ze
te
Gu
De
da
hu
ge
On
lyk
stre
ove
del
dat
hu
reil
stre
Sa
Wi
My
Lu
che
gew
Vri
nen
gely
ter
gra
een
vlo
te
wo
Ca
zy
nig
ke

naamt had. Na deeze Plaats, als reeds van de Zee-zyde ontdekt, en minder gevaarlyk over Land te bereiken, wierd de Tocht van Vader *Clemente Guillen* in het Jaar 1719 gericht, in gezelschap van *Don Estevan Rodrigues Lorenzo*, eene Party Soldaten, en drie Benden *Californianen*, welke op hunne Landswyze gewapend waren. Zy reisden geduurende vyf- en-twintig dagen onder geduurige Ongemakken en Afmattingen, dewelke men natuurlijk in zodanig eene bergachtige en schraale Landstreek heeft te wachten; en vermits de *Indianen* overal, op het gezigt van een zo groot Getal Vreemdelingen in Beweging geraakten, zo was het noodig dat alle goede Orde en de grootste Omzigtigheid op hunnen March gadegeslagen wierd. Eindelyk bereikten zy de Baai van *Magdalena*, gelegen omstreeks de naderhand nieuw-opgerechte Zending van *San Luis Gonzaga*. Zy was rondom voor de sterke Winden door hooge Bergen gedekt; eene halve Myl breed, en liep landwaards in na *Cabo San Lucas*. Naby dezen Arm ontdekten zy eene *Rancheria* van *Indianen*, met dewelke zy, door het geven van eenige Vereeringen, zig tot Vrede en Vriendschap verdroegen. Wanneer zy de *Indianen* na Water vraagden, wierden zy onderrecht, gelyk zy ook bevonden, dat het eenigste versch Water daaromstreeks by hen uyt eene in het Zand gegravene Wel gehaalt wierd; daarby voegende, dat een naburig Eiland, *Santa Rosa* genaamd, overvloedig van versch Water voorzien was, en dat zy te meermalen aldaar geweest waren, doch tegenwoordig op geenerhande wyze wisten, het breede Canaal na derwaards over te komen; ook vonden zy zulke blaauwe Schelpen niet in de Baai, noch eenige Zweeming van ryke Parelbanken, van dewelke deeze Kust gezegt wierd overvloedig voorzien te zyn.

zyn. Men bevond , dat dezelve twee Ingangen had, en de Capitein zond eenige Manschappen af, om dien aan de Zuydzyde op te neemen, en den Loop eener Beek volgende, te onderzoeken , of de ander Arm dier Baai , die de Haven , genaamd *del Marques*, formeert, ook versch Water uytleverde. In dezen Tocht ontdekten zy insgelyks op eenigen Afstand den tweeden Mond of Arm; doch bevonden, dat de Beek, aleer zy zig in de Zee ontlafte, door zommige brakke Plaatsen liep, en het dus voor de Schepen onmogelyk was, om aldaar versch Water te haalen. Deze Ontdekking spoorde hen aan van dien ganschen Omtrek de Opneeming te doen; doch vermits de Rotfen op verscheidene Plaatsen ongenaakbaar, en de Moerassen hier en daar niet over te komen waren, zo wierden zy genoodzaakt eenen Omweg na de *Rancheria, San Benito & Aruy* genaamd, te neemen, dewelke 4 Mylen van de Zee lag, en alwaar hun de *Indianen* insgelyks het onaangenaam Bericht gaven, dat langs de Kust geen versch Water te vinden was. Hier quam alle het Volk by den anderen, en Vader *Guillen* deed al zyn best, om hetzelve over te haalen tot het opneemen van het overige Gedeelte dier Kust, of ten minsten, voor zo ver mogelyk was, van derzelve Streek na het Zuyden. Doch hy kon zulks van den Capitein noch van de Soldaten verwerven, en de *Indianen* drongen in die onsmakelyke Omstandigheden aan, wederom na *Loretto* te keeren. Dus wierd Vader *Guillen* genoodzaakt zyn Bestek te laten vaaren, en Toestel tot de Terugreize te maken; hy nam zommige *Indianen*, met welke hy Vriendschap gemaakt had, tot Gidsen mede, en door derzelve Bestier wierden eene meenigte Omwegen en Ongemakken gemydt, zo dat zy binnen de vyftien dagen, na omtrent zeventig Mylen

len omgezworven te hebben, wederom te *Loretto* aanquamen.

De by Vader *Ugarte* aanvaarde Onderneeming liep gelukkiger af, alhoewel de Ongemakken en Gevaaren ongelijk grooter waren. Hy zeilde den 15 *Mey* in 't Jaar 1721 uyt de Baai van *San Dionysio de Loretto* in de Bylander, *el Triumfho della Croce* genaamd, en aldaar getimmerd; medevoerende een Boot, *Santa Barbara* genaamd, ook aldaar gebouwd, zes Voeten breed, elfen in de Kiel lang, en zonder Dek, om gebruykt te worden ter plaatse, alwaar de Bylander niet kon komen. Aan Boord van de Bylander bevonden zig zes-en-twintig Perfoonen; zes van dezelve waren *Européanen*, van dewelke twee de Straat van *Magellaan* gepasseert hadden; een ander, behalven op den Atlantisen Océaan bevaaren zynde, had eenen Tocht na de *Philippines* gedaan, en was na het neemen van het *Philippine*-Schip van *Cabo San Lucas*, als Gevangen te *Batavia* opgebracht, en nog een ander had verschidene Tochten na *Newfoundland* gedaan; de overige waren *Indianen* en Inboorlingen van de Streek onder *San Dionysio de Loretto*. De Stuurman, *Guillermo Estrafort* genaamd, was een kundig en zeer ervaren Man; in de Pinnaas of Boot bevonden zig 8 Perfoonen; namentlyk 2 *Chineesen* of *Philippynen*, welke Naamen in de gemeene Landtaal van *Nieuw-Spanjen* eensluydende zyn; een *Yaqui-Indiaan* en vyf *Californianen*, zamen acht-en-twintig Perfoonen uytmakende. De Voorraad van Leeftocht, welke aan Boord genomen was, viel voor eenen zo onzekeren Tocht niet rekkelyk genoeg, dewyl men staat maakte op de Vervulling eener Belofte, 's jaars te vooren by eenen Zendeling van *Pimeria* gedaan, ten opzigte eener overvloedige Proviandeering van de tegenoverleggende Kust der *Seris*.

Zy

Zy zeilden met eene styve Koelte den Inham op tot aan de Baai *Conception* in de Rivier *Mulege*, alwaar Vader *Ugarte* de Zending van *Santa Rosalia* en zynen Zending Vader *Sistiaga* bezogt; van daar vervorderden zy de Reis, om de Kust van *California* tot aan de nabuurige Eilanden van *Sal-si-puedas* af te schetsen, en wyders den Inham dwars over te steken na de Haven van *Santa Sabina* in de Baai van *San Juan Baptista*, beide gelegen naast deze Eilanden aan de Kust der *Tepoquis* en *Seris*. Zy bereikten de Haven in vyf dagen, en ontmoetenden by hunne Landing geene levendige Ziel op het Strand; doch van Boord komende zagen zy eenen *Indiaan*, die, na een Kruys in 't Zand gestoken te hebben, schielyk op de Vlucht teeg. Ons Volk vervoegde zig met alle spoed na het Kruys toe, en naderden hetzelfde met Gebaardmakingen van verschuldigde Eerbiedigheid. Hierop maakte de gevluchte *Indiaan* een groot Gekrysch, en terstond quamen zyne Medemakkers, dewelke verschoolen lagen, en insgelyks gezien hadden, dat de Bylander een Kruys op de Boegspriet voerde, voor den dag springen, en gaven door meenigvuldige Teekenen hunne Genegenheid tot Vrede en Vriendschap te kennen. Vader *Salva-Terra* had hen te vooren onderrecht, dat het Kruys de Leus en het Merk van Liefde en Vriendschap was, en hen aanbevoelen, aan de Manschappen van alzulke Schepen, dewelke een Kruys voerden, alle Gunst en Herbergzaamheid te laten wedervaaren; dewyl daardoor quam te blyken, dat dezelve aan de Vaders van *California* toebehoorden.

De *Indianen* waren zo onverduldig, om den Vader te zien, dat zy, in plaats van te wachten, tot dat hy aan Land stapte, zig met meenigte in de Zec wierpen, en na het Boord toe zwommen; zy klommen

m
zy
T
de
br
en
ve
an
tw
Ze
Vo
ver
ge
rye
Va
me
sch
en
Ge
daa
per
het
hei
stor
le
aan
ten
han
De
hy
de
Vri
I
ven
nen
dere

men in 't Schip ; omarmden zyne Voeten , kusten zyn Aangezigt en Handen , en gaven meenigvuldige Teekens van Blydschap , Liefde en Verrukking over deffelfs Aankomst. De Vader bleef mede niet in gebreeken dezelve van zyne zyde te beantwoorden , en onderhield hen met een vriendelyk Gesprek en verscheidene Verversingen , gelyk hy ook deed by de anderen , die aan Strand gebleven waren. Hy zond twee van hen met eenen Brief aan den Vader der Zending van *San Ignacio* , die aan hem eenen Voorraad van Leeftocht beloofd had , en aler zy vertrokken , wierden zy ieder in een canefasse Jurk gestoken , en door den Vader met eenige Snuyfstryen beschonken. Vervolgens werd al het ledige Vaatwerk van Boord aan Strand gebragt , om het met vers Water te vullen ; op het zien van hetzelfde scheen eenige Twist onder de *Indianen* te ontstaan , en kort daarop vertrokken zy gezamentlyk ; door Gebaarden te kennen gevende , dat zy 's anderen daags wederom zouden komen. Onze Manschappen waren niet zonder eenige Achterdocht ; dewyl het laat wierd , begaven zy zig , tot hunne Gerustheid , wederom aan Boord. De volgende Ochtendstond was zo dra niet verscheenen , of men zag geheele Troupen *Indianen* , alle met Watervaten beladen , aankomen ; de Mansperfoonen droegen twee in Netten , aan dikke Stokken dwars over hunne Schouders hangende , en de Vrouwlieden één op haaren Rug. Deze Vriendschap liet de Vader niet onbeloond , en hy wierd door de *Indianen* zeer instandig verzogt , de Bewoonders der naastgelegene Eilanden , hunne Vrienden en Maagen , te willen bezoeken.

De Vader stond hen hunne Begeerte toe , en steevende nog dienzelfen avond met twee dier *Indianen* van de Kust derwaards ; zy bevonden zig 's anderen daags in den vroegen Morgenstond in eene naau-

naauwe Doorvaart, dewelke zy zig verbeeldeden het Eiland van het vaste Land te scheiden, hetgeen zy benieuwd waren naauwkeurig te onderzoeken. Ten dien einde voeren zy met de Kaan en de Pinnaas verder op, doch bevonden zig wel haast op eene Plaats, van waar zy naauwelyks konden terug keeren. De Vaart was eng en krom, en daarenboven vol Ondieptens, zo dat de Bylander, offchoon de Loots in de Boot als een Gids vooruyt voer, aan den Grond stiet, en in Gevaar geraakte van te vergaan, doch eindelyk met groote moeite wederom vlot gemaakt wierd. Een ander Toeval, waardoor nog grootere Verlegenheid veroorzaakt wierd, bestond daarin, dat de Kaan en de Pinnaas, door den sterken Stroom, zo ver weg gerukt wierden, dat zy ten eenemaal buyten het Oog geraakten. De Bylander was genoodzaakt het Canaal verder op te zeilen; niet tegenstaande het Gevaar aan beide zyden en alom toenam, en oogschynlyk grooter wierd.

Na drie dagen aldus tusschen Hoop en Vrees gezukket te hebben, geraakten zy eindelyk in den Mond van de Naauwte, en vonden teffens de Boot en Pinnaas wederom; doch in plaats van in de Bocht uyt te komen, gelyk zy onderstelden; bevonden zy zig in eene ruyme en wyde Baai, van waar zy het Eiland, werwaards zy het gemunt hadden, gansch klaarlyk ontdekten; zy stuurden vervolgens, buyten eenigen hinder en zwaarigheid te ontmoeten, daar na toe. De Pinnaas sleepte achteraan, en omtrent ten afstand van een Musquetschoot wierd men gewaar, dat het Volk daaromstreeks, naar zyne wyze met Boogen en Pylen gewapend, en eene Soort Helmen van Veëren dragende, het Strand door hun Gekrysch deed weërgalmen, om daardoor de Manschap in de Pinnaas te vervaaren; doch de *Indianen*, derzelve Landslieden, zwommen aan Land, en onder

derrechten den, dat de Vader, zig aan Boord van het grooter Vaartuyg bevindende, hen een Bezoek quam geven, waarop zy terstond hunne Wapenen afleiden, en ons Volk met alle Teekenen van Blydschap en Genoegen ontfingen, en na de Haven verzelden, alwaar zo wel goed Water als eene veilige Plaats om te ankeren gevonden wierd. Vervolgens naderde ook de Bylander, en ging aldaar voor Anker leggen; doch Vader *Ugarte*, door hevige Pyn van zyn Midden tot onder toe aangevallen, kon onmogelyk van Boord gaan. Dit Ongemak had hy in de Haven der *Seris* vergadert, alwaar hy aan Land komende van het Zeewater doornat was geworden, dewyl hy zo zeer als iemand van de Matröozen arbeidede, om versch Water in te neemen.

De Eilanders ziende, dat de Vader niet aan Land quam, vervaerdigden dertien *Balsillas*, of kleine Vlotten, waarmede vyftig *Indianen* aan Boord voezen, en hem verzogten zig mede tot hunnent te begeben, alwaar zy reeds een Huys voor zyne Wooning in gereedheid gebragt hadden: De Vader gaf daarop Last, hoe pynelyk hem ook alle Beweging viel, hem in de Boot te helpen, en aan Strand gekomen zynde wierd hy by de Matrozen en *Californianen* gedragen. De Eilanders stonden in twee Ryen, de Vrouwen aan de rechter, en de Mannen aan de linker zyde geschaard, om hem te ontfangen. Wanneer hy in zyn Huys, van Boomen en Takken met twee Deuren vervaardigd, gekomen en gezeten was, quamen alle de Eilanders één voor één, zonder de minste Opfchudding, eerst de Mannen en vervolgens de Vrouwen, hem begroeten. Zy gingen de eene Deur in en de andere wederom uyt, en boogen in 't voorbypasseeren hunne Hoofden voor den Vader, om zyne Handopleggingen te ontfangen, hergeen hy met de grootste Liefde en Tederheid

heid verrichtede, waarna zy zig by hunne Landgenoten en Huysgezinnen vervoegden, en alles wierd in eene verbazende goede Order volvoert. De gansche Plechtigheid bestond in deze voorbygaande Begroeting en Bezoek; vervolgens vergaderden alle de Eilanders rondom den Vader, die zyn uysterste best deed, om zig onder de snertelyke Pynen over cinde te houden, om hen met alle mogelyke Liefstaligheid te ontfangen. Hy prees hen alleen aan, na de Zending van *del Populo* te willen gaan, dewelke omtrent twee of drie dagen reizens van de nabuurige Kust gelegen was, om van daar eenen *Indiaan*, als *Temachtien* of Onderwyzer, af te haalen en tot hunnent terug te brengen. De Tyd van zyn Verblyf aldaar was van korten duur, dewyl hy genoodzaakt wierd na de Kust te keeren, om Voorraad van Leeftocht te bezorgen. Hy ging derhalve wederom Scheep, en vervorderde zyne Reis tot aan den Mond der kleine Rivier *Caborca*.

In zyne verdere Opneeming dier Kust ontmoetede hy maar eene enkele gevoegelyke Plaats, namenlyk eene kleine en opene Baai, alwaar men ging voor Anker leggen. Van daar wierd de Pinnaas, tot Ontdekking der verdere Kust, noordwaards- op gezonden, om aldaar de Merkteekenen van *Pimeria*, bestaande in zommige Zandbanken bezyden *Costa Brava*, op te zoeken; ook wierden drie Man tot gelyke Opneeming over Land uytgezonden. Deze quamen in een dag of twee terug; verhalende, dat langs de gansche Kust geenerhande Baai te vinden was, en hunne gedaane Ontdekking, welke eenige Aanmerking verdiende, alleenlyk bestond in eene Put of Groeve van vuyl Water, in een bewandeld Voetpad en in de Voetspooren van eenen Muyl-ezel. Op deeze Onderrichting zond de Vader terstond twee Matrozen uyt, dewelke, de voor
schree-

schreevene Voetspooren volgende , den derden dag in de Zending van *la Conception de Caborca* aanquamen , alwaar zy den onlangs derwaards gezondenen Vader *Luis Gallardi* vonden , en aan hem de Brieven van Vader *Ugarte* en den Vader Zendeling van *San Ignacio* overhandigden. De laatste verzogt in zynen Brief om het afzenden der aan hem in het voorleden Jaar beloofde Provifien; en vermits Vader *Gallardi* den voorgaanden met de *Seris* afgezondenen Brief reeds ontfangen had , zo ftak hy ten spoedigften met eenigen Voorraad , en zo veel andere Behoeftens af , als hy maar byeen kon brengen , dewelke waarlyk maar gering waren , om dat beide de Boodschappen op éénen tyd quamen , wanneer hy zelve flecht voorzien was : Want alhoewel Vader *Ugarte* hem meende onderrecht te hebben , hoe aangenaam zyne Aanbieding was , en hem daarby den Tyd van derzelve Afzending bepaalt had , zo had hy echter die Brieven niet ontfangen , en derhalve ftaat gemaakt , dat zyne Reis voor dit Jaar geenen Voortgang zoude hebben. Hy vergaderde dan al hetgeen maar te *Caborca* te bekomen was door middel van de Bylander , en ftevende na de Kuft , alwaar Vader *Ugarte* na de Terugkomst zynere uytgezondene Boden bleef wachten. Doch zyne Pynelykheden vermeerderden van dag tot dag , en hy wierd genoodzaakt , om dezelve maar eenigzins te verzachten , geduurig op zyne Knien te leggen , in welke Houding hy zyn eenigft Gemak vond. Het was reeds de twaalfde Dag , dat hy door die Pynelykheid belet wierd aan 't Strand te komen; hoewel zulks ook gedeeltelyk byquam door de Woeftheid der Zee; want na dat hy reeds tweemaal in de *Canoe* gebragt was , zo kon men dezelve echter niet naar behooren beftieren. Hy wierd , op ontfangene Tyding , dat de Vader Zendeling van

San Ignacio by hem stond te komen, met geene geringe moeite en gevaar eindelyk na het Strand gebragt, van waar hy hem anderhalve Myl te gemoet voer, en door die Oeffening merkelyke Verligting bespeurde.

De Vader was zeer verlegen over den soberen Voorraad, dien hy aanbragt, en uyt-hoofde van dien wierden Middelen gebruykt, om in de naastgelegene Woonplaatfen der *Pima-Indianen* eenen ruymen Leeftocht, gedeeltelyk by Leening, en gedeeltelyk by Mangeling van hetgeen op de Bylander gebragt was, byeen te krygen. Men was insgelyks verdacht, om vers Water te bekomen, hetgeen, niet tegenstaande de verre Afgelegenheid, echter in korten tyd gelukte door het Bestier en de Uytvinding van Vader *Ugarte*, dewelke het Volk op zekere Afstanden deed plaatfen, en dus het Vaatwerk aan elkander toebrenge. Ter zelve tyd was de Bylander in groot Gevaar wegens de sterke Beweging der Zee; een van derzelve Kabels was reeds gebrooken, en de Boegspriet, alhoewel uyt *Maria*, een zeer sterk Slach van Hout gemaakt, was door eene zwaare Baar, die over de Bylander heen ging, weggeslagen. 's Anderendaags, wanneer de Wind bedaarde, wierd de Boegspriet, zo goed als mogelyk was, herstelt, en de Water-Vaten aan Boord gebragt. Het Scheepsvolk was echter zeer mistroostig, om dat het Kruys aan de Boegspriet verlooren was; hetzelfde wierd vervolgens by de *Indianen* opgevifcht, en wederom op zyne Plaats vast gemaakt.

Geduurende deze Verrichtingen ontdekte het Volk van de Bylander in 't verschiet eenen jongen *Californiaan*, die in de Pinnaas stapte, om een Onderzoek langs de Kust te doen: Men had eenigen tyd lang reeds beducht geweest, dat het ganfche Gezelschap door den Storm op Zee, of door den

Hon-

Honger vergaan was, om dat het maar voor 8 dagen Provisie medegenomen had; ook waren zommige onzer Manschappen langs de Kust noord- en westwaards gaan zoeken en vorschen, zonder eenig het minste Bericht van hen te kunnen bekomen. De *Californiaan* wierd door drie zyner Makkers gevolgt, dewelke verhaalden, dat zy, na groot Ongemak en Gevaar op de onstuymige Zee uytgestaan te hebben, eene wyde en diepe Baai ingelooopen, en aldaar in den donker op twee Vademen weder voor Anker gekomen waren; doch dat zy 's ochtends daaraan de Boot ten eenemaal op het Drooge gevonden hadden, dewyl de Zee geëbt had, en over de twee Mylen ver weggezakt was, en zy van hunne Logplaats in 't geheel geene Zee hadden kunnen zien; een Stuk van hunne Kiel was daarenboven afgestooten of afgebrooken. In deze Gesteltenis waren vier van hen uyt de Pinna's gegaan, om Water te zoeken, en niets dan de Dood in een zo woest Gewest voor oogen ziende, en de Provisie in de Pinna's ten naasten by verteerd zynde, hadden zy beslooten niet wederom derwaards te keeren; maar het Strand zo naby te volgen als maar doemelk was, tot dat zy *Yagui* zouden bereiken, indien zy niet het Geluk mogten hebben van de Bylander altoorens te ontmoeten. Op dat Bericht wierden terstond zommige Provisien en Water derwaards gezonden, ende in de Pinna's terug geblevene Liederen, die op de Terugkeering der Vloed dezelve met groote moeite in eene Kreek gebragt hadden, door dien Voorraad verquikt en herleefd zynde, herstelden de Kiel, staken wederom in Zee, en quamen binnen de vier dagen by de Bylander. Den tweeden *July* wierd deze gevaarlyke Gelegenheid by hen alle verlaten, met voornemen, om wegens de Opneeming dezer schraale Kust geene verdere moeite te doen, dewyl dezelve naar

alle naauwkeurige Oplettendheid der Manschappen in de Pinnas, nergens eenige Waterplaats uytleverde, en ook geen eenige bequame Haven te vinden was; want aangaande de Baaijen, welke voor de Merkteekenen van *Pimeria* gehouden wierden, mogt men zekerlyk onderstellen, dat dezelve door de Ongeftuymigheid van de Ty veroorzaakt waren.

Zy stierden derhalven na de Kust van *California*, en stevenden den Inham in drie dagen over, wiens Breedte daaromstreeks niet boven de veertig Mylen bedraagt; quamen, zonder de Haven in te loopen, voor Anker leggen, en zonden de Pinnas na het Strand. Wanneer de *Indianen* de Boot zagen, quamen zy gewapend derwaards afzakken; trokken eenen Linie op het Strand, en gaven Tekenen van Bedreiging tegen de na Strand roeiende, indien zy onderstaan wilden eenen Voet daarop te zetten. Doch onze Manschappen deden dezelve door Tegenteekenen en kleine Vereeringen van Voorneemen veranderen, zo dat zy op eene vriendelyke wyze naderden, en hen na hunne *Rancheria* of Waterplaats geleideden, en van daar na eene nog grootere en niet ver gelegene *Rancheria* overbragten. Door deze vriendelyke Ontmoeting en Aanwyzing deed ons Volk eenen Tocht langs de Kust tot negen Mylen ver; zy vonden in die Tusschenwydte vyf verscheidene *Rancherias*, en zo veele Waterplaatsen, en wierden alom by de Inwoonders met alle Openhertigheid en Vrymoedigheid ontfangen. De Bylander vervorderde insgelyks haare Reize, om eene Haven of Baai op te zoeken, en quam, na eenen zeer ver in Zee uytstekenden Hoek te boven gelaveerd te zyn, in eenen ruyme Baai ten Anker, alwaar zy voor de toen ter tyd geduurig waaijende Zuydwest-Winden veilig en gedekt lag. Doch zy ontmoetede aldaar eene Omstandigheid, die veel vrees-

vreeslyker dan de Wind zelve was; namentlyk den snel affchietenden Stroom, waardoor het Vaartuyg belet wierd met de Voorsteven na den Wind te ryden, en niet anders, dan in den zwaarsten Storm geslingert wierd. Vervolgens, en terwyl de Pinnaas nader by Land hield, om eene Haven te zoeken, zo besloot de Stuurman *Strafort* met de Boot na 't Strand te gaan, om verder op in de Baai eene Ankerplaats te vinden; de Boot was schielyk uyt het gezigt, en quam niet voor 'sanderen daags wederom te voorschyn, wanneer zy zydelings aandreef, doch zo zeer ontramponneerd, dat men het Volk niet dan met de uysterste Zwaarigheid aan Boord kon neemen.

De Stuurman verhaalde, dat hy, de Boot eenen dag op 't Zand gelaaten hebbende, met zyne Makkers na de *Rancheria* gegaan, en aldaar by de *Indianen* met alle teekenen van Vriendschap ontfangen was; dat hy onder hen verscheidene Snuyfsteryen uytgedeeft had, en onder het midden deezer wederzydse goede Toegenegenheid het Ty terug gekomen was, niet allengskens naar gewoonte, maar met eene verschrikkelyke Bruyding en schielyken Aanwas tot over de drie Vademen. De Boot was ogenbliklyk tegen de Rotfen gesmakt, en in korten tyd in twee verscheidene Stukken van de Voor- tot de Achtersteven gespleeten. De *Indianen* waren toegeschooten, om hen te helpen, en door Tekenen hun Belang in die Rampen uytdukkende, hadden zy door iemand van hen te verstaan gegeven, dat in de Nabuurschap daaromstreeks een Bosch gelegen was, waarin men Hout van gelyke Soort kon vellen, om een ander te timmeren. Doch zulks was by hunne Gesteldheid van Zaaken ten eenemaal onmogelyk. Het eenigste Middel en Toevlucht was, de twee Stukken met de uyt de Roci - Riemen getrokkenne

Nagels wederom aan een te klampen : De Peil-Lyn werd uytgeravelt, en benevens de Zwabber tot Werk gebruykt, om de Naden te breeuwen, en de Klei moest in plaats van Pik en Teer te baat genomen worden. Hiermeede werd een groot gedeelte der Nacht gesleeten, terwyl de *Indianen* hunnen Arbeid met Licht hielpen vervorderen, hetgeen van de Bylander gezien wierd; 's anderendaags, by het terugkeeren der Vloed, gingen zy wederom in Zee, houdende geduurig het Strand in 't Oog, om by eenigerhande Ongemak na het Land te kunnen zetten. Een van hen was altoos beezig met het uyt-hoozen van 't Water; en wanneer zy naby de Bylander quamen, was hetzelfde zodanig aangewassen, dat zy zig zelve verlooren gaven. Ook waren zy by gebrek van versch Water in de uysterste Droefheid geweest; doch wanneer zy het Strand naderden, zagen zy verscheidene *Indianen*; aan dewelke zy hunne Verlegenheid door Teekenen te kennen gaven; zy wierden op gelyke wyze beantwoort, en vervolgens door de laatsten twee Vrouwsperfoonen afgezonden, om versch Water aan te brengen. Wanneer zy dezelve daarmede zagen terug komen, gingen zy zonder eenigen Achterdocht aan Strand, en namen daarvan zo veel, als zy oordeelden nodig te hebben, tot dat zy de Bylander konden bereiken; op welke alle en een ieder even onverduldig en verlangende was, om te vernemen, hoe hun Tocht was afgelopen. De Bylander stevende op hun Verhaal wederom noordwaards, en na eenige dagen gezeilt te hebben, bespeurde men eene Verandering in de Kleur van 't Water, het geen nu aschgrauw, en dan zwartachtig scheen te zyn, hoewel meest doorgaans na rood te hellen. Uyt de laatste Kleur wierd opgemaakt, dat de Rivier *Colorado*, dewelke zodanig Water voert en ontlast, niet ver van daar

haa-

haare Uytvloeiing moest hebben. Zy stuurden derhalven, om de Ondieptens en Droogtens te myden, na de Kust van *Pimeria* toe, en de Pinna's peilde de Gronden geduurig voor uyt. In 't midden van den Inham was het Water wat ongestuymt en drabbiger, en de Diepte naby de Kust wierd op zommige Plaatsen zeven, acht, tien en meer Vademmen bevonden, doch geduurig veranderlyk en zonder eenig daaraan paalend Canaal. Zy quamen echter eindelyk ankeren naby den Mond der Rivier aan de zyde van *Pimeria*, alwaar zy twee van derzelve Uytvloeiingen ontdekten, dewelke Gras, Bladeren, Onkruid, Takken van Boomen, gebrande Blokken, Timmerhout van Hutten, en diergelyke bovendryvende Stoffen, in Zee wierpen. Wanneer de Overstromingen ophielden, zo besloot de Manschap aan Boord de Rivier op te vaaren; doch Vader *Ugarte* hield het tegen, dewyl het geduurende twee Nachten achtereen zeer stormachtig Weêr, verzeld door Donder en Blixem en sterke Regens, geweest was, en daardoor beide die Overstromingen veroorzaakt waren, en ook daarenboven de Lucht nog scheen te dreigen eene derde Overstroming te zullen uytwerken, en dat, wanneer zulks mogt komen te gebeuren, terwyl zy in de Rivier waren, zy alle onvermydelyk zouden moeten verlooren gaan. Buyten dien was Vader *Ugarte*, en verscheidene andere Manschappen, zeer ziek. Zy stевenden derhalven den Mond der *Colorado* voorby, en ankerden op vier Vademmen Water; geduurig vreezende op een Zandplaat te zullen blyven zitten.

Wanneer men deze Opneeming met die van het Jaar 1746, by Vader *Fernando Conzaga* gedaan, vergelykt, dan zal komen te blyken, dat Vader *Ugarte* van de twee Uytvloeiingen der *Colorado*, dewelke door een tusschen beide gelegen Eiland ge-

splifl worden, alleenlyk die beooflen van hetzelfde, of aan de zyde van *Pimeria*, voorby gevaaren was, en dat hy, tuffchen beide de Canaalen voor anker leggende, de andere Uyrvloeiing bewelten moet gezien hebben. Uyt even dezelve Legging had Vader *Ugarte* ook een klaar en duydelyk Gezigt van *Cabo de California*, paalende aan het nabuurig Gebergte, en alleenlyk door de Rivier van de Kuff van *Pimeria* afgezonderd. Dat hy op dien Uythoek niet aan Land gegaan is, om verder Onderzoek te doen, moet gedeeltelyk aan zyne eigene Zwakheid en de Ziekte van zyn Scheepsvolk, en gedeeltelyk ook aan zyne Waarneemingen omtrent de Eb en Vloed aldaar, toegeschreven worden. Hieromstreeks verandert het Ty van zes tot zes Uuren; de Vloed ryft met een yslyk Gedruys van drie tot zeven Vademmen, en overfroomt de laage Landen eenige Mylen ver; de Eb moet dus ook noodzakelyk met een diergelyk schroomelyk Geweld terug keeren, en de Bylander had gevolgelyk geenerhande veilige Ankerplaats; ook was in de Nabuurschap geen goede en bequaame Haven te vinden. Hy ontdekte ook, dat deze Wateren de schadelyke Hoedanigheid hadden, dewelke zedert door de Ondervindig van Vader *Con-
fag* bevestigd is; namentlyk, dat dezelve Blaaren verwekken, en byzonder zwaare Pynen in de gevoeligste Deelen veroorzaaken, dewelke geduurende eenige Maanden ongeneeslyk zyn. Ook was de Loors, in de Pinnaas aan Strand vaarende, om eene naauwkeurige Afteekening van hetzelfde in zyne Kaart te brengen, insgelyks overtuygd, dat deze Caap de Uythoek en het Einde van den Inham van *California*, en de Waters, ter zyde van denzelven, die van de Rivier *Colorado* waren. In de Peiling bevond men geene Teekenen van een Canaal, hetgeen ruym en diep had behooren te zyn; maar slechts de Diep-

te van vier of vyf Vademen. De Grond bestaat in slymerige en taaije Klei, die aan het Anker blyft vastkleeven. Daar is ook geenerhande Schyn van een Canaal, zo ver als het Oog kan reiken; worden de noordwaards alom het vaste Land gezien. Het gevaarlyk en buytengewoone Ty in deze Gewesten, en ook op beide de Kusten, strekken verder tot Bewys, dat de Inham aldaar zyn Einde heeft; want indien dezelve eenige Ontlasting of Uytgang in de *Zuydzee* had, dan zouden deszelfs Wateren met zulk eene Snelheid niet ryzen, noch tot zodanige Hoogte vlocijen; dus blykt dat dezelve aldaar stuyten, en aan het Einde van de Naauwte door die der *Colorado* beteugelt worden. Eindelyk wierd onder de Matroozen een Scheeps-Raad gehouden, en daarin beslooten, dat het voor de Bylander onmogelyk was, in eene zo hachelyke Legging langer te blyven, zonder eene veilige Haven te kunnen vinden; dat de Pinnaas zonder Dek by de Woede van het Ty en den Storm groot Gevaar liep, en dat het veelmeer naar Onbedachtzaamheid, dan naar Kloekmoedigheid zoude gelyken, wanneer men bestaan wilde verder te gaan. Hetzelve wierd ook door een algemeen Gejuych van *buen Viage!* opgevolgt. En den 16 *July* in 't zelve Jaar 1721, zynde de Dag der Zegepraaling van 't Kruys, wierd het Anker geligt, om na *California* te keeren.

Zy vervorderden hunnen *Cours* langs het midden van den Inham, doch hielden nu na deze, en dan wederom na de andere Kust, om de aldaar gelegene Zandplaten en Eilandjes op te neemen. Ter zelve tyd ontstonden hevige Orcaanen en zwaare Regenbuyen, waarin zy ongetwyfeld vergaan zouden zyn, indien men, naar den Voorflag van zommige, de Rivier *Colorado* had opgezeilt. De Vader, zig in de Bylander bevindende, waarfchouwde de Maats

in

in de Pinnas, die geen Dek had, dat zy aan groot Gevaar bloot gesteld waren; dat de Boot van minder Aangelegenheid, dan het Behoud van 't Volk was, en dat zy derhalve dezelve zouden verlaten, en in de Bylander overkomen; doch de onvertsaagde Bootsman antwoordde daarop, dat hy geenerhande Gevaar op Zee schroomde, en dat, indien de Vader hen van Provissie geliefde te voorzien, hy kort aan en langs de Kust na *Loretto* zoude zeilen, en des noods na de Wal toe zetten, om het Volk te falveeren. Zy ontfingen dan de geëischte Provissie, en vervorderden hunne Reis in de Pinnas. De Bylander was nu in de Eilanden van *Sal-fi-puedes* aangekomen, welke een groot Getal uytmaken, en aan den Ingang eener wyde Baai verscheidene Canalen formeeren, dewelke by de Parelduykers onder gelyken Naam bekend is. Hier geraakten zy door den opgekomenen Storm en den snel schietenden Stroom in Gevaar van Schipbreuk, en wierden genoodzaakt zommige Nachten voor hun Anker te ryden; en na verscheidene verdrietige Wendingen gemaakt te hebben, laveerden zy het Eiland van *Tibaron* te boven, hetgeen vermoedelyk hetzelfde is, dat by Vader *Confag* in zyne Kaart met den Naam van *Angel de la Guarda* bestempelt wordt, op welke Hoogte zy door de snelle Stroeringen zo ver lywaards afdreeven, dat zy binnen de zes Uuren den Arbeid van acht Dagen verloor. De Stroomen schieten met eene verbazende Snelheid, en hun Gedruys gelykt na dat eener groote Rivier tusschen de Rotsen; ook schieten dezelve niet recht toe recht aan, maar kronkelen in verscheidene Draaijingen; want dewyl daaromstreeks eenegroote meenigte Eilanden zyn, zo loopt de Stroom in verscheidene en gansch verschillende Richtingen.

De

De Aanhoudendheid van het Gevaar verminderde echter allengskens de algemeene Vrees. Te meer, dewyl het Volk drie nachten achtereen onder de geduurige Stormen aangemoedigt wierd door het zogenaamde Vuur van *San Elmo*, dat het Kruys in den Top van den Mast verligtede, en by hen allen voor een Teeken der godlyke Bescherming gehouden wierd; en niet tegenstaande de voorsz. snelle Stroomingen hen grootelyks weêrhielden, zo beslooten zy echter eene derde Onderneeming werkstellig te maken, aan dewelke zy den Tyd van acht Dagen bestededen, wanneer hen de Moed begon te begeven, en eene bequaame Plaats in een der gemelde Eilanden ontdekt hebbende, ten Anker quamen, om aan Land te gaan. Zulks was nu des te noodzakelyker, dewyl van al het Scheepsgezelschap maar vyf Man in staat waren het Dek te houden. Zommige waren door Schurftheid overvallen; andere quyn den elendiglyk aan de Pyn, door het Zee-water veroorzaakt, en 't der *Ugarte* zelve was, behalven zyne andere Ongemakken, insgelyk met Schurft besmet. Het quam zekerlyk by Gods Voorzienigheid te pas, dat zy hier ter plaats ingeloopt waren; want terstond daarop volgde een zo vreeslyke Orcaan, dat indien de Bylander niet genoegzaam beschut en vertuyd geweest was, dezelve onvermydelyk te gronde zoude hebben moeten gaan. In deze Haven bleeven zy vier dagen leggen; doch de Ongemakken van Vader *Ugarte* namen zodanig toe, dat hy te rade wierd in de Boot na de Kust der *Seris* over te steeken, en van daar, zo het mogelyk was, over Land na *Guaymas* te gaan. Doch dat Besluit veroorzaakte onder het Scheepsgezelschap zo groot eene Verslagenheid, dat de Vader zyn Voorneemen veranderde, en beloofde, hetzelve niet te verlaten, al waar het, dat hy zyn Leven daarby mogt

mogt inschieten. De Zieken begonnen van dag tot dag te beeteren, en op Saturdag den 18 *Augusti* geraakten zy met eene styve Koelte voorby den derden Stroom van *Sal-si-puedes*, welke na de Kust van *California* afschiet. Hunne Blydschap wierd 's anderendaags ochtends nog grooter, wanneer zy in de Wolken boven het Eiland, by hen zo even voorby geloefd, drie Regenboogen boven den anderen zagen staan.

Zy vervorderden nu hunne Reis gansch verheugd, zig vlejende, dat alle Gevaar over en verdweenen was. Doch kort te vooren, alcer zy in de Baai van *Conception* aanquamen, verrees zeer schielyk een Storm uyt Noordoost- ten- Noorden, dat zy naauwelyks zo veel tyd hadden, om hunne Topzeilen te gorden, en twee Reeven van 't Fokkezeil in te haalen; het was op den Middag zo donker als of het Middernacht was; de Donderflagen waren vreeslyk; de Regen viel tyt de Wolken als een Stroom, en de Zee brak op eene yslyke wyze. Doch hetgeen hunnen Schrik nog meer deed toeneemen, bestond daarin, dat zy ten afstand van naauwelyks eene halve Myl eene Hoos zagen, dewelke op hen afquam. Hadden zy ooit onze lieve Vrouw en het H. Krus vuurig om derzelver Bescherming aangeroepen, het was waarlyk nu; en Vader *Ugarte* zeide zelve, dat onder alle de Gevaaren, dewelke men gedurende de Reis ontmoet en doorgestaan had, nog geen zo groot, als dat van dezen Dag, geweest was, die met recht een Dag der alleruyterste Verflagenheid behoorde genaamt te worden. Gods Voorzienigheid deed echter den Wind veranderen, waardoor de Wolken haar zelve in het Gebergte van *California* ontlasteden. De Bylander quam vervolgens in 't begin van *September* behouden in de Baai van *Conception* binnen.

Hier-

Hiervandaan trokken zy in Booten en op Muyl-
ezels, om Genak en Ververfingen, tot verzoeting
hunner geicdiene Ongemakken, van de Goedheid
van Vader *Sistiaga*, en van zyne *Indianen* te *Mulege*
te bekomen. Hier genazen de Zieken, en de wei-
nige Gezonde wierden by uytstek verquikt, en al-
le quamen in 't midden van *September* in de Bylan-
der te *Loretto* terug, alwaar zy de Pinnas vonden,
die eenige dagen voor hunne Aankomst aldaar gear-
riveerd was. Het Voordeel, door dezen Tocht
over den Inham behaald, deed hen de Herdenking
der gelede Rampen en Tegenspoeden ten hoog-
sten aangenaam zyn. Want nu wisten zy by onder-
vinding, dat op verscheidene Plaatsen, langs en naby
het Strand versch Water te bekomen was; en dat de
Indianen daaromstreeks zig heusch en vriendelyk
tegen de Vreemdelingen betoonden, om hen de
naastgelegene Waterplaatsen aan te wyzen, dewelke
langs de Kust van *Nieuw-Spanjen*, van de *Guaymas*
af tot de *Seris* toe, in een zeer gering getal, en de
allernaaste ruym eene Myl van 't Strand, te vinden
waren. Van de *Seris* tot aan de Uytvloeiing der
Caborca is de Kust doorgaans steil en zonder versch
Water, en van de *Caborca* tot de *Colorado* toe
worden maar drie Waterplaatsen, en weinige, of in
het geheel geene bequaame Gronden tot Weiland
gevonden, dewyl het Strand veele Mylen achtereen
schraal en zandig, en gevolgelyk onbewoond en
woëst is, zonder dat 'er ooit een *Indiaan* gezien
wordt; gelyk dan ook, by de daarop gevolgde Op-
neeming der Kust van *California*, door Vader *Con-
sag* gedaan, de Waarneemingen en Aanteekeningen
van Vader *Ugarte* in alle deelen bevestigt zyn ge-
worden.

Een ander, en niet minder uytsteekend Voordeel
was, dat men zig van de Aanteekeningen en Onder-
vin-

Hier-

vingingen van veele kundige *Cochemies*, buyten en behalven die der aan de Overkust van *California* woonende *Indianen* en zelfs van de Inwoonders van hetzelfde Half-Eiland, kon bedienen. Want de *Seris* en *Tepocas*, ten tyde dat Vader *Ugarte* onder hen verkeerde en eenige Voldoening aanbood, waren tot geenerhande Hulp en Bystand over te haalen, offchoon zy het Scheepsgezelschap in de uyerste Verlegenheid zagen, en in tegendeel, wanneer alle Man naar het uyerste Vermogen aan 't Werk was, zagen zy het gansch onverschillig aan, of lagen op den Grond te luyeren; ook hebben zy gedurende de veertig Jaaren, dat de Vaders by hen bekend geweest zyn, nooit eenige de minste Beleefdheid aan dezelve beweezen. Men had hen eene Vereering, ruym van gelyke Waarde, aangeboden voor zommige slechte aarde Vaten, doch zy waren op geenerhande wyze tot die Ruyling over te haalen. Daarentegen betoonden de noordelyke *Californianen*, in gelyke en andere Gevallen, altoos de grootste Heuschheid en Oprechtheid; en offchoon zy de Vaders nooit gekent, noch eenigerhande Vaartuygen op hunne Kust gezien hadden, zo quamen zy echter van zelve en blymoedig hunne geringe Geschenken aanbieden, eer dat men iets het minste aan hen gegeven had. En wanneer zy bevonden, dat hunne Gasten geene Vyandlykheden pleegden, dan ondersteunden zy dezelve met de grootste Wakerheid en Bereidwilligheid, zo veel maar in hun zwak Vermogen was; ook sloegen zy; wanneer 'er gearbeidt wierd, ongevraagd en onverzogt, de Handen aan 't Werk; zy voorzagen insgelyks de Manschap van de Bylander van zo veele Potten en Vaatwerk, als dezelve nodig hadden, zonder iets het minste daarvoor te begeeren; en zelfs waren die Potten zo fraai bewerkt, als of zy een kundige Potte-

tebakker gedraait had, en Vader *Ugarte* deed zyn best, om zommige dier Potten te bewaaren, en aan de andere Zendingen te vertoonen.

Ik heb van deze Omstandigheden opzettelyk willen gewagen, om dat, gel'k ik reeds op eene andere plaats, namentlyk in het zesde Hoofdstuk van het eerste Deel hiervooren, aangemerkt heb, dat het nooit gebleken was, dat de *Indianen* in eenig ander Gewest van *California* eenige de allerminste Kennis hadden van de Klei tot zodanig een Gebruik te draaijen. Hetzelve wordt ook bevestigd by den Capitein *Wood Rogers* in zyne Reis na de *Zuyd-see*, waarin hy insgelyks de zuydelyke *Californianen* van zodanig eene Bloohtigheid en Luyheid beschuldigt, als Vader *Ugarte* onder de *Seris* bevonden heeft. Doch een veel grooter, dan het hiervooren verhaalde Voordeel, bestond daarin, dat door dien Tocht en Opneeming eene meenigte groove Misflagen in de oude Teekeningen, Kaarten en Reisbeschryvingen ontdekt wierden; zynde daarin Eilanden, Rivieren, Baaijen en Havens geplaatst, dewelke nergens, en andere in tegendeel, welke wezendlyk op beide de Kusten aan den Inham van *California* te vinden zyn, ten eenemaale overgeslagen en uytgelaten.

Het Uyttrekzel van deeze Reis, hetgeen ik in handen heb, maakt geen gewag van de daartoe betrekkelijke byzondere Omstandigheden; want ik zoude dezelve zeer gaarne uytgeschreven hebben, dewyl daardoor de nuttige Kundigheid veel meer, dan door eene meenigte andere Reisbeschryvingen, zoude vervordert worden. Ik zal my derhalven slechts moeten laten genoegen met te zeggen, dat de voorz. Reis volkomen beantwoort heeft haar voornaamste Doelwit; bestaande daarin, dat men verzekerd mogt zyn, of *California* een Eiland,

dan een Half-Eiland was, hetgeen met het vaste Land van *Nieuw-Spanjen* zamenhing. Maar tegenwoordig is het volkomen gebleeken, dat het een Half-Eiland zy, alleenlyk door de Rivier *Colorado* van *Pimeria* gescheiden. Derhalven is het Gevoelen van zommigen te *Mexico*, dewelke onderstelden, en zelfs wilden beweerden, dat de Galjoenen uyt de *Philippine-Eilanden* door een Canaal in den Inham van *California* passeerden, en dus na *Nieuw-Spanjen* zeilden, ten eenemaale buyten alle Grond en Zekerheid. Het is nog verder gebleeken, dat indien 'er eenige Gemeenschap tusschen dien Inham en de *Zuydzee* was, alsdan de Scheepvaart langs dien Weg, ten opzigte van het onstuymig Weër, de Ondiepte van het Water, de Naauwte van de Doorvaart, de Snelheid van den Stroom, en deszelfs verscheidene Richtingen, voor zo groote Schepen, als de Galjoenen van de *Philippines*, volstrekt ondoenelyk zoude geweest zyn.

Dus was 'er geen ander Middel over, om voor die Schepen ergens eene Bergplaats te vinden, dan alleenelyk eene Volkplanting en Guarnisoenplaats aan of omtrent eene bequaame Haven aan de Zuydkust op te rechten. En om dezelve nu aan de Landzyde te beveiligen, behoorde men de Zendingen tot aan de Haven toe uyt te breiden, en daardoor de Inwoonders der wederzydse Kusten van den Inham onder Gehoorzaamheid te brengen. Wy kunnen uyt dien hoofde gemakkelyk naleiden, waarom zo menigvuldige Onderneemingen, van dewelke wy in de voorige Deelen van dit ons Werk gewaagt hebben, vruchteloos afgehoopen zyn, zonder eens aan te haalen verscheidene andere, dewelke van tyd tot tyd, hoewel met minder Omflag, Gerucht en Kosten gedaan, echter alle mislukt, en even rampzalig in haar Uyteinde geweest zyn. Om-trent

erent dezen tyd heeft ook Vader *Tamaral* te meermaalen, van de benoorden zyne Zending *la Purissima* gelegen Kust; een groot Gedeelte bereift en opgenoomen, en wel volkomen degeene, welke zig tot aan *Cabo San Lucas* uytftrekt, dewyl hy door den Onderkoning afgezonden en gelast was, om na eene bequaame Haven en Landsdouwe te zoeken, alwaar men eenige Volkplantingen en Guarnifoen-Plaatsen zoude kunnen oprechten; doch zulks alles wierd ondoenelyk bevonden. Wanneer Vader *Ugarte* te *Loretto* aanquam, deed hy ten gelyken Einde alle Toefel maken tot eene nieuwe Onderneeming; namentlyk, om de Zuyderkust zo ver in het Noorden te onderzoeken en op te neemen, als maar mogelyk was. Op zyn Bevel vertrok de Capitein van het Guarnifoen met zommige Soldaten na de Zending van *Santa Rosalia de Mulege*, en van daar, met Vader *Sebastian de Sistiaga*, na die van *Guadaloupe*, alwaar Vader *Everard Helen* zyne Ternederzetting had. In hetzelfde Jaar 1721, den 19 *November*, vertrokken zy van *Guadaloupe* na de Kust, dewelke zy naauwkeurig opnamen tot over den 28 Graad in Breedte. En alhoewel zy in dien Tocht groote Ongemakken uytftonden, zo hadden zy altoos het Genoegen van drie verscheidene goede Havens, met bequaame Waterplaatsen en dikke Bosschen, te vinden; doch de Grond was alom te schraal, om bebouwt te kunnen worden. De ruymste en veiligste Haven, en die het beste versch Water had, was niet ver van het Indiaans Dorp *San Miguel*, naby de Zending van *San Xaverio*, en waarvandaan de Schepen van alle Behoeftens konden voorzien worden.

Met deeze aangenaame Ontdekkingen quamen zy te *Loretto* terug, alwaar Vader *Ugarte* een uytvoerig Bericht van zyne Reis opstelde, en de

Kaart benevens het Dagregister van den Stuurman *Strafort* daarby voegde. Vader *Sistiaga* vervaardigde insgelyks een Verhaal van zyne Ontdekkingen, en de Afteekeninge der Havens, dewelke hy langs de Kust ontmoet had, alle hetwelke na *Mexico* gezonden wierd, om aan den Onderkoning overhandigt te worden, en wyders daaromtrent zodanige Maatregelen te beraamen, als hy zoude vinden te behooren, en verder alle die verscheidene Papieren aan zyne Majesteit en den Raad der *Indiën* te zenden.

Of nu deeze Dagregisters, Kaarten en Berichten ooit te *Madrid* aangekomen zyn, daarvan kan ik geene de minste Verzekering geven; maar wel is het eene ongelukkige en bekende Waarheid, dat by geene van beide de Regeeringen iets het minste gelast wierd, hetgeen daartoe eenige Betrekking had. Ik meen verpligt te zyn alhier aan te haalen, dat geene dier voorsz. Papieren, hoe zeer ook daarna gezogt wierd, ooit te *Madrid* hebben kunnen gevonden worden; ook kon men geen Bewys bekomen, dat dezelve na *Mexico* terug gezonden waren. Ik verbeeld my, aan den nieuwsgierigen Lezer groot Genoegen te geven, wanneer ik in staat was van het gansche Dagregister van Vader *Ugarte*, als meede het Bericht der Vaders, dewelke de verscheidene Havens ontdekt hebben, benevens de Breedens der Hoofdplaatsen, de Gelegenheid en Gezigten der Eilanden, Kusten, Baaijen, Havens, Ondieptens, Banken, Ankerplaatsen, Tyen, Stroomen, Afwykingen der Naald, &c. te kunnen mededeelen. Ten minsten zouden de in deeze Tochten gedaane Opneemingen en de daarvan gemaakte Kaarten van een wezendlyk uytstekend Nut zyn, om van alle de Ontdekkingen een volmaakt Begrip te bekomen; want, wanneer zodanige Kaarten naauwkeurig

rig getekend zyn, dienen zy tot het voornaamste Voordeel van diergelyke Onderneemingen. Doch niet tegenstaande alle de Onderrechten, welke ik dien aangaande heb kunnen bekomen, zo ben ik echter de eerste en voornaamste, die zig uyt byzonder Belang daarin moet beklagen; doch ik getrooft my dit, dat zulks buyten myne Schuld is, en dat ik vroeg of laat het Genoegen zal hebben, dat myne tegenwoordige Aanwyzingen de Goedkeuring van het Gemeen zullen wegdragen, en deze leêge Vakken door een ander vervult worden; als mede, dat zyner Majesteit Onderdaanen van de Gelegenheid dezer Landen, tot Voordeel van het Ryk en de Kerk, eene volmaakte Kennis zullen bekomen.

XVI. HOOFDSTUK.

De Zending van Nueftra Senhora de los Dolores del Sur, door Vader Guillen, en die van San Jago de los Coras, door Vader Napoli gesticht.

De zorgvuldige Oplettendheid in het volvoeren der algemeene Vervorderingen, by de Beveelen zyner Majesteit en deszelfs Ministerie gelast, en om daaruyt meer andere Onderneemingen te doen voortkomen, door dewelke diergelyke Landwinnigen uytgebreidt kunnen worden, deed den byzonderen Yver van verscheidene Zendelingen gansch niet verflaauwen in het Onderwys der godsdienstige Kundigheden, en de Beschaving der Zeden onder de Inwoonders van hunne Parochien; niet minder in het doen aangroeijen hunner Zendingen, en die christelyke Ternederzettingen zo wyd en breed uyt

te leggen, als de Omftandigheden van Tyd maar konden toelaaten.

Uyt de Stichtingen, Tochten, Reizen, Opneemingen en Vervorderingen, by de Vaders te Water en te Land ondernomen en volvoerd, was genoegzaam gebleeken, dat de noordeijke Gewesten van *California* niet zo bar en schraal, als de zuydelyke waren, en ook meerderen Overvloed van versch Water, dan deze laatste, hadden. Men had wyders bevonden, dat de Natien en Bewoonders dier noordelyke Gewesten leergieriger, schranderder, zachtzinniger, oprechter, en ook min ondeugend en derdel, en gevolgelyk uyt de Natuur veel bequamer waren tot het omhelzen van den christelyken Godsdienst, en het opvolgen der Geboden, in het Evangelie vervat, dan die van het Zuydergedeelte. Men zag daarentegen een Bericht, by de Zending van *La Paz* opgesteld en rënd gezonden, dat de gausche Natie van *Pericu*, bestaande uyt verscheidene Takken, en daaronder ook die der *Guaycuros*, *Uchities*, *Coras*, *Eilanders*, &c., onverzoeenlyk wraakgierig, altoos oorlogende waren, en door Verraderyen en Geweldenaryen altoos elkander zogen te vernielen; dat niet tegenstaande zy alle Christenen, en tot eene algemeene wederydse en standvastige Verzoening gebragt waren, echter geene de minste Veiligheid onder hen plaats vond, en dat door eene byzondere Bekeering de Wanorde nog meer zoude aangroeijen: Ook waren meer andere Ondeugden, en wel voornamentlyk de Luyheid, Ondankbaarheid, en het Bedrog by hen in den hoogsten Top gereezen, en daarenboven de beestachtige Wellust, niet alleen onder hen geoorloofd, maar zelfs in den hoogsten Roem, wanneer iemand onder hen de meeste Vrouwen kon berechten en onderhouden.

Doch

Doch dezelve Redenen, om dewelke men aan de Bewoonders der noordelyke Gewesten van *California* den Voorrang boven die van het Zuyderdeel behoort te geven, komt ons noodzaaken, voor eerst van de *Pericues* te gewaagen. Want dewyl men, niet tegenstaande alle daartoe gedaane moeite, geene Bezetting voor de Zending van *La Paz* heeft kunnen verwerven, en dat de vyf-en-twintig Soldaten te *Loretto* niet toereikend waren, om tot de hoogstnodige Dekkingen, Tochten en Verdediging der zo ver van den anderen afgelegene Landen te kunnen dienen; zo was het gansche noordelyke Wingewest aan allerhande Gevaar geduurig bloot gesteld, tot die tyd toe, dat alle de verscheidene Natiën in het Zuyderdeel zouden met den anderen verzoend, en van hunne Ondeugheden beschaafd en gezuyverd. zyn. Daarenboven hadden de *Uchities*, woonende tusschen *La Paz* en *Loretto*, zommige nieuwbekeerde *Indianen* daaromstreeks deerlyk mishandelt, en gezogt door dien weg alle Gemeenschap en Briefwisseling tusschen beide de Zendingen af te snyden: De *Coras*, of degeene, welke het uiterste Einde van het Half-Eiland bewoonen, namentlyk by *Cabo San Lucas*, lagen dagelyks met hunne oude Vyanden de *Guaycuros* van *La Paz* en de Omlanden overhoop; verdrongen en verdrukten de Inwoonders der naby gelegene Eilanden van *San Joseph*, *Espiritu Santo*, *Ceralco* en andere, tusschen *Loretto* en *La Paz* gelegen; en alhoewel deze Vyandlykheden door Vader *Ugarte* eenen tydlang opgeheven en de Partyen verzoent wierden, zo begonnen echter de *Guaycuros*, den ouden Wrok tegen hunne Gebuuren hervattende, dezelve op eene onmenschelyk wreede wyze uyt te plunderen; aangeloekt wordende door derzelver Voorraad van *Maize*, *Pozoli*, yzere en staale scherpe Gereedschap-

schappen, te *La Paz* opgelegd, dewelke hen alle Ontzag en Inschikkelykheid hadden behooren in te boezemen. Door deze Eilanders was de Zending van *San Juan Baptista Ligui*, of *Malibat*, in afwezenheid van den Zendeling Vader *Guillen*, driemaal achtereen uytgeplunderd, zonder het allerminste over te laten; en alhoewel de Capitein en de Soldaten van het Guarnisoen hen op de Hielen volgden, drie of vier onder de Voet schooten, veertien Booten en elf Man vermeersterden en gevangen namen, welke te *Loretto* vriendelyk behandelt, en ten blyk van Vriendschap en Liefde, na hunne Eilanden terug gezonden wierden, zo duurde hunne voorgegevene Verzoening echter niet langer dan hunne Vrees, of zo lang als hunne Wraakzucht daardoor tegen de Bewoonders der Kust beteugelt wierd, en zy geen gebrek aan kleine Gereedschappen hadden. Dus was het eenigste Middel, de *Uchities* en *Coras*, aan wederzyden van *La Paz* woonende, onder Gehoorzaamheid te brengen. Om zodanig een groot Oogmerk te bereiken, wierd in hetzelfde Jaar de Stichting van twee nieuwe Zendingen ondernomen, en teffens de voorz. Opneeming van de Kust en den Inham ter Zee en te Land begonnen.

Het Fonds der Zending van *San Juan Ligui* of *Malibat* was, gelyk wy reeds hierboven aangehaalt hebben, door het Gemis der Begiftiging van *Don Juan Baptista Lopes* ten eenemaale weg; en alhoewel Vader *Guillen* en de andere Zendingen voor hen zelve en voor hunne *Indianen* bezorgd waren, zo quam zulks alleenlyk voort uyt de strikte Bezuyniging der Uytgaven, en de Bekrompenheid van ieder op zig zelve ten behoeve der algemeene Zaak. Boven dien waren het Dorp en de *Rancherías* van *Malibat*, door cene vreeslyke besmettelyke

ke Ziekte, zeer ontvolkt, en derzelver weinige overgeblevene Inwoonders, in afwezenheid van den Vader geduurig voor de Overrompelingen der Eilanders beducht, genoodzaakt, hunne Wyk en Schuytplaats elders te gaan zoeken. Ter dier tyd wierd de godvruchtige en edelmoedige Marquis *de Villa Puente* bewogen, de Fondsen tot Stichting van twee Zendingen tusschen *Cabo San Lucas* en *Loretto* op te schieten. Hierop wierd beslooten, dat Vader *Guillen* de Visitatie-Plaats *San Juan de Malibat* zoude verlaten, om tusschen de *Uchitias* en de *Guaycuros*, wier Verwinning van het uyerste Belang was, eene nieuwe Zending op te rechten. Dienvolgens begaf zig de Vader in het Jaar 1721 derwaards, om 'er zyne Wooning te houden; hy liet kort daarop den Grond tot eene Kerk leggen, richtede een Dorp op, en deed de noodige Gebouwen tot eene nieuwe Zending vervaardigen. In de Maand *Augusti* sloeg hy zyne Verblyfsplaats op langs de Kust en het Strand van *Aparte*, ter Zee 40 en over Land 60 Mylen van *Loretto* gelegen, welke laatste Afstand door den onvermydelyken Omweg van het Gebergte veroorzaakt wordt. De Zending wierd aan *Nuestra Senhora de los Dolores*, bygenaamd *del Sur*, toegewydt, om dezelve van eene andere van gelyken Naam in 't Noorden te doen onderscheiden. De Ongemakken, welke Vader *Guillen* aldaar onderging en doorfond, als zynde eene Landstreek, die voor de schraalste en onbequaamste ter Bewooning van gansch *California* mag gehouden worden, als mede zyn onvermoeide Yver en ongehoofbaare Arbeid, door dewelke hy dien Wyngaard des Heeren aanbouwde, hebben nooit by andere kunnen vergeleeken, en veel min overtroffen worden; doch de daaruyt voortgekome Gevolgen zyn van veel gooter Nut en Voordeel, dan die van eenige andere

Zending in *California* geweest. In het Jaar 1744 zond hy, op Bevel zyner Oversten, een kort en bondig Verhaal van den Toestand zyner Zending. Hetzelve is met zo groote Omzigtigheid als Ootmoedigheid geschreven, en betoogt doorgaans en volkomen zyne weêrgaloze Deugden, groote Bequaamheid en doordringend Oordeel. Zulks gebeurde in het dertigste Jaar van zynen Dienst als Zendeling in *California*, alwaar hy in 't Jaar 1714, na eene rampzalige Schipbreuk, waarin zyn getrouwe Medestander Vader *Guifi* verdronk, geleden te hebben, voor de eerstemaal beland was.

Deze Zending van *Nuestra Senhora de los Dolores del Sur* wierd alleenlyk tot Geryf en Gemak der *Indianen* aangelegt, doch naderhand van het Strand na eene andere Plaats, genaamd *Tanuetia*, 10 Mylen van den Inham en 25 van de *Zuydsee*, overgebracht. De Vader zocht en vergaderde byeen alle de Huysgezinnen der *Indianen*, dewelke in de Hoken, Boffchen en afgelegenste Hocken van het Gebergte aan beide de Zyden maar te vinden waren, en verdeelde dezelve in zes Dorpen, namentlyk *Nuestra Senhora de los Dolores; la Concepcion de Nuestra Senhora; la Incarnation; la Trinidad; la Redemption* en *la Resurrection*, dewelke te vooren by de *Indianen* van *Malibat* waren bewoond geweest, alcer zy deze Landstreek verlieten. Hy bekeerde daarenboven nog meer andere *Indianen*, dewelke in drie Dorpen verdeelt wierden, en uyt dezelve rees, op de edelmoedige Begiftiging van den Graaf *de San Jago*, die binnen *Mexico* woonde, de nieuwe Zending van *San Luis Gonzaga*, en in 't Jaar 1737 wierd dezelve van eenen byzonderen Zendeling voorzien. Laatstelyk onderwees en bekeerde hy alle de andere Heidenen op de zuydelyke Kust, van de Zending *San Xaverio* af

tot

tot aan de Natie der *Coras*. Zy wierden alle als Geloofsonderwyzelingen aangeteekent, en zo ver gebracht, dat zy in eene andere Zending, welke in hetzelfde Jaar opgerecht wierd, konden ingelyft worden; zulks wierd te meer nodig geoordeelt te zyn, om dat het, vermits de groote Afstanden en de Natuur der Landstreek, onmogelyk viel, hen in het byzonder te kunnen onderwyzen, en alle te onderhouden: Dus wierden by hem alleen alle de Inwoonders van het Half-Eiland, ruym 40 Mylen ver, van de eene Kust tot de andere gerekend, tot het Christendom bekeert; doch in deze geheele Streek is de Grond zo rotsachtig en schraal, dat men geene Plek Lands wist te vinden, om eenig Graan te kunnen zaaijen, uytgenomen voor een weinig *Maize* te *Aparte*, dewelke naauwelyks voor de aldaar woonende *Indianen* toereikte. Hieruyt komt de uiterste Armoede en Gebrek der *Indianen* daaromstreeks genoegzaam te blyken; ook kan men wel begrypen, dat de Zendelingen zelve niet in staat waren, hen eenigen Onderstand te doen. Doch des Vaders Arbeid wierd alhier door eenen zo goeden Uytflag gekroont, dat hy, zelfs in alle de op elkander volgende Muyteryen in 't Zuyden, alle zyne *Guaycuros* en *Uchities*, hoe toemeloos en oproerig zy ook welcer waren, alsnu, tegen alle de Voorbeelden en sterke Ophitsingen der *Pericues* en *Coras* aan, niet alleen in de Belydenis van het Evangelie bevestigde, maar ook de Zending van *Nuestra Senhora de los Dolores del Sur* tot eene Vryplaats maakte, werwaards de Vaders met hunne Nieuwbekeerden konden vluchten, om alle Veiligheid en vriendelyk Onthaal te genieten.

Om Redenen hiervooren reeds gemeld, wierd nog in hetzelfde Jaar eene andere Zending onder de Natie der *Coras*, niet ver van *Cabo San Lucas*, opge-

gerecht, en by den Marquis *de la Puente* van een rekkelyk Fonds voorzien. In het aanleggen van dezelve was de Vader Superior *Ugarte* zeer zorgvuldig en omzigtig; ook had hy dienvolgens, aeer hy de Opneeming van den Inham werkftellig maakte, zyne Schikkingen en Beveelen achtergelaten, dat Vader *Ignacio Maria Napoli*, van alle daartoe nodige Behoeftens voorzien, na *La Paz*, en van daar na de Baai van *Palmas*, moest vertrekken; want deze laafte Plaats was tot het aanleggen dier nieuwe Zending verkooren. De Zending van *Loretto* worstelde toen ter tyd met eene groote Schaarsheid van Leeftocht en andere Behoeftens; doch de Bark met de Provifien en Onderftanden wierd dagelyks uyt *Nieuw-Spanjen* te gemoet gezien, en derhalven bevoelmachtigde Vader *Ugarte* den nieuwen Zending, om hetgeen voor zyne Zending van *San Xaverio* ftond gezonden te worden, en ook hetgeen hy verder benoodigd zoude zyn, daaruyt te houden, en met de Bark na zyne Standplaats te vertrekken; zig wyders zorgvuldig gedragende naar den Laft en Bevel, aan hem in alle Ontmoetingen, ten opzigte van zyn te houden Gedrag, by fchriftelyke en mondelingfe Onderrechting gegeven.

De Bark quam in 't midden van *July* opdaagen, en den 21ften dierzelfer Maand begaf zig Vader *Napoli* met den Capitein *Don Eftevan Rodrigues* en vier Soldaten aan Boord, en quam den tweeden *Augufti* daaraanvolgende gelukkig te *La Paz* belanden, wanneer hy by de *Indianen* dier Zending met de grootfte Blydfchap en Achtung ontfangen wierd; zy kusten al knielende zyne Handen, en geleideden hem met den Capitein en de Soldaten in Proceffie na de Kerk, alwaar hy by Vader *Jayne Bravo* ingewacht wierd. De Bark ftevende vervolgens na de Kuff van *Cinaloa*, om *Maize* voor *Loret-*

retto te laden; zo dat men genoodzaakt wierd, de voor de Baai van *Palmas* en derzelver Zending geschikte Provifien in de geleende Booten, behoorende tot de Bylander van den Generaal *Rezaval*, welke ter *Parcelviffery* in de Baai van *La Paz* aangekomen was, over te fcheepen, en na *Palmas* te bezorgen. De Vaders en de Soldaten gingen over Land, om eenen Weg derwaards te baanen, ten welken einde zy alle de *Indianen*, die by hen ontmoet wierden, tot Gezelschap en Gidsen verzogten. Binnen de acht Dagen bereikten zy de Baai van *Palmas*, en wel den 24 *Augusti*; alle de *Indianen* trokken verder het Land in, en de langs den Weg gelegene *Rancherias* wierden alle ledig en zonder Volk bevonden. De met de Provifien en andere Behoeftens geladene Booten quamen eerst acht Dagen daarna in de Baai aan, waardoor, als mede door het vluchten der *Indianen*, Vader *Napoli* in de grootste Verlegenheid geraakte; daarenboven had hy het Ongeluk gehad van zynen Muylezel te vallen, en zig zodanig te bezeeren, dat hy eenigen tyd ongevoelig ter Aarde bleef leggen, en by zyn Gezelschap reeds opgegeven en voor Dood gehouden wierd.

Op zekeren avond, wannser hy, op eenigen Afstand van zyne Tent, eene Wandeling deed, om het Strand te bezigtigen, zag hy eene meenigte naakte *Indianen* gansch verwoed op hem aanrennen; zy hadden eenen Aanvoerder of Capitein aan hun Hoofd, die, behalve zyne buytengewoone Grootte en Dikte, over zyn geheel Lichaam zwart en rood geverfd was; gedeeltelyk gedekt door eene Soort van haire Deken, en aan zynen Buyk met verscheidene Beeft-Voeten omhangen; houdende in de eene Hand eenen Waaijer van Veëren, en in de andere eenen Boog, en eenen daarop gelegden Pyl. De
Schrik

Schrik voor deszelfs vreeslyk Gehuyl, gevolgd door het Gekrysch zyners Medemakkers, wierd door hunne dreigende Gebaardmakingen vergroot. Vader *Napoli*, voor vast denkende, dat zyne laatste Uur verscheenen, en de Dood onvermydelyk was, verhefte zyne Ziel en Hert tot God, aan hem al knielende met de vurigste Smeekingen zyn Lyf en Leven tot eene Offerande opdragende, en dat hem zyne Zonden genadiglyk mogten quytgescholden worden. Hy rees vervolgens wederom op, ging de *Indianen* onvertsaagd te gemoet, en deed, zo veel maar mogelijk was, de hem aangeboorene Vreesachtigheid, volgens den aan hem medegedeelden Last en Onderrechting, voor die Ongelovigen niet blyken. Hy had eerstelyk nog niets van de gewoone Kleeding der Indiaanse Tovenaars vernomen, en was ten tweeden door die vreeslyke Gedaante ten uystersten ontsteld, en wel zodanig, dat hy zig verbeeldede den baarlyken Duyvel te zien, die de *Indianen* in eene zichtbaare Gestalte aanvoerde, om hem, als eenen Apostel van het Evangelie, te vernielen. Doch van zyne eerste Ontsteltensissen bekomen zynde, ging hy denzelve met een verontwaardigend Gelaat te gemoet, en gaf aan de *Indianen* door Tekenen te kennen, dat hy het zeer qualyk zoude neemen, indien zy hem eenig Leed zochten aan te doen, en deelde vervolgens onder dezelve, met eene vriendelyke Vrypostigheid, verscheidene geringe Snuyfteryen uyt, die hy mede gebragt had; hen nog meer belovende, wanneer zy hem na zyn Camp wilden volgen. Deze Heuschheid van den Vader had haare verwachte Uytwerking; zy verzelden hem derwaards, en hy bragt hen allengskens na zyne Tent, alwaar hy dezelve niet minder vriendelyk onthaalde, en hen niet alleen eenige Provifien en kleinen Huysraad schonk, maar ook aan degeene, die in hunne *Rancherias* terug

gebleven waren , in gelyke Geschenken bedeelde, die by hen, als een Teeken van Vrede en Vriendschap, met groot Genoegen aangenomen wierden. De *Indianen* keerden ten hoogsten voldaan terug; doch verzogten den Vader, wanneer zy wederom mogten komen, zyne Beesten en den Hond, die zy nooit gezien hadden, en voor dewelke zy zeer bevreest waren, te willen opsluyten.

Den volgenden Dag quamen zy in kleine Partyen, die echter tot ruym vyfhonderd Perfoonen aangroeyden, terug keeren, en bragten zodanige Geschenken aan , dewelke hunne Landsdouwe uytleverde, en ontvingen daartegen *Pozoli*, grove linne Kieken, Scheermessen en diergelyk gering Geryf, alles ten dien einde by de hand en in gereedheid gebragt. Daar waren reeds vyf Dagen verloop, na dat zy hunne Tent opgeslagen hadden, zonder van de Boot eenige de minste Tyding te hebben, door welcher Verlies zy in de uiterste Verlegenheid zouden gesteld zyn; doch dezelve was vier Dagen bevooren in een klein Meir, weinige Mylen van daar, beland en blyven leggen, om het Gezelschap, hetgeen over Land ging, in te wachten, alzo het Volk zig verbeeldede, dat aldaar de Vergaderplaats voor hen allen bepaald was. De eerste Tyding wierd door de *Indianen* derwaards gebragt, en verneemende, dat de Vader niet ver van daar op de Kust te vinden was, wierden de Goederen ontladen, en eene Opneeming dier Landstreek gedaan, om ter bequaame Plaats eene Zending op te rechten. Behalven verscheidene Kreupelbosschen van Palmboomen en Heiden met Duynhelm bewassen, vonden zy ook naby het Strand eenige Moerassen en Poelen met zoet Water; doch hetzelfde was in het geheel niet bruikbaar. Wyders ontmoeteden zy hier en daar eenige Gronden, welke tot Wei- en Bouwland scheenen bequaam

quaam te zyn ; doch dewyl *La Paz* niet ver van daar gelegen was, en men zeer gemakkelyk de nodige Behoeftens uyt die Zending kon bekomen, zo besloot de Vader zyne nieuw ontworpen Zending aan te leggen ter Plaats, alwaar hy alreerst de Tent had laten opslaan. Vervolgens wierd de Grond daartoe klaar gemaakt, en het Dorpje begon eene Gedaante te bekomen, wanneer de *Indianen* gezamentlyk gansch onverwacht en zeer schielyk verdweenen. De Vader, de Redenen eener zo plotselyke Verandering niet kunnende nalieden, besloot op staande Voet, en nog dienzelven Avond, daarna te verneemen; zynde slechts verzeld door eenen Soldaat en eenen onkundigen Tolk. Hy vond zommige der Vluchtelingen uyt, die hem, op zyne vriendelyke Klagten en lieftalige Vragen, gansch openhertig onderrechteden, waaruyt de Oorzaak hunner zo schielyke Vlucht ontstaan was. Zy zeiden, dat de *Coras*, uyt eenen verouderden Wrok, tegen de *Guaycuros* van *La Paz* te Velde leggende, vernomen hadden, dat de Vader van het Gebied dier laatste Plaats, waarin reeds eene Zending opgerecht was, zig met gewapende Manschappen derwaards begeven had; dat de *Coras* in hunnen Achterdocht nog meer versterkt waren door de Opneeming dier Landstreek, en het aanleggen der Muuren tot eene Kerk, dewelke, offchoon zy maar van Klei en Aarde opgevoerd waren, by hen gehouden wierden voor het Begin eener nieuwe Vesting; dat eindelyk de Vader zommige *Guaycuros* mede genomen had, van dewelke drie op zyn Bevel dien dag langs den gemeenen Weg na *La Paz* gegaan waren, om van daar eenen met *Maize* geladenen Muylezel af te haalen.

Deze byzondere Gebeurtenissen hadden in de *Coras* een quaad Vermoeden verwekt, dat de *Guay-*
cu-

curros gekomen waren, om hen alle te vermoorden, en dat om die Redenen het Land opgenomen was; zy getraecteert en verzogt wierden, dagelyks aldaar wederom te komen en aan de Verschanfingen te helpen arbeiden tot hunne eigene Veiligheid, en dat zy, daardoor van den goeden Uytflag hunner gefineede Onderneeming verzekerd, de gansche Natie der *Guaycuros* ontboden hadden, om met hen te vereenigen, en gezamentlyk die der *Coras* met Wortels en Stammen uyt te roeijen. De Vader besteedde alle mogelyke Moeite, om dien Achterdocht te doen verdwynen en hen gerust te stellen, en eene meenigte van hen quamen by hem in zyne Tent en in het van Palmbladen gemaakt Prieel, waarin de Soldaten de Wacht hielden. Aan de andere Zyde stookten de vreesachtigste *Indianen* verscheidene Vuuren, om hunne Vyanden in den Donker des te beter te zien naderen, wanneer zy hen mogten komen verstrooijen en vernielen. Den daarop volgenden Morgen wierd hunne Vrees nog meer vergroot, en zelfs zodanig, dat zy zig twee dagen achtereen niet durfden laten zien. En Vader *Bravo*, die nu eene maatige Kennis van de Taal der *Guaycuros* bekomen had, dewelke ook tamelyk wel by de *Coras* verstaanbaar was, wierd tot het behertigen hunner Aangelegenheden in 't geheel niet verzogt, offchoon hy zig dezelve ten uytersten liet ter herten gaan; want zy hielden hem voor den Vader, het Hoofd en den Aanvoerder hunner Vyanden. De Muylezel, die met zyne Lading *Maize* opgehouden was, quam eindelyk opdagen, en offchoon de *Indianen* op eenigen Aftand de Wezendlykheid van hetgeen Vader *Napoli* verhaalt had, klaarblykelyk zagen, zo wilden zy evenwel niet na hunne Wooningen terug komen. Eindelyk begaven zy zig echter met hunne Vrouwen en Kinderen alengskens wederom derwaards

waards, en verzogten, dat hunne Kinderen, eveneens als die van *La Paz* mogten gedoopt, en zy voor altoos als Vrienden gehouden worden. Op zodanig eene wyze wierd de Vrede tusschen de *Guaycuros* en de *Coras* geslooten, en die Verzoening aan wederzyden vastgesteld, om naar hunne Gewoonte, door het houden van Vreugde-Fecsten en Danseryen bekrachtigt te worden. Den 4 *September* wierden door Vader *Napoli* negen-en-twintig hunner Kinderen gedoopt; ook quamen de Vrouwlieden hem dagelyks verzoeken, gelyke Gunst aan haare Kinderen te willen laten wedervaaren. Dus waren de Inwoonders dezer Landstreek, hoe zeer te vooren achterdenkende, nimmer geruster en vergenoegder, dan wanneer zy zig by de Vaders bevonden.

Al hetgeen angebragt was, en zelfs tot Opfmuiking van het Altaar zoude dienen, wierd onder de *Indianen* uytgedeelt, om hunne Gunst en goed Vertrouwen te winnen, en wel zodanig, dat 'er naauwelyks zo veel Provific overschoot, om na *La Paz* te keeren, en nieuwen Voorraad van Behoefstens te bezorgen. Dienvolgens wierd het van Palmboomen vervaardigd Huys, benevens eenigen Huysraad, ter Bewaaring van de oudsten onder hen gelaten, en alle verzekert, dat Vader *Napoli* ten spoedigsten stond terug te komen. Zy vertrokken dan langs eenen nieuwen Weg, om des te naauwkeuriger de Opneeming dier Landstreek te kunnen doen.

Vader *Napoli* vertoefde twee Maanden in de Zending van *La Paz*, om na de Provificen te wachten, en de Taal der *Coras*, zo veel mogelyk was, te leeren verstaan; waarlyk eene Onderneeming van groote Zwaarigheid, doch volstrekt noodzakelyk, om volvoert te worden. Terwyl de Vaders van de *Palmas-Baai* afwezend waren, zo dedden veertig Man van het Eiland *Ceralvo*, tegen over de Baai van

van *La Paz* gelegen, eene Landing, en de Zending zonder Vader en zonder Bezetting vindende, vielen zy in eene *Rancheria*; doodende eenen Man, twee Vrouwen, en zes onnozele Kinderen; namen eene volwassene Perfoon gevangen, en plonderden alhetgeen aan Voorraad en Gereedschappen in de *Rancheria* te vinden was. Ook zouden de Kerk en de Capel niet verschoond gebleven zyn, indien de Plonderaars niet beducht waren geweest, dat wanneer zy zig langer aldaar ophielden, de gansche Natie der *Guaycuros* tegen hen in de Wapenen zoude verschynen. Onze Capitein stak daarop in twee Booten met eene Party Soldaten na het Eiland *Ceralvo* over, en alhoewel de Eilanders na de Hollen in de Rotfen de wyk namen, om zig te verbergen, wierden echter twee of drie van hen doodgeschooten; dus wierden zy door onze verschrikkelijke Vuur-Roers gewaarschouwt, zig in het toekomende voordiergelyke Buytenspoorigheden te wachten. De Capitein marcheerde onmiddelbaar daarna na *Loretto*, en Vader *Napoli* keerde in de Maand van *November* na *Palmas-Baai*, dewelke, of schoon hy dezelve tot het oprichten eener Zending, wegens den verren Aftand van *La Paz*, niet bequaam oordeelde te zyn, echter toen ter tyd de eenigste Plaats was tot het ontfangen van Provisien en Onderstanden.

Wyders zocht en ontdekte de Vader eene bequame Plek Lands, genaamd *Santa Anna*, dertig Mylen van *La Paz*, en vyf van den Inham landwaards in gelegen, alwaar hy een klein Huys benevens eene Capel deed bouwen, en de Inwoonders der naastgelegene *Rancherias* tot het Evangelie bekeerde, en tot een stichtelyk Leven en Wandel aanspoorde. In het Jaar 1723 bouwde hy eene Kerk nog eenigzins verder van de Zee, voorneemens zynde de Zending

ding te verleggen, hetgeen echter by een onvoor-
 zien Toeval in duygen geraakte. De Kerk was nu
 zo ver gevorderd, dat men reeds de Balken en Spar-
 ren voor het Dak daarop gebragt had, en terwyl de
 Vader eenen zieltogenden *Indiaan* berechtete, ont-
 stond een yslyke Orcaan, wier gelyke alhier te Land
 gansch niet ongewoon zyn, waarop de *Indianen*
 hunne Schuyfplaats in de Kerk zогten; doch het
 Dak nog niet ter deeg voorzien, en de Kerk-Muu-
 ren nog niet naar behooren droog en hard genoeg
 zynde, zo wierd het gansche Gebouw door de
 zwaare Rukwinden ter neer geworpen, waarby
 zommige *Indianen* hun Leven verlooren; andere
 verminkt; veele gekneuft, en de overige door
 Schrik en Ontsteltenis buyten hen zelve geraakten.
 Vader *Napoli*, het Gedruys dier Instorting hooren-
 de, spoedede zig derwaards, en sprak de nog levende
 eenen goeden Moed in, met zodanig eene Tederheid,
 Medelyden en kragtige Vertrouwing, als men van
 eenen geestelyken Herder en getrouwen Vader zou-
 de hebben kunnen wenschen; doch door dit onge-
 lukkig Toeval wierd de Grond gelegd tot eene Za-
 menzweering onder de Nabestaanden der geenen,
 welke in de Kerk gesneuveld waren; de Vader zag
 dezelve dagelyks aangroeijen, en het Tydstip haarer
 Uytberfing om mindere Beweegredenen naderen;
 want hunne Woede wierd ganschelyk tegen den
 Vader uytgelaten, dien zy verweeten de Moorde-
 naar hunner Vrienden te zyn. Zy quamen echter
 schielyk tot Bedaaring, wanneer zy door de in het
 Leven geblevene *Indianen* onderrecht wierden,
 dat zy met hen vrywillig in de Kerk gevlucht waren,
 zonder by iemand daartoe verzogt te zyn. Des
 niet tegenstaande wierd de Kerk spoedig herhouwt,
 en wel op eene bequamere Plaats, deweke niet
 all een tot het drinken, maar zelfs tot het begieten
 en

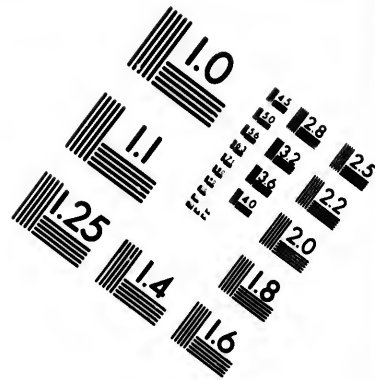
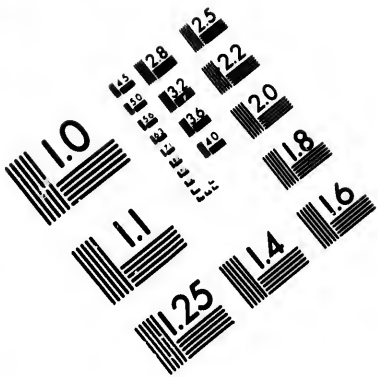
en vruchtbaar maken van zommige nabygelegene kleine Plekken Bouwland, genoegzaam verich Water opleverde, en aan den Apostel *San Jago* toegewydt. Wanneer men eenige Gronden omgespit en tot het ontfangen van Zaad bearbeidt had, wierd bevonden, dat dezelve de goede Verwachting volkomen beantwoordeden. Doch met het zaaijen en opgaan van het geestelyk Zaad liep het zo gelukkig en gezegend niet af. Deze wervelzicke, traage, onachtzaame en beestachtige Natie betoonde eene groote Tegenstreving en Walging voor de zuyvere Evangelie-Leer; en alhoewel de Vader, als een getrouwe Dienaar des Heeren, niets het allerminsten dien opzigte verzuymde, zo beliep echter het Getal zyner Nieuwbekeerden en Doopelingen maar vier-honderd en negentig, waaronder zig nog omtrent vier-honderd Kinderen bevonden. In 't Jaar 1726, wanneer Vader *Napoli* na de Zendingen op de andere Zyde beroepen wierd, verving hem Vader *Lorenzo Carranzo*, wiens Bloed in deze Wildernis, by wege eener verfoeijelyke Omkoopning en Overrompeling, zo jammerlyk geplengt wierd, gelyk wy in het vervolg breedvoerig zullen verhaalen.

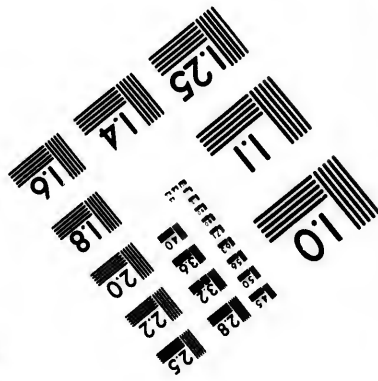
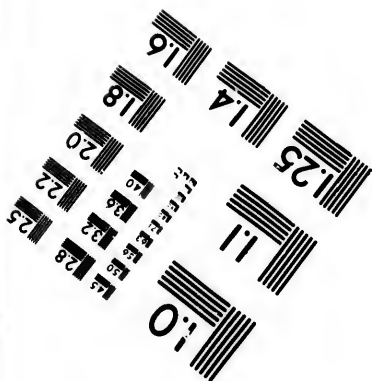
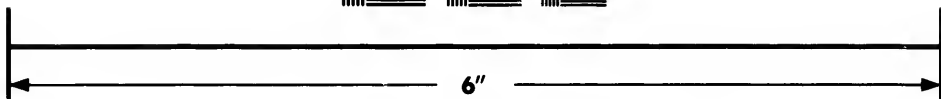
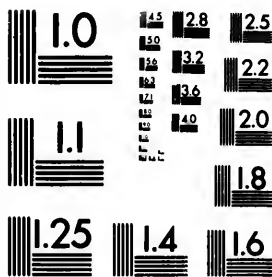
F 3

XVII. HOOFD.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.5 2.8
2.0 3.2
2.5 3.6
3.0 4.0
3.6 4.5
4.5 5.0
5.0 5.6
5.6 6.3
6.3 7.1
7.1 8.0
8.0 9.0
9.0 10.0
10.0 11.2
11.2 12.5
12.5 14.0
14.0 16.0
16.0 18.0
18.0 20.0
20.0 22.5
22.5 25.0
25.0 28.0
28.0 31.5
31.5 36.0
36.0 40.0
40.0 45.0
45.0 50.0
50.0 56.0
56.0 63.0
63.0 71.0
71.0 80.0
80.0 90.0
90.0 100.0

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

 XVII. HOOFDSTUK.

De Oprechting der noordelyke Zending van San Ignatio door Vader Luyando, benevens derzeloer Vervorderingen. Dood der Vaders Piccolo en Ugarte. Oproeren der Pericues, en Stichting der Zending van San Joseph op Cabo San Lucas, door Vader Tamaral.

Men had reeds zedert het Jaar 1706 alle Poo-
gingen aangewendt, om eene nieuwe Zending
op te rechten benoorden die van *Nuestra Senhora
de Guadalupe*, en wel in de Landstreek van *Kada-
Kaaman*, (dat is *Dwynbelm-Beek*,) gelegen in de
Sierra van San Vincente, ter Breedte van acht-en-
twintig Graden; veertig Mylen ten Zuydoosten van
Santa Rosalia Mulege, en vyf-en-twintig bezuy-
den *Guadalupe*. De daaromstreeks woonende
Cochimi-Indianen hadden, met alle uysterlyke Te-
kenen van Oprechtigheid, eene groote Begerte ge-
toont, en wel ter gelegenheid, dat Vader *Piccolo*
in het voorsz. Jaar tot hunnent een Bezoek afleide,
om Christenen te worden; doch by gebrek van het
daartoe noodig Fonds en de Schaarsheid van bequaa-
me Onderwyzers, mitsgaders by de volstreckte Nood-
zakelykheid, om alvorens de *Edues* en *Pericues*
in 't Zuyden te verwinnen, moest die zo zeer ge-
wenschte Onderneeming gestaakt en tot eene bequaa-
mere Gelegenheid uytgesteld worden. De nabuu-
rige Zendelingen bezochten dezelve echter nu en
dan by Toeval, om hunne Geneigtheid te polsen,
en zulks duurde tot in het Jaar 1728.

In het voorgaande Jaar 1727 was Vader *Juan
Baptista Luyando*, een Jesuït uyt *Mexico*, een
Man

Ma
den
Mic
lifon
daar
van
ten
door
derz
ga v
den
Vade
de I
verw
Vade
volg
de In
Hoog
nen
derd
gever
Hy
te ge
hunne
Sistia
zig g
Begr
van d
Gend
Neig
onder
denki
des te
rens
naars
de ze

Man van goeden Huyze en uytstekende Hoedanigheden, te *Loretto* aangekomen, die niet alleen zyne Middelen, tot het oprechten eener Zending in *California*, aan zyne Oversten overhandigde, maar daarenboven ook zyne eigene Perfoon aanbod, om van dezelve de Stichter te mogen zyn. Hy vertrok ten dien Einde in *January* 1728 van *Loretto*, door negen Soldaten verzeld, en quam den 20sten derzelver Maand ter Plaats, welke by Vader *Sistiaga* van *Santa Rosalia Mulege* uytgekooren was tot den Aanleg eener nieuwe Zending. Laastgemelde Vader *Sistiaga* had nog weinige Maanden te vooren de *Indianen* bezogt; hen van zyn Voorneemen verwittigt, en hen voorbereidt, om den nieuwen Vader met alle Heusheid te ontfangen. Ingevolge dier Voorbereiding wierd Vader *Luyando* by de Inboorlingen met alle Blyken van Vriendschap en Hoogachting aangenomen en verwelkomt, en binnen weinige Dagen zag hy zig door ruym vyfhonderd *Indianen* uyt verscheidene *Rancherias* omgêven.

Hy aanvaardede daarop zynen Dienst, die hem des te gemakkelyker viel, dewyl zommige van hen reeds hunnen Catechismus verstonden, en door Vader *Sistiaga* daarin onderwezen waren. Zy betoonden zig gestadig zo yverig en oplettende, omtrent het Begrip der Leerstukken als de Oeffening der Pligten van den Christelyken Godsdienst, dat de Vader het Genoegen had, uyt de Standvastigheid hunner goede Neigingen te besluyten, dat hy aan de Volwassenen onder hen gerustelyk, en zonder eenige verdere Bedenking, den heiligen Doop mogt toedienen; en des te meer, dewyl zy van zelve beloofden, alvorens alle de bygelovige Gereedschappen der Tove-naars te zullen verbryzelen en verbranden. Binnen de zes Maanden was de Vader zo ver gevorderd,

dat hy omtrent vyf-honderd Leerlingen in den Catechismus onderwees; en alhoewel zommige van hen na den Doop zig wederom na hunne *Ranberias* begaven, zo wierden de afgaande echter door nieuwe Aankomelingen geduurig en overvloedig vervult; en om nergens aan gebrek te lyden, hetgeen tot Volmaking van een zo gelukkig begonnen Werk vereischt wierd, zond hy zeven Soldaten met Brieven na *Loretto*, waarin hy zeer ernstig om eenen spoedigen Onderstand verzogt; dus hield hy alleenlyk twee Soldaten over. Men moet tot Roem der Soldaten aanhaalen, dat zy, ziende den Vader zynen hem opgeleiden Dienst met den uyerersten Yverten eersten aanvaardden, en dat zyne Onderneemingen zo voorspoedig gelukten, vrywillig overnaamen den Bouw en Arbeid eener Kerk en Wooning, dewelke door de vaardige Hulp der *Indianen*, die zig mede, tot al hetgeen men hen verzogt, blymoedig aanboden, voltooid waren, aler de opgenoemde Soldaten na *Loretto* keerden, en de Kerk wierd op den eersten Kersdag van hetzelfde Jaar ingewydt.

Over deze gewenschte Vervordering was de Zending hertelyk verblyd, en aangemoedigd, om alle de geenen, welke zyne Zending quamen bezoeken, ten spoedigsten in Onderwyzinge te neemē; als mede, om in alle Quartieren de *Indianen* op te spooren, welke maar eenigzins Genegenheid toonden in de Gronden van het Christendom onderrecht te worden. Eens wierd hy byzonder uyt een dier afgelegene Quartieren gezonden tot iemand, die van eene Adder gebéten was; en alhoewel hy zig zonder zynen Soldaat en den Knecht bevond, die de Taal kundig waren, zo ondernam hy echter de Reis, alleenlyk verzeld by iemand der Inboorlingen, die reeds den Doop ontfangen had. Op zyne Aan-

komt

komt
Ranc
Euro
derha
schrik
van de
cering
verdw
Aanbi
Verm
Dez
by de
Gauw
treffen
hen g
streek
wel te
ook we
zodanig
haar Be
niet lan
Geberg
siaga
zaait, l
honder
laatste
allerhar
omtren
eene ma
raad va
schrand
de Han
dat herz
strecke.
reeds o
allerlei

komt ter aangewezenen Plaats vond hy eene groote *Rancheria* van Wilden, die nooit te vooren eenen *Europeaan* of een Paerd gezien hadden; zy waren derhalven op het eerste Gezigt ten hoogsten verschrikt en bevreesst, doch de vriendelyke Houding van den Vader, mitsgaders zyne medegebragte Vereeringen, deden de Vrees en Ontsteltenis wel haast verdwynen, en alle quamen hem omcingelen met Aanbieding van hetgeene zy maar bezaten en in hun Vermogen was.

Deze Leerzaamheid der *Cochimies*, gevoegd by derzelver Levendigheid, Verstand en Lichaams Gaauwigheid, waarin zy alle andere Volkeren overtreffen, stelden den Zendeling in staat van onder hen groote Verbeteringen te maken. De Landstreek was zeer bequaam tot den Akkerbouw, zo wel ten opzigte van de Zachtheid der Aarde, als ook wegens het Gemak en Geryf van versch Water, zodanig, dat eene groote Volkplanting daarvan haar Bestaan kon hebben; ook hoefden de *Indianen* niet langer zo kommerlyk hun Onderhoud in het Gebergte en in de Bosschen te zoeken. Vader *Sistiaga* had bevoorens aldaar *Maize* en Tarw gezaait, hetgeen in het eerste Jaar te zamen ruim honderd Schepels uytleverde; doch in het vierde en laatste Jaar van Vader *Luyando*, bestond de Oogst, allerhande slach van Graanen byeen gerekend, in omtrent duyzend Schepels. Het gevolg daarvan was eene makkelykere en rekkelykere Bedeeling in Voorraad van Leeftocht voor de *Indianen*, dewelke schranderder dan hunne Gebuuren zynde, vrywillig de Handen aan 't Werk sloegen, dewyl zy zagen, dat hetzelfde ten eenemaale tot hun eigen Voordeel strekte. Vader *Helen* had hen in een ander Bezoek reeds onderwezen in het aanqueeken en winnen van allerlei Soorten Tuyn- en Moeskruyden, dewelke hy

zelve voor hen geplant had; en Vader *Luyando* verkoos daarenboven nog eene Plek Bouwland tot eenen Tuyn, waarin, onder zyne Opzigt, de uyt-heemsche Gewassen zeer wel slaagden, en de inlandse grotelyks verbétert wierden. Ook plantede hy vyfhonderd Wynstokken, mitsgaders Olyf- en Vyngenboomen en Zuyker-Ried, alle dewelke zedert aan deze zo verafgelegene Zending groote Voordeelen toegebracht, en niet weinig tot derzelve buytengewoonen Aanwas geholpen hebben; ook is daardoor het werkdadig Christendom onder de *Indianen* verbeterd en grootelyks vermeerderd. De Vader beneerftigde zig wyders de *Indianen* in Dorpen te doen vergaderen; hy leide dezelve aan in de voor de nabyleggende *Rancherias* meest bequaame Plaatsen, en stichtede in ieder eene Capel, om dagelyks hunne Aandacht daarin te kunnen verrichten. Hy onderwees hen insgelyks kleine Huyzen van *Adaubes* en Takken van Boomen te bouwen; doch vermits zy altoos aan de opene Lucht gewoon waren, zo had men veele Moeite en Zwarigheid om hen over te haalen, daarin hun Verblyf te neemen. In de Streeken, dewelke bequaam Weiland uytleverden, deed hy insgelyks zyn best, om ten behoeve der Zending groote en kleine Vee fokkeren op te rechten.

Dus vertoonde zig alles alom in eene zeer aangename Gedaante; doch de groote Vyand der Vrede en Gelukzaligheid van 't Menschdom prikkelde de *Indianen* aan, om de Rust der Zending te stoorren, en alle de Zorgen en Arbeid des Vaders vruchteloos te doen zyn. Dienvolgens namen acht dezer Wilden eene donkere Nacht te baat, en vermoorden nabv des Vaders Wooning eenen zynen Catechismus-Leerlingen; vermoedelyk om redenen, dewyl hy wegens zynen vriendelyken en zachtzinnigen

In-

Inb
Me
den
On
god
ach
Zie
che
men
doe
ze t
gem
den
had
Jaar
het
ders
Jaar
dom
Lied
groe
dem
sters
Ran
den
huni
wyl
in d
Lev
diep
well
ward
dien
de a
zeer
zynd

Inborst by den Zendeling byzonder bemind was. Men was genoodzaakt, om nog grootere Euvel-
den voor te komen, een zo wreed Bedryf zonder
Onderzoek te laten doorgaan; doch zy konden de
godlyke Wraak niet ontvluchten, en quamen alle
acht in het volgende Jaar 1728 aan de besmettelijke
Ziekte elendiglyk te sterven. Eene andere *Ran-*
cheria weigerde hardnekkiglyk in de Zending te ko-
men, en wanneer de eerste drie Volwassenen ge-
doopt waren, quamen zy dezelve opzoeken, om
ze te vermoorden, hetgeen zy zekerlyk werktellig
gemaakt zouden hebben, indien die Nieuwbekeer-
den niet hunne Vlucht na 's Vaders Huys genomen
hadden. Hunne Halsterrigheid duurde volle twee
Jaaren, tot dat hunne Boosaardigheid eindelyk door
het Geduld, de Beleefdheid en Milddadigheid des Va-
ders verwonnen wierd; doch het duurde nog zeven
Jaaren daarna, eer deze in hunnen hoogen Ouder-
dom het Evangelie quamen omhelzen. De oudste
Lieden in alle *Rancherias* betoonden in der daad de
grootste Verbittering tegen het Christendom; en na-
demaal dezelve meest doorgaans de Tovenars, Prie-
sters en Onderwyzers, of liever Bedriegers der
Rancherias zyn, zo was het geen Wonder, dat zy
den Voortgang der Christelyke Leer allezins en naar
hun uysterste Vermogen zogten tegen te houden, de-
wyl daardoor hunne Aching, Gezag en Voordeel
in duygen geraakten: Zy waren van een ongebonden
Leven, en hunne beestachtige Gewoontens hadden
diepe Wortelen in hunne Gemoederen geschooten,
welke niet dan met de uysterste Moeite uyt te roeijen
waren: Wanneer zy ter Kerk quamen, en de Gods-
dienstoeffeningen bywoonden, zo scheen hen zulks
de allerpynelykste Dwang te zyn, dewyl zy, als
zeer geachte Onderwyzers hunner Natie geweest
zynde, niet konden verkroppen, zig tot Leerlingen
van

van Vreemdelingen te moeten vernederen, en onder de Jongens te staan, door welke zy, wegens hunne ongerymde Leerstellingen, uytgelacht en bespot wierden.

In 't midden en onder alle deze Gebeurtenissen, groeide de Zending zeer voorspoedig aan, hetgeen voor 't meerder gedeelte toe te schryven was aan de Leerzaamheid en Oprechtheid van zodanige *Indianen*, welke gewoon waren, vrypostig en uyt eigene Beweeging, aan Vader *Luyando* verflag te doen van al hetgeen onder hunne Landgenooten wel of qualyk gedaan of gesprooken wierd; dus kon hy ligtelyk op hen verwinnen, om zyn Bezoek in hunne *Rancherias* zonder eenigen hinder te mogen komen doen, wanneer het hem behaagde; vervolgens in de Dorpen, welke aangelegt wierden, voor hen hunne Verblyfplaatsen klaar te maken; en om hen aan te moedigen, bood hy Belooningen aan de geenen, die in hun Werk allermeest uytmunteden.

Zommige wilde *Indianen* uyt het Noorden, door Quaadaartigheid tegen den bloeienden Staat der Zending en het gerust Leven der Nieuwbekeerden aangeprikkeld, overvielen eene der Christelyke *Rancherias*; doodeden aldaar twee *Indianen* en een Meisje, en deden de overigen na de Zending hunne Toevlucht neemen. De Christenen der andere *Rancherias* waren genegen, om de Wapenen tegen de Bespringers op te vatten, doch de Vader, vreezende dat daaruyt een langduurende Oorlog kon ontstaan, bad hen zeer ernstig, zulks geduldiglyk te willen verdraagen en alle Beledingen te vergeven, gelyk zulks de Christenen betaamt. Hy vleide zig zelve met de Hoop, dat deeze Gerustheid en Onthouding van Wraakneeming op den Vyand van goede Uytwerking zoude zyn, en hem allengskens tot de Omhelzing van het Christelyk Geloof kunnen over-

haa-

haa
Vaa
hem
een
doe
in 't
pen
wyf
derz
her
zy
Tro
Bes
pen
zig i
wier
Ran
zy m
weg
zullen
Ve
en de
zo vo
loupe
Dien
ders
Vyand
ken,
len va
gens
den;
noodi
wakke
zo gro
gelyk
toos g

haalen. Om zulks nu te vervorderen, zo zond de Vader eenige Boodschappen met Geschenken aan hen; doch de Ondervinding leerde, dat hy daarin eenen Misflag begaan had, en deze Wreedtaarts eerst door Geweld beteugelt dienden te worden, om hen in 't vervolg des te eerder en beter te doen begrypen, dat alle de Vriendschap, welke men hen bewyft, uyt enkele Liefde voortkomt, dewyl zy anderzins zig verbeelden, dat dezelve slechts aan Blohertigheid en Onmacht toe te schryven zy, en dat zy door Milddadigheid en Vereeringen in hunne Trotsheid maar gesterkt worden. En waarlyk de Bespringers beslooten uyt de vriendelyke Boodschappen en Geschenken, dat de Vader en zyne *Indianen* zig in eene vreeslyke Verslagenheid bevonden, en wierden daardoor aangemoedigt in meer andere *Rancherias* te vallen; zy plonderden alom, waar zy maar quamen; doodeden of joegen de Christenen weg, en dreigden zelfs den Zetel der Zending te zullen komen bezoeken.

Vermits de Vader maar twee Soldaten by zig had, en de *Indianen* alle bevreest en ongewapend waren, zo vond hy best te zyn, na de Zending van *Guadaloupe* te vertrekken, alwaar Vader *Sistiaga* den Dienst waarnam. Van daar keerden beide de Vaders na *San Ignacio*, en men besloot aldaar den Vyand met alle Kracht en Dapperheid tegen te trekken, zonder na Soldaten van *Loretto*, nog 70 Mylen van daar gelegen, te blyven wachten. Dienvolgens wierden de Christelyke *Rancherias* opontboden; men gaf hen met groot Geraas en Gewoel de noodige Wapenen, zo wel om hen den Moed op te wakkeren, als ook om de *Indianen* en Wilden voor zo groot eene Krygstoerusting te doen verschrikken, gelyk zulks de oude Gewoonte van *California* altoos geweest is. Sommige maakten Bogen; andere

re maakten de Steenen spits en scherp voor de Pylen; wederom andere gingen Hout kappen tot Spiesfen, welke tot dien tyd toe in deze Gewesten nooit gezien waren, en op wier Eindden de Soldaten groote Messen valt maakten, dewelke aangebragt waren, om onder de Zendingen verdeelt te worden. De Vrouwlieden zelve sloegen mede de Handen aan het Werk, en vervaardigden Zakken en Netten, om de Provisien, gebradene *Maize* en gebakken Biscuit na te dragen.

Na dat alle Toefsel gemaakt was, wierd het Volk gemonstert, en bevonden in ruym zeven-honderd weerbaare Mannen te bestaan; maar dewyl voor dezelve geen genoegzaame Voorraad van Leefstocht voorhanden was, zo wierden de zwakste Manschappen ontslagen, en alleenlyk drie-honderd-vyfzig stoutte en dappere Mannen tot de Expeditie gehouden. Doch ook deze hoorden in verscheidene *Rancherias* t'huys, dewelke in diergelyke Gevalsen altoos gewoon waren ieder hunnen eigenen Aanvoerder te verkiesen, waaruyt als nu eene zeer noodlottige Verwarring zoude gesprooten zyn. De Vaders deden hen derhalve begrypen, dat het zo wel gevoeglyk als noodzakelyk was, hen alle onder één Hoofd en Capitein te stellen; dat echter daartoe twee, namentlyk een by henlieden, en de andere by de Vaders zoude aangestelt, en beide uyt hunne Natie, en wel de dapperste, voorzigtigste en dier Landstreek kundigste Mannen, zouden verkooren worden. Zy sloegen vervolgens uyt hun midden eenen klokken en onder hen zeer geachten Man voor; en die by de Vaders aangestelt wierd, was de Bestierder van het Dorp in 't zelve Jaar; een jong Man van goede Hoedanigheden en beproefde Getrouwigheid, te *Loretto* opgevoed, en door Vader *Ugarte* derwaards als een Kind medegebragt,

bragt, wanneer hy aldaar het Hout tot de Bylander deed hakken.

De gansche Armée, aldus na behooren in Staat gesteld zynde, aanvaarde den March, om den Vyand op te zoeken, en de Verspieders bragten wel haast de Tyding aan, dat hy hen aan den Voet van het Gebergte by eene Waterplaats stond af te wachten. Hierop wierd beslooren denzelven geduurende de Nacht aan te tasten. Zy trokken ten dien Einde lynrecht op hem aan, en slooten hem van alle Zyden in, waarna zy hem allengskens, stap voor stap en met de uiterste Stilte, quamen naderen, zonder eenige de allerminste Opschudding onder zyne Bende te verwekken. Met den Opgang der Zon, wanneer alle de Vyanden reeds omcingeld waren, verhieven onze *Indianen* een vreeslyk Veldgeschreeuw, waardoor de Wilden, dewelke buyten Zorg, en zonder op eenigerhande Gevaar verdacht te zyn, gerust lagen te slaapen, ontwaakt wierden. Zy quamen op dat yslyk Geroep in groote Verwarring op de Been; zогten na hunne Wapenen, terwyl de anderen in de beste Orde van alle Zyden op hen indrongen; zodanig dat de Vyand, zig door onze Overmacht ten eenemaale ingesloten ziende, en geen Weg noch Kans vindende van zig met de Vlucht te redden, terstond, tot een Teeken van Onderwerping, de Wapenen neêr leide. Twee van de Vyanden ontsnapten echter, en zommige hunner Makkers uyt eene andere *Rancheria* van het hen overgekome ne Ongeluk onderrecht hebbende, vlooden ook deze hals over kop na hunne eigene Landstreek, zo dat hun Overschot, bestaande in vierendertig Man, met geringe moeite tot Gevangenen gemaakt wierden; Vervolgens ging men de Omlanden doorzoeken, en bevindende, dat dezelve door de Vyanden ten eenemaale ontruymd waren, keer-

de ons Volk na *San Ignacio*, en hielden aldaar met hunne Gevangenen eenen zegepralenden Intrek. De Vaders geleideden de Overwinnaars in de Kerk, alwaar de Almogende, wegens deze heerlyke Zege, zonder eenige Bloedstorting, en Affchieting van éénen Pyl behaald, plechtiglyk gedankt wierd. De Manschappen wierden vervolgens onthaalt, en 's anderendaags quamen alle de andere byeen ter Vergadering; de Soldaten met hunne Bevelhebbers formeerden eenen Krygsraad, waarin de laatste voorzaten; de Gevangenen wierden voorgebragt, ondervraagt en overtuygt van Oproer, Roof en Moord, en gevolgelyk gevonnist na *Loretto*, als schuldig aan capitaale Misdaden, verzonden te worden. Wanneer het Vonnis aldus over hen geveld was, wierden zy in de grootste Verslagenheid wederom na de Gevangenis gebragt, terwyl zommige van de nieuwe Christenen van Vreugde dansten en juychten; zig verbeeldende het Vermaak te zullen hebben van hunne Vyanden te mogen dooden, en dus voor de hen toegevoegde Beleedigingen zelve Wraak te neemen. Doch de Vaders quamen tusschen beide, en verzekerden de Gevangenen, dat zy niet zouden sterven; gaven hen eenige Vereeringen, en berispten op eene heusche en zachtzinnige wyze alle de geenen, die zig over derzelve Ongeluk zo buytenspoorig verheugden; zy onderrechteden de Nieuwbekeerden wel nadruklyk in de Pligten van Liefde, van Christelyke Mededogendheid, van Vergiffenis der Beleedigingen, en van vredelyke Zamenleving met hunne Gebuuren en met alle Menschen, zonder eenig onderscheid.

Den volgenden Dag wierd, op Verzoek der Vaders, andermaal Krygs-Raad gehouden; de Vaders verscheenen in denzelfen, en bragten verscheidene der gevangene *Indianen* mede, die de Soldaten

ba.

ba
te
vol
tal
ring
Mo
het
ver
hep
wie
vrye
ach
velh
kene

I
de V
Chr
derr
voor
dew
delir
wier
doch
en d
hunn
gen
hunn
wier
nog
hunn
met v
rias
en ba
te wi
verze
en ze

II

baden hun Vonnis te willen verzachten, zonder hen te dooden, noch na *Loretto* op te zenden. Vervolgens wierden zy veroordeelt ieder een zeker getal Geëffel-Slagen te zullen ontfangen. De Volvoering dier Uytpraak wierd aan den voornaamften Moordenaar begonnen; doch de Vaders bragten het door hunne Tuffchenkomst en Voorspraak zo verre, dat die Strafoeffening slechts aan dezen éenen bepaald bleef, en alle de overigen gepardonneert wierden: De Gevangenen wierden derhalven op vrye Voeten gestelt; doch moesten hunne Wapenen achterlaten, dewelke onder de Opperhoofden en Bevelhebbers onzer Armée verdeelt, en tot Gedenktaken hunner Overwinning bewaart wierden.

Deze buytengewoone Zachtmoedigheid was onder de Wilden van eene zeer goede Uytwerking. De Christenen wierden daardoor in hunne Pligten onderrecht, en de Heidenen met Liefde en Achtung voor de Vaders en derzelve Wetten vervult, in dewelke hen eene zo vriendelyke en zachte Behandeling, omtrent hunne Vyanden, gelast wierd. Zy wierden nog eenige Dagen onthaalt en opgehouden, doch in volle Vryheid, om van het goed Gedrag en de welgeregelde Huyshoudingen en Levenswyze hunner Landgenoten in de Zendingen Ooggetuygen te zyn. Zy verzogten, dat de Vaders hen en hunne Kinderen geliefden te doopen; doch zulks wierd geweigert; eensdeels, om hunne Begeerte nog meer gaande te maaken, en anderendeels, om hunne Oprechtheid ter deeg te toetsen. Men liet hen met veele Tekenen van Liefde na hunne *Rancherías* keeren; zy quamen echter wel haast wederom, en baden de Vaders, ten minsten hunne Kinderen te willen doopen, of dat zy anderzins niet konden verzekerd zyn van der Vaders volkomene Liefde, en zouden hebben te vreezen, andermaal door de

Nieuwbekeerden hunner Landgenoten beoorloogt te worden. Omtrent dit laatste Artysel wierd hen Genoegen gegeven, uytgenomen dat de Doop aan den Zoon van den voornaamsten Rebel, Oprokkenaar, Moordenaar en Aanvoerder der Muytelingen, geweigert wierd, die, benevens verscheidene anderen, zeer mismoedig vertrok. Doch deze laatste quam andermaal, met zyn Zoonje op den Arm, terug, met Traanen sinekende, dat het Wichtje gedoopt mogt worden, of hy Vader het anderzins zoude dooden: Het Kind wierd dan eindelyk gedoopt, en zyn Vader keerde met hetzelfde blymoedig en zeer vergenoegd na zyne *Rancheria*. Weinige Maanden daarna, quamen alle de voorheen gewezene Gevangenen, met hunne Nabestaande en Huysgezinnen, en daaronder een stok-oud en afgeleefd Man, zig wederom by de Vaders verwoegen, verzoekende in de Evangelie-Leer onderwezen, en vervolgens gedoopt te mogen worden; hetgeen dan ook aan hen allen toegeestaan, en ter bequamer tyd toegedient wierd.

Deze Overwinning was voor het Belang van het Christendom van groot Nut en Aangelegenheid: De Heidenen wierden door dezelve bereugelt, en de Wet, by de Vreemdelingen geprédikt, ontzachtelyk en teffens aanneemelyk gemaakt, om dezelve met Blymoedigheid te omhelzen en op te volgen; dus was ook de vrye Doortocht na de alleruyterste noordse Natien gebaand, onbelcmmerd en open. Maar de Gezondheid van Vader *Luyando* wierd door alle die Vermoeijingen zodanig verzwakt, dat hy genoodzaakt was de Zending, by hem zelve op zyne eigene Kosten aangelegd, en door zyne Bequaamheden en weérgalozen Yver bevestigd, te moeten verlaten. Hy wierd opgevolgt by Vader *Sistiaga*, dien onvermoeiden Zendeling van *Santa Rosalia Mulege*.

Ca-

oude
eer
van
nin
Feb
kom
dom
gar
in h
San
dom
Zen
T
lyks
wette
blyke
Kom
gezie
de Z
van
Jago
hun
ties,
ven,
waren
tien,
door
duur
te der
ger h
redely
het be
verwy
ging
opent

California verloor ter zelve tyd twee hunner oudste Arbeiders in den Wyngaard des Heeren; de eerste was Vader *Francisco Maria Piccolo*, die van Dagen zat zyne Loopbaan eindigde in de Koninglyke Bezetting van *Loretto*, en wel den 22sten *February* 1729, in het 32ste Jaar na deszelfs Aankomst in *California*, en het 79ste van zynen Ouderdom. In het volgend Jaar 1730 gaf ook Vader *Ugarte*, met de uyerste Gelatenheid, den laatsten Snik in het Dorp van *San Pablo*, onder de Zending van *San Xaverio* behoorende, en wel in den Ouderdom van 70 Jaaren, na 30 Jaaren den Dienst, als Zendeling in *California*, waargenomen te hebben.

Ter zelve tyd deden de zuydelyke Natien dagelijks de hen aangeboorene oproerige, ongebondene, wetteloze en verraaderlyke Nukken en Neigingen blyken, van dewelke men reeds, zedert der Vaders Komst in die Gewesten, menigvuldige Proeven had gezien. En niet tegenstaande, dat Vader *Guillen* in de Zending van *los Dolores*; Vader *Bravo*, in die van *La Paz*, en Vader *Napoli*, in die van *San Jago*, mitsgaders hunne Opvolgers, al hetgeen in hun Vermogen was, besteedt hadden, om de *Ucbities*, *Guaycuros* en de *Coras* in Zedenen te beschaven, en tot de Christen-Kerk over te brengen; zo waren echter, onder deze en de nabygelegene Natien, zeer veele het Heidendom blyven aankleven, door welke de Christenen en Nieuwbekeerden geduurig vervolgt en gequelt wierden. Eene meenigte der laatsten vergaten van dag tot dag, en hoe langer hoe meer, de hen ingeboezemde Lessen tot eene redelyke en ordentelyke Levenswyze, dewelke zy in het begin opgevolgt en onderhouden hadden; zelfs verwyderden zy daarvan zo ver, dat zy hunne Walging daarvoor gansch niet geheim hielden, maar openbaarlyk deden blyken; zy zaaiden niet dan en-

kel Twist en Oproer, en dedden zelfs diegeenen wankelen, dewelke men oordeelde in Geloof en Trouwe het allermeest bevestigd te zyn. In 't Jaar 1723, wanneer de voorsz. drie Zendingen naauwe-lyks aangelegd waren, deed de Capitein van 't Guar- nisoen met eenige Soldaten eenen Tocht rondom en buyten het Gewest, om alle degeenen, die hunne Ge- buuren lastig vielen, te beteugelen, of ten minsten Vrees aan te jaagen. De *Coras* van *Cabo San Lu- cas* verzogten toen ter tyd, dat de Vader tot hun- nent mogt komen, om hen tot Christenen te maken; doch andere, die reeds het Geloof omhelsd hadden, gaven hem Handen vol Werk en Moeite. Zeker Heiden quetste hem, hoewel by Toeval, door eenen Pyl in zyne Schouder; doch de Vader hield de be- komene Wonde geduurende twee Maanden geheim en verborgen, terwyl hy zig tot derzelve Genee- zing te *La Paz* bevond, en dus hadden de Nieuw- bekeerden te *Loretto* daarvan geene de allerminste Kennis; alhoewel hy ook, om verscheidene Rede- nen, goed vond, hen niets daarvan te laten wee- ten, en alle Omzigtigheid daaromtrent te laten ge- bryken.

In het Jaar 1725 wierd de Capitein genoodzaakt andermaal met eene gewapende Bende na zommige *Rancherias* der *Uchisies* en *Guaycuros* op te trek- ken. Hy deed hen van daar na de overzydsé Kust verhuizen, doch zonder iemand van hen allen te dooden. Deze, en zommige der *Coras*, hadden in het Jaar 1719 hunne Buytenspoorigheden en Gewel- denaryen hervat, en wel voornamentlyk op de Aan- hitzing van zommige *Mulattoes* en *Mesizos*, door vreemde Capers, by geval op deze Kusten beland, uytgezet. Deze strekten tot Zuurdeessém, waardoor de onnozele, doch van zelve tot alle quaade Indrukzelen overhellende *Indianen*, opgehévelt wierden. Want

gely
geh
heid
" N
" e
" h
" g
" t
" m
" le
Maa
tot
zom
om
zend
ligre
de G
Christ
voor
vluch
sting
cues
het H
te ve
De
Weld
geme
hy bo
Zend
te do
zyne
Puen
uyter
om e
van L
Deze

gelyk de Capitein *Don Estevan Rodrigues* in zyn gehouden Dagregister aanhaalt, is het eene Waarheid : „ Dat de Inboorlingen dier Gewesten van „ Natuur zeer misnoegd, quaaddenkende, partydig „ en oproerig zyn; dat indien by een Gedeelte van „ het Guarnisoen van Jaar tot Jaar niet een Tocht „ gedaan wierd, om op hunne Bewegingen te let- „ ten, en hunne Baldadigheid te beteugelen, nie- „ mand aldaar in Rust en Veiligheid zoude kunnen „ leven.” De Capitein wierd geduurende zeven Maanden, namentlyk van *Maart* tot *September*, tot dien Tocht en Opneeming georuykt, wanneer zommige *Rancherias* van *Cabo San Lucas* wederom aanhielden, om Vaders tot hunnent te willen zenden. Doch zy wierden genoodzaakt zommige ligte Strafoeffeningen te baat te neemen. De goede Geneigdheid, welke by eenigen van hen tot het Christendom bespeurt wierd; de geduurige Vrees voor vyandyke Overrompelingen, en voor het vluchten der Nieuwbekeerden, maakte de Verhaasting der Oprechting van Zendingen onder de *Pericues* volstrekt noodzakelyk, om de Verwinning van het Half-Eiland, tot de voorz. Kaap toe, des te meer te verzekeren.

De *Marquis de Villa Puente*, de edelmoedigste Weldoender dezer Zendingen, nam de gansche en algemeene Bekeering der *Indianen* zeer ter herten; hy bood een rekkelyk Fonds aan, om eene nieuwe Zending in de Nabuurschap van *Cabo San Lucas* te doen oprechten, en *Donna Rosa de la Penna*, zyne Nicht, en Zuster van de *Marquise de Villa Puente*, eene in Deugden uytmuntende en ten uystersten milddadige Vrouw, volgde zyn Voorbeeld, om eene andere, dewelke men besloot in de Baai van *Las Palmas* te stichten, insgelyks te begifigen. Deze Plaats was te vooren de oorsprongkelyke Zen-

ding van *San Jago de los Coras* geweest, doch zedert van daar tot zodanigen Afstand verlegd, dat de Zendingen onmogelyk in staat waren; deze *Indianen* van behoorlyke Behoeftens en Onderwyzingen te voorzien; waarby nog quam, dat de Vaders, door den onleerzaamèn Aart en wispeltuurigen Inborst dier Natie, afgeschrikt wierden, een zo gewigtig en ten uystersten gevaarlyk Werk te onderneemen.

Vader *Joseph de Echeveria* was toen ter tyd der Zendingen Bewindsman te *Mexico*, die na het Verlies der Bark met alle Provissien in 't Jaar 1729, van dewelke het Scheepsvolk met het uysterste Gevaar nog in eene Boot ontkomen was, na *Cinaloa* overstak, om een ander Schip te koopen, en Toestel te maken tot het vergaderen van versen Voorraad van Leeftocht en andere Behoeftens. Terwyl gemelde Vader daarmede bezig was, ontving hy, door den Pater-Generaal *Tamburini*, de uyt *Romen* gekomene Aanstelling tot *Visitator* van alle de Zendingen der *Jesuiten*. Op het ontfangen van zodanig een Bevel maakte hy Toestel, om zyne Visitatie met die van *California* te beginnen; wier Bewindsman hy verscheidene Jaaren reeds geweest was; en voorneemens zynde, de Grondleggingen der twee nieuwe Zendingen in het Zuydergedeelte, waartoe de nodige Fondsen reeds aangeboden en gereed waren, te voltoojien, ging hy te *Athome* aan Boord van *el Triumphi de Cruz*, hetgeen den 27 *October* voorspoedig en behouden in de Baai van *San Dionysio*, of van *Loretto*, binnen quam.

Weinige dagen na zyne Aankomst aldaar, wierd hy door eene quaadaartige Koorts zodanig overvallen, dat men voor zyn Leven begon te vreezen; doch het behaagde Gods Voorzienigheid hem tot Gezondheid te herstellen. Hy bleef echter aldaar zo lang niet, tot dat dezelve volkomen vast en zeker

ker was, maar verliet *Loretto*, en vervorderde zyne Visitation, in gezelschap van eenen Vendrig, en eenen Soldaat, genaamd *Acosta*, en zommige weinige *Indianen*, in de noordelyke Zendingen van het Half-Eiland. De goede Vader geraakte van Blydschap byna van zig zelve, wanneer hy het welge-regeld Bestier dier Zendingen, de Kennis, de Aandachtigheid en het beschaafd Gedrag der *Indianen* zag, en van den onvermociden Yver en Liefdadigheid der Zendingen, hunnen Arbeid en Verduldigheid in de Aanlegging, en Oplettendheid van en over hunne Kerspelen, onder alle de Ongemakken en Ongeryfkykheden eener zo wilde en woeste Landstreek, mitsgaders van den grooten Voortgang en Aanwas van 't Christendom, binnen eenen zo korten tyd, overtuygt wierd. In eenen den 10 *February* 1730 by hem geschrevenen Brief bedient hy zig van de navolgende Uytdrukkingen: „ Na dat de Koorts „ my door Gods Goedheid verlaten had, zo ver- „ trok ik, om de Zendingen te bezoeken; beginnen- „ de met die van *San Ignacio del Norte*, dewelke „ de laatste, en omtrent tachtig Mylen van hier „ gelegen is. Ik heb over die gansche Reis acht- „ en-veertig Dagen toegebracht, en heb de Koude „ veel felder bevonden, dan dezelve in de Maand „ van *January* te *Guapango* kan zyn. Doch ik „ ben voor myne Vermoeidheid zeer wel beloond, „ al was het maar enkel en alleen door het zien „ der Nyverheid en der Geregeldheid van deze nieu- „ we Christelyke Volkplanting; het minste wat ik „ daaraan kon toebrengen, bestond in Vreugde- „ Traanen te storten by het zien en hooren, hoe „ God zo veelvuldige maalen geprezen en gedankt „ wierd by deze arme Schepzelen, welke tot deze „ laate Dagen toe geenerhande Denkbeeld van zo- „ danig een Wezen gehad hebben.” In denzelven

Brief geeft hy ook een naauwkeurig Bericht van alle de Byzonderheden, dewelke by hem in ieder Zending aangemerkt zyn, mitsgaders van derzelver Gezegeldheid; den onvermoeiden Yver der Vaders, en van derzelver blymoedig doorgestaane Ongemakken, Rampen en Tegenspoeden.

Vader *Echeveria* maakte verder den nodigen Toestel, om ook de zuydelyke Streeken van *California* te bezoeken, alwaar hy zeer verlangende was beide de nieuwe Zendingen onder de *Coras* op te rechten; doch die van *San Joseph del Cabo* kon toen ter tyd maar alleenlyk plaats vinden. Vader *Sigismund Taraval*, benoemde Zendeling voor de andere, die ter Eer van derzelver Stichteress aan *Santa Rosa* toegewydt zoude worden, quam niet eerder dan in de Maand *Mey* 1730 aldaar aan: Daarenboven wierd, vermits het overlyden der Vaders *Piccolo* en *Ugarte*, en het Vertrek der Vaders *Helén*, *Bravo* en *Napoli*, veroorzaakt door den zwakken Staat hunner Gezondheid, ten hoogsten noodig geoordeelt, alvorens zodanige Zendingen van nieuwe Arbeiders te voorzien, dewelke daaraan gebrek hadden.

De bepaalde Oprechting eener Zending by *Cabo San Lucas* vereischte eenen Man van beproefde Deugd, onvertsaagden Yver, volmaakte Kennis en de uysterste Bequaamheid; zodanig een was Vader *Nicolas Tamaral*, Stichter der Zending van *La Purissima Conception*; deze wierd ter goeder Uur verkooren tot Stichter der Zending van *San Joseph del Cabo*. Hy ging dienvolgens den 10 *Maart* met den Vader *Visitor* scheep met achterlating van Bevel, dat Vader *Taraval*, op zyne Aankomst, tenitond na *La Purissima* moest vertrekken, om aldaar den Dienst waar te neemen. Zy arriveerden vooripoedig, met eene styve Koelte, in negen Dagen in

in de
Gora
la P
sing,
steek
vader
De
Guay
dewe
gaven
Vervo
Cora
hunne
ste Z
schap
Josep
vonde
duwd
door
naby
Myl v
eenigt
Meire
geschi
dewel
waren
in een
Overst
der Aa
vervol
gedekt
overvl
bouwe
Ing
gegeve
en der

in de Baai van *La Paz*, alwaar hen Vader *William Gordon*; Opvolger van Vader *Bravo* te *El Pilar de la Paz*; met de tederste Liefde en Blydschap ontving; en zy vierden aldaar met hem op eene uytsteekend-plechtige Wyze het Feest van den Aartsvader *San Joseph*.

De Zachtmoedigheid en het christelyk Gedrag der *Guaycuros*, onder deze Zending behorende, voor dewelke men te vooren altoos bevreest geweest was, gaven aan de Vaders het allervolmaakste Genoegen. Vervolgens wierd de Zending van *San Jago de los Coras* door hen bezocht; van daar vervorderden zy hunnen Weg na *Cabo San Lucas*, aan het uiterste Zuideinde van *California*, en in de Nabuurschap der nieuw op te rechtene Zending van *San Joseph* gelegen. Op eenigen afstand van de Kaap vonden zy eene fraaije groene Plek Lands, beschaduwde door de omleggende Bergen, tusschen en door dewelke twee Beekjes heenen stroomden, die naby derzelve Uytvloeiing in de Zee, omtrent eene Myl van de opgenoemde Plek, met elkander vereenigt wierden; aan het Strand waren verscheidene Meiren, overvloedig van Visch voorzien, en met geschildte Palmboom-Stammen rondom bezet, van dewelke de Takken door de *Indianen* afgekapt waren. Naby een dier Meiren van versich Water, in eene vlakke Plek, goed van Grond en vry van Overstromingen, verkooren de Vaders de Plaats der Aanlegging voor de nieuwe Zending; zy bouwden vervolgens aldaar eene Capel en een Woonhuys, gedekt met Bies en Duynhelm, welke aan 't Strand overvloedig gevonden worden; en beide de Gebouwen waren metter haaft voltooid.

Ingevolge het by den Capitein van het Guarnisoen gegeven Bericht van het groot Getal der *Indianen*, en derzelve herhaald Verzoek, om eenen Vader

onder hen te mogen hebben, waren de Vaders in de goede Verwachting, dat dezelve met gansche Schaa- ren tot hen zouden komen afzakken; doch daar wierden maar weinige van hen gezien; en geduurende de drie Weeken, welke de Vader *Visitator* aldaar bleef vertoeven, quamen zig naauwelyks twintig Huysgezinnen onder de Zending begéven. Vader *Tamaral* aanvaardde echter met dezelve zyn Ampt en Beroep; en onderwees hen in de Leerstellingen van den Christelyken Godsdienst. Wanneer de *Indianen* gevraagd wierden, waar alle de andere hunner Landgenooten na toe beland waren, gaven zy tot Antwoord, dat zy aan de besmetelyke Ziekte gestorven waren; doch zulks was slechts een Voorwendzel, hetgeen by hen uyt Bevreestheid verzonnen wierd; want zo dra de Vader *Visitator*, met de twee hem verzellende Soldaten, vertrokken, en Vader *Tamaral* met twee andere alleen terug gebleven was, quamen de *Indianen* in meenigte tot hem terug, en de Redenen, waarom zy zig niet eerder na de Zending vervoegt hadden, bestonden in de Verbeelding, dat de Vaders met Soldaten en gewapende Manschappen gekomen waren, om zommige by hen gepleegde Ontrustingen en Overrompelingen in de Zendingen van *San Jago* en *La Paz* te straffen. Na dat zy anders onderrecht, en alle Verschillen bygelegd waren, deed de Vader eene Reis door het Land, om de *Rancherias*, en eenen bequamen Grond tot Bouwland voor de Zending, op te zoeken, dewyl derzelver eerste Aanleg door *Musquetos* en ander Ongedierte, tot eenen onverdraaglyken Graad toe, geplaagt wierd; ook was zy te naauw ingesloten en te heet; de Landstreek zeer dampig, en voor de kleine Plek Bouwland niet genoegzaam van Water voorzien. Door deze Omstandigheden wierd de Vader bewogen zyne Zending elders

elder
 eene
 alwa
 toelic
 vervo
 met v
 pen v
 ve m
 binne
 en-d
 lyk V
 zelve
 was o
 zen Z
 de vo

Y
 D

T
 geme
 Sigis
 paald
 de M
 den.
 welke
 verci

elders heenen te verplaatfen, en verkoor daartoe eene andere Plek, vyf Mylen van de Zee gelegen, alwaar terftond, zo goed als de Omftandigheden toelieten, eene Kerk en Woonhuys gebouwt, en vervolgens verfcheidene zwerfende *Rancherias*, met veele moeite, byeen verzamelt en in twee Dorpen verdeelt wierden. De Vader onderwees dezelve met eene zo gezegende Vervordering, dat hy, binnen het verloop van een Jaar, duyzend en zesen-dertig Zielen doopte. Hy droeg voor het tydelyk Welzyn der Zending gelyke Zorg, dewyl hetzelfde eenigermate de Grondslag van derzelve Aanwas en Veiligheid was; doch door de Dood van dezen Zendeling zyn ons de byzondere Berichten van de volgende Jaaren niet tot handen gekomen.

XVIII. H O O F D S T U K.

De Opneeming der Eilanden Los Dolores by Vader Taraval. Bericht van andere, in de Kreek van Santa Barbara aan de Zuydzee ondernoomen. De Stichting der Zending van Santa Rosa door dien Vader, en de Opftand der Coras, by gebrek van beoorlyk Guarnifoen.

Twee Maanden, na dat de Vaders *Echeveria* en *Tamaral*, tot het volvoeren der hiervooren gemelde Expeditie, vertrokken waren, quam Vader *Sigismund Taraval*, als benoemde Stichter der bepaalde Zending van *Santa Rosa* onder de *Coras*, in de Maand *Mey* 1730 in de Baai van *Loretto* belanden. Deze Vader bezat alle de Hoedanigheden, dewelke tot diergelyk eene gewigtige Onderneeming vereifcht wierden. Hy was nog jong, en eerst in zyn

zyn dertigst Jaar getreden, doch in alle Geleerdheid en Wetenschappen een volslagen Meester, en gevolgelyk tot de Waarneeming van zodanig een Beeroep volkomen bequaam. Hy was te *Lodi*, in het Hertogdom *Milanen*, gebooren, en een Zoon van *Miguel Taraval* en *Donna Theresa de Andrade*. Zyn Vader had de grootste Eer en Roem in de Armée verdient; was door zyne Dapperheid tot den Trap van Luytenant-Generaal vervorderd, en aan zyne in den Dienst voor 't Vaderland bekomene Wonden overleden. Zyn Zoon, onze Zending en Vader *Sigismund Taraval*, was maar achttien Jaaren oud, wanneer hy in het Collegie van *Ocana*, alwaar hy Kostganger was, het Ordens-Gewaad aanvaarde. In zyne Noviciaat-Jaaren vertrok hy na *Madrid*, en na zig in 't vervolg in 't Collegie van *Alcala de Henarez*, onder Vader *Alexandro Laguna*, gelukkig in hoogere Wetenschappen volmaakt en uytgemunt te hebben, wierd hy, om zyne Studie te eindigen, na *Mexico* gezonden, alwaar zyne weërgalozе Begaafdheden hem de Eer verwierven, van tot Stichter eener nieuwe Zending in *California* verkooren te worden. De Vader Provinciaal *Antonio de Oviedo* verzogt en gelastede hem te dier Tyd, de Stoffen en Behoeftens tot eene geschiedenis-kundige Beschryving dier geheele Zending, van haar Begin af-aan, byeen te verzamelen; en aan zyne Oplettendheid en gezond Oordeel zyn wy de meeste Byzonderheden van dit ons Verhaal verschuldigd.

Geduurende dit Jaar kon de Oprechting der Zending van *Santa Rosa* niet wel ondernomen worden. Vader *Taraval* ging, volgens het by den Vader *Visitor Echeveria* te *Loretto* terug gelaten Bevel, den Dienst in de Zending van *La Purissima* waarneemen, en wel voor zo lang, als Vader *Tama-*
ral

ral
gele
H
in g
Dag
op d
me
neer
verz
Eila
en n
ben
land
is V
klein
nog
bove
ge C
van
aan
deze
Soor
het
Mus
dag
waan
de,
naau
lyk t
te al
Bor
Roo
hun
onde
dan
en st

ral van daar afwezend was, om de naby de Kust gelegene Eilanden op te neemen.

Hy vertrok op den Feestdag van *San Xaverio*, in gezelschap van zommige *Indianen*, en na zes Dagen reizens quam hy by eenen Uythoek of Kaap op de Kust van *Anawa*, alwaar eene wyde en ruyme Baai, verscheidene Mylen breed, haar Begin neemt, en aan dewelke hy den Naam van *San Xaverio* gaf. Uyt en van deze Plaats ontdekte hy twee Eilanden, zes of zeven Mylen van de Kust gelegen; en na een Vlot van Balken naby het Strand te hebben doen vervaardigen, stak hy na het voorste Eiland over, hetgeen by de Inboorlingen *Afegua*, dat is *Vogel-Eiland*, genaamt wierd. Hetzelve is zeer klein, niet boven eene halve Myl in Lengte, en nog minder in Breedte houdende; het was daarenboven onbewoond, en ten eenemaale zonder eenige Groente en versich Water; wordende geduurig van eene verbazende meenigte Vogels bezocht, die aan hetzelve den Naam gegeven hebben. Onder dezelve zyn, behalven de bekende en gemeene Soorten, tweederlei Slach byzonder aanmerkelyk; het eene is eenigzins dikker en grooter dan een Musch, doch ten eenemaal zwart; zy zwerven over dag in Zee en vliegen 's avonds na 't Land, alwaar zy hunne Nesten hebben, welke zy in de Aarde, gelyk de Konynen, delven, ter diepte van nauwelyks vier Voeten, waarom zy zeer gemakke-lyk te vangen zyn. Het tweede Slach is van Grootte als onze Ganzen; zwart van Veeren, wit van Borst en Klaauwen, en gebekt als de gemeene Roofvogels. Deze maken, gelyk de eerste, mede hunne Nesten in den Grond, doch 3 à 4 Ellen diep onder de Oppervlakte, en bezoeken dezelve nooit, dan alleenlyk by stil Weer, dewyl zy by ongestadig en stormachtig Weer dag en nacht in Zee blyven. De

In

Indianen, welke de Kust en de naastgelegene Eilanden bewoonen, komen dikwyls derwaards, om die Vogels te vangen.

Het ander Eiland wordt in de Landtaal *Amalgua*, dat is het *Mistig Eiland*, genaamt, en legt omtrent 4 of 5 Mylen van het voorige. Zy namen hetzelfde insgelyks op, en bevonden het byna driehoekig te zyn. De Aftand van den westelyken tot den noordelyken Hoek bedroeg twee, en over dwars, alwaar het allerfmalst was, maar ééne Dageis. In deszelfs Midden was een steile Berg, gelyk een Kegel, en van eene aanmerkelyke Hoogte; ook was het van versche Waterwellen voorzien, en in drie kleine Baaijen vond men verscheidene by de *Indianen* gegravene Putten; doch derzelver Ankerplaatsen waren zeer naauw, en zonder eenige Dekking voor de Zee, dewelke op deze Kusten zeer hoog opvloeit. Ook ziet men aldaar verscheidene Soorten van Dieren, doch kleinder van Slach, als die in *California*, en hun Hair langer en dichter; ook veele Konynen, en onder deeze eene zwarte Soort, wier Bont nog zafter dan dat der Bevers is; zy zyn in groote meenigte te vinden, en de *Indianen* vangen van dezelve groote Partyen. Dit Eiland wordt insgelyks sterk van Zee-Wolven bezogt, die van verscheiden Slach en Grootte zyn; ook houden veelerlei Soorten van Vogels hun Verblyf aldaar, van dewelke de *Indianen* hun Voedzel hebben; en in plaats van Brood gebruyken zy de *Mescales*, die alhier veel zappiger, dan de *Mansons* in *California* zyn. Langs het Strand worden, behalven meer andere gemeene Soorten, ook hemel-blaauwe Schelpen, van byzondere en uytgelezene Schoonheid, gevonden. Men heeft in deze Zee te meermaalen Walvisschen gezien, welke de *Indianen* nu en dan met Harpocnen gedoodt hebben.

Van

Va
nog t
of tie
drie
San
van c
deze
van L
den,
drie
Men
het C
het v
opgen
Doch
dat m
en no
beschr
De
Eiland
oude
gang
maar z
weinig
makke
om in
eenigst
was ee
het E
Vrouw
ziende
Halster
mede t
gemunt
zy gend
te doen

Van den hoogen Berg, in dit Eiland ziet men nog twee kleindere Eilanden, ten Afstand van acht of tien Mylen, in 't Westen leggen. Nog zyn drie andere kleine Eilanden in de wyde Baai van *San Xaverio*, dewelke alleenlyk tot Schuylplaatsen van de Zee-Wolven en Bevers verstreken. Alle deze Eilanden wierden by den Vader met den Naam van *Los Dolores* bestempelt. Verder-op ten Noorden, zagen zy nog andere groote Eilanden, welke drie Dagen zeilens van de Baai scheenen te leggen. Men onderfelde dezelve degeene te zyn, welke het Canaal van *Santa Barbara* formeeren; en dat het voorste van dezelve door den Capitein *Viscaino* opgenomen, en *Santa Catalina* genaamd was. Doch alle deze Eilanden waren zo ver afgelegen, dat men onmogelyk derzelve Getal kon bepaalen, en nog veel minder hunne Legging en Hoedanigheid beschryven.

De Inwoonders van *Amalgua* weten van deze Eilanden niets het minste te verhaalen; want de oude Tovenars verbieden hen niet alleen den Omgang en Verkeering met derzelve Bewoonders, maar zelfs ook, op hen een Oog te mogen slaan. De weinige aldaar gevondene Inwoonders waren gemakkelyk te bewegen na *San Ignacio* te komen, om in 't Christen-Geloof onderwézen te worden. De eenigste onder hen, die zig daartegen aankantede, was een Tovenaar, en men besloot hem alleen op het Eiland te laten achterblyven, wanneer zyne Vrouw zelve met de andere wilde vertrekken. Doch ziende, dat zy alle reisvaardig waren, begon zyne Halsterrigheid te minderen, en hy vond goed van mede te gaan, werwaards zyne Landgenooten het gemunt hadden. Vermits het slechte Weêr wierden zy genoodzaakt het onbewoond Eiland *Afegua* aan te doen, om aldaar eenige Dagen te blyven; doch

zo dra het Wêer ophelderde, haasteden zy zig her vaste Land te bereiken; ontmoetende alleen een Ongeval, hetgeen op de volgende wyze gebeurde.

Vermits zy langs het Strand heenen zeilden, zo zagen zy op de Zandplaten een meenigte Zee-Wolven; en de voornoemde Tovenaar, die geduurig zyn Misnoegen deed blyken, en op zyne Gaauwigheid en Krachten steunde, sprong in Zee, en zwom na de Zandplaten toe; om een dier Beeften te dooden; doch zy koozen op zyne Aannadering al te maal het Water, en verdweenen.

De *Indiaan* deed vervolgens zyn best, om de Bark wederom in te haalen; doch terwyl hy dezelve achterna zwom, wierd hy door eenen Haai gevat; hy wist zig echter, door eene buytengewoone Gaauwigheid, aan dat Slach van Volk eigen, hoe wel sterk gequetst, wel haast uyt de Kaaken van het Gedrocht te redden, en wierp aan den Haai, al speelende en kortswylende, Bloed toe; doch het verflindend Dier kreeg hem andermaal beet, en wel met zodanig een onwederstaanbaar Geweld, dat de *Indiaan* eensklaps met hetzelfde onderdook, en na den Grond ging; van zyne Makers was niemand in staat, hoe zeer zy daarover ook aangedaan mogten zyn, dien elendigen uyt de Kaaken des Doods te redden.

In het Dagverhaal der Reize van den Capitein *Sebastian Viscaino* wordt van deze kleine Eilanden, alsnu bekend onder den Naam van *Los Dolores*, geen het allerminste Gewag gemaakt; mogelijk, dewyl zyne Vloot, dezelve misschien by nacht passeerende, daarvan geen Gezicht had; of dat hy in zynen Cours, uyt de Haven van *San Diego* na de nieuwe Baai, laatstelyk *San Xaverio* genaamd, op eenen al te verren Aftand van de Kust gezeilt heeft. Tegen over de voorfz. Baai had gemelde Capitein,

na *Puerto de Monte Rey* stevenende, het Eiland gezien, hetgeen by hem *Santa Cathalina* genaamt wierd, als mede de andere, die het Canaal van *Santa Barbara* formeeren. Alle de Onderrechting, dewelke Vader *Taraval* van die Eilanden kon bekomen, bestond alleenlyk in een ver-afgelegen Gezigt, hetgeen hy op den Top van den Berg in het Eiland *Amalgua* daarvan genomen had. Want beide derzelve Bewoonders, noch die van *Cabo San Xaverio*, hebben over en weder geenerhande Handel en Verkeering met de Inwoonders van dit Eiland, en ook niet met die van het vaste Land aan de andere Zyde van den Inham. Wy hebben in het zevende Hoofdstuk van het eerste Deel reeds gezien, hoe zeer het Bericht van Vader *Taraval*, aangaande het Geloof, den Godsdienst en de Gewoontens der Eilanders van *Amalgua*, verschillend is met het Verhaal van den Capitein *Viscaino*, ten opzigte van gelyke Byzonderheden onder de Inwoonders van het Eiland *Santa Cathalina*.

Het zoude waarlyk van groot Nut zyn, wanneer eene naauwkeurige Opneeming gedaan wierd van deze Eilanden, dewelke by den Capitein *Viscaino* slechts gezien zyn, alsmede van de Kust van 't vaste Land tot aan de *Sierra* van *Santa Lucia* toe, welke in 't Gezigt der Schepen van de *Philippines* komen; want hy vond het Volk aldaar zeer handelbaar, doch kon by hen niet vertoeven. Hoe wenschelyk echter zodanig eene Opneeming zoude mogen zyn, zo heeft men dezelve tot heden toe onmogelyk kunnen volvoeren, dewyl de Afstand tusschen de Zending van *San Ignacio* en het Canaal van *Santa Barbara* al te groot is.

Nu was het Tyd, dat Vader *Taraval*, op Bevel van Vader *Guillen*, den nieuwen *Visitor*, de nieuwe Zending van *Santa Rosa*, als zyn eerst Be-

II. Deel.

H

roep

roep in de Baai van *Palmas*, naby *Cabo California*, moest oprichten; zynde die Zending even eens, als die van *San Joseph* te *Cabo San Lucas*, door de *Coras* bewoond. Deze Zending was zeer noodzakelyk; dewyl de *Coras* daaromstreeks op geenerhande wyze uyt de Zending van *San Jago*, hoewel de naastby gelegene, behoorlyk kon bestiert worden, zo wel, om dat de meeste Ingezetenen dier Zending uyt *Guaycuros* bestonden, als ook, en wel voornamentlyk, om dat de wilde, onrustige en bedriegelyke Inborst dier *Indianen* een groot Gemal Zendingen, en derzelve geduurige Tegenwoordigheid vereischte, om hunne Verwinningen te beveiligen en Muyteryen voor te komen: Men ondervond echter, dat door alle deze wyze Maatregelen nog niet genoegzaam het bedoelde Oogmerk kon bereikt worden. Wanneer nu in alle de voor de nieuwe Zending nodige Behoefstems te *Loretto* voorzien was, zo begaf zig Vader *Stigismund* na de Baai van *La Paz*, en van daar na de Zending van *San Jago* in de Baai van *Palmas*, alwaar de Oprichting zyner nieuwe Zending begonnen wierd op dezelve Plek, waar eenige Jaaren te vooren de Grondslag tot die van *San Jago* door Vader *Napoli* gelegd was.

Hy vond, tegen alle Verwachting, de *Indianen* dezer Kust zeer beleefd en beschaafd, hetgeen men gedeeltelyk aan den Yver en Vlyt van Vader *Napoli*, en gedeeltelyk aan de veelvuldige Bezoeken, welke de Vaders *Carranco* en *Tamaral* onder hen uyt hunne Zendingen gedaan hadden, verschuldigd was. Doch sommige *Indianen*, dewelke aan hunne beestachtige Levenswyze verlaafd waren, dwarsboomden deze wel genomene Maatregelen zodanig, dat het ten uystersten onvoorzigtig geweest zoude zyn, de drie Soldaten, die hem verzelden, te hebben

ben laten vertrekken. Zyne Oplettendheid en onvermoeide Yver waren echter ten hoogsten aanmerkenswaardig; want eer nog het Jaar ten einde liep, had hy het meerder Gedeelte der Heidenen van zyn Gebied, zo oude als jonge, reeds gedoopt; en aan dezer Liefde en Getrouwigheid was de Vader ook, in den algemeenen Opstand dier Natie, het Behoud van zyn Leven verschuldigd. Men was van dien Opstand in de twee Zendingen van *San Jago* en *San Josef* in het uytgaan van 't Jaar 1733, en in het begin van 1734, reeds ecnigzins verwittigd. Men had eenen *Indiaan* tot Gouverneur van *San Jago*, onder zyne Landslieden *Boron* genaamd, aangestelt, om redenen, dat hy niet alleen onder zyne Landgenooten zeer geacht; en met *dezelve* eenerhande Belangen had, maar ook, dewyl hy alle andere in Verstand en Bequaamheid overtrof; en daarenboven van eene *Mulatto* en eenen *Indiaan* voortgesprooten was.

Men had derhalven de goede Verwachting, dat hy doot zyne Verheffing tot die Post zoude verplicht zyn, zig als een Christen te gedragen, en zyne voorrige Levenswýze ten eenemaal te laten vaaren; doch men was in dat Gevoelen bedrogen; want hy keerde wederom tot zyne voorrige Buytenspoorigheden. Vermits nu alle minnelyke Vermaaningē onder vier Oogen niet wilden baaten, zo was het nodig hem in 't openbaar te bestraffen. Ook zulks was even eens zonder Vrucht, en dus wist Vader *Carranco* geen ander Middel by de Hand te vatten, dan hem af te zetten en in 't openbaar te doen kastyden. Hierdoor wierd hy; in plaats van hem tot Inkeer en Schuldbekenenis te brengen, zodanig tot Wraak en Woede aangespoort; dat hy te meermaalen de nieuwbekeerde Christenen oprokkende, den Vader van kant te helpen; hy voegde zig zelve by zommi-

ge misnoegde *Indianen*, en zoude de voorz. Euveldaad werkstellig gemaakt hebben, indien de Vader niet, by tyds van dien Toeleg onderrecht, op zyne Hoede geweest was. Door deze Verleiding geraakte echter de gansche Zending in Rep en Roer en lichte laaije Vlam. Doch het Oproer wierd nog gestilt, en wel voornamentlyk door het Vertrek van den Vader na de *Rancherias* van *San Joseph del Cabo*, alwaar de Inwoonders nog Heidenen waren. Het Hoofd van eene dier *Rancherias* was een *Mulatto*, genaamd *Chicori*, die een godloos Leven leide, en eene meenigte Wyven en Byzitten had. Onder dezelve bevond zig een jong Vrouwmensch, dewelke, in de Zending gekomen zynde, door den Vader *Tamarak* in de Gronden van den Christelyken Godsdienst onderwezen wierd; na dat zy gedoopt en eene Christen geworden was, wierd zy geligt, en met geweld door den *Mulatto* na *Yeneca*, zynde de Naam van de *Rancheria*, alwaar hy woonde, weggesleept. De Vader zag echter, om grooter Quaad voor te komen, tot die Buytenspoorigheid en Geweldenary zachtmoedig door de Vingers; doch eindelyk Gelegenheid hebbende van na *Yeneca* te gaan, klaagde hy in heufche Bewoordingen by den voornoemden *Mulatto* over dien verfoeijelyken Menschen-Roof. Deze gaf daarop gansch trotsch tot Antwoord, dat zy zyn Wyf, en hy gerechtigd was geweest, om haar wederom te laten haalen. De Vader voegde hem daarop, met gelyke Zachtzinnigheid toe, dat indien zy alleen zyne wettige Huysvrouw geweest was, hy geenzins zoude bestaan hebben, haar in de Zending terug te houden, en veel minder haar zo spoedig den Doop toe te dienen; maar dat, dewyl hy nog eene meenigte Wyven buyten haar had, het de grootste Onrechtvaerdigheid was, dat jong Vrouwmensch met

Ge-

Geweld te laten ligten, en tot zynent wederom terug te brengen. Hy voer wyders in zyne Vermaningen voort, om hem tot het verlaten van een zo woest en schandelyk Leven te bewegen, hetgeen hy met de levendigste Kleuren wist af te schilderen. Om kort te gaan, de Vader deed alle bedenkelyke Poogingen, om hem tot de Omhelzing van het Christendom over te haalen; doch de *Indiaan* wierd daardoor hoe langer hoe meer verftokt en hardnekkig; en vreezende door zodanige Onderhandeling met den Vader by alle zyne Wyven verlaaten te zullen worden, nam hy het vast Besluyt, den Vader by de eerste bequaame Gelegenheid te vermoorden, en de *Californianen* teffens op te rokkenen, om alle de Zendingen alom te verstrooijen en van kant te helpen.

Van zodanig een Voorneemen was de *Mulatto Chicori*, wanneer de eigenninnige en korzele *Boton*, met een even ondeugend Bestek bezwangerd, in zyne *Rancheria* quam opdagen, na de *Indianen* der Zending van *San Jago* in eene groote Gifting gelaten te hebben. De Zendingen hadden van hunlieder Toeleg en Zamenzweering geene de minste Kennis, en Vader *Tamaral* quam, zonder eenig quaad vermoeden, van *Cabo San Lucas*, om Vader *Carranco* tot het doen bedaaeren der Onlusten in zyne Zending te helpen, hetwelke, vermits de Afwezenheid van den Oprokkenaer *Boton*, hem gansch niet bezwaarlyk noch gevaarlyk scheen te zyn. Dus wierden dan ook, door het goed Belcid en de wyze Behandelingen van beide de Vaders, alle de hevige Driften der *Indianen* gezuft; zy keerden tot hunne vorige Gehoorzaamheid, en de Rust wierd wederom herstelt. Wanneer nu alles gelukkig in eene goede Ordre geschikt was, zo was Vader *Tamaral* zeer verlangende, wederom na zyne Zending van *San Josef* te keeren; doch hy wierd door verschei-

dene getrouwe *Indianen* geraaden, zyn Vertrek denwaards te willen opschorten, om dat *Boton* en *Chibori*, op zekere Plaatsen onderweg, hem met twee verscheidene Benden stonden in te wachten en aan te vallen.

Hetzelve onaangenaam Nicuws wierd by zommige *Indianen*, die by de Vaders in geheim uytgezonden waren, om die Plaatsen te verspieden, by hunne Terugkomst bevestigd. Hierop liet Vader *Tamaral* eenige Boden langs andere Wegen aan zyne Christenen en Catechismus-Leerlingen te *San Joseph* afgaan, met Bevel van zig ten spoedigsten te wapenen, en den Vyand op te zoeken, die eene zo groote gewapende meenigte ziende aanrukken, zig verschuyelde, zodanig, dat de getrouwe Ledematen zynere Zending, niemand vindende, de vyandyke Hutten vernielden, en zommige daarin achtergelatene geringe Bayt ontvoerden. Na deze Volvoering vertrok Vader *Tamaral*, onder Bedekking zynere *Indianen*, onder dewelke zig nog veele Heidenen bevonden, na zynere Zending van *Cabo San Lucas*, zonder eenigen den minsten Hinder van de oproerige *Californianen* te ontmoeten; en beide de Hoofden der Zamenzweering, bemerkende, dat hunne Benden zeer verminderd waren, vonden raadzaam, uyt Beduchtheid, dat beide de Zendingen, nu hun Toeleg ontdekt en verydelt was, op hen zouden aanvallen, zig wederom te onderwerpen.

Zy smeekten dienvolgens om Vrede, onder Belofte van zig in het toekomende op eene gevoeglyke Wyze te zullen gedragen. De Vaders, die met alle Yver en Volftandigheid aan derzelve Bekeering arbeideden, waren ligterlyk te bewegen, en stonden hun Verzoek toe; wordende de Vrede in 't begin van 't Jaar 1734 met groote Verheugingen geslooten.

Doch

Doch deze Vreede, die alle Schyn eener altoos duurende had, wierd maar voor eenen korten Tyd onderhouden en nagekomen.

Deze Afval der *Californianen* en andere mindere Onlusten, waarmede de Vaders dagelyks gedreigt wierden, mitsgaders de Trotsheid der *Indianen* en Bewerkingen der geenen, dewelke om hunne beestachtige Buytenspoorigheden onvermydelyk gekastyd dienden te worden, sprooten voornamentlyk voort uyt het Gebrek van Soldaten, en van een Guarnisoen in de Baai van *La Paz*, of op zommige andere Plaats tusschen dezelve en *Cabo San Lucas*, werwaards men, des noods, zyne Toevlucht had kunnen neemen. De Vaders hadden slechts éenen Man tot hunne Lyfswacht, en ten tyde dier Opraeren bevonden zy zig zonder dezelve; ook bestond het Guarnisoen in zo weinige Manschappen, en de Noodzakelykheid, om andere nieuwe Zendingen aan de Grensen der Heidenen te voorzien, was zo dringende, dat men geene Soldaten in deze Zendingen kon laten blyven. De Bezetting van *Loretto*, ruim honderd Mylen van hier gelegen, kon van geenerhande Dienst zyn; daarenboven was zodanig eene Beteugeling meer nodig voor de muytzike, ongeftadige en verraderlyke *Pericues*, dan voor de noordelyke *Indianen*. Om deze Redenen wierd ook Vader *Bravo* aangespoort, den Marquis de *Valero*, als Onderkoning, te bewegen, om een nieuw Guarnisoen te *La Paz* op te rechten, ten einde het overige Gedeelte in 't Zuyden daardoor mogt gedeekt en beveiligd worden; en alhoewel het Besluit daartoe terstond genomen wierd, zo bleef echter de Volvoering van een zo heilzaam Voorneemen steken, en wierd veydelt op zodanig eene Wyze, als wy reeds hiervooren aangehaalt hebben.

 XIX. HOOFDSTUK.

*De eerste Aankomst van een der Galjoenen uyt de Philippines te Cabo San Lucas. De Ver-
versing van het Scheepsvolk en de Geneezing
der Zieken. De Vaders Carranco en Tama-
ral sterven als Martelaars door de Handen
der Pericues. Vader Taraval ontkomt door
de Vlucht. Vier Zendingen worden afgelo-
pen, verstrooit en vernielt.*

De Vrede der Wederspanningen wierd niet
deerder gesloten, dan na dat zy altoorens
opentlyk beleden hadden eene Zamenzweering ge-
maakt te hebben, om alle de Zendingen te ver-
moorden. Kort daarna, in de maand *January*
1734, quamen eenige *Indianen*, welke aan *Cabo*
San Lucas gevischt hadden, in vollen Ren na
den Zetel der Zending van *San Joseph* de Ty-
ding brengen, dat aldaar een zeer groot Schip aan-
gekomen was. De Vader zond andere *Indianen*
derwaards, om daarvan een naauwkeurig en om-
standig Bericht te mogen hebben; doch op hunne
Aankomst aldaar was het Schip onder zeil gegaan,
echter nog in 't Gezicht; en kort daarna vonden zy
hetzelve in de Baai van *San Bernabé* binnen ge-
lopen, en voor Anker leggen, wanneer eenige met
Vuur-Roers gewapende Manschappen-aan 't Strand
quamen, om versch Water te zoeken. Een jong
Man van *Loretto*, by den Vader gezonden, ging
na hen toe, en sprak met de Matroozen, van wel-
ke hy verstond het Schip een Galjoen uyt de *Phi-*
lippines te zyn; hy gaf hen wyders Bericht, dat in
de Nabuurschap dier Baai eene nieuwe Zending op-
ge-

gerec
betoo
daarv
het . C
Cabo
Dage
gens
bedie
Aqua
bleve
nood
legen
vinde
loope
eenig
quam
aan S
beter
bragt
ten en
de In
Geriet
Vae
nomet
en ge
waard
raad v
als ma
zulks
rein v
Volk
maar
zelven
len ha
schapp
laven;

gerecht was, waarop het Volk groote Blydfchap betoonde en zig terftond na Boord begaf, m daarvan aan *Don Geronymo Montero*, Capitein van het Galjoen, kennis te geven. Wanneer het Schip *Cabo San Lucas* naderde, had het maar voor twee Dagen Voorraad van verfch Water, dewyl de Regens, van welker Vervulling men zig doorgaans bedient, zedert derzelve Vertrek van *Manilla* na *Aquapulco*, grootelyks opgehouden en achtergebleven waren, en daardoor was de Capitein genoodzaakt, de allernaaste by *Cabo San Lucas* gelegene Haven te zoeken, doch dezelve te klein vindende, de Baai van *San Bernabé* binnen te loopen. Het Gebrek van Water was echter het eenigfte Ongemak niet, waarom hy aldaar binnen quam; een groot Gedcelte van 't Scheepsvolk lag aan Schurfdheid ter neder, tot welker Genezing geen beter Middel te vinden is, dan aan Strand gebracht, en door *Pitabayas*, zuurachtige Vruchten en friffe Spyzen ververfcht te worden, dewelke de *Indianen* doorgaans zeer gaarne tegen andere Gerieflykheden verruylen.

Vader *Tamaral*, alle deze Omftandigheden vernomen hebbende, vertrok terftond na het Strand, en gelastede het meerdergedeelte van zyn Vee derwaards na te brengen, als mede zo veelen Voorraad van *Pitabayas* en wilde Vruchten en Beziën, als maar te bekomen waren, aan te voeren. Na zulks alles bezorgt te hebben, deed hy den Capitein van zynentwegen begroeten, en hem en zyn Volk alles aanbieden, hetgeene zyne arme Zending maar in staat was van te kunnen opleveren; denzelven teffens kennis gevende, dat hy reeds bevolen had, de aan de Schurfdheid quynende Manfchappen door *Pitabayas* en verfche Spys te doen laven; en op zyne Komft aan 't Strand wierd alles

terstond aan Boord gezonden. De *Indianen*, by den Vader aangemoedigd, hielpen de Matrozen in het ópvullen van hun Vaatwerk met versc Water, en alle die maar aan Strand quamen deelden in 's Vaders zeer wel te pas komende Milddadigheid, die door de grootste Liefde en ieders Hert verwin- nende Heuschheid verzeld was. De Capitein en deszelfs gansche Equipage bedankten den Zende- ling zeer plechtiglyk voor zodanig eene geryffelyke Beleefdheid, en deed hem een Tegengeschenk van zonnige Goederen overhandigen. De Ververschin- gen hadden eene zo gewenschte Uytwerking, dat alle de Manschappen, die geduurende de Waterha- ling aan Strand waren, door de *Pitabayas*, en versche Spyzen, als een volstrekt Geneesmiddel voor Schurfdheid, van hunne Quaalen volkomen herstelt wierden. Drie van hen waren door de Ziekte zo ver gebragt, dat men genoodzaakt was, dezelve in *California* terug te laten. Deze wa- ren *Don Joseph Francisco de Baytos*, Capitein ter Zee; *Don Antonio de Herrera*, Hoog-Boots- man, en de zeer eerwaardige Vader *Domingo de Herbigoso*, van de Orde de *Augustynen*, die na *Mexico* ging als Préfident van het Hospitaal van *San Thomas de Villa Nueva*, en algemeen Be- windsman wegen zyne Provincie in de Eilanden der *Philippines*. Deze drie, aan Strand komende, be- vonden zig in eenen zo elendigen Toestand, dat zy, niet tegenstaande de Armoede der Zending, besloo- een aldaar te blyven, en zig aan de Liefdadigheid van Vader *Tamaral* ten eenemaale over te geven, waarin de Capitein dezelve alle drie, by eenen ei- genhandigen Brief, ten hoogsten aanbevoolen had; gelyk zulks ook byzonder, ten opzigte van Va- der *Herbigoso*, by den Vader Commissaris *Mat- thias Ibarra*, van dezelve Orde gedaan was.

De

De Capitein schreef onder anderen in zynen Brief aan Vader *Tamaral*, dat, dewyl nu eene Zending naby *Cabo San Lucas* opgerecht, en de daaromstreeks woonende *Indianen* tot het Catholyke Geloof bekeerd waren, alle de uyt de *Philippines* komende Schepen voortaan aldaar zouden binnen loopen, waartoe hy van de Regeering het noodig Verlof en Bevel zoude bezorgen, om dat hy zo nieuwelyks ondervonden had, dat de Aandoening dier Haven, als de eenigste in de gansche Vaart van *Mannilla* na *Aquapulco*, zo wel voor de Waterhaaling, als voor de Herstelling der Zieken en de Verferschingen der Gezonden, van de uysterste Noodzakelykheid was; met verzoek, dat men aldaar ten dien einde, in de volgende Jaaren, eenen ruymeren Voorraad van Vee en Provvisien geliefde by de hand en in gereedheid te houden; hetgeen dan ook de Vader beloofde naauwkeurig te zullen nakomen. Wanneer nu de Waterhaaling volkomen naar genoegen volvoerd was, ging het Galjoen, met eene styve Koelte, uyt de Baai van *San Barnabé* wederom onder zeil.

De drie Zieken, dewelke onder de Zorg van Vader *Tamaral* terug gebleven waren, vonden al hetgeen zy tot hunne Genezing en Verligting konden wenschen. Eene allertederste Moeder zoude voor haaren eenigsten en zeer geliefden Zoon niet meerder haar best hebben kunnen doen, dan de Vader voor zyne drie Lyders deed. Hy bestedde aan hen niet alleen zynen eigenen Voorraad, maar verzogt ook de andere Vaders in de nabygelegene Zendingen, hunne beste Provvisien voor hem te willen bezuynigen, om daarmede deze drie bedroefde Vreemdelingen te kunnen verquikken. Hy bleef Dag en Nacht in zyne Zending, om hen geduurig zelve te kunnen oppassen, en door zyne Kundig-

digheid en Vlyt genazen zy alle drie van hunne Ziekte. Doch *Don Antonio de Herrera* viel in eene andere Krankheid, dewelke, door de Schurfdheid verzwaaard, zodanig verergerde, dat hy daaraan quam te sterven. De Vader liet hem, met alle maar mogelyke Eer, voor zo veel de Zending kon toelaten, in zyne Kerk begraven, en maakte, ten overstaan van den Capitein *Baytos* en Vader *Herbigoso*, eene Lyft van zynen nagelatenen Boedel, en overhandigde dezelve aan hen, om des Overledenen uyterste Wille in *Nieuw-Spanjen* te kunnen volvoeren. De Vader was van eenen zo edelmoedigen Aart, dat hy op zig zelve geenzins kon verwerven, eenige de allerminste vrywillige Gift of Vereering, voor alle zyne genomene Moeite, aan te neemen, hoewel de Overledene zulks wel uytdrukkelyk gelaft had. Hy zal aldus voor altoos een uytmuntend Voorbeeld van Onbaatzuchtigheid blyven, dewelke in *America* tot nog toe zo raar is, en zelden gevonden wordt, dewyl de noodlottige Begeerte na Rykdom en Schatten, aldaar ten hoogsten Stap gestegen, de Menschen zo geweldig benevelt, dat zy in hunne ongerymde Driften niet kunnen noch willen bezeffen, op wat wyze zy met hunne tegenwoordige Bezittingen vergenoegd mogen leven, en alle verdere zorgelyke Poogingen behooren te laten vaaren, om nog meer daarby te verwerven, waarvan zy nimmer het recht Gebruyk kunnen leeren.

Vader *Herbigoso*, over zodanig eene Heuschheid en Onbaatzuchtigheid ten hoogsten bekoord en opgetoogen, heeft dezelve verceeuwigt door de heerlyke Gewagmaking van 's Vaders ten hoogsten pryslyke Hoedanigheden, in het Dag-Verhaal der Reize van het voorz. Galjoen te Boek geslagen. Hy schreef hetzelve in de Zending van *San Jasepb*; doch 't vloeit over van zo veele hertelyke Dankerken-

te.

ter
de
su
van
ech
te
Le
dez
" f
" t
" e
" z
" z
" d
" S
" b
" s
" T
" o
" g
" n
" C
" v
" e
" m
" l
" T
" e
" D
hetg
Vad
Tam
Vale
ven
La
by c

teniffen en verhevene Lofredenen tegen en van Va-
 der *Tamaral*, en de gansche Maatschappy der *Jes-*
suiten, dat de Zedigheid my wederhoudt daar-
 van het Uyttrekzel alhier in te lasschen. Ik moet
 echter, ter Eere van den Vader, het laatste Gedeel-
 te van de voorsz. Lofreden uytchryven, om aan den
 Lezer daaromtrent eenigzins Genoegen te geven;
 dezelve luydt: „ De *Philippines* hebben derhalve
 „ groote Redenen van dankbaar te zyn, dat ik hen
 „ als een Leidsman gediend heb, om deze Vrystad
 „ en Toevlucht aan te doen, en aldaar door der-
 „ zelve zo heuschchen als onbaatzuchtigen Bestierder
 „ zo mildelyk van alle Behoefstems voorzien te wor-
 „ den. Het zoude zeer gevoeglyk zyn, dat een
 „ Schip, van gelyk Slach als de Sein-Schepen, ge-
 „ bouwt en herwaards gezonden wierd; zo wel tot
 „ spoediger en beter Geryf van de Waterhaaling en
 „ Toebrenging van Leefstocht aan de Galjoenen, als
 „ ook om de aan Strand uytgezette zieke Reizi-
 „ gers, wanneer dezelve wederom hersteld zyn,
 „ na de Haven van *La Paz*, en van daar na de
 „ Overzyde te vervoeren; want anderszins ben ik
 „ van Gevoelen, dat deze Diensten, hoe gewigtig
 „ en noodzakelyk dezelve ook mogen zyn, door
 „ menigvuldige Zwarigheden en Vertragingen zul-
 „ len verzelt worden, dewyl men geen bequaam
 „ Timmerhout hieromstrecks heeft, om zodanig
 „ een Schip te kunnen bouwen.”

Dit Galjoen was het eerste van de *Philippines*,
 hetgeen zedert de Verwinning van *California* door
 Vader *Salva Terra*, aldaar ingelopen was. Vader
Tamaral, by den Onderkoning, den Marquis de
Valero, zo ernstig gelast, om eene bequame Ha-
 ven op te zoeken, en vervolgens in zyne Zending
La Purissima, zonder eenige Vervordering, alle de
 by ons hiervoooren aangehaalde Moeite daartoe ge-
 no-

nomen hebbende, had nu het Genoegen, van het voorsz. Schip na zyne Zending te zien stevenen, en van de op hetzelfde zig bevindende Matrozen en Reizigers, in voege als hier boven gemeld is, te kunnen ververschen.

De Capitein *Don Geronymo Montero*, te *Mexico* aangekomen zynde, deed aan den Onderkoning Verflag van zyne laatstvolvoerde Reis; en alhoewel Bevel gegeven wierd, dat de Schepen in de volgende Jaaren van eene zo geryflike Haven het noodig Gebruik zouden hebben te maken; dewyl geene andere langs de gansche Noordkust der *Zuydsee* te vinden was, zo wierd echter hetzelfde in *Nieuw-Spanjen* in 't algemeen niet goedgekeurt, en wel voornaamentlyk by degeene verworpen, welke, om hun byzonder Belang en uyt Eigenbaat, den Handel na de *Philippines* met nydige Oogen aanzagen; en derhalve van geenerhande Schikkingen, welke tot desselfs Verligting en Aanwas konden strekken, wilden hooren; ook waren 'er nog andere, die zig insgelyks tegen alle de Zendingen op *California* aankanteden, en dezelve zogten te dwarsboomen. De hevige Verschillen, toen ter tyd over de Tonnage en Lading der Galjoenen in de Uyt-en Terugreize gereezen, hielden de Gedachten van zommige zodanig ingespannen, dat de gewigtigere Overwegingen en Inzigten omtrent het algemeene Welzyn daardoor verzuymt en verwaarloost wierden. Het scheen echter nodig te zyn, die Vaart te beveiligen; en te gelyk ook de Zendingen en Zendingen in het zuydelyke *California* door nieuwe Guarnisoenen, in gevolge van 's Konings uytdukkelyke Beveelen, behoorlyk te dekken. Zulks wierd alsnu te *Mexico* zeer ernstig aangedrongen, en deze gunstige Omstandigheden scheenen daarvan eenen gelukkigen Uytflag te belooven; doch alle dese zo wel gegronde Ver-

zoe
Zen
Gev
T
Gal
loop
wier
len
tero
teru
schr
O
piter
volk
gege
Cab
van
zig a
tanc
co v
beid
volh
Jose
Vad
Clen
in di
in di
in de
vertr
dere
zyne
nuel
De t
hield
zom
kelyk

zoeken waren vruchteloos, en de Zendingen en Zendingen bleven alsovooren onbezet, en aan alle Gevaaren bloot gesteld.

Te *Manilla* was echter werkelyk gelaft, dat het Galjoen te *Cabo San Lucas* zoude hebben in te loopen, gelyk dan ook in 't volgende Jaar gedaan wierd, zo als wy te zyner tyd en plaats daarvan zullen gewaagen; want de meergemelde Capitein *Montero* vond in zyne Lastbrieven, al eer hy na *Manilla* terug zeilde, het voorsz. Articul wel duydelyk beschreven.

Ondertusschen waren Vader *Herbigoso* en de Capitein *Baytos*, door de Zorg van Vader *Tamaral*, volkomen hersteld, en wanneer daarvan kennis gegeven wierd, zo quam een Schip van *La Paz* na *Cabo San Lucas* afzakken, om dezelve na de Baai van *La Paz* over te brengen, alwaar zy in *April* zig aan Boord van eene Bark begaven; na *Matanchel* zeilden, en verder hunne Reis na *Mexico* vervorderden. De Vaders bleven in hunnen Arbeid onder de onleerzaame Wilden in het Zuyden volherden; Vader *Tamaral* in de Zending van *San Joseph*; Vader *Carranco* in die van *San Jago*; Vader *Taraval* in die van *Santa Rosa*; Vader *Clemente Guillen*, benoemde *Visitator* en Overste, in die van *los Dolores*, en Vader *William Gordon* in die van *el Pilar de la Paz*. Deze laatste moest in den Zomer van hetzelfde Jaar 1734 na *Loretto* vertrekken, om de Onderstandden voor zyne en andere zuydelyke Zendingen te verhaaften; latende zyne Zending inmiddels aan de Zorg van *Don Manuel Andres Romero*, zyne *Sauve-Guard*, over. De bekeerde *Indianen* en Catechismus-Leerlingen hielden zig uysterlyk tamelyk gerust, uytgenomen zommige geringe Giftingen, dewelke gansch gemakelyk bediaart wierden. Men scheen wyders gee-

nerhande Redenen te hebben, om voor de Heidenen beducht te zyn; doch onder de Afch dezer schoonschynende Gerustheid lag het Vuur eener algemeene Muytery te smeulen, dewelke in den Herfst van 't zelve Jaar quam uyt te bersten, en waardoor 4 Zendingen ten eenemaale vernielt, en alle de andere met gelyken Ondergang bedreigt wierden.

Deze vreeslyke Muytery, gelyk van achteren bleek, sproot geenzins uyt eenige byzondere Beveegreden van toevallige Terging en Verbittering; want het Misnoegen der *Indianen*, tegen de Vaders in 't algemeen opgevat, quam alleenlyk voort uyt hunne Afkeerigheid en Walging voor de nieuwe Leer, door dewelke hunne Veelwyvery gestremt, hunne beestachtige Buytenspoorigheden beteugelt, en zy tot een welgeregeld en deugdzaam Leven opgeleidt wierden. Zulks is naderhand genoegzaam be- waarheid, en door de eigene Bekenissen der Op- rokkenaars bevestig geworden.

Dit vernielend Vloekgespan wierd, door de bedriegelyke Inboezemingen van *Boton* en *Chicori*, in de *Rancherias*, tusschen de Zendingen van *San Jago* en *San Joseph*, na de zuydelyke Kust toe gelegen, allereert begonnen. Beide deze Deugnieten, hoe dikwyls zy ook te vooren met de Vaders oprechtelyk scheenen verzoend te zyn, voededen in hunne Herten eene geduurige Wraakzucht, welke als nu des gevaarlyker quam te worden, doordien zy beslooten, het Juk der Zendelingen eensklaps af te werpen, om voortaan aan geene nieuwe Berispingen wegens hunne Buytenspoorigheden onderhevig te zyn. De Zamenzweering, dus onder eene byzondere Ontveinzing en Geheimhouding gesmeed, verspreidede zig door verscheidene *Rancherias* van alle de vyf zuydelyke Zendingen, en de Muytelingen namen alom in getale toe, zonder dat de Zende-

de-

delingen iets het minste daarvan gewaar wierden, noch eenigen Achterdocht konden opvatten. Wanneer zy nu oordeelden sterk genoeg van Manschappen te zyn, en eene meenigte der Nieuwbekeerden zig tot hunne Bende geslagen had, dewelke echter ondertusschen de Zendingen blever bezoeken, den Godsdienst bywoonden, en in den noodigen Leeftocht door de Vaders bedeeft wierden, zo raadpleegden zy met den anderen, hoe en op wat wyze zy hunnen verradelyken Toeleg allerbest zouden kunnen volvoeren. Hunne eenigste Vrees was voor de Soldaten en derzelver Vuur-Roers, hoewel beider Aantal zeer gering was. Vader *Taraval* had te *Santa Rosa*, offchoon eene nieuw aangelegde Zending, maar drie; te *La Paz* was maar één; te *San Jago* bestond het gansche Guarnisoen in twee Invaliden; uyt *Nieuw-Spanjen* geboortige *Mestizos*, en te *San Joseph del Cabo* was 'er in 't geheel geen.

De Muytelingen deden hun best dien Hinder door eene Krygslist uyt den weg te ruymen, en in 't begin van *September* eenen der Soldaten van Vader *Taraval* ontmoetende, vielen zy denzelven onverziens op 't Lyf en vermoordeden hem. Zommige van hen gingen na den Vader toe, om aan hem te boodschappen, dat een zyner Soldaten in het Bosch zeer sichielyk ziek geworden was, en dat dezelve liet verzoeken by hem te willen komen, om zyne Biecht te hooren, of eenen zyner Cameraads te zenden, die hem terug kon brengen; doch behalve de Ongerymdheid dier misselyke Boodschap, bemerkte de Vader; dat zy zeer beteuterd waren, en nademaal hy eenig lopend Gerucht van die Zamenzweering vernomen had, begreep hy wel haast wat zy uitgevoert hadden, en hien naauwkeurig ondervragende, ontdekte hy ten volle, dat 'er een Toeleg gesmeed was, om den Vader en zyne Soldaten te vermoor-

II. Deel.

I

den,

den ; ten dien einde hunne Sterkte alvorens te verdeelen , en dezelve van hunne getrouwe *Indianen* af te lokken. Om deze Redenen weigerde dan ook de Vader zelve te gaan , of eenen tweeden Soldaat derwaards te zenden , en kort daarop quam hem de Tyding der Vermoording van den eersten ter Ooren. Weinige Dagen daarna wierd ook *Don Manuël Andreas Romero* te *La Paz* vermoordt , en dat Schelmituk nog voor eenige Dagen geheim gehouden.

Door deze zo welgelukte Beginzelen wierden de Zamengezwoorene nog trotscher ; zy lieten hunne Muytery openbaarlyk blyken , en wel voornamentlyk in het Grondgebied der Zending van *San Jago* ; doch de Zendelingen namen dezelve niet hooger op , dan de gewoone Murmureeringen , by het oprechten eener nieuwe Zending te meermaalen voorgevallen. Omtrent dezen Tyd quam een Soldaat uyt *Loretto* na de Zending van *San Joseph del Cabo* , om Vader *Tamaral* tot eene Lyfwacht te strekken , en teffens hem ader te laten en op te passen , dewyl hy , door zynen onvermoeiden Arbeid en het Gebrek van noodige Behoeftens , eene zwaare en gevaarelyke Ziekte overgegaart had. De Soldaat had zommige Teekenen van Muytery in 't Gebied der Zending van *San Jago* bespeurt , en was daaromtrent in dat van *San Joseph* nog meer versterkt geworden. Hy gaf aan Vader *Taraval* van dit alles Kennis , en betuygde aan hem rond uyt , dat het te gevaarlyk was , langer aldaar te vertoeven ; aanneemende hem veilig en behoorlyk na *La Paz* te zullen overbrengen. Doch de Vader , als een geboorne *Seviliaan* met Kloekmoedigheid en Onverschrokkenheid begaafd , deed zyn best , om de Bedruktheid van den Soldaat te doen verdwynen ; deze echter verklaarde , dat hy derwaards niet gekomen was

was, om vermoordt te worden, en dat, indien de Vader in zynen gedaanen Voorslag niet geliefde te bewilligen, hy hem zoude moeten verlaten, en zig ten spoedigsten na *La Paz* op weg begeven. Hyaanvaardde de Terugreis, en loschte, op eenen gevoegelyken Aftand van *La Paz*, als het gewoone Sein, zyn Vuurroer, doch kreeg geen Antwoord; ook zag hy geene levendige Ziel, dewelke hy om eenige Onderrechting kon vragen: Hy ging dan het Huys in; zag zommige Spatten Bloed; het Valies geleegd, en eenige verbryzelde Gereedschappen en Huysraad over de Vloer verspreid leggen. Uyt dit alles klaarblykelyk bemerkende, dat de Soldaat *Romero* vermoord was, zo vlood hy terstond na de Zending van *Los Dolores*, die nog over de 60 Mylen daar vandaan lag.

Alhier deed hy aan den Vader Superieur *Guillen* verslag van de Ongelukken, die hy gezien had, als mede van het Gevaar, waarin de andere Zendelingen zig bevonden. De Vader was zulks alles gansch niet onkundig, dewyl ook zommige onder zyne Zending behoorende *Rancherias* door eene Bende van die Vloekverwanten ontruft, en verscheidene *Indianen* met geweld ontvoerd waren. Doch op de door den Soldaat bekomene nadere Onderrechting, zond hy eenige Boden aan de drie Vaders, om hen na *Los Dolores* te doen komen. Kort daarna ontving hy Brieven van Vader *Carranco*; inhoudende, dat hy eene verzekerde Ontdekking had gedaan van eene Zamenzweering, die onder de *Pericues* uytgeborsten was, en waaromtrent hy desselfs Bevel zoude afwachten. Vader *Guillen* zond op nieuws Brieven af, met Last, dat zy alle na *La Paz* zouden vertrekken, werwaards hy een *Canoe* met zeventien getrouwe *Indianen* deed afgaan; doch geen dier Brieven quamen te recht; doordien de Vloek-

verwanten alle de Wegen bezet hadden; ook zouden de Beveelen, indien zy waren bestelt geworden, te laat gekomen zyn.

Ter zelve tyd zond Vader *Carranco* eene, naar alle schyn, getrouwe Troep Christenen aan Vader *Tamaral*, in de Zending van *San Jofeph*, door dewelke hy hem Kennis gaf van de klaarblykelyke Teekenen eener algemeene Beweging en yslyke Zamenzweering; hem aanraadende, dewyl hy alleen en zonder eene Lyfwacht was, na zyne Zending te willen overkomen, om met den anderen te raadplegen, welke Middelen men in deze zo hachgelyke Omstandigheden diende te neemen. Vader *Tamaral* liet hen tot Antwoord weten, dat in zyne Zending diergelyke Teekenen niet bespeurt wierden, en dat die Beduchtheid gedeeltelyk moest voortkomen van de Kleinmoedigheid dergeenen, die zulke Tydingen aanbragten, en gedeeltelyk ook aan de Listen en Lagen van den algemeenen Vyand, om hen in hunnen Arbeid in de Zendingen te hinderen, behoorde toegeschreven te worden; dat hy op God bleef vertrouwen, dien hy met zyn Lyf en Leven zocht te dienen; doch dat hy zig zelve onwaardig achtete den Marteldood te verwerven, en zig ook niet in zo gevaarlyke Omstandigheden bevond, dewelke de Verlating zyner Zending konden rechtvaardigen; en wel voornamentlyk, dewyl hy op zyne *Indianen*, wier Trouw hem in voorige Opfchuddingen reeds gebleeken was, als nog kon staat maaken. Deze Brief wierd naderhand onder de Overblyfzelen der verbrÿzelde Goederen van Vader *Carranco* gevonden.

Vader *Tamaral* bleef dus in de Zending alleen, en zond de van *San Jago* gekomene *Indianen* derwaards wederom terug, dewelke onderweg, tuschen de Zending van *San Jofeph* en die van *San*
Ja.

Ja
de,
van
zy
zon
gen
hem
die
hy v
Toe
Vad
den
ding
verw
uyt
Car
den
om
mog
ten
de C
Verz
Muy
verf
den
groot
Zy
ber,
neer
had,
ninge
Of de
Dorp
te vo
het g
Leerl

Jago, eenige Partyen der Muytelingen ontmoetende, van hen gevraagd wierden, van wien en waar vandaan zy quamen? Zy gaven tot Antwoord, dat zy door Vader *Carranco* aan Vader *Tamaral* gezonden waren, om hem na *San Jago* over te brengen; doch dat de Vader van hun Voorneemen, om hem te vermoorden, verwittigd was; want de Jonge, die by hem in Huys woonde, en hem van alles wat hy vernam onderrechtde, had hem dien gefmeeden Toeleg te kennen gegeven. Hun Bestek was, eerst Vader *Tamaral*, als een onweerbaar Man, uyt den weg te ruymen, en vervolgens de andere Zendingen op gelyke wyze te bezoeken, in hoop en verwachting, van de Vaders in het gansch Half-Eiland uyt te zullen roeijen; doch verstaande, dat Vader *Carranco* van hunnen Toeleg Kennis had, veranderden zy van Besluyt, en trokken na denzelven toe, om hem eerst te vermoorden, dewyl hy anderszins mogt ontsnappen, of zig door eenige Soldaten laten dekken. Zulks beleeden zy onbewimpeld aan de Christenen van *San Jago*, dewelke, na eenige Verzoeken met Dreigementen verzeld, zig by de Muytelingen voegden, en de aan God en den Vader verschuldigde Getrouwigheid vergetende, met henden Weg na *San Jago* infloegen, om hunnen allergrootsten Weldoender van het Leven te berooven.

Zy quamen in de Zending aan, den eersten *October*, 's morgens tusschen zes en zeven Uren, wanneer Vader *Carranco* juyst den Dienst geëindigt had, en in zyne Kamer tot andere Aandachts-Oeffeningen overgegaan was. Zy vraagden eerstelyk: Of de twee *Mestizos*, des Vaders Soldaten, in het Dorp waren? en wierden onderrecht, dat zy kort te vooren uytgegaan waren, om twee Beesten, voor het gewoone Geryf der Zending, der Catechismus-Leerlingen, Kinderen, en oude Lieden &c.; op te

haalen. De vreemde Muytelingen waren echter voor den Vader bevreesd, offchoon hy zig alleen bevond, en bleven op eenigen Afstand van het Huys wachten, terwyl zommige van hunne Boodschappers, in de Zending woonende, na binnen gingen, om quansuys een Verhaal van hun Wedervaaren te *San Jofeph* aan den Vader te doen. De Vader, op zyne Knien leggende, rees op en ontving hen zeer beleefdelyk: Hy zeide verwonderd te zyn, dat *Vader Tamaral* niet mede gekomen was, en vraagde hen, of zy geenen Brief van hem hadden; zy antwoordden Ja! en gaven hem over. Hierop begon de Vader denzelven te lezen, en wanneer hy in het best zyner Opmerking opgetoogen was, quam de geheele Bende der Muytelingen plotfelyk het Huys instuyven; twee van hen vielen den Vader op het Lyf, en sleepten hem na buyten tusschen het Huys en de Kerk, alwaar deze twee hem by zynen Tabberd vast hielden, terwyl de andere hem met Pylen doorstieten. De Vader deed ondertusschen de vierigste Schietgebeden tot den Hemel, en offerde aan God, voor zyne eigene Zonden en voor de Misdaad zyner *Indianen*, de zuivere Offerhande van zyn Leven. De lafhertige Booswichten, ziende nergens voor te hoeven vrezen, eindigden hunnen bloedigen Toeleg met Stokken en Steenen. Inmiddels viel het Oog van iemand onder hen op het Huys, en den kleinen *Indiaan*, die den Vader oppaste, over de wreede Behandeling van zynen dierbaaren Meester bitterlyk ziende schreijen; zeide tot hem: **Waarom kryt gy, Jonge? Vertel nu eens aan den Vader, wat in de *Rancherias* omgaat! Een ander zeide daarop: Dewyl hy den Vader zo lief gehad heeft, zo is het billyk en redelyk, dat hy hem altoos verzelle.** Deze laatste nam den Jongen by de Been; sloeg hem het Hoofd tegen den Muur en de

Vloer

VI
Pl
wa
ne

wy
In
bye
hun
noe
der
niet
ond
deg
sept
tot
pelt
geer
dach
heid
deze
zo s
gaan
na d
niet
foeil
Vry
zo d
dely
gepl
die
Vlan
voor
te m
klaar
derv

Vloer aan stukken, en sleepte hem dood na de Plaats, alwaar het ontzielde Lichaam van den eerwaardigen Vader *Carranco* met Stokken en Steenen nog deerlyk mishavent wierd.

Het gerucht dier Geweldnaryen verspreidde zig wyd en zyd door alle de *Rancherias*, en deed de *Indianen* van beiderlei Geslacht, zo oude als jonge, byeen vergaderen; en alhoewel veele onder hen hunne Afgryzing over die Onmenschelykheden genoegzaam dedden blyken, zo durfden zy echter, zonder Gevaar voor hun eigen Leven, zig daartegen niet aankanten; en wel voornamentlyk, dewyl zig onder de Moordenaars verscheidene bevonden van degeenen, welke Vader *Carranco* na *San Joseph* gezonden had, om Vader *Tamaral* van daar tot zynent in Veiligheid over te brengen. De Wispeltuurigheid der *Indianen* ging zo ver, dat degeene, die 'sochtends den Vader nog in zyne Aandacht verzelt hadden, nu met alle Wrok en Wreedheid de anderen tegen hem aanspoorden; terwyl deze Hout by een bragten, om hem te verbranden, zo sleepten geene het bloedend en mishandeld Lichaam, waarin nog eenig Zweemzel van Leven was, na de Myt toe. Hier gingen zy hem uytshudden, niet zo zeer om zyne Kleederen, als om hunne verfoeilijke Baldadigheid te oeffenen aan hem, die de Vrypostigheid gebruykt had, hunne Beestachtigheid zo dikmaals te berispen. De veelvuldige en schandelyke Buytensporigheden, dewelke aan het Lyk gepleegt, en de yslyke Fielteryen en Bespottingen, die daarby bedreven wierden, alear zy het in de Vlammen wierpen, voegen best met stilzwygen voorby gegaan te worden; alleenlyk staat nog aan te merken, dat hunne Wreedheid en Beestachtigheid klaarblykelyk betoonde, dat het voornaamste Onderwerp hunner Woede en Boosheid was de Leer en

de Tucht, by den Vader onlangs onder hen ingevoerd, en wel byzonder omtrent het Stuk van Kuyschheid en Gematigdheid. Dus wierden de Lyken van Vader *Lorenzo Carranco* en van zyn Knechtje onder een groot Gejuych, Versmading en Vervloeking, in 't Vuur gesmakt; vervolgens het Woonhuys en de Kerk geplundert; de Klederen, en andere Gereedschappen, die tot eenig Gebruyk konden dienen, gespaart en ontvoert, en het Overschot insgelyks verbrandt; ook wierden de Crucifixen, Schilderyen, heilige Beelden, het Altaar, de Kelk, het Misboek, en andere gewyde Kerk-Cieraden, tot Betoog van hunnen ingewortelden Haat tegen alle Godsdienst, aan de Vlammen opgeoffert. De Kerk zelve wierd, onder het verwoedste Gejuych en Opspringing der *Indianen*, in den Brand gestookt, terwyl de twee Huysgenooten van den Vader, die tot het ophaalen der Beesten uytgezonden waren, quamen naderen. Deze, van geene andere Wapenen dan hunne Messen voorzien, wierden terstond door de *Indianen* omcingeld en gelast, van hunne Muzikanten af te stygen en de Beesten te slachten, en alhoewel zy zulks zeer ongaarne doen wilden, zo durfden zy het echter niet weigeren; doch zy hadden zo dra hun Werk niet verricht of de *Indianen* dedden eene vervaarlyke Buy van Pylert op hen afvliegen, en terwyl die Elendigen nog met den Dood lagen te worstelen, wierden zy door de Moordenaars na het zelve Vuur gesleept, waarin de Lyken van Vader *Carranco* en den kleinen *Indiaan* lagen te branden, en insgelyks daarin geworpen.

Na deze Wreedheden te *San Jago* volvoert te hebben, trokken de Moordenaars na de Zending van *San Josef del Cabo de San Lucas*. Zy waren nu tot eene ongelyk sterkere Menigte, dan voor de Verwoesting van *San Jago*, alwaar de eerste

Aan-

Aanval bepaald en voltoerd was, aangegroeid; zy wierden door het méerder Getal der Ingezetenen dier Zending versterkt, en veele andere *Indianen* vloeiden hen daarenboven uyt verscheidene omleggende *Rancherias* toe. Deze helse Bende quam op Zondag, den derden *October*, zynde de Feestdag oazer lieve Vrouw van den Rozekrans, 'sochtends ten acht Uuren, voor 't Huys van Vader *Tamaral* verschynen. Hy zat gansch gerust in zyn Binnenvertrek, en buyten alle Verwachting van eenigerhande Geweld en Overlast, wanneer eene Party der oproerige *Californianen*, meest bestaande in zyne eigene Onderhoorigen, op hem indrongen, en gansch onbeschoft het een en ander eischten, om, wanneer de Vader hen zulks niet toestond, daaruyt de Redenen van hunne reeds gesmeede Krakkeeling af te leiden. De Vader bemerkte terstond uyt hun woest Gelaat, en om dat zy gewapend waren, wat 'er gaande was, en dat hun verfoeijelyke Toeleg op hem gemunt moest zyn. Hy antwoordede hen echter gansch onbevreesd en vriendelyk: „Kinderen, „wacht een weinigje! Ik heb van alles Voorraad „genoeg, om u te kunnen geryven.” Wanneer de Muytelingen zagen, dat zy het Oogmerk hunner bedoelde Wraakneeming, wegens de verwachte Weigering van hunne Eisschen, niet bereikten, zo wilden zy geene andere Konstgreep daaraan besteeden, en de *Indianen*, die te *San Jago* het eerst de Handen aan Vader *Carranco* geslagen hadden, waren hier ook de eerste, die Vader *Tamaral* op het Lyf vielen, hem onder de voet wierpen, en by de Beenen uyt zyn Huys sleepten, alwaar eenige Pylen op hem geloscht wierden; doch ziende, dat daardoor hun Oogmerk niet naar genoegen bereikt wierd, quamen zy alle op; ontweldigden hem zyn Mes, waarmede hy gewoon was hunne Spys te snyden,

om hem daarmede den Strot af te steeken. Dus geraakten degeene, die te vooren geen moedsge-
noeg hadden, om twee weerloze Beesten te doo-
den, door eenen bloeddorstigen en wreedten Geest
nangespoord, in staat van hunnen Herder te durven
vermoorden, door denwelken zy met ontallyke Wel-
daden overhoopt en aangevoerd waren, om een ge-
regeld en gezuyverd Leven te leiden; hy beval zig
zelve en zyne gansche Kudde, op het Oogenblik
dat hy stierf, in de Hoede van den Goeden Herder,
wiens Naam hy nog met den laatsten Snik loosde.
Deze yslyke Moord wierd door de verfoeijelykste
Mishandelingen aan zyn Lichaam gevolgt, even-
eens als zy aan dat van Vader *Carranco* te *San Ja-
go* gepleegd hadden; doch de Vreugde was daarby
veel grooter en van eene langere Duuring dan al-
daar: Hier bevond zig eene uytstekende Meenig-
te Volks, van allerhande Ouderdom; en behalven
dat zy, als nu voor geenerhande Berisping dier bei-
de Vaders meer te vreezen hadden, konden zy alle
de snoode en beestachtige Ongeregeldheden hervat-
ten, dewelke zy te vooren, ten tyde hunner Onge-
lovigheid, gewoon waren by hunne Overwinningen
te vieren.

Aan deze Opschorting was echter Vader *Sigis-
mund Taraval*, Zendeling van *Santa Rosa*, thans
Medehelper in het Dorp van *Todos los Santos*, het
Behoud van zyn Leven verschuldigd. Terwyl de
Muytelingen met het moorden en verbranden van
Vader *Carranco* en zyn Knechtje bezig waren, zo
was toevallig een Jongen uyt het voorsz. Dorp te
San Jago, en ziende hetgeen aldaar omging, keer-
de dezelve na *Todos los Santos* terug, wanneer de
Muytelingen teffens na *San Joseph* optrokken. Al-
hier deed de Jongen aan een oud eerlyk Man ver-
slag van alhetgeen hy gezien had, die zig benevens
den

den
en
ben
" v
" h
" h
" in
" le
" z
eeni
Mar
weer
booc
uyt
waan
verm
en z
schap
gen
dien
volvo
Va
in ty
Leve
in Ve
de to
een,
na de
linge
insge
dier
van d
len,
hem
was,
alwad

den Jongen terstond by Vader *Taraval* vervoegde, en na denzelven de Gebeurtenis te *San Jago* hebbende doen vertellen, tot den Vader zeide: „Lieve Vader, weest op uwe Hoede; want zy zullen haast hier zyn, om u insgelyks te vermoorden; het is buyten onze Magt u te beschermen, doch indien gy wilt, dan zullen wy u na het ginder leggend Eiland overbrengen, alwaar gy veilig zult kunnen blyven.” Kort daarop quamen ook eenige *Indianen* van *Santa Rosa*, welke by den Marteldood van Vader *Tamaral* tegenwoordig geweest waren, aan hunnen Zendeling met alle haast boodschappen, dat de Muytelingen reeds zommige uyt hun midden na *La Paz* gezonden hadden, alwaar de Soldaat *Romero* door hunne Aanhangers vermoord was; met Last, om ook Vader *Taraval* en zynen Oppasser van kant te helpen. Deze Boodschappen quam uyt de Lafhertigheid der Muytelingen voort, die, uyt Vrees voor de Vuur-Roers, dien Aanval liever door hunne Makkers wilden zien volvoeren.

Vader *Taraval* oordeelde hierop verpligt te zyn in tyds na een goek Heenkomen om te zien, om het Leven, zo wel van hem zelve als van zyne Oppassers, in Veiligheid te stellen. Hy pakte vervolgens alle de tot het Altaar behoorende Gereedschappen byeen, en nam 's nachts den 4 *October* de Vlucht na de Baai van *La Paz*, zonder door de Muytelingen ontdekt te worden; aldaar komende, deed hy insgelyks alle de Cieraaden en gewyde Behoefstens dier Zending byeen pakken, en begaf zig na Boord van de Boot, dewelke by den Vader Visitator *Guillen*, ingevolge de van den Vader *Carranco* aan hem gedaane Onderrichting, derwaards gezonden was, en stevende na het Eiland *El Spiritu Santo*, alwaar kort daarop ook een tweede Boot met Manschap

schappen, Leeftocht en andere Behoeftens van *Loretto* aanquam. Door dezen Onderstand bevond Vader *Taraval* zig in staat van terstond na de Zending van *Los Dolores* te kunnen vertrekken, om den Toeleg der Muytelingen tegen die Ternederzetting te verydelen, en teffens, tot Herstelling der Rust in de zuydelyke Zendingen, de nodige Middelen te beraamen.

Het Weër was en bleef hem gunstig, en Vader *Taraval* quam met zyn gansch Gezelschap behouden te *Los Dolores* belanden; vindende aldaar Vader *Guillen*, die over alle de hertgrievende Wreedheden der Muytelingen ten uystersten bedroefd en verslagen was. Gemelde Vader had alleenlyk Kennis bekomen van den aan Vader *Tarranco* gepleegden Moord; doch als nu verneemende, dat Vader *Tamaral* hetzelfde Noodlot had moeten ondergaan, en dat alle de vier Zendingen van *San Jago*, *San Josef*, *Santa Rosa* en *El Pilar de la Paz*, ten eenemaale verwoest en verlooren waren, zo schein hy in de uysterste Droefheden te zullen bezwyken. Hunne wederzydse Onderhandelingen strekten voornamentlyk tot Beraaming van de ooirbaarste en bequaamste Middelen, om die rampzalige Omstandigheden, zo veel inaar mogelyk was, te verhelpen: Doch geduurende deze Overlegging hadden de *Pericues* en *Coras*, tusschen *San Josef del Cabo* en het Dorp *Todos los Santos*, alle de Wegen bezer, om Vader *Taraval* op te ligten, dewyl de Ingezetenen der Zending van *La Paz* in dien Opstand geen Deel genomen hadden. Wanneer nu de Muytelingen vernamen, dat gemelde Vader hen ontsnapt was, zo lieten zy hunne Woede tegen de nabuurige *Indianen* uytvaaren; zy overvielen hen gansch onverwacht; doodeden zeven-en-twintig van de nieuwbekeerde Christenen, en deeden de

ove-

over
Gew
ne l
verv
neer
lyk
tot h

O
Cali
als m
Biza
waar
den,
der z
kome
gelen
dene

overigen hals over kop van daar verhuizen. Deze Geweldenaryen wierden opgevolgt door verscheide-
ne byzondere Krakkeelen onder hen zelve, dewelke
vervolgens in kleine Oorlogen uytbarsteden, wan-
neer de *Rancherias* elkander verradelyk en wreede-
lyk overvielen, gelyk dezelve, voor hunne Bekeering
tot het Christendom, altoos gewoon waren.

XX. HOOFDSTUK.

*Alle de Zendingen neemen, uyt Vrees en Wan-
trouwen voor de noordelyke Indianen, bunne
Vlucht na Loretto. Een zeer aanmerkens-
waardig Voorbeeld van de Getrouwigheid der
Yaquis. De genomene Maatregelen der
Vaders, om de zuydelyke Indianen te bevre-
digen. Het Ongeluk, het Galjoen van de
Philippines overkomen. De Gouverneur van
Cinaloa gaat na CALIFORNIA. De Dood
van den Vader Julian de Mayorga. De Peri-
cues bedaaren; en de Zending van San Lu-
cas bekomt een nieuw Guarnisoen.*

Op de eerste Tyding dezer geweldige Gebeurte-
nissen, schreef Vader *Guillen*, als Overste van
California, aan de Superieuren der Maatschappy,
als mede aan den Onderkoning *Don Juan Antonio
Bizarron*, dat de Omkeering en Verwoesting,
waarmede alle de overige Zendingen bedreigt wier-
den, indien de noordelyke *Indianen* het Voorbeeld
der zuydelyke quamen te volgen, dienden voorge-
komen te worden; dat men de behoorlyke Maatre-
gelen moest beraamen, zo wel, om de reeds gele-
dene Schade te boeten, als ook, om de Stroperyen,

en Verrassingen der muytende *Pericues* te doen ophouden. Doch zyne Excellentie kon niet bezeffen, dat de Opstand der *Indianen*; de aan de Zendingen en Soldaten gepleegde Moord; de Verwoefing van vier verscheidene Zendingen, en het de Zendingen en Guarnisoenen der overige Zendingen boven het Hoofd hangende Gevaar, gewigtig genoeg waren, om eenige buytengewoone Kosten ten behoeve van *California* te moeten toestaan. Hy zond vervolgens den 8 *December* van hetzelfde Jaar 1734 aan den Vader Visitator *Guillen* tot Antwoord. „ Dat hy, gevoelig aangedaan over „ het Gevaar, waarmede deze Zendingen hadden „ te worstelen, en over derzelver groote Aangelegenheid, zo wel ten opzichte van den Godsdienst „ als van 's Konings Voordeel, met zeer veel Genoegeen zoude medewerken in al hetgeen de Vaders maar eenigzins zouden oordeelen tot de Oprechthouding hunner Zendingen te behooren; „ dat hy by zyne Majesteit den Koning zyn uyerstebest zoude doen, dat alle de tot de Vervordering „ van zodanige nuttige Onderneemingen strekkende Maatregelen werkstellig gemaakt mogten worden; daarby voegende, dat, indien hy van zyne Majesteit eene Volmagt daartoe kon verwerven, hy zig zoude benaarfigen zulks alles in zyne volle Uytgestrektheid te volvoeren.”

Doch de goede Genegenheid, welke uyt het voorsz. Antwoord quam te blyken, was echter niet toereikende, om de Verlegenheid, waarin men zig bevond, eenigzins te doen ophouden. De Muytery nam inmiddels oogschynelyk toe, en men begon reeds de Teekenen van eene ophanden zynde Beroering in het Gebied der Zending van *Los Dolores* te zien. De Capitein trok, zo dra zulks ontdekt wierd, met eenige Soldaten uyt de zuydelyke Zendingen,

der-

der-
die
Ver
Ind
Cap
tege
waa
mee
lifo
dach
hy i
dian
linge
meer
de h
noor
Mex
den v
en w
de M
hoe z
van S
verha
daar
zyn.
van v
de on
gende
Vade
vern
den z
de zu
Vade
der er

derwaards, en vond aldaar den Vader *Tamaral*, die hem van alle de hiervooren gemelde Rampen, Verwoestingen der Zendingen, en Wreedheden der *Indianen*, volkomen onderrechtete. Vermits de Capitein niet raadzaam vond, eene Hand vol Volk tegen eene, over hunne Vervorderingen zo zeer verwaande en opgeblazene, Meenigte te wagen; te meer, om dat men op de Wispeltuurgheid der *Californianen* zig in 't geheel niet kon vertrouwen; zo dacht hy het voorzigtigst gedaan te zyn, wanneer hy in de Zending van *Los Dolores* bleef, om de *Indianen* daaromstreeks te beteugelen; den Muytelingen aldaar Tegenstand te bieden, en hunne Gemeenschap met andere Natien af te snyden, ten einde het Vuur van Oproer niet na de Zendingen der noordelyke Gewesten mogt overslaan, aler de uyt *Mexico*, hoewel vergeeffsch verwachte, Onderstand aanquam.

Dech het Gerucht der Gebeurtenissen in 't Zuyden verspreidede zig allengskens ook in 't Noorden, en wel tot de uyerste Eindens van de Wingewesten; de Maare vloog uyt de eene *Rancheria* in de andere, hoe zeer zy ook in Taal verscheelden: De *Indianen* van *San Ignacio* verstonden volkomen, hetgeen hen verhaalt wierd, over de twee-honderd Mylen van daar, namentlyk te *Cabo San Lucas*, geschied te zyn. Hierdoor wierden de bedurvene Hertstochten van veelen ontflooken en gaande gemaakt, die van de onder hen ingevoerde nieuwe Levenswyze walgende, in 't geheim quaadaartige Berichten van de Vaders verspreideden, die hunne oude Gewoontens vernietigt en opgeheven hadden; zelfs schroomden zy niet aan elkander te betuygen, dat dewyl de zuydelyke *Indianen* in staat geweest waren de Vaders uyt den weg te ruymen, zy als een dapperder en talryker Volk, gansch geene Zwaarigheid hadden

den te vreezen, wanneer zy diergelyk eene Rol geliefden te spelen. Deze oproerige Murmureeringen wierden ook in andere Zendingen vernoomen, en echter hadden dezelve geen Vat op de voor naamste *Indianen*, die in tegendeel de Zendingen, van al hetgeen 'er omging, getrouwelyk kennis gaven; doch zy verzochten teffens van eene rekkelyke *Sauvegarde* voorzien te mogen worden, dewyl hunne Soldaten te moedeloos waren, om in eenigerhande Voorvallen behoorlyken Tegenstand te kunnen bieden. De Soldaten waren zekerlyk zeer bang gemaakt, doordien hunne Cameraden door de *Pericues* vermoord waren, en dat te *Loretto* het Gerucht liep, dat de gansche Natie der *Californianen* tegen hen op de Been zoude komen. De Vader *Visitator Guillen*, niet in staat zynde, om hen van genoegzame Soldaten te voorzien, liet in 't begin van 't Jaar 1735 aan alle de Zendingen Brieven afgaan, waarin dezelve, uyt krachte van zyn Oppergezag, gelaft wierden, hunne Zendingen te verlaten, en zig gezamentlyk na *Loretto* te begeven, om aldaar, onder de Bescherming van het Guarnisoen, hun Leven te redden. Hunne Gehoorzaamheid aan het voorfz. Bevel wierd in 't begin by de *Indianen* niet gemerkt, en de Zendingen vertrokken alle na den anderen, naar maate dat zy hunne Lastbrieven ontvingen; na *Loretto*. Men kan niet ontkennen, dat de Behoudenis van hun Leven alleenlyk aan het Bevel van hunnen Overste verschuldigd was; want de Vlam van Oproer verspreidede zig zo plotfelyk onder alle de onbezuyde Barbaaren, of schoon meer beschaafd en verstandiger dan de *Pericues*, dat indien de Ontwyking der Vaders uyt hunne Zendingen niet ter bequamer Tyd volvoerd was, gansch *California*, naar alle waarfchynelykheid, voor altoos zoude verlooren geweest zyn.

De

De Zendingen aldus na *Loretto* gevlucht, en alle de noordelyke Zendingen verlaten zynde, zond *Vader Guillen* op nieuws een Bericht na *Mexico*, waarin van den verschriklyken Toestand der Vaders en der Zendingen van *California*, en van het onvermyde-lyk Gevaar, door hetwelke zy te gelyk bedreigd waren, een breedvoerig Verslag gedaan wierd. *Vader Jayme Bravo*, Zending te *Loretto*, zond de Bark na de Rivier *Yaqui*, met Brieven voor den Gouverneur en de Zendingen der *Jesuiten* aldaar, waarin hy het dreigend en algemeene Gevaar te kennen gaf, met Verzoek, om op staande voet zestig Soldaten, benevens eenige Manſchappen, in de Handeling van Vuur-Roers geoeffend, tot Bescherming van hun Lyf en Leven, te willen afzenden, doordien zy volstrekt buyten staat waren, de *Indianen* te keeren, indien de noordelyke, middenste en zuydelyke Naticen van *California* eene Lyn mogten trekken, en op hen aanrukken. Deze Berichten quamen den 13 *April* van 't zelve Jaar binnen *Mexico* aan, en alhoewel de Pater Provinciaal van *Nieuw-Spanjen* de Brieven terstond aan den Onderkoning overhandigde, en denzelve daarenboven by twee verscheidene Smeekſchriften verzogt, om ten spoedigſten op een zo gewigtig Onderwerp behoorlyke Schikkingen te maken, zo was echter alle Moeite dienaangaande vergeeffsch. Dus wierd de Provinciaal genoodzaakt zyne Toevlucht tot den Koning zelve te neemen, en zond zyne Brieven, met een zeilvaardig leggend Schip, na *Europa* over.

Vader Gaspar Rodero, gewezen Provinciaal van *Mexico*, en toen ter tyd algemeen Bewindhebber der Provincien in de *Indiën* aan 't Hof, bragt de gansche Zaak voor den Koning. Doch de Byſtand, welken men natuurlyk van beschaafde Volkeren zou-

de hebben mogen verwachten, niet te verwerven zynde, zo behaagde het de godlyke Voorzienigheid, uyt het Midden der Wilden, die nog onlangs Heidenen geweest waren, de gewenschte Redding te beschikken.

De Natic der *Yaquis*, dewelke te meermaalen de edelmoedigste Bewyzen hunner Getrouwigheid gegeven hadden, deden in deeze Omstandigheden op nieuws derzelver onverwrikte Aankleving omtrent de Zendelingen blyken. Zo dra was het Gerucht tot hunnen niet overgekomen, of 500 gewapende Manschappen quamen uyt hunne Dorpen na de Rivier afzakken, om ter Verlossing van *California* ingescheept te worden.

Doch vermits de Bylander te klein was, om zo veele Manschappen te kunnen bevatten, zo wierden zestig uyt hun midden verkooren, en de overigen, om echter in die Onderneeming ook eenig deel te hebben, gaven hunne Boogen en Pylen aan de eersten over, om daarmede de getrouwe Inwoonders van het Half-Eiland te kunnen bewapenen. De Bylander ging ten spoedigsten onder zeil, en de Manschappen wierden naby *Loretto* ontscheept, van waar dezelve na *Los Dolores* marcheerden, en aldaar den Capitein van het Guarnisoen tegenwoordig vonden; doch wanneer zy daar quamen, was de Rust in 't Noorden, door eene zeer aanmerkelyke Onderneeming der Nieuwbekeerden, reeds hersteld.

Zo dra derzelver Opperhoofden verwittigt wierden, dat de Vaders met hunne Tolken en Soldaten onvindbaar waren, en dat zy alle de Cieraden en Gereedschappen hunner Kerken medegenomen hadden, verlangden zy de Redenen daarvan te mogen weeten; daarover ten uytersten aangedaan en verlegen zynde, wierd, door over en weder aan elkander gezonden Boodschappen, by hen besloten, gezamenlyk na *Loretto* op te breken, en aldaar zig te ver-

ver
mig
van
lou
qua
het
nen
ged
wez
verl
ven
was
voeg
men
ge w
en w
alle
hadd
ren,
de V
heid
gen;
zyn
dan z
dewy
wille
denen
recht
zoek
Dage
Vader
of 'er
gevein
daarva
keerde
gen te

verzamelen. Dienvolgens trokken zy op, en zomige onder hen droegen de Kruyssen der Zendingen van *San Ignacio*, *Nuestra Senhora de Guadalupe* en *Santa Rosalia* op hunne Schoulers, en quamen dus in eene welgeregelde Proceffie binnen het Guarnifoen; zy smeekten de Vaders, onder eenen Vloed van Traanen, dat, nademaal zy door hen gedoopt en in der Christelyken Godsdienst onderwezen waren, zy niet wilde gedooogen, dat zy verlooren geraakten, en tot hun verongelyk Leven terug keerden, dewyl hunne vuurigte Begeerte was, als Christenen te leven en te sterven; met byvoeging, dat het zeer onrechtvaardig was, wanneer men de gansche Natie, om de Misdaad van zommige weinige onder dezelve, zoude willen doen lyden; en wel voornamentlyk, dewyl zy gereed waren, alle degeene, die quaad gesproken of bedreven hadden, op te zoeken en ter verdiende Straf te leveren, en wyders alle Krachten zouden inspannen, om de Vaders te beschermen, en dezelve in alle Veiligheid na den Capitein van 't Guarnifoen over te brengen; doch indien de Vaders ongenuegen mogten zyn met hen na hunne Gewesten terug te keeren, dan zouden zy alle zig te *Loretto* ter neder zetten, dewyl zy vast beslooten hadden zonder hen nooit te willen leven. Zy wierden alle door deze Drangredenen, met zo groot eene Verflagenheid en Oprechtheid te berde gebragt, bewogen, hun Verzoek toe te staan, en de *Indianen* bleeven eenige Dagen in 't Guarnifoen, om uyt te rusten, en de Vaders hadden inniddels de Tyd, om te ontdekken, of 'er ook eenig Verraad onder den Dekmantel eener geveinsde Godvruchtigheid mogt schuylen. Doch daarvan geene de minste Blyken bespeurende, zo keerden de Vaders na hunne verscheidene Zendingen terug, alwaar hen de overige der Ingezetenen

met eene onuytsprekelyke Blydschap ontvingen : Vier der meest schulden wierden slechts gestraft, om de andere van hunne Zachtmoedigheid te overtuygen, en vier andere, welke onder de Zending van *San Ignacio* behoorden, voor zekeren bepaalden Tyd gebannen; allelyk uyt Inzigt, dat in eene zo hachelyke Omstandigheid van Zaken geene Spranken meer mogten overblyven, door dewelke het Vuur van Oproer wederom mogt ontvlamt worden.

De Hulpbende van *Yagui*, aldus met den Capitein, de Soldaten en de gerrouwe *Indianen* van *California* hereenigd zynde, zo wierd gelast, dat, dewyl deze Zending buyten alle Ongerustheid gesteld was, eene genoegzaame Bezetting daarin zoude gelaten worden; dat de overige na de Baai van *La Paz* zouden trekken, om aldaar een Camp te formeeren; den Toevoer van Leestocht en andere Behoefstns over Zee open te houden, en van daar, des noods, de zuydelyke Gewesten door een Bezoek te kunnen bereugelen. Men maakte vervolgens den nodigen Toestel, om deze kleine Armée, gedeeltelyk over Zee met de Provissien, en gedeeltelyk over Land met de Beesten, derwaards over te brengen. Die over Zee vertrokken, belandeden aldaar allereerst in eene welgeregelde Orde; posteerden zig zeer voordeelg, en hielden eene naauwkeurige Krygstucht, hetgeen waarlyk ten uitersten noodzakelyk was. De *Indianen* quamen hen, verscheidene Nachten achtereen, met eene onder hen gansch ongewoone Kloekmoedigheid, doch met het gebruykelyk Geschreeuw, onrusten, wanneer telkens aan wederzyden zommige gequett wierden. Doch zo dra het meerder Gedeelte dier kleine Armée over Land, en gedeeltelyk te Paerd gezeten, quam aanrukken, wierden de Muytelingen zodanig verschrikt, dat zy zig by nacht noch by dag
niet

nie
da
en
zy
gec
gin
den
ken
doo
ren
best
I
Ter
het
gaf
welk
cas
volg
Scin
recht
bcho
beho
eene
krank
Scin
men
zet,
den
ver
het
te
chte
Geva
schro
Maat
hebbe

niet meer durfden vertoonen. Ook quamen kort daarop zommige *Indianen*, op eene zeer vredelyke en vriendelyke Wyze derwaards; beweerende, dat zy altoos ten uysterften getrouw aan de Vaders, en geduurig uyt dien hoofde de Lyders van de Vervolgingen der Muytelingen geweest waren. Zy voegden daarby, dat de Stoutmoedigheid der Roervinken van den algemeenen Opstand aangegroeid was door het Ongeluk en den Tegenspoed, kort te voren aan het Galjoen uyt de *Philippines* gebeurd; bestaande in de volgende Omstandigheden.

Don Geronimo Montero, te *Manilla* in zyne Terugkomst van *Aquapulco* gearriveerd, alvorens het Galjoen van daar gereed was onder zeil te gaan, gaf een volstandig Bericht van de vriendelyke Verwelkoming, dewelke hy aan de Kaap van *San Lucas* ontmoet had. De behoorlyke Last was dienvolgens aan het Galjoen gegeven, op wat wyze het Sein, volgens het wederzyds Bestek, tot Onderrechting der Vaders, by de Aannadering dier Kaap, behoorde gedaan te worden. Het Galjoen was wel behouden aan de Kaap gearriveerd, doch offchoon eene meenigte Manschappen aan de Schurfdheid krank lagen, zo wierd echter geen het allerminste Sein gehoord; ook geen Volk aan Strand vernomen; de Pinnaas wierd derhalve buyten Boord gezet, en dertien Matrozen daarin afgezonden, om den Vader der naastbygelegene Zending van derzelver Aankomst te verwittigen. Wanneer zy naby het Strand quamen, stonden zy verwonderd niemand te vinden, die hen zoude ontfangen; zy stapten echter, alhoewel zy natuurelyker wyze voor eenig Gevaar hadden behooren te duchten, zonder schroom aan Land, en na zommige weinige hunner Maats in de Pinnaas ter Bewaaring achtergelaten te hebben, trokken zy landwaards in, om de Zending

op te zoeken, die zy wisten niet ver van daar gelegen te zyn; doch onderweg zynde, quamen de *Indianen*, in groote Menigte, uyt hunne Schuyt- plaatsen te voorschyn; lieren eene gansche Bay van Pylen vliegen, waardoor alle die Manschappen gedoodt wierden. Vervolgens liepen zy na de Boot, waarin de Matrozen zo weinig op hunne Hoede, als hunne Makkers waren, die hen dezelve ter bewaring gelaten hadden, en deze wierden op gelyke wyze afgemaakt. De Capitein, door het achterblyven der Pinnas zeer verlegen, en voor eenig Ongeval beducht zynde, zond zyne lange Boot, wel bemand en gewapend, derwaards; doch in het gezigt van de Pinnas komende, zagen zy dezelve door eenen Zwerm van *Indianen* omcingseld, die ze sloopten, om 'er het Yzerwerk uyt te haalen. De Matrozen en Soldaten zulks ziende, wierden zeer vergramt, en nog meer over de vermoorde Lyken; zy sprongen aan 't Strand; vielen op de *Indianen* aan; doodeden twee; quetsten zommige van hen, en maakten vier tot Gevangenen, dewelke zy na Boord toe sleepten, alwaar de Vreugd over het ontdekken der Kaap gansch schielyk in eene groote Verflagenheid veranderde. De Capitein stelde de Gevangenen in Bewaaring van den Opziender der Wapenen, om voor den Onderkoning gebragt en onderzocht te worden; deed, zonder eenige Verversingen of Water in te neemen, alhoewel aan beide het Gebrek zeer groot was, het Anker ligten, en stevende na *Aquapulco*, alwaar, zo wel als te *Mexico*, dit droevig Ongeluk gehouden wierd voor een genoegzaame Blyk der Noodzakelykheid, al wilde men de Beweegredenen van Menschlievendheid ter zyde zetten, dat men de verwoeste Zeridingen van *California* behoorde te herstellen, en voor het toekomstende krachtadiger te ondersteunen.

De

D
 king
Cal
 veel
 eene
 ken
 den
 de t
 ging
 genh
 zettin
 op g
 veel
 lyk t
 de Z
 ontf
 Zend
Cina
 dat z
 omstr
 midd
 voeg
 west
 dewy
 hen
 teege
 de H
 Vade
 tein,
 ren,
 blyf
 trekk
 zyne
 zyne
 en A
 met d

De Onderkoning deed derhalven eenige Schikkingen maken, om het waggelend Wingewest van *California* staande te houden, en zond zyne Beveelen aan den Gouverneur van *Cinaloa*, om met eene Bende Soldaten na *California* over te steecken; de Belhamels van dien Opstand te straffen, en den overigen de Lust te beneemen in het toekomende tot eenige Muylery over te gaan; met byvoeging, dat alhoewel hy Gouverneur in alle Gelegenheden met den Capitein en de Soldaten der Bezetting eene Lyn behoorde te trekken, hy echter op geenerhande wyze van den Capitein, en nog veel minder van de Vaders, zoude hoeven afhankelijk te zyn. De Gouverneur verwittigde vervolgens de Zending en het Guarnisoen te *Loretto* van zyn ontfangen Bevel, en verzogt, dat de Bylander dier Zending ten dien einde ten spoedigsten aan hem na *Cinaloa* mogt gezonden worden, met byvoeging, dat zy ondertusschen geene verdere Vyandlykheden omstreeks *La Paz* zouden hebben te pleegen. Inmiddels hadden echter de Soldaten, en de by hen gevoegde getrouwe *Indianen*, eenige Invallen in dat Gewest gedaan, doch met zeer geringe Vervordering, dewyl zy zelden eenig Volk ontmoeteden, hergeen hen Tegenstand durfde bieden; want de *Indianen* teegen geduurig op de Vlucht, en verschuylden zig in de Holen en tusschen de ontoegangelyke Rotzen. Vader *Guillen* zond derhalve Bevel aan den Capitein, na de Zending van *Los Dolores* terug te keeren, om aldaar slechts verweerender wyze zyn Verblyf te houden; hy deed teffens de Bylander vertrekken, om den Gouverneur van *Cinaloa* met zyne Manschappen over te haalen. Hy wierd op zyne Aankomst te *Loretto* met alle behoorlyke Eeren en Achtling by het Guarnisoen, en by de Vaders met de uyerste Blydschap en Beleefdheid ontfangen;

doch de Gouverneur gaf hen allen wel haast te verstaan, dat hy, ingevolge de toen ter tyd te *Mexico* bovendryvende Vooroordeelen, alleenelyk gekomen was, om tegen de *Californianen* op te trekken, en dat hy gansch niet genegen noch gehouden was, naar het Goedvinden en de Onderrechtingen der Vaders te luysteren, osschoon zy de Gelegenheid van het Land, en den Inborst van desselfs Inwoonders, beter dan hy zelve mogten kennen. Dienvolgens ondernam hy de Herwinning door middel van zodanige Maatregelen, als hy de allerrooibrarste meende te zyn. Doch na twee Jaaren daaraan besteed, en met veelerhande Tegenspoeden en Wisselvalligheden geworstelt te hebben, wierd hy genoodzaakt te bekennen, overtuugd te zyn, dat zyne genomene Maatregelen zeer slecht aan zyne Verwachting voldaan hadden. Ter zelve Tyd, namentlyk den 10 *November* 1736, stierf de oude Vader *Julian de Mayorga*, die de Zending van *San Joseph de Comondu* in 't Jaar 1707 aangelegt, en dezelve over de negen-en-twintig Jaaren achter een, tot groote Stichting en Aanwas zynere *Indianen*, rustelyk en vredelyk bestiert had; en dus was het ook geen Wonder, dat zy gezamentlyk, benevens alle de Vaders en Soldaten, uyt hoofde zynere buytengewoone Bequaamheden en uytmuntende Deugden, hem alle hertelyke Liefde en Hoogachting toedroegen.

Zo dra was Vader *de Mayorga* niet overleden, of de Gouverneur veranderde van Gedrag, en begon, hetgeen de Vaders hem by zyne Aankomst geraden hadden, werkstellig te maken; namentlyk door eene byzonder uytmuntende Onderneming eenen Schrik onder de *Indianen* te brengen, na dewelke, zy altoos zyne Wil en Begeerte, als onwederprekelyke Wetten, zouden moeten ontfangen. Zy

voeg-

voeg-
han-
wor-
digh-
by
dani-
zig
wer-
teni-
L
op t-
nen
eene
Har-
renc-
Hoo-
onde
hunn-
mut-
Gou-
eene
gely-
ten
verv-
fince-
giffe-
flage-
Roe-
de M-
en in-
den
onty-
Nie
vaer-
afke-
gestr-

voegden daarby, dat zodanig eene Wyze van Behandeling door veel minder Nadeel zoude verzelt worden, dan wanneer hy in 't begin met Zachtmoedigheid zoude willen te werk gaan, of de *Indianen* by Partyen zoeken te vervolgen; dat zy, door zodanig eenen algemeenen Schrik bevangen zynde, zig aan zyne Genade en Ontferming zouden onderwerpen, en dezelve met des te grooter Dankerken-tenis blyven aankleven.

De Gouverneur besloot dienvolgens de *Indianen* op te zoeken, en had het Geluk van dezelve in eenen algemeenen Veldslag in te wikkelen, waarin zy eene sehandelyke Neërlaag behaalden. Hunne Hardnekkigheid en Trotsheid was echter, gedurende de twee voorgaande Jaaren, toe zodanig eene Hoogte geklommen, dat zy, in plaats van zig te onderwerpen, of Voorlagen van Vrede te doen, hunne Vyandelykheden, by wege van kleine Schernutselfingen, zогten te vervorderen, tot dat de Gouverneur Middelen vond, van hen andermaal toe eenen algemeenen Slag te noodzaaken, waarin zy, gelyk te vooren, zig even lafhertig gedroegen, en ten eenemaale in 't onderspit geraakten: Zy booden vervolgens terstond hunne Onderwerping aan, en smeekten met de uyerste Neërslachtingheid om Vergiffenis; doch de Gouverneur wilde na hunne Voorlagen niet luyfteren, dan na dat zy beloofden de Roervinken en Belhamels van hunnen Opstand, en de Moordenaars der Vaders en Soldaten, te vangen en in zyne Handen te leveren. Alle dezelve wierden opgezocht en overgelevert; doch door eene ontydige Barmhertigheid slechts na de Kust van *Nieuw-Spanjen* gebannen. De goddelyke Rechevaerdigheid, als zodanig eene onverdiende Genade afkeurende, liet echter dat bloedig Oproer niet ongestraft doorgaan; want doordien maar eenige we-

nige Soldaten, tot Bewaaring en Geleide der gebanene *Indianen*, mede gegeven wierden, zo zochten de laatste zig Meester van de Bark te maken, en de Soldaten wierden gedwongen onder den Hoop te vuuren, waardoor het meerder Gedeelte dier Muytelingen quam te sneuvelen. Onder de weinige ontsnapte bevonden zig beide de verstkote Booswichten, die het eerst hunne wreede Handen aan de eerwaardige Vaders geslagen hadden: „ Doch, „ (voegt Vader *Taraval* daarby) zy geraakten ook „ beide zeer elendig aan hun Einde; de eene werd „ in 't eerste Jaar zyner Ballingschap doodgeslagen; „ en de andere, op eenen Palmboom geklommen, „ viel van desselfs Top in de Rotsen; verpletterde „ zyn Lichgaam op eene yslyke wyze, en stierf in „ de Boosheid van zynen Afval en Verloochening.”

Ondertusschen wierd by onzen allergenadigsten Heere *Philip V.*, op het Vertoog en Verzoek van *Pedro Ignacio Altamifano* en *Bernardo Lozano*, Zaakbezorgers voor de Provincie van *Nieuw-Spanjen*, aan den Onderkoning een nader Bevel en Volmagt gezonden, om een nieuw Guarnisoen, zonder eenig Uytstel, in het Zuyden van *California* op te rechten; overeenkomstig met den eenige Jaaren te vooren gezondenen Last aan den *Marquis de Casa Fuerte*, ten einde onder desselfs Bedekking en Bescherming, de verwaarloosde en verworfte Zendingen, ter Beveiliging van het Christendom voor het toekomende, mogten herstelt worden. Hy wierd daarby te gelyk gewettigt, alle zodanige Maatregelen by de hand te vatten, en werktellig te maken, als hy maar mogt oordeelen bequaam en ooirbaar te zyn, om het Wingewest uyt te breiden. Uyt kragte dezer Volmacht wierd ook de Gouverneur van *Cinaloa* gelast, een nieuw Guarnisoen in de Baai van *La Paz* op te rechten; doch in 't ver-

volg

volg wierd, ten opzigte der Aangelegenheid eener bequaame Haven voor de Schepen uyt de *Philippines*, de Kaap van *San Lucas*, wegens derzelver zeer gemakkelyke Legging, daartoe verkooren. Daarenboven was nog bevolen, dat de Capitein noch de Soldaten, in eenigerhande wyze by de Vaders zouden aangestelt worden, of van dezelve afhankelijk zyn, en veel minder onder den Capitein van het Guarnisoen van *Loretto* staan, maar alleenyk van den Onderkoning zelve hunne Beveelen uyt de eerste Hand ontfangen. De by den Gouverneur benoemde Capitein was *Don Bernardo Rodrigues Lorenzo*, Zoon van den Oud-Capitein der Bezetting van *Loretto*, die in *California* gebooren, en opgevoed zynde onder het Oog van zynen waardigen Vader, met zodanige eene Godvruchtigheid, Beleid, Dapperheid, Ervaarenheid en Kennis der Landstreek begaafd was, dewelke toen ter tyd byzonder in eenen Bevelhebber over een zodanig Guarnisoen vereischt wierden. Onder hem stonden dertig Soldaten, van well. hy in 't begin tien in het nieuwe Camp van *San Joseph del Cabo* plaatste; tien andere betrokken de Zending van *La Paz*, en de overige tien die van *San Jago de los Coras*: Doch de Capitein *Don Bernardo Rodrigues Lorenzo*, verdacht gehouden wordende, ten opzigte der Vaders al te veel inschikkende te zyn, wierd wel haast van daar na elders verplaatst, en door *Don Pedro Alvarez de Azevedo* vervangen.

De Vader-Zaakbestierder van *California* te *Mexico* kantede zig zeer instandig tegen die Onafhankelykheid aan, dewyl dezelve met den Inhoud der Koninglyke Brieven rechtstraads strydig was; als duydelyk beveelende, dat in het Bestier van *California* generhande Verandering gemaakt, maar alles op den ouden Voet gelaten zoude worden.

Zulks

Zulks was echter ten opzichte van het Bevel van den Onderkoning, die deze Schikkingen naar eigen Goeddunken gemaakt had, van geene de minste Uytwerking. Zyne Excellentie vond evenwel raadzaam, het oude Guarnisoen van *Loretto* met nog vyf Soldaten te versterken, en dus wierd het Getal dier Bezetting, met dat der nieuwe van *Cabo San Lucas*, gelyk gemaakt; doch teffens voornamelyk zodanig geschikt, dat de Capitein en de Soldaten na geenerhande Bevel van de Vaders hoefden te luysteren; en offchoon zy hen, in geval van Noodzakelykheid, nu en dan zouden hebben te verzellen en te dekken, echter derzelver Overste, of de Visitator van *California*, nooit eenig Oppergezag over hen zoude voeren, noch de Aanstelling, Ontslag en Betaaling van en aan eenige Officiers, Kunstenaars, Soldaten of Matrozen zig aanmatigen noch bestieren. Dienvolgens moest die Schikking stand grypen, en de Vaders hadden, geduurende achttien Maanden achtereen, zig nergens mede te bemoeijen. Doch uyt deze Onafhangkelykheid sprooten de allergrootste Verwarringen en Ongeregeldheden. De Capitein en zyne Soldaten verwaarloosden hunnen Dienst omtrent de Vaders, wanneer zy hunnen Bystand zo wel binnen de Zendingen, als daar buyten in Bezoek, Vervorderingen en Aanwinnigen nodig hadden; zy verzuymden alle de militaire Pligten; onderdrukten en knevelden de Inboorlingen; leiden op den Koophandel en de Parelvisscheryen toe, en oeffenden openbaare Geweldenaryen tegen alle degeene, welke uyt *Nieuw-Spanjen* na de Kusten van *California* overquamen. Om kort te gaan, alzulke Verwarringen en Ongeregeldheden namen zodanig toe, dat gansch *California* het uiterste Gevaar liep van geheelyk verlooren te gaan, en wel door toedoen van deze Bezettingen, die alleen-

leen
rech
Voo
dat
ande
A
gen
de C
ten
volg
gen,
by d
den
nifoe
worc
den
mede
der
Aanf
oude

leenlyk ter Beveiliging van dat Wingewest opgerecht waren; en men had het enkel aan Gods Voorzienigheid en Goedertierenheid te danken, dat de gansche Natic der *Californianen* niet andermaal tegen de Vaders opstond.

Alle deze en meer andere diergelyke Behandelingen veroorzaakten zo meenigvuldige Klagten, dat de Onderkoning zig eindelyk genoodzaakt vond, ten eenemaale van Gedachten te veranderen, en volgens de by zyne Voorzaten gemaakte Schikkingen, den Capitein der Bezetting van *San Lucas*, by den Gouverneur van *Cinaloa* aangesteld, uyt den Dienst te ontslaan; gelastende, dat het Garnisoen voortaan alleenlyk zoude gecommandeert worden by eenen Luytenant, die onder Bevel van den Capitein te *Loretto* stond; dat beide, als mede de Soldaten, gelyk te voeren, van den Vader Visitator afhangkelyk zouden zyn, en hunne Aanstellingen, Ontslagingen en Betaalingen op den ouden Voet gebragt worden.

 XXI. HOOFDSTUK.

De zuydelyke Zendingen worden gelukkig herstelt. De wyistekende Maatregelen, by Koning Philippus V., tot Vervordering van het Wingewest genomen. Zyne tegenwoordige Majesteit Ferdinand VI. keurt dezelve volkomen goed.

De *Pericues* of *Ucbties*, benevens de *Gua-ycuros* en *Coras*, waren zo dra niet door den Yver en de Kloekmoedigheid des Gouverneurs van *Cinaloa*, wederom tot Gehoorzaamheid gebragt, noch de Bezetting te *San Lucas* door nieuwe Manschappen hersteld, of daar wierden by de Maatschappy nieuwe Zendingen benoemt, om de verstrooide Leden hunner Gemeenten wederom byeen te verzamelen; en wel voornamentlyk in de Plaatsen, dewelke met het Bloed der twee getrouwe Zendingen bevekt waren. De vier Zendingen van *el Pilar* in de Baai van *La Paz*; van *Santa Rosa* in de Baai van *Las Palmas*; van *San Joseph* by Cabo *San Lucas*, en die van *San Jago* onder de *Coras* wierden ten spoedigsten op nieuws aangelegt. Vader *Antonio Tempis* wierd na de laatste gezonden, die door onophoudelyken Arbeid de verstrooide *Indianen* wederom vergaderde, en onder dezelve den heiligen Dienst, tot zyn Einde toe, met eene voorbeeldelyke Nyverheid waargenomen heeft: Hy was een Man van bondige, eenvormige en verhevene Deugden, en een getrouwe Arbeider in den Wyngaard des Heeren.

De

D
Pbil.
1735
stand
Gevo
nood
derw
Deze
vorste
stigd
bevry
wensc
De
dingen
de V
de E
konde
door
Opstar
niet to
de Dr
zeer g
ven g
ning
val nic
ten; n
den 2
van de
ry ver
lyke T
wyders
zoude
Midde
men,
maken.
Het

De Onderkoning had zyne Majesteit den Koning *Philippus V.*, by Brieven van den 23 *April* 1735, en van den 10 *April* 1737, van den Opstand der *Indianen* en de daaruyt voortgevloeide Gevolgen onderrecht, en de Maatschappy was genoodzaakt, zyne Majesteit insgelyks met dat Onderwerp lastig te vallen, en te smeeken, dat het Dezelve behagen mogt, de Zending, door zyne vorstelyké Voorzorg zo zeer aanbevolen en begunstigd, te behouden en voor haaren Ondergang te bevryden. En deze Brieven hadden eene gewenschte Uytwerking.

De Herstelling der afgelopene en verwoeste Zendingen vereischte zo groote Kosten, dewelke door de Voortbrengzelen hunner Landen, noch door de Fondsen hunner Onderstanden, op verre na niet konden goedgeemaakt worden: Ook waren zy door de buytengewoone Lasten, geduurende den Opstand gedragen, ten eenemaale uytgeput; doch niet tegenstaande alle deze Zwaarigheden, wierden de Droefheden en Beslommeringen van *California* zeer gelukkig geëindigt en verholpen. De hierboven gemelde droevige Verhaalen quamen den Koning *Philippus V.* ter ooren, en zyne Majesteit beval niet alleenlyk een nieuw Guarnisoen op te rechten; maar verleende en ondertekende daarenboven den 2 *April* 1742 eene Volmacht, uyt hoofde van dewelke gelast wierd, alle de door de Muytery veroorzaakte Schade en Kosten uyt de Koninglyke Thesaurie te *Mexico* te doen vergoeden; en wyders, dat de Raad der Indiën aan zyne Majesteit zoude hebben open te leggen de allerouderste Middelen, welke men diende by de Hand te nemen, om geheel *California* tot een Wingewest te maken.

Het Bestek en de Bepaaling der Maatregelen ter
Vol-

Volvoering dier gewigtige Zaak wierd by zyne Excellentie, den edelmoedigen *Don Josef Carvajal de Lancaster*, toen ter tyd Président van den voorsz. Raad, Secretaris van Staat en Ridder der Orde van 't Gulde Vlies, met alle Yver overgenomen; hy liet terstond alle de voorige Gebeurtenissen, die maar eenige Betrekking tot *California* hadden, naauwkeurig onderzoeken, en naar zyn doordringend Oordeel begreep hy wel haast de groote Aangelegenheid van het voorsz. Wingewest voor de Kroon, en dat dezelve tot nogtoe, door opgekomenen menigvuldige Zwaarigheden en Tegenspoeden, verhinderd en vertraagd was, en dat men derhalve de allerbequaamste Middelen behoorde te besteden, om zodanig een gewichtig Oogmerk te bereiken. Hy bleef ook hierby niet stil staan, maar drong met alle Yver aan op de uytdrukkelyke Beveelen en Onderteekening der Volmacht van den Koning, om dezelve werktellig te maken. Dienvolgens wierd den 13 *November 1744* eene behoorlyke en volstandige Volmacht aan den Graaf van *Fuen Clara*, Onderkoning, en teffens daarby verscheidene Brieven aan byzondere Persoonen afgevaardigt, om zyne Majesteit op nieuws, aangaande veelerhande Zaken van Aangelegenheid, behoorlyke Onderrechting te laten toekomen.

Vader *Christoval d'Escobar Lamas*, Provinciaal van *Mexico*, gaf daarvan een zeer omstandig Verhaal, by hem onderteekend den 30 *November 1745*, hetgeen eerst den 9 *Juny 1746*, na de Komst van den tegenwoordigen Koning *Ferdinand VI.* op den Throon, te *Madrid* aanquam. Deze zyne Majesteit, den Yver en Grootmoedigheid van wylen deszelfs Vader, roemwaardiger Gedachtenis, opvolgende, beval, naar ingekomen Rapport van zynen Raad,

Ra
cret
en
voor
Maj
derk
II
in te
voor
van
beid
varen
de K
de N
van S
Weri
H

” A
” Ar
” tei
” jen
” cid
” M
”
” za
” in
” zak

” Ne
” vah
II.

Raad, den Marquis *de la Ensenada*, toen ter tyd Secretaris van Staat en van de *Indiën*, eenen anderen en nieuwen Lastbrief, meer uytgebreid dan de voorgaande, te vervaardigen, dewelke hy zyne Majesteit geteekend, aan den tegenwoordigen Onderkoning van *Nieuw-Spanjen* verzonden wierd.

Ik kan niet voorby, alhier een letterlyk Affchrift in te lasseten van zodanig een Gedenkstuk, hetgeen voor altoos tot een luyfterryk Bewys moet strekken van de verhevenste Inzigten en den brandenden Yver beider Monarchen; van de Voorzigtigheid, de Ervarenheid en Wysheid hunner Raadslieden, en van de Kundigheid, het Vernuft, de Godvrugtigheid, de Nyverheid en de Oplettendheid der Dienaaren van Staat, dewelke ter Volvoering van een zo groot Werk vereischt wierden.

Hetzelve luydt aldus:

„ DE KONING.

„ Aan Don Juan Francisco de Guemes é
 „ *Horcasita*, Luytenant-Generaal myner
 „ Arméen, Onderkoning, Gouverneur en Capi-
 „ tein-Generaal der Provincien van *Nieuw-Span-*
 „ *jen*, en Préfident in myne Koninglyke *Audien-*
 „ *cia* aldaar, Verblyf houdende binnen de Stad
 „ *Mexico*,

„ Den 13 *November* 1744, is aan uwen Voor-
 „ zaat, den Graaf van *Fuen-Clara*, Onderkoning
 „ in dezelve Gewesten, het navolgende Bevel, ter
 „ zake als in den Text, afgevaardigt geworden:

„ DE KONING.

„ Aan den Graaf van *Fuen-Clara*, mynten
 „ Neeve, Ridder der doorluchtige Orde
 „ van het Gulden Vlies, Kamerheer van myn
 „ *H. Deel* L „ Slaap

„ Slaapvertrek , Onderkoning , Gouverneur , Ca-
 „ pitein-Generaal der Provinciën van myn Koning-
 „ ryk van *Nieuw-Spanjen*, en Préfident van my-
 „ ne Koninglyke *Audiencia* aldaar, Verblyf hou-
 „ dende binnen myne Stad *Mexico* :

„ De Aarts-Biffchop-Onderkoning, uw Voorzaat
 „ in gelyke Waardigheden , My by zyne Brieven
 „ van den 23 *April* 1735, en van den 10 derzel-
 „ ver Maand 1737, een Verhaal hebbende toege-
 „ zonden van hetgeen in den Opftand der *India-
 „ nen*, van de Natiën, genaamd *Pericues* en
 „ *Guaycuros*, in de Provincie van *California* ge-
 „ beurd is; mitsgaders van de genomene Maatre-
 „ gelen en gedaane Koften tot de Verwinning en
 „ Herftelling der Ruft aldaar, dewelke door het
 „ goed Beleid van den Gouverneur van *Cinaloa*
 „ toen ter tyd werkftellig gemaakt zyn; en ook de
 „ voorgaande Verhaalen onder het Oog van mynen
 „ Raad der *Indiën* ter Overweging gebragt zynde,
 „ benevens den Oorfprong , de Vervordering en
 „ den tegenwoordigen Toeftand van ons Winge-
 „ weft *California*; en Ik, op het Verzoek van den
 „ Vader *Altamirano* van de Maatfchappy der *Je-
 „ fuiten*, Generaal en Bestierder van derzelver Pro-
 „ vincien in de *Indiën*, en wel byzonder van de
 „ Zendingen zyner Orde in *California*, de by
 „ hen genomene Maatregelen en opgefchotene
 „ Koften ter Herwinning goedgekeurt hebbende,
 „ gelyk Ik u in mynen Brief van den 2 *April* in 't
 „ voorgaande Jaar heb laten weeten; zo heb Ik
 „ ooirbaar gevonden, ter tyd en wyle toe, dat Ik
 „ de verdere Verhaalen en Berichten, tot deze
 „ Brieven betrekking hebbende, en die dagelyks
 „ verwacht worden, zal hebben bekomen, in my-
 „ nen voornoemden Raad te overwegen, welke de
 „ allerbequaamfte en krachtdadigfte Middelen zou-
 „ den

„ den zyn, om de volkomene Herwinning van het
 „ meergemelde Gewest te volvocren, hetgeen ze-
 „ dert het Jaar 1523 verscheidene maalen onderno-
 „ men is geworden; als eerstelyk by *Don Fernan-*
 „ *do Cortes*, Marquis *del Valle*, eersten Onder-
 „ koning dier Provinciën, en naderhand by zom-
 „ mige zynrer Opvolgers, en te meer maalen by
 „ byzondere Persoonen; en alhoewel uyt myne
 „ Koninglyke Thesaurie daartoe ruyme en rekkely-
 „ ke Onderstanden opgeschoten zyn, zo hebben
 „ dezelve, by Ongeluk en onoverkomelyke Zwa-
 „ righeden, nooit de gewenschte Uytwerking ge-
 „ had, niet tegenstaande het voorgenomene Win-
 „ gewest, ten opzichte der ryke Parelvischery,
 „ tot eene bekoorlyke Aanmoediging kon strek-
 „ ken.

„ Behalven dat gebleken zynde, hoe de Inboor-
 „ lingen zeer geneegen en bereid waren, zig in de
 „ Gronden van de Chruttelyke Leere te laten on-
 „ derwyzen, onzen heiligen Godsdienst te omhel-
 „ zen, en zig tot eene regelmatige en beschaafde
 „ Levenswyze te begeven, gelyk zulks onder meer
 „ andere *Jesuiten*, derwaards gezonden, by de
 „ Vaders *Juan Maria de Salva-Terra* en *Euse-*
 „ *bio Francisco Kino* in 't Jaar 1698, bekrach-
 „ tigd, en nog meer en duydelyker by den Vader
 „ *Francisco Picolo* in het Jaar 1716 aangetoond
 „ is, wanneer, door den onvermoeiden Yver der
 „ Geestelyken van de voorsz. Maatschappy, dewel-
 „ ke de eenigste geweest zyn, die zodanigen prys-
 „ lyken Dienst en Arbeid hebben willen en durven
 „ op zig neemen, als mede door de Liefde-giften
 „ en de Mededeelzaamheid der Gelovigen, deze
 „ Zendingen en Bekeeringen reeds zeer verre ge-
 „ vorderd waren, en ook myne Koninglyke The-
 „ saurie eenen jaarlyksen Onderstand van dertien-

„ duyzend Daalders, beginnende met het Jaar 1703,
 „ daarby voegde, voornamentlyk bepaald, tot
 „ Goedmaking der Kosten, welke aan het Onder-
 „ houd eener Bende Soldaten voor de Zendingen,
 „ en de Soldyen der Officiers en Matrozen tot de
 „ Bark, met dewelke de Zendingen van de Kust
 „ van *Cinaloa* derwaards opgevoert wierden, be-
 „ steedt moesten worden: Dat wyders, myn Raad
 „ van de *Indiën*, met de grootste Vlyt en Naauw-
 „ keurigheid, alle de daartoe betrekkelyke Stuk-
 „ ken ingezien en onderzocht hebbende, en de
 „ Berichten uyt de Auditeurs-Kamer, en van den
 „ voornoemden Vader *Pedro Ignacio Altamira-*
 „ *no*, en andere oordeelkundige Persoonen zyner
 „ Orde, die in deze Bekceering wel geoeffend wa-
 „ ren; en ook het Advys van mynen Solliciteur
 „ nopens de gansche Zaak aan My in mynen Raad
 „ den 12 *Mey* van dit Jaar vertoond zynde, betoo-
 „ gende de grootste Aangelegenheid, dat ten spoe-
 „ digsten de krachtadigste Middelen behoorden
 „ by de hand genomen en werktellig gemaakt te
 „ worden, om de voorschrevene Provincien van
 „ *California* wederom in den Schoot der Kerk
 „ en onder myne Domeinen te brengen; wel-
 „ ke voordeelige Onderneeming, hoe zeer ook
 „ door den Catholyken Yver myner doorluchtig-
 „ ge Voorzaten, en der Onderkoningen in die
 „ Provincien, ondersteund, echter zo veelmaal
 „ mislukt was, en wel in diervoegde, dat nooit een
 „ Voet Lands in dat zo wydlyftig Gewest heeft
 „ kunnen verzekert worden: Om nu zulks met
 „ meerder Spoed en volmaakter Vervordering te
 „ bereiken, gaf myn Raad dienzelven dag in een
 „ Vertoog-schrift aan My te kennen, dat de vaste en
 „ duurzaame Grondslag daartoe behoorde gelegd te
 „ worden, door de Bekceering der Inboorlingen tot

„ onzen heiligen Godsdienst, en wel onder het Be-
 „ stier van de byzondere Zendelingen uyt de Orde
 „ der *Jesuiten*, dewelke onder hen te vooren dier-
 „ gelyke Vervorderingen gemaakt, en alle de onge-
 „ loyve Natien van gansch *America* onder hunne
 „ Opzigt genomen hadden; en dat men gevolgelyk
 „ in alle ruyme en veilige Havens, welke in de her-
 „ wonnene Streeken konden ontdekt worden, eene
 „ Ternederzetting van *Spanjaarden*, voorzien van
 „ eene Sterkte en Guarnitoen, moest oprichten,
 „ als mede eene Stad van gelyke Natic aanleggen, in
 „ het bequaamste Gedeelte en omtrent in 't Midden
 „ van het Land, om den *Indianen* tot eene Betou-
 „ geling, en den Zendelingen, in geval van Op-
 „ stand, tot eene veilige Wyk en Schuytplaats te
 „ strekken: En vermits het overvoeren van Spaause
 „ Huysgezinnen na deze Volkplantingen veel
 „ Moeite en Kosten zoude vereischen, boven en
 „ behalven dat daardoor een Gebrek van het bezet-
 „ ten van andere Colonien veroorzaakt zoude wor-
 „ den, zo oordeelde men best te zyn, dezen Uyt-
 „ tocht en Verplaatzing uyt de Stad *Mexico* en de
 „ nabuurige Provincien te volvoeren; Wy verwach-
 „ ten dien aangaande de Raporten en Onderrech-
 „ tingen, welke Wy geëischt hebben, om de be-
 „ quaamste Middelen daaruyt te kunnen kiezen.

„ De Raad heeft My wyders voorgeslagen, dat
 „ tot krachtadiger Volvoering der Herwinning van
 „ *California* het bequaamste Middel zoude zyn,
 „ dat de Zendelingen der *Jesuiten* door de Provincie
 „ van de andere zyde zouden trekken, gelegen te-
 „ gen over diegeene, van dewelke zy tegenwoordig
 „ gewoon waren daarin te komen; namentlyk in
 „ het Noorder-Deel, alwaar de Provincie aan het
 „ vaste Land gehecht is, dewyl door gedaane Ontdek-
 „ kingen verzekerd was, dat dezelve geen Eiland,

„ gelyk men zig te vooren verhaeldt had, maar een
 „ vast Land was, met desselfs Boveneinde of in 't
 „ Noorden, aan dat van *Nieuw-Mexico* paalende,
 „ dat men op die wyze de Inhoorlingen zoude kunnen
 „ omcingelen, en zodanig insluyten, als of *Califor-*
 „ *nia* een Eiland was, zonder eenigen Doortocht te
 „ Land na de Gewesten der andere wilde *India-*
 „ *nen*; en dat alle de Zendingen, langs en door
 „ de onder hunne Zendingen behoorende Landen
 „ na het Midden toe aanrukkende, de gansche Re-
 „ ductie met minder Moeite en in korteren Tyd dan
 „ anderzins zoude kunnen volvoert worden. Doch
 „ tot Bereiking van zodanig een Oogmerk zoude het
 „ van groot Gevolg zyn, wanneer in de Zendingen
 „ van alle de reeds verwonnene Smaldeelen de On-
 „ derwyzers verdubbelt wierden, om dat het vol-
 „ strekt nodig is, telkens in de naaft daaraan paalen-
 „ de Gewesten der *Indianen* gelyke Vervorderin-
 „ gen te maken; en behalven de algemeene Voor-
 „ deelen zoude men alsdan eenen dier Zendingen
 „ door de Gewesten der ongelovige *Indianen* kun-
 „ nen laten voorwaards trekken, om dezelve te be-
 „ keeren, wanneer de reeds bevolkte Gedeeftens
 „ niet zonder de nodige Onderwyzers gelaten wier-
 „ den, en nergens zig eenig Gebrek zoude opdoen
 „ aan bequaame Persoonen, die op alle voorvallen-
 „ de Bewegingen, welke de minste Betrekking tot
 „ eenigerhande Verraad of Mysterie mogten hebben,
 „ een wakend Oog kunnen houden, dewyl men
 „ anderzins, wanneer men die Volken op zig zel-
 „ ven en buyten Opzigt liet, daarvoor geduurig
 „ zoude moeten beducht zyn.

„ Insgelyks zal noodig zyn, dat in alle de reeds
 „ verwonnene Streeken op derzelve Grenzen eene
 „ Wacht van Soldaten geplaatst worde, om zo wel
 „ de Zendingen als de *Indianen* te dekken, en

„ ook

maar een
 de of in 't
 paalende;
 de kunnen
 of Califor-
 voortocht te
 de India-
 gs en door
 de Landen
 ansche Re-
 n Tyd dan
 en. Doch
 zoude het
 Zendingen
 en de On-
 at het vol-
 aan paalen-
 ervorderin-
 eene Voor-
 endelingen
 ianen kun-
 velve te be-
 Gedeeltens
 laten wier-
 de opdoen
 voorvallen-
 rekking tot
 en hebben,
 dewyl men
 pp zig zel-
 geduurig
 e de reeds
 enzen eene
 om zo wel
 ekken, en
 „ ook

„ ook om de Zendingen in zodanige Gewe-
 „ sten, welke nog ongeloofig zyn, te verzellen; en
 „ geenerhande Dingen, dan volgens derzelve Bevel
 „ te doen, en veel minder onder de *Indianen*
 „ door Strooping en Baldadigheden eenige Op-
 „ schudding te veroorzaken: Door zodanig een
 „ Gedrag kan men verhoopen, eene goede Vervor-
 „ dering te zullen maken in alle de Gewesten, al-
 „ waar de Zendingen opgerecht zyn. Ook is goed-
 „ gevonden, dat, om de Verwinning dezer Provincie
 „ door toedoen der Zendingen te vervorderen,
 „ dezelve zuydwaards tot aan de tegen over gele-
 „ gene Streeken nytgebreid worden, om degeenen
 „ te ontmoeten, welke noordwaards-aan hunne
 „ Vervorderingen volvoeren; dat zulks alles zeer
 „ gemakkelyk kon werkstellig gemaakt worden in
 „ de Zendingen, aan dezelve Maatschappy behoorende
 „ onder de Hooglanders van *Pimas* in de
 „ Provincie van *Sonora*, wanneer de Zendingen
 „ in ieder District, hergeen aan de ongelovige *In-*
 „ *dianen* paalde, verdubbelt wierden, en men hen
 „ van de nodige Wachten, gelyk hierboven gemeld
 „ is, wilde voorzien. Dus zouden de Zendingen,
 „ onder de *Pimas* in de Hooglanden, van
 „ daar kunnen overgaan tot de Bekeering en On-
 „ derwerping der Natien van de *Cocomaricopas*
 „ en *Yumas*, strekkende tot aan de noordelyke Ri-
 „ vier, mede *Colorado* genaamd, ter plaats, al-
 „ waar dezelve zig in den Golf van *California*
 „ ontlast; dewyl de *Jesuiten*, ingevolgt de daar-
 „ van voorheen gegevene Berichten, goede Ver-
 „ wachting hebben van aldaar by gemelde Natien
 „ zeer wel ontfangen te zullen worden. Na dat
 „ wyders aan den Oever der voorsz. Rivier *Colorado*
 „ een Dorp voor de zig onderwierpende *Indianen*
 „ aangelegd was, zouden zy gemaklyk na de Over-

„ zyde der Kust van *California* kunnen passeeren,
 „ en aldaar, na met de *Hoabonomas*, of de *Baijo-*
 „ *pas*, eene leerzaame en handelbaare Natie, in
 „ voege voorsz. het nodige geregelt te hebben, een
 „ tweede Dorp aanleggen, om daardoor de weder-
 „ zydse Passage van en na beide de Oevers dier
 „ Rivier te beveiligen, en verder de Gemeenschap
 „ met het vaste Land vry en onbelemmerd open te
 „ houden; en eindelyk van daar, zuydelyk aanruk-
 „ kende, door gansch *California* heenen, de ou-
 „ de Zendingen wederom te bereiken.

„ Ten opzigte der in de Zendingen van de Hoog-
 „ landen van *Pimas* verzogte Bezettingen, zoude
 „ het Smaldeel Soldaten, thans te *Terrenate*, of
 „ dat te *Pitiqui*, kunnen toereiken, gelyk zulks
 „ uyt het Bericht van *Don Agostino de Vildosola*,
 „ Gouverneur der Provincie van *Cinaloa*, geblee-
 „ ken is; namentlyk, dat dezelve aldaar overtollig
 „ en onnoedig zyn; doch tot des te meerder Ge-
 „ rustheid zoude het Smaldeel te *Pitiqui* na *Terre-*
 „ *nate*, en het laatste na de Zendingen in de Hoog-
 „ landen van *Pimas* kunnen verplaatst, en dus de
 „ behoorlyke Wachten zo wel in de nieuwe als in
 „ de voorgaande Zendingen van *California* onder-
 „ houden worden, zonder eenigerhande Verhoo-
 „ ging van Lasten tot nadeel myner Koninglyke
 „ Inkomsten te vergen.

„ Nog is by denzelven Raad aan My vertoont,
 „ dat, oifchoon de Onkosten der Zendingen daar-
 „ door zouden aangroeijen, men zig behoorde te
 „ herinneren, dat by een Patent in 't Jaar 1702
 „ reeds gelast was, de Zendingen van *California*,
 „ met al hetgeen tot derzelve Verligting en Vol-
 „ voering van hun ondernomen Werk kon strekken,
 „ te ondersteunen; en nog by een ander van het
 „ Jaar 1723, dat de toen ter tyd Dienst doende
 „ Zen-

en passeeren,
of de *Baijo-*
e Natie, in
hebben, een
or de weder-
Oevers dier
Gemeenschap
nerd open te
lyk aanruk-
nen, de ou-

van de Hoog-
ngen, zoude
errenate, of
gelyk zulks
de Vildofola,
loa, gehlec-
aar overtollig
meerder Ge-
ui na *Terre-*
in de Hoog-
st, en dus de
nieuwe als in
ornia onder-
nde Verhoo-
Koninglyke

My vertoont,
elingen daar-
behoorde te
t Jaar 1702
California,
gting en Vol-
kon strekken,
nder van het
ienst doende
„ Zen-

„ Zendelingen, of die in het toekomende in *Cali-*
„ *ornia* mogten arbeiden, gelyke Jaarwedden zou-
„ den genieten, als die van hunne Orde, en regu-
„ lierlyk en prompt betaalt worden, hiergeen tot
„ nog toe niet geschied was, vermits daaraan nooit
„ eenigerhande Kosten besteed, noch aan hen ooit
„ eenige Jaargelden toegelegd en gegeven zyn:
„ Vyftien Zendingen, zynde het tegenwoordig Ge-
„ tal in *California*, hadden zig zelve, buyten de
„ allerminste Lasten van My, gehandhaaft, en en-
„ kel en alleen van de vrywillige Giften, by de
„ Geestelyken dier Orde, door hunnen Yver en Be-
„ lang in 't voorplanten van 't Geloof, van zommige
„ byzondere Persoonen verworven, hun Bestaan ge-
„ vonden. En nademaal de voorgeslagene Middelen,
„ ten opzigte en in Vergelyking der uytsteekende
„ Voordeelen, gansch niet kostbaar zullen vallen,
„ zo is het noodig, dat alle deze myne Beveelen, of
„ zodanige andere Schikkingen, welke de *Jesuiten*,
„ die de beste Kennis van de Provincie hebben, en
„ van dewelke Ik dienaangaande de nadere Berich-
„ ten verwacht, zullen goedvinden, naauwkeurig
„ achtervolgt en nagekomen worden: Zy zullen
„ van nu af aan, en wel ten spoedigsten, met alle de
„ tot de Vervordering van het Werk nodige Som-
„ men, uyt myne Koninglyke Inkomsten onder-
„ steunt worden: Men zal het Getal der Zendelingen
„ dier Orde vermeerderen, dewyl het noodig is,
„ dat twee van hen in alle en een ieder der herwon-
„ nene Landstreeken, dewelke aan die der ongeloo-
„ vige *Indianen* paalen, hun Verblyf houden.
„ Laastelyk, om deze Onderschikking te staven,
„ zo zal de Soldy der Soldaaten aan de Zendelingen
„ overgemaakt, en door Handen der laaste aan de
„ eerste betaalt worden; en wanneer iemand van
„ hen zig daarover moeyelyk betoont en niet be-

„ hoorlyk gedraagt, dan zullen de Zendelingen hem
 „ mogen wegzenden, en eenen anderen in deffelfs
 „ Plaats verzoeken; nademaal, buyten en zonder
 „ deze en andere Voorzienenen, van dewelke
 „ zommige bequaame Zendelingen, in verscheide-
 „ ne Gelegenheden, ten opzigte dier Provinciën
 „ aan My hebben Verflag gedaan, de Soldaten door
 „ hunne Buytenspoorigheden de Verwinning der
 „ *Indianen* grootelyks verhindert hebben; daar het
 „ in tegendeel van hen vereischt wordt, dezelve in
 „ Vrees en Ontzag te houden, ten einde zy niet
 „ eenigerhande Verraad mogen berokkenen, en tef-
 „ fens met alle Vriendelykheid en Liefde te behan-
 „ delen, om hunne Wantrouwigheid weg te nee-
 „ men, en hen tot de Onderwyzing in de burger-
 „ lyke Beschaafdheid te doen wederkeeren.”

XXII. HOOFDSTUK.

*De Voorbereidingen, ter Voldoening aan de
 voorenstaande Koninglyke Beveelen te Mexi-
 co gemaakt. De Pogingen, om in de Pro-
 vincie van Maqui door te dringen. Vader
 Sedelmaijer begeeft zig na de Rivieren Gila
 en Colorado. De Kust van CALIFORNIA
 wordt tot aan de voorsz. Rivieren toe opge-
 genomen. De Expeditie van Vader Courfay
 tegen de Apates. De laatste Berichten van
 de Zendingen van CALIFORNIA, Sonora
 en Pimeria, tot het Jaar 1752. toe.*

De hiervooren gemelde Koninglyke Beveelen
 gaven aan veele der Inwoonders te *Mexico*
 groot Genoege; als strekkende tot een uytstekend
 en

en geloofbaar Getuygenis van de Godvrachtheid, Voorzigtigheid en Grootmoedigheid van den Monarch, mitsgaders van desselfs Oplettendheid omtrent het algemeene Welzyn zyner Onderdaanen.

Wy hebben reeds aangemerkt, dat Vader *Eusebio Francisco Kino* het gansche noordelyke Gewest, tusschen de Rivieren *Gila* en *Colorado* in de Provincie van *Sonora*, en de westelyke Haven van den Inham van *California* opgenomen, en de Kust ten eenemaale door *Indianen*, en wel voornamentlyk door de Ongelovigen, bevolkt gevonden hebbe; dat hy met de verscheidene Natien dier wydluifige Gewesten, uytgenomen met de *Apaches*, een Verdrag van Vriendschap aangegaan; dezelve in Dorpen verdeelt; Kerken gebouwt; meenige duyzenden *Indianen* gedoopt; veele andere tot de Omhelzing van 't Geloof bequaam gemaakt, en met alle Yver aangehouden hebbe; om meerder Arbeiders tot het maaijen van den overvloedigen Oogst, die zyne volle Ryphed voor den Zikkel van het Euvangelie bekomen had, te mogen verwerven; dat de grootmoedige Vorst *Philip V.* bevoelen hebbe, de gewoone Onderstaanden en Kosten op te schieten voor acht Zendingen, om in *Pimeria*, en in zodanige Gewesten, dewelke door Vader *Kino* reeds verwonnen waren, gebruykt te kunnen worden; doch dat door de Hindernissen, ten opzigte der Verschotten van zodanigen Aardt, te *Mexico* volgens gewoonte te meermaalen ontmoet, alleentlyk maar vier Zendingen toegestaan zyn. Door het overlyden van Vader *Kino* in 't Jaar 1710, liepen de hy hem, met eenen onvermoeiden en weergalozen Yver, gemaakte groote Vervorderingen in de volkomene Verwinning dier Natien ten eenemaal achter uyt en tot Niet.

Vader *Juan Antonio Baltasar*, van wiens Papieren wy in het derde Deel en het vyfde Hoofdstuk

ge-

N
elingen hem
n in desselfs
en zonder
an dewelke
verscheide-
Provincien
oldaten door
winning der
en; daar het
t, dezelve in
inde zy niet
enen, en tef-
de te behan-
weg te nee-
n de burger-
eeren."

K.

ning aan de
elen te Mexi-
n in de Pro-
gen. Vader
Rivieren *Gila*
ALIFORNIA
eren toe opge-
Vader *Courlay*
Berichten van
NIA, *Sonora*
ce.

lyke Beveelen
ers te *Mexico*
een uytstekend
en

gebruik gemaakt hebben, en tot dewelke wy wederom onze Toevlucht moeten neemen, klagde zeer over het derven van de Berichten, dewelke in het volgend Jaar na de Dood van Vader *Kino* vervaardigd waren. Al hetgeen Vader *Balibasar* in zyn Bezoek der Zendingen van *Sonora* en *Pimeria*, aangaande ons tegenwoordig Onderwerp, kon byeen vergaderen, bestaat alleenlyk hierin, dat Vader *Agostino de Campos*, Zendeling van *San Ignacio*, en Medegezel van Vader *Kino*, denzelven vyf en twintig Jaaren overleeft, en gedurende dien Tyd zynen voorbeeldelyken Yver en Goedaardigheid in het Bestier van desselfs Zending opgevolgt had. In het Jaar 1720 quamen nieuwe Zendelingen te *la Concepcion de Caborca* en te *Tibutama* aan, dewelke vervolgens zig na de *Rancherias* van *San Eduardo de Baipia*, *San Luis de Bacapa*, en *San Marcello*, ver in 't Noorden gelegen, begeeven hebbende, eenen grooten Afval onder de *Indianen* ontdekten. Zy vonden de kleine by Vader *Kino* gebouwde Kerken in Paynhoopen veranderd, en den Land-Bouw der vruchtbaare Vlakten, in denwelken zy by dien wonderbaaren Man onderwezen waren, ten eenemaale verwaarlooft. Deze Volkeren zyn tegenwoordig, doch men weet niet de Redenen waarom, by den Naam van *Papagos* bekend. In *Guebavi* en te *San Xaverio del Bac* was het Verval nog veel grooter, dewyl men aldaar zedert meer dan twintig Jaaren zig zonder eenige Zendelingen bevonden had. *Don Bonito Crespo*, Bisschop van *Durango*, bezogt zyn zo wydloopig uytgeïtrekt Diocees in eigene Per'oon met het allercruyterite Ongemak en Vermoeijng; en bevindende, dat 'er in *Pimeria* groot Gebrek aan Arbeiders was; en bezeffende de Aangelegenheid, om de Verwinning dier Landstreek te vervorderen, verzocht zyne Ma-

je-

jeiteit voor dezelve nog drie Zendingen te willen doen bezorgen, waartoe de nodige Beveelen dan ook afgevaardigt wierden.

Ingevolge van dezelve quamen in het Jaar 1731 drie *Jesuiten* derwaards, medebrengende eene goede Ruymte van Geschenken, door gemelden Kerkvoogd aan hen overhandigd, om onder de *Indianen* uitgedeelt te worden. En dus wierden in *Hoog-Pimeria* zeven Zendingen aangelegt; zynde de volgende:

1. Die van *Dolores*, met twee Visitatie-Dorpen.
2. Die van *San Ignacio*, met 2 Visitatie-Dorpen.
3. Die van *Tibutama*, met negen Dorpen.
4. Die van *Caboraza*, met vier Dorpen.
5. Die van *Suamca*, met verscheidene *Rancherías*.
6. Die van *Guebavi*, met verscheidene Spaanse Pachthoeven.
7. Die van *San Xaverio del Bac*, insgelyks met een groot Getal *Indianen*.

De Marquis de *Villa Puente*, by zyne Terugkomst uyt *Romen* in het Keizerlyk Collegie te *Madrid* in *February* 1739 overleden, had eene reukelyke Som by uysterste Wille gemaakt, om daaruyt twee andere Zendingen in *Pimeria* op te rechten; doch dezelve waren in 't Jaar 1749 nog niet aangelegd, by Gebrek aan *Jesuiten* in de Provincie van *Mexico*, tot wier Vervulling, vermits den Oorlog, uyt *Oud-Spanjen* geene Geestelyken dier Orde konden overgezonden worden.

In zodanig eenen Staat bevond zig *Pimeria* onder de zeven werkelyk opgerechte Zendingen en de twee, waartoe de Fondsen wel gereed, doch om aangehaalde Redenen nog niet hadden kunnen gesticht worden; wanneer een Bevel van zyne Majesteit *Philip V.* te *Mexico* aanquam, uyt hoofde van het-

hetwelke de Onderkoning gelast wierd, de Maatschappy der *Jesuiten* tot de Verwinning der Provincie *Moqui* aan te zetten, en al hetgeen daartoe vereischt wierd, uyt de Thesaurie te doen afleveren. De Oversten der Societeit, hoe zeer ook bereidwillig, om aan zyner Majesteit Bevel te voldoen, bevonden zig volstrekt onvermogen, by Gebrek van Arbeiders, eene zo gewigtige als ver afgelegene Onderneeming te volvoeren. De Provincie *Moqui* paalt aan het Noordwesten van het Koningryk *Nieuw-Mexico*, en derzelver Inwoonders waren door den Yver der *Franciscanen* ten eenemaal reeds bekeerd en onder Gehoorzaamheid gebragt geweest; doch in 't Jaar 1680 wederom afgevallen, en, na hunne Onderwyzers vermoordt te hebben, met de andere *Indianen* van *Nieuw-Mexico* gezamenlyk aan 't muyten geslagen. De Vaders herstelden echter, met onuytsprekelyke Moeite en Arbeid, den Godsdienst en de Rust in 't voorsz. Koningryk; doch alle hunne Vlyt en Onvermoeidheid kon de Hardnekkigheid der *Moquinos* niet vermurwen, offchoon zy verscheidene Jaaren achtereen de uysterste Pogingen en Aanbiedingen aan de Natie dedden, om wederom onder dezelve te mogen verkeerren. Dewyl men zig echter nog met de Hoop vleide, dat Gewelt wederom ten volle te zullen herwinnen, en vermits de groote Aangelegenheid, om *Nieuw-Mexico* van die Zyde voor alle Overrompelingen te beveiligen; zo wierd op nieuws in 't Jaar 1723 aan den Onderkoning *Marquis de Casa Fuerte* het Bevel afgevaardigt, om ter Herwinning van *Moqui* alles werktellig te maaken, hetgeen maar mogelyk was. De Onderkoning raadpleegde daarover met den Bisschop van *Durango*, die van Gevoelen was, dat men de Volvoering eener zo gewigtige en hachelyke Onderneeming in de Handen der Societeit behoorde te stellen.

De

De Bisschop had tot dien Tyd toe nog geene Visitatie gedaan, en uyt dien hoofde van de Gelegenheid dier Landstreek geene behoorlyke noch toereikende Kennis. De *Franciscanen* konden uyt *Nieuw-Mexico* het westelyke Gedeelte van *Moqui* bezoeken, zonder eenigen anderen Hinder dan de Botheid en Beestachtigheid der *Indianen* te ontmoeten. Doch de *Jesuiten* konden alleenlyk uyt *Sonora* en *Opper-Pimeria* daarbinnen komen. *Moqui* legt eigentlyk benoorden de Zendingen van *Tibutama*, *Guebavi* en andere van *Pimeria*, doch de Afstand tusschen *Tibutama* en de Rivier *Gila* is niet minder dan tachtig Mylen, en de gansche Streek door *Indianen* bewoond, met dewelke men wel een Verdrag van Vriendschap geslooten had; doch op het meerder Gedeelte van hen, als Ongeloovige zynde, was weinig te vertrouwen. Naast deze woorren de wilde *Apaches*, Doodvyanden der *Spanjaarden*, en alle de *Indianen* trekken met hen eene Lyn. By en ter zyde der voorige beslaan de *Moqui* een wyd uytgestrekt en bergachtig Land; en gevolgelyk was 'er voor de *Jesuiten* geenerhande Weg open, om regelrecht in die Provincie te kunnen dringen, en dus diende die Onderneeming alleenlyk werktellig gemaakt te worden over en door het Gewest der *Sobaypuris* of der *Pimas*, nu *Papagos* genaamd, hetgeen zig langs de Rivier *Gila* tot aan het Land der *Cocomaricopas* uytstrekt, dewelke volslagen Ongelovige, en geduurig met de *Nijoras* in Oorlog zyn; de *Cocomaricopas* verkoopen de *Nijoras*, welke in hunne Handen geraaken, aan de *Pimas*, en deze dezelve vervolgens aan de *Spanjaarden*.

Nog dient aangemerkt te worden, dat, behalven het groot Getal der Zendingen, die zig reeds onder het Bestier der *Jesuiten* bevonden, en meest op de Grenzen der Ongeloovigen gelegen zyn, de

On-

De

Onderkoning Marquis *de Valero* vyf Jaaren te voren, namentlyk in 't Jaar 1718, die Orde belast had met de Herwinning van *Nayaritb*, eene Provincie door de *Sierra Madre* omcingeld en ingesloten, en maar tweehonderd Mylen van de Hoofdstad *Mexico* gelegen. De Pooging en Arbeid der *Jesuiten* was van eenen zo gelukkigen Uytflag, dat het Hoofd dier Natie, met eenen Mantel, Schortekleed, Armbanden, Kraag, Kroon van Pluymen en andere Vercierselen, volgens gewoonte der oude Koningen van *Chichimeca*, uytgedoscht, aan den Onderkoning de Huldiging quam doen. Zodanig eene gewigtige Onderwerping diende geenzins opgeschort, maar ten spoedigsten aangenomen te worden, dewyl men anderzins beducht was, dat zy eerlang van Gevoelen mogten veranderen, en wederom aan 't muyten slaan. Ook wierden de *Franciscanen* gebruykt in de Zendingen van *Junta de los Rios*, tweehonderd en vyftig Mylen ten Noord-oosten van *Mexico* gelegen, dewelke weleer by den Hertog *de Linares*, Onderkoning van *Mexico*, opgerecht en met alle Yver vervorderd waren. Deze Zendingen zyn van gelyke Aangelegenheid als de voorz., dewyl zy aan de Franse Domeinen van *Mississippi* en *Louishana* paalen.

Uyt hoofde van deze en andere Hindernissen wierden alle de Onderneemingen, om *Moqui* te verwinnen, opgeschort: Doch wanneer het nieuw Bevel van 't Jaar 1742 aanquam, waarby de Societeit wel ernstelyk gelast wierd, dat Gewest, het koste wat het wilde, onder 's Konings Gehoorzaamheid te brengen, zo wierd Vader *Ignacio Keler*, Zending van *Santa Maria Suamca*, derwaards gezonden, om het allereerst de Hand aan dat gewigtig Werk te slaan. Deze Vader had in de voorgaande Jaaren verscheidene maalen tot aan de Rivier *Gila*

geweest, zo wel om zyne Nieuwbekeerden te bezoeken, als om de Vriendschap aan te queeken met de daaromstreeks woonende *Indianen*, die geduurig als Vyanden met de *Apaches* overhoop lagen. Hy vertrok dan in de Maand *September* in 't Jaar 1743 uyt zyne Zending met eene geringe Lyfwacht, dewyl de Spaanse Wethouder, die op den Vader, wegens de Bescherming zyner *Indianen* misnoegd was, hem geene grootere Bedekking wilde toestaan, aan welke onvriendelyke Behandeling ook de Mislukking dezer Onderneeming moet toegeschreven worden. De Vader bereikte de Rivier *Gila*, en vervorderde zyne Reis van daar noordwaards, tot dat hy na eenige Dagen zig onder de *Rancherias* van een onbekend Volk bevond, dat eene gansch andere Taal sprak, dan hy gewoon was te hooren. De *Indianen* hadden wel niet Moeds genoeg, om den Vreemdelingén by dag eenigen Overlast aan te doen, doch 's nachts wierden deze door hen overvallen en geplundert; zy hadden de grootste Moeite, om hunne Paerden te behouden, en zig door de Vlucht te redden, latende eenen hunner Soldaten, die door eenen Boogschoot der *Indianen* gesneveld was, ten Prooi dier Barbaaren terug. De Vader was wel genegen zynen Tocht te vervorderen; doch dewyl de *Indianen* zyne Oppassers hem begonnen te verlaten, zo wierd hy genoodzaakt na zyne Zending terug te keeren.

In 't volgende Jaar 1744 wierd Vader *Jacob Sedelmajjer*, Zending van *Tubutama*, welke Zending minder aan 't Gevaar voor de Barbaaren bloot gesteld was, gelast, om de voorsz. Onderneeming en Onderzoek te hervatten: Hy was gemachtigd Giften mede te neemen, en indien hy eenige by de *Franciscanen* opgerechte Zendingen mogt ontmoeten, de Inwoonders te vermaanen, dezelve te be-

II. Deel.

M

min-

minnen en hen te gehoorzamen, en dan verderte trekken ; wanneer hy diergelyke Zendingen niet mogt vinden , dan zoude hy die Strecken naauwkeurig doorreizen en opneemen ; een Dagregilter van zyne Reis houden , en eene Kaart van het Land vervaardigen , doch zig in geenerhande oogfchynelyk Gevaar begeven.

Ter voldoening van dien Laft vertrok de Vader in de Maand *October* uyt zyne Zending , en bereikte , na tachtig Mylen terug gelegd te hebben , de Rivier *Gila* , alwaar hy zes-duyzend *Papagos* , en byna een gelyk Getal *Pimas* en *Cocomaricopas* vond , dewelke in verfcheidene *Rancherias* woonden. Hy wierd onder die Natie zeer wel ontfangen , dewyl hy reeds te vooren met hen een Verdrag van Vriendfchap had aangegaan. Verfcheidene van hen waren van Bylen en Meflen voorzien , dewelke Vader *Kino* nog onder hen uytgedeeltd had. Hy gaf aan dezelve te verftaan , dat hy voorneemens was de *Moquis* te bezoeken , wanneer zy in 't eerft vrywillig aanboden hem den Weg te wyzen en derwaards te verzellen ; doch kort daarna deden zy blyken daarin weinig Zin te hebben , en eindelyk verklaarden zy ronduyt , aan die Reis en Onderneeming in 't geheel geen Deel te willen neemen : De waare Oorzaak dicr fchielyke Verandering van hun Gedrag quam gedeeltelyk voort uyt 's Vaders Gezelfchap , waaronder zig zommige *Tibutamas* bevonden , dewelke , een bloherdig Volk zynde , hem tegen wille en dank in eene zo verre en lange Reis moeften verzellen , en ook gedeeltelyk van de *Cocomaricopas* , die met Nyd en Wangunft behebd waren over de geringe Gefchenken , welke de Vader mede voerde , om onder de *Nijoras* en *Moquis* uytgedeeltd te worden. Daar quam nog eene andere Reden by ; namentlyk de' Beduchtheid en Vrees , dat de *Spanjaarden* met beide

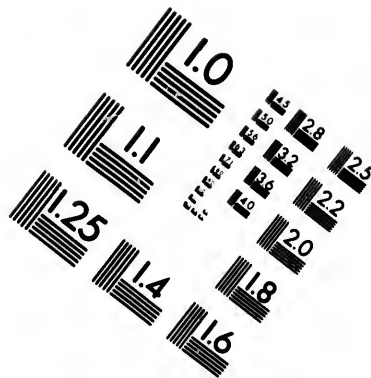
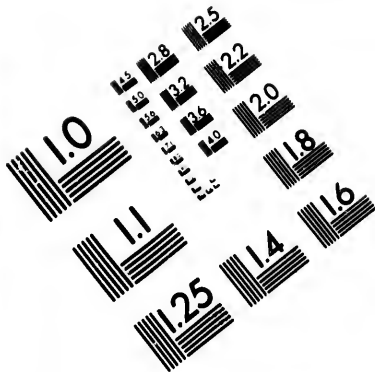
de

an verderte trek-
ingen niet mogt
en naauwkeurig
regifter van zyne
het Land vervaar-
ogfchynelyk Ge-
trok de Vader in
ng, en bereikte,
bben, de Rivier
gos, en byna een
pas vond, dewel-
onden. Hy wierd
a, dewyl hy reeds
Vriendfchap had
waren van Bylen
Vader *Kino* nog
af aan dezelve te
de *Moquis* te be-
ywillig aanboden
hards te verzellen;
daarin weinig Zin
zy ronduyt, aan
heel geen Deel te
lak dier fchielyke
quam gedeeltelyk
aronder zig zom-
elke, een bloher-
en dank in eene
erzellen, en ook
s, die met Nyd
de geringe Ge-
perde, om onder
te worden. Daar
namentlyk de *Ber-*
arden met beide
de

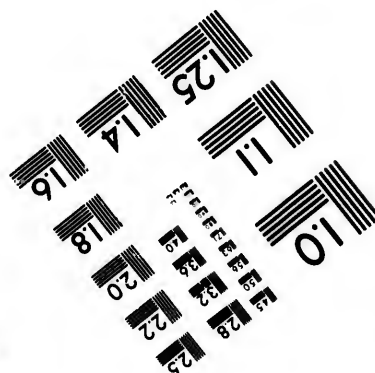
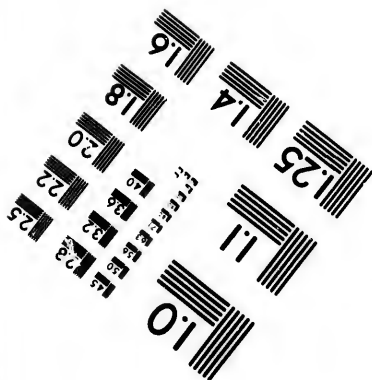
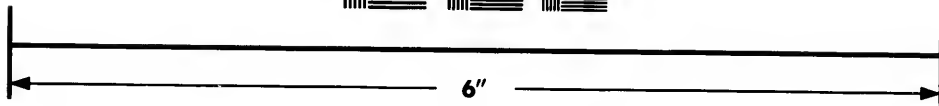
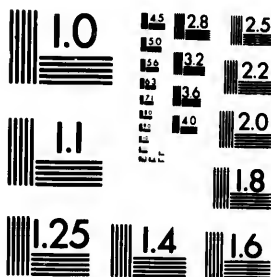
de voorfz. Natien wel een Verdrag van Vriendfchap
mogten fluyten, waardoor zylieden, wanneer 'er een
Oorlog ontftond, tuffchen beide inleggende, ten ee-
nemaale buyten Staat van Tegenweer en Verdediging
zouden gefield zyn; te meer dewyl de *Cocomarico-*
pas, zo wel als de *Nijoras* eene wispeltuurge Natie
waren, en geduurig na Verandering haakten.
De *Moquis* zelve vertoonen zig zomwylen op hun-
ne Grenzen als Vyanden, en dan wederom als
Vrienden. Deze Voorzorg zal miffchien aan zom-
migen al te vernuftig en te voorzigtig van zulk een
wild en woest Volk voorkomen; doch wy moeten
bezeffen, dat nooit eenigerlyke Zamenleving ge-
vonden wordt, dewelke niet haare geheime Inzigt-
ten en Redenen van Staat heeft, en dat alom het
Menschdom wel of qualyk geregeert wordt, naar
maate dat derzelve Zinnen befchaafd en geoeffend
zyn. Het zy daarmede nu gelegen hoe het wil, de
Vader liet niets onbezocht, om zyne Onderneeming
te vervorderen, doch ontmoetede alom zo groote
Zwaarigheden, dewelke onmogelyk waren te boven
te komen; het eenigfte Middel zoude geweest zyn,
den Weg door Geweld te baanen; hetgeen echter
met zyne ontfangene Beveelen niet overeen quam,
en daarenboven met zyn Beroep en Orde ten eene-
maale ftrydig was.

Ten einde echter deze Tocht en Onderneeming
niet gansch vruchteloos en vergeeffch mogt zyn, zo
nam de Vader, na dat de *Cocomaricopas* hem zulks
vrywillig toegestaan hadden, de gansche Landftreek
naauwkeurig op, en wel eerftelyk beide de Zyden
aan de Rivier *Gila*, dewelke by hen beflagen en be-
woond zyn; vervolgens begaf hy zig na derzelve
binnenfte Gedeelte, en keerde van daar na de *Colo-*
rado en het Land der *Yumas*, die toen ter tyd met
de *Cocomaricopas*, hoewel naar allen fchyn met

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25

10

hen van ééne en dezelve Afkomst, overhoop lagen; zynde de Tolken, die de Vaders medevoerden, de Taal der *Yumas* genoegzaam machtig. De oorsprongkelyke Berichten van Vader *Sedelmajers* Reizen, en de daarby gevoegde Kaart, zyn my nooit onder 't Oog en tot Handen gekomen; ik moet echter betuygen, dat dezelve my grooten Dient zouden hebben kunnen doen in het vervaardigen der Kaart, dewelke aan het Hoofd van dit kleine Werk gevonden wordt; de voornaamste Inhoud dier Berichten kan echter nageslagen en gezien worden in 't *Novum Theatrum Americanum*, en in de hiervooren gemelde Aanteekeningen van Vader *Baltasar*, dewelke hoofdzakelyk overeenstemmen; als zynde geschreven by zodanige Liedren, die altoorens van gelyke Berichten voorzien waren, en van dezelve zig zeer getrouwelyk bedient hebben. Uyt beide komt klaarlyk te blyken, dat de Oeverbanken omtrent den Oorsprong der *Gila* by de *Apaches* bewoond zyn, en dat die Rivier op eenigen Aftand na beneden de *Azul* ontfangt, die men onderstelt uyt het Gebergte te vloeijen; doortromende en bewaterende de aangenaame en vruchtbaare Landstreek der *Nijoras*, tot aan derzelve Vereeniging met de *Gila*. Vervolgens is aan wederzyde dezer laatstgenoemde Rivier eene gansch onbewoonde Streek van omtrent twintig Mylen, aan welker Einde de *Pimas* drie groote *Rancherias* hebben, waaronder de voornaamste, *Judac* genaamd, eene Streek van veertien Mylen zeer aangenaam en vruchtbaar Land beslaat, hetgeen door middel van Kreeken en Affnydingen wel bewaterd is, en vermits de Bodem vlak en effen legt, worden dezelve gemakkelyk uyt de *Gila* doorspoelt en ververscht. Twaalf Mylen verder na het Noordoosten toe ziet men de nieuw-ontdekte Rivier van *la Assumption*, bestaande uyt twee Stroomen,

me
de
en
de
de
ma
gef
het
stre
ber
Do
Coo
de
Riv
I
del
schy
Riv
van
ook
wel
derz
Ver
mas
copa
derz
Oev
rias
aan
Vlak
nege
bouw
basse
Vrud
bewa
nen

men, namentlyk *el Solado* en *el Verde*, dewelke in derzelve Loop na de *Gila* door een aangenaam vlak en bebouwbaar Land heenen schieten, bevolkt by de *Cocomaricopas*, die door eene Woestyne van de *Pimas* wel gescheiden, doch met dezelve vermaagschapt zyn. Hun Koningryk is ten Westen afgepaald door een onbewoond en bergachtig Land, hetgeen zig tot aan de *Rancherías* der *Yumas* uytstrekt, die langs de Rivier *Colorado* woonen, doch beneden derzelve Zamenvloeiing met de *Gila*. Door dit woest en bergachtig Land trekken de *Cocomaricopas* na de Rivier *Colorado*, alhoewel de Weg aan en over de Zamenvloeiing der beide Rivieren veel korter is.

Midden door deze Woestyne wierd Vader *Sedelmaijer* door hen heenen geleid, die naar allen schyn de Zamenvloeiing der beide bovengemelde Rivieren, die Vader *Kino* zag, en met den Naam van *San Dionysio* bestempelde, niet bezigtigt heeft; ook had hy geene Kennis van de *Achedomas*, dewelke, volgens het Verhaal van Vader *Kino*, derzelve oostelyken Oever, benoorden haare Vereeniging met de *Colorado*, bewoonen. De *Yumas*, alhoewel hunne Taal van die der *Cocomaricopas* aan de *Gila* weinig verscheelt, zyn echter derzelve Doodvyanden: Doch aan den westelyken Oever der *Colorado* zyn insgelyks eenige *Rancherías* der *Cocomaricopas* gelegen, dewelke met die aan de *Gila* als Vrienden verkeerem; zy beslaan eene Vlakte van zes-en-dertig Mylen lang, van dewelke negen byzonder vruchtbaar en aangenaam zyn; bebouwd ter Voortteeling van Nierboonen, Calabassen, Meloenen en andere smakelyke en eetbaare Vruchten, en ook door hunne Nyverheid zeer wel bewaterd. Hieromstreeks zagen zy zommige *Indianen* met hunne Huysgezinnen en Leefstocht langs

en over de Rivier vaaren, en bevonden dezelve met zodanige vriendelyke en beschaafde Neigingen begaafd, gelyk Vader *Kino* tot hunnen Lof gemeldt had; doch de *Yumas* scheenen in 't begin over dat Bezoek eenigzins versteld te staan, als zynde het eenigste, dat zy zedert de Tyd van dien beleefden Zending ontfangen hadden. Uyt deze Berichten wierd opgemaakt, dat men, by wege van zeven of acht langs de *Gila* op te rechtene Zendingen, alsmede twee onder de *Cocomaricopas* aan de *Colorado*, eene daarenboven onder de *Sobaypouris*, benevens eene tweede te *San Ambrosio del Busanic*, gevoegd by degeene, dewelke zig reeds in *Hoog-Pimeria* bevonden, de gansche Reductie der *Pimicas* en *Papabotas* of *Papagos*, zonder veele Zwaarigheden zoude kunnen voltoojen.

De Vaders waren derhalven eenpaarig van Gevoelen, dat deze Onderneeming met alle kracht behoorde werkstellig gemaakt te worden; dewyl men zig op deze Wyze den Doortocht tot de *Moquis* kon openen, en zig daardoor tegen de aanhoudende Vyandlykheden der *Apaches* allerbest beveiligen. Om nu het gewenschte Oogmerk in dezen te bereiken, zo vond men goed, dat Vader *Sedelmaijer*, die onlangs deze zo moeijelyke Reis en Opneeming gedaan had, na *Mexico* terug zoude keeren. Dienvolgens aanvaardede deze onvermoeide en tot alles bereidwillige Vader de Terugreis met de grootste Blydschap; zynde gemelde Hoofdstad ruym vyfhonderd Mylen van daar gelegen, en had hy zyne Aankomst aldaar het Genoegen van den Vader Provinciaal beezig te vinden in het opstellen van het Bericht, hetgeen zyne Majesteit, ten opzigte van den Staat der Zendingen in *Pimeria* en *California*, van de Maatschappy geëischt had. Hy was daarenboven zeer verheugd te zien, dat de Gedachten en

het

he
vo
de
no
he
nie
De
for
nie
me
bel
me
te
zo
dig
Ge
wel
Sch
wye
Uyt
I
gee
Kul
opg
de
mer
sche
is,
dat
deel
ond
Voo
maa
and
vier
wier

het Bewerp van den Provinciaal met zyne eigene volflaagen overeenquamen, en wel nog aleer hy by denzelven over zyn Gevoelen gehoord was; maar nog meer, wanneer hy het Gewigt en de Bondigheid zynor Voorflagen, door het Verhaal zynor nieuwe Ontdekkingen, klaarlyk quam te betoogen. De Provinciaal, door de hem ten opzigte van *California* voorheen medegedeelde Berichten, in deze nieuwe Ophelderingen, aangaande *Pimeria*, volkomen onderfteund zynde, bevond zig in staat, het behoorlyk Bericht, gelyk de Koning bevoolen had, met alle maar mogelyke Klarheid en Oprechtheid te vervaardigen, om zig in alles van zyne aanden zo edelmoedigen als milddadigen Monarch verschuldigde Pligt te quyten. Vermits nu dit Bericht of Gedenkſchrift in zonnige Byzonderheden, van dewelke wy reeds hiervooren eene genoegzaame Schets gegeven hebben, zeer breedvoerig en uytwydend is, zo zullen wy alleenlyk nog een kort Uyttrekzel van hetzelfde alhier inlaſſchen.

De Provinciaal begint met eene Aanmerking, dat geene Ternederzetting van *Spanjaarden* langs de Kust van *California*, noch binnen 's Lands, kan opgerecht worden; dat zelfs de Vaders, geduurende den Tyd van vyftig Jaaren, iets diergelyks nimmer hebben kunnen werkſtellig maken, dewyl 't ganſche Geweſt doorgaans ten uyerſten bar en ſchraal is, waarvan hy de Hoedanigheden beſchryft; en dat het derhalve noodzakelyk blyft, het grootſte Gedeele der Inboorlingen aldaar te handhaven en te onderfteunen, om dat by dezelve niet alleen de Voortbrengſelen en Gewaſſen van hun eigen Land, maar ook de Onderſtanden der Zendingen van de andere Zyde, benevens alle Toevoer uyt en van de vier Geweſten van *Cinaloa*, geſleten en verteert wierden. Dat alhoewel de Gronden te *Monte Rey*

en te *Cabo Mendocino* eenigzins vruchtbaarder waren, het echter zeer bezwaarlyk zoude vallen, de noordelyke Streeken, zo wel uyt hoofde van derzelve Schraalheid, als van het Gebrek aan Arbeiders, onder de behoorlyke Gehoorzaamheid te brengen en te houden, en dat om die Redenen ook de vyftiende Zending uyt die van *San Ignacio*, dewelke zedert dien tyd aan de Ongeloovigen paalde, niet tot Stand had kunnen gebragt worden. Daarenboven konden de Zendingen op eenen verren Afstand van het Guarnisoen niet beklyven, noch aan de westelyke Zeekust gehandhaaft worden, dewyl men aldaar geenerhande Onderstandenen kon bekomen, ten zy dat de Natien aan de Oostkust van den Inham alvorens verwonnen wierden; dat derhalve eerst nodig was, de Verzending van Leeftocht van de tegenover gelegene Kust van *Caborca*, op 't vaste Land van *Nieuw-Spanjen*, volkomen te beveiligen, en dat men aldaar, slechts eene oppervlakkige Opneeming tot nu toe gedaan hebbende, nergens eenige Kreeken of Havens had aangelegd. Ook is de Kust aldaar hoog en steil, en byna nergens van eenig versch Water voorzien; en men zoude boven dien, vermits die Streek door de *Seris* en *Tepocas*, eene nog niet volkomen verwonnene Natie, bewoond, en de Stad *Caborca* twee-entwintig Mylen landwaards-in gelegen is, eene tweede nieuwe Bark nodig hebben; wordende de eerste gebruykt, om de Jaarwedden en Behoefstems, benevens de Voortbrengzelen van *Cinaloa* ten behoeve der Zendingen, van *Matanchel* en *Yaqui* na *Loretto* en *La Paz* over te voeren; ook was het volstrekt onmogelyk, dezelve tot het vervoeren van Ladingen na en van de dieper in den Golf gelegene en zeer onstuymige Gewesten te gehruyken. Ten derden was het hoognodig, de Bezetting van *Loretto* te ver-

verf
reik
Ter
nieu
cio
Kon
Kof
O
cour
Verv
zyn
kom
en d
quest
Nieu
den;
de
bren
geen
daari
dinge
dian
en ge
Dorp
Getal
zo w
de Z
dat d
verle
dewe
richti
Golf
zoeken
Calif
paald
Euro

versterken, dewyl dertig Soldaten niet konden toereiken, om de zo ver afgelegene Guarnisoenen en Ternederzettingen te beveiligen, nademaal de eerste nieuwe Zending omtrent 50 Mylen van *San Ignacio* gelegen was; dat wyders alle Dingen voor den Koning wel mogelyk, doch dat de daarop lopende Kosten te groot waren.

Om deze Redenen, en zonder alvorens het Secours voor *California* te vergeeten, floeg hy de Verwinning der Hooglanden van *Pimeria* voor; als zynde een Gewest, daar men gemakkelyk kon bykomen, vlak, wel bevolkt, en omstreeks de *Gila* en de *Colorado* zeer vruchtbaar. Door dit Conquest zoude dat van *Moqui*, indien hetzelfde niet over *Nieuw-Mexico* kon lukken, grotelyks verligt worden; daarenboven zoude hetzelfde een Breidel voor de *Apaches* zyn, of ten minsten derzelvev Onderbrenging bevorderen. Vervolgens bestond alhetgeen ten opzichte der Maatschappy vereischt wierd daarin, dat de Verschikking der twee en twintig Zendingen in het Diocees van *Durango*, alwaar de *Indianen* volkomen bekeerd waren, mogt toegestaan en goedgekeurt worden, om dezelve in zo veele Dorpen te kunnen veranderen, en dat daardoor het Getal der *Jesuiten* zeer vermeerderd zoude worden, zo wel om de overige Zendingen te bestieren, als de Zendelingen op de Grenzen te verdubbelen, en dat de Vader Generaal ten dien einde Verlof zoude verleenen aan eene meenigte Perfoonen in *Europa*, dewelke zeer verlangden tot zodanige waardige Verichtingen gebruykt te mogen worden; dat men den Golf op nieuws door de *Jesuiten* zoude laten onderzoeken en opneemen, om verzekerd te zyn, of *California* aan het vaste Land van *Nieuw-Spanjen* paalde, alzo daaraan wel te *Mexico*, maar niet in *Europa* getwyfelt wierd.

By den Vader wierd wyders aangetoont, dat de Onderstand van driehonderd Daalders voor de byna 600 Mylen van *Mexico* opgerichte Zendingen veel te gering was, en wel voornamentlyk in derzelve Begin, dewyl de Toevoer der nodige Behoefkens alleen ruym de Helft daarvan beliep; dat het Guarnisoen van *Pitquin* thans tot eene Onderneeming aan de Rivier *Colorado* niet kon gebruykt worden; want alhoewel de Natien der *Yaquis* en *Majas* tegenwoordig zig stil en geruft hielden, zo was het echter te duchten, dat zy, de onaangenaame Middelen, welke men ter Bevordering eener volkomene Bevreddiging bepaalt had, ziende ter uytvoer brengen, by het Vertrek van het Guarnisoen voor de tweede maal aan het muyten mogten slaan. Dit Guarnisoen paalt in 't Zuyden aan de *Yaquis*, en in 't Noorden aan de *Seres* en *Tepocas*, dewelke of Ongelovige, of nog niet volkomen verwonnen zyn; en alhoewel Vader *Salva-Terra* dezelve beschaaft, en de Zendingen meenig van hen gedoopt hadden, zo zyn en blyven zy nog even sterk op hunne Vryheid en Gewoontens gesteld, dat alle de Arbeid en Moeite der Zendingen tot nu toe vergeeffch geweest is, om hen die Gevoelens te doen vergeten, en dus is het volstrekt onmogelyk, hen by wege van Zagzinnigheid onder eenige Zendingen in te lyven. Aan de andere zyde kan de Schraalheid en 't Gebrek aan Water, in verscheidene en wel de meeste Strecken van dat Gewest, niet gedooogen, dat eenige Zending daarbinnen opgericht worde: Zyne Majesteit zoude derhalven deszelfs Amptenaaren kunnen gelaften, dat zy die Natie door middel van Geschenken overhaalden, om zig na de Dorpen te vervoegen, of dat eene Zending ergens op eenen vruchtbaaren Grond opgericht wierd, na dewelke zy zig gezamentlyk zouden kunnen begeven. De Verplaatsing van het

Gu-

Gua
voeg
Gua
het C
dier
gere
wan
het
roe,
Rede
Beze
ten
voor
Sam
alda
zelve
teger
de m
ten n
nen l
La
allerc
het C
ken d
in pla
hoor
sen,
haven
eifcht
nen
Gron
de vy
ver In
gen,
alle c
Konin

Guarnisoen van *Terrenate* schein nog veel ongevoeglyker te zyn. Want indien, niet tegenstaande dit Guarnisoen, by den Onderkoning, als Hertog van het Conquest, opgerecht, de Trotsheid der *Apaches*, dier Bespringers van *Sonora*, tot zulk eene Hoogte gerezen was, wat zoude men dan niet te vrezen hebben, wanneer men de Provincie, van de *Colorado* aftot aan het Guarnisoen van *Coro de Gerachi de Fronteras* toe, buyten Verdediging liet? Om welke aangehaalde Redenen men beter zoude doen, wanneer men de Bezetting, dewelke tot nu toe veranderlyk en buyten eenige vaste Bepaling van Plaats geweest was, voortaan onder de *Sobaypuris* in de Zending van *Santa Maria de Suamca* quam te verplaatsen, en aldaar bestendig deed blyven; aldus zoude men derzelve talryke Ingezetenen kunnen onderwyzen, en tegen de *Apaches* aanvoeren; ten gelyken einde zoude men ook een Smaldeel van twaalf of vyftien Soldaten na de Zending van *San Xaverio del Bac* kunnen laten trekken, om aldaar Guarnisoen te houden.

Laatstelyk schein het ook den Vader Provinciaal alleroorbaarst te zyn, dat een nieuw Guarnisoen in het Gebied der *Apaches*, en wel aan de Oeverbanken der Rivier *Gila* opgerecht wierd, en dat men, in plaats van vyftig, daartoe honderd Soldaten behoorde te gebruyken; dewyl zy ver af van onze Grenzen, en in 't Land der *Apaches*, zig moesten handhaven, zo wierd ook daartoe een grooter Getal vereischt; dat op eene en dezelve Tyd zommige van hen den militairen Dienst en de Bebouwing der Gronden konden waarneemen, terwyl de andere na de vyandelyke Gewesten konden trekken, om derzelve Ingezetenen tot vreedzaame Gedachten te brengen, of van daar te doen verhuizen. Dus zouden alle de Landen, welke onder de Heerschappy des Konings zyn, als door eenen Kring omcingelt en

in-

ingeflooten; de woefte *Trotsheid* der *Apaches* ingetroomt; de *Verwinning* der Landen van *Moqui* groatelyks verligt en bevordert, en alle de tusschen beide gelegene *Streeken*, insgelyks tot *Onderwerping* gebragt zynde, het voorz. nieuwe *Wingewest* tot *Nieuw-Mexico* toe uytgebreidt worden. De *vrede* lievende *Natien*, langs de *Gila* en de *Colorado* woonende, namentlyk de *Sobaypuris*, *Pimas*, *Papagos*, *Cocomaricopas* en *Yumas* zouden daardoor gedeekt en beveiligd; de *Deur* tot de *Voortplanting* van het *Christendom* aan de andere *Zyde* dier beide *Rivieren* geopent, en, hetgeen een der *voornaamste* *Gevolgen* was, de *vrye Doortocht* na *California* over *Land* verzekert worden. De *Oprechting* van zodanig een *Guarnisoen* zoude wel in het eerst *vry* kostbaarder vallen, dan de *tegenwoordig* gebruykt zynde *mindere* *Bezettingen*; doch, alles wel aangemerkt wordende, de *aller goedkoopste* zyn, dewyl eerlang, en wel binnen eenen *korten tyd*, 't meerder *Gedeelte* der thans met zo *grooten* *Kosten* onderhouden wordende *Guarnisoenen* van zelfs zouden onnut en onnodig, en in 't *Vervolg* de daaraan tot nu toe besteede *Kosten* ingehouden en gespaart worden. Want zodanig een *Guarnisoen* zoude alleen en voor zig zelve kunnen volvoeren, hetgeen de *Ondervinding* geleert heeft, dat door alle de andere onmogelyk heeft kunnen *werkstellig* gemaakt worden.

Zie daar den *Inhoud* en de *voornaamste* *Hoofdstukken* van 's *Vaders Bericht*, en alhetgeen ingevolgt van hetzelfde, by 's *Konings Yver* en *Wysheid*, tot *Onderzoek* aan den *Onderkoning* gezonden wierd, met *Bevel*, om alhetgeen hy zoude oordeelen te behooren, zonder eenige *verdere* *Volmacht* en *Lastbrieven* af te wachten, ten *spoedigsten* *werkstellig* te maken. *Misschien* zal het *zommigen* *vreemd* voorkomen, dat in het *voorz. Bericht* niets byzonders ten

op-

opz
Op
Inh
gel
op
zou
Lar
gro
zou
bor
de
Zyd
tot
hou
fens
den
ke
nam
ben
de I
Han
helzi
en g
lie e
in pl
doer
del v
Vade
Hoo
haalc
Noo
meer
en h
Beho
beko
derft

opzigte van *California* voorgeslagen is. Want de Oprechting eener nieuwe Zending op de Kust van den Inham, zo naby de Rivier *Colorado*, als maar mogelijk was, of wel, by behoorlyke Ondersteuning, op de daartegen-over gelegene Kust van *Caborca*, zoude aan de zo lang gezogte Communicatie by Land, tusschen de Zendingen van beide de Kusten, groote Verligting toegebracht hebben, daarenboven zoude de Handel der Zending met de Kust van *Caborca*, om Onderstanden van daar te bekomen, en de Gemeenschaphouding der eene met de andere Zyde van den Inham, grootelyks gestrekt hebben tot wederzyds Kennismaaking en goede Verstandhouding met en onder derzelve Inwoonders; tefsens zouden ook de verscheidene Kreeken, Eilanden, Rotfen, Zandbanken, Droogtens en gevaarlyke Doortochten van *Sal-fi-Puedes*, en wel voornamentlyk die der *Seris* en *Tepocas* over Zee hebben kunnen bevaaren worden; niet minder had men de Inwoonders, door diergelyken gemeenzaamen Handel, kunnen beschaven, andermaal tot de Omhelzing van het Christelyk Geloof genegen maken, en gevolgelyk onder het zachte Juk van het Evangelie en tot Gehoorzaamheid brengen, indien men, in plaats van hen met Geweld van hunne Kusten te doen verhuizen, met dezelve eenen geregelden Handel wilde dryven, volgens 't Verlangen en Bestek van Vader *Salva-Terra*, hiervooren in het negende Hoofdstuk van het derde Deel breedvoerig aangehaald. Daarenboven zouden de Zendelingen in het Noorden van *California*, door ééne of twee Barken meer, en een grooter Getal Soldaten ondersteund, en het Gemak hebbende, van hunnen Leeftocht en Behoefstens lynrecht van de andere Kust te kunnen bekomen, zonder na de slaauwe en langzaame Onderstanden van *Loretto* te wachten, dewelke na een

ne

ne lange Reis over Zee nog aan eene zeer lastige Wagenvracht over Land onderhevig waren, de gansche Landstreek, aan de eene zyde tot aan de Rivier *Colorado*; en aan de andere zyde tot aan de vermaarde *Puerto de Monte Rey*, hebben kunnen doordringen. Wanneer nu in 't Vervolg het achter hen gelegene Land ten eenemaal verwonnen was, door wat Zwaarigheid zoude dan de Oprechting van eene groote en heerlyke Volkplanting of Bezetting te *Monte Rey*, uyt de *Philippines* of uyt *Nieuw-Spanjen*, kunnen belet worden? Met hoe veel meer Gemak zouden niet de Zendelingen, Soldaten, of de Inwoonders dier Volkplanting, van daar uyt de Rivier *Colorado*, de *Gila*, het Land der *Apaches*, *Moqui* en zelfs *Nieuw-Mexico* kunnen bezoeken?

Doch de Vader Provinciaal vergenoegde zig alleenlyk met den Voorslag tot de gemakkelykste en minst kostbaare Verwinning van *Pimeria* te doen, alhoewel het gansche Conquest op verre na van zodanig een Gewigt en Aangelegenheid niet was als de enkele Volkplanting te *Monte Rey*, en de Oprechting eener Bezetting in 't Land der *Apaches* aan de *Gila*, van slechts één-honderd Soldaten zoude geweest zyn. Van zulk een Gevoelen was ook de vermaarde *Don Martin Eliza Cochéa*, Bisschop van *Mechoacan*, die, wanneer hy den Zetel van *Durango* besloeg, het gansche Sticht met de grootste Oplettendheid en onuylspreekelyken Arbeid bezocht had. Vader *Juan Antonio Baltasar*, die als Visitator der Zendingen, het gansche Land bezigtigt had, voegt daarby, dat op zodanig eene Wyze, buyten en behalven het hiervooren aangehaalde Gemak en Geryf, de Begeerte en het Bestek der Vaders *Kino* en *Sedelmaijer*, om in deze afgelegene Landen eene Stad te sichten, zouden hebben kun-

kun
nie
me
zyn
baa
Gu
aan
in d
kun
men
in h
deel
bre
eër
voor
men
hiert
van
jaar
den
ling
Wet
hede
Te
zyne
Mex
vincia
Balt
zyne
gaan,
bekne
den t
hebbe
Konin
teffen
nia e

zeer lastige
en, de gan-
an de Rivier
aan de ver-
oen kunnen
olg het ach-
verwonnen
de Oprech-
planting of
pines of uyt
? Met hoe
lingen, Sol-
ing, van daar
et Land der
ico kunnen

egde zig al-
kkelykste en
ia te doen,
e na van zo-
et wás als de
de Oprech-
ches aan de
zoude ge-
was ook de
a, Bisschop
n Zetel van
et de groot-
Arbeid be-
basar, die
e Land be-
odanig eene
oren aange-
het Bestek
n deze afge-
den hebben
kun-

kunnen volvoert worden, en dat daardoor deze nieuwe Conquesten met zynere Majesteit andere Domeinen in deze Streken aaneen gehecht zouden zyn; want de Omlanden zyn niet alleen zeer vruchtbaar, maar ook ryk aan Mynen, en dus zoude een Guarnisoen hier ter plaatse eerlang tot eene Stad aangegroeid zyn, en ieder van derzelve Inwoonders in den Wapenhandel, gelyk de Soldaten, hebben kunnen onderweezen worden. En waarom zoude men ook niet de *Apaches*, wanneer zy zig door de in hun Land opgerechte Ternederzettingen bevoordeeld zagen, tot vredelyke Gedachten hebben kunnen brengen, gelyk omtrent de *Chichimicas*, eene wel-eer zo beestachtige en wreede Natie, geschied is; voornamentlyk, indien men dezelve zachtzinnig en menschlievend had willen behandelen? Men zoude hierby nog kunnen voegen het betamelyk Voorbeeld van een deugdzaam Levensgedrag onder de *Spanjaarden*, hetgeen deze Schepzels ongerwyffelt zouden gadeslaan en navolgen; als mede de Aanstelling eener Overheid, en zynere Majesteit koninglyke Wetten en Keuren tegen alle Slach van Ongeregeldheden en Wanbedryven.

Terwyl deze Berichten na *Madrid* verzonden, en zynere Majesteit besliffende Besluyten daarover te *Mexico* verwacht wierden, zo liet de Vader Provinciaal *Escobar*, door den Vader *Juan Antonio Baltasar*, algemeenen Visitator der Zendingen, zyne circulaire Brieven aan alle de Zendelingen afgaan, met Last, dat alle en een ieder van hen een beknopt Verhaal van het Begin, de Vervordering en den tegenwoordigen Toestand zynere Zending zoude hebben in te zenden, om voor zynere Majesteit den Koning opengelegt te kunnen worden. Hy beval teffens langs de Kusten van den Inham van *California* eene nieuwe en naauwkeurige Opneeming ter
Zec

Zee te doen, en dat men te gelyk de nieuwe Inrukkingen in de Landen, na de *Gila* toe gelegen, zoude onderneemen. De Zendelingen van *California* stelden, ingevolge van het voorsz. Bevel, hunne Berichten op, en uyt dezelve hebben wy getrokken, hetgeen tot de Vervaardiging van dit ons Werk nut en dienstig was. Behalven hetgeen reeds daarvan ingelyfd is, zullen wy hier nog laten volgen eene Lyft van alle de Zendingen, Visitatie-Steden en van de Zendelingen, dewelke zig in 't Jaar 1745 in *California* bevonden; namentlyk :

I. NUESTRA SENHORA DE LORETTO, gelegen op 25 Graden en 30 Minuten Noorder-Breedte; zynde de Koninglyke Guarnisoen-Plaats, en alwaar alle de Barken haare Ladingen losschen. De Zending aldaar is Vader *Gaspar de Truxillo*.

II. SAN XAVERIO. De Zending Vader *Miguel del Barco*; de daaronder behoorende Dorpen zyn de volgende:

1. *San Xaverio*, op 25 Graden en 30 Minuten.
2. *Santa Rosalia*, 7 Mylen van daar ten Westen.
3. *San Miguel*, 8 Mylen ten Noorden.
4. *San Agostino*, 10 Mylen ten Zuyd-Oosten.
5. *Los Dolores*, 2 Mylen ten Oosten.
6. *San Pablo*, 8 Mylen ten Noord-Westen.

III. NUESTRA SENHORA DE LOS DOLORES DEL ZUR, eertyds genaamd *San Juan Baptista Malibat*, of *Ligui*. De Zending is Vader *Clemente Guillen*, en de daaronder hoorende Dorpen zyn :

1. *Nus-*

1. *Nuestra Señora de los Dolores*, op 24 Graden en 30 Minuten.
2. *La Concepcion de Nuestra Señora*.
3. *La Incarnation de el Verbo*.
4. *La Santissima Trinidad*.
5. *La Redempcion*.
6. *La Resurreccion*.

IV. SAN LUIS GONZAGA. De Zending Vader *Lamberto Hotel*, en de daaronder behoorende Dorpen:

1. *San Luis Gonzaga*, op 25 Graden.
2. *San Juan Nepomuceno*.
3. *Santa Maria Magdalena*, in de Baai van gelyken Naam.

V. SAN JOSEPH DE COMMONDU. Zonder Zending, vermits het Overlyden van Vader *Francisco Xaverio Wagner* zedert 12 October 1744; wordende inmiddels de Dienst aldaar waargenomen by Vader *Druet*. De onderhoorige Dorpen zyn:

1. *San Joseph*, op 26 Graden.
2. Een ander Dorp, 1 Myl ten Westen.
3. Een ander, 7 Mylen ten Noorden.
4. Nog een ander, 10 Mylen ten Oosten, op de Kust.

VI. SANTA ROSALIA MULEGE. De Zending Vader *Pedro Maria Nascimben*. De daaronder behoorende Dorpen zyn:

1. *Santa Rosalia*, op 26 Graden en 50 Minuten.
2. *La Santissima Trinidad*, 6 Mylen ten Zuyd-Zuyd-Oosten.
3. *San Marcos*, 8 Mylen ten Noorden.

II. Deel.

N

VII. LA

1. Nue-

VII. LA PURÍSSIMA CONCEPCION. Vader *Jacobo Druet*. De daaronder behoorende Dorpen zyn :

1. *La Puríssima Concepcion*, op 26 Graden.
2. }
3. } Deze 6 Dorpen worden in de Lyst niet met
4. } Namen bepaalt; doch zyn alle binnen de 8 My-
5. } len romdom *Cabecera*, als de Hoofdplaats en
6. } de Zetel dier Zending, gelegen.
7. }

VIII. NUESTRA SENHORA DE GUADALOUPE. Vader *Joseph Crasteige*. De Dorpen zyn :

1. *Nuestra Senhora de Guadalupe*, op 27 Graden.
2. *La Concepcion de Nuestra Senhora*, 6 Mylen ten Zuyden.
3. *San Miguel*, 6 Mylen ten Zuyd-Oosten.
4. *San Pedro* en *San Pablo*, 8 Mylen ten Oosten.
5. *Santa Maria*, 5 Mylen ten Noorden.

IX. SAN IGNACIO. Vader *Sebastian de Sillaga*. De daaronder behoorende Dorpen :

1. *San Ignacio*, op 28 Graden.
2. *San Borja*, 8 Mylen van daar.
3. *San Joachim*, 3 Mylen.
4. *San Sabas*, 3 Mylen.
5. *San Athanasio*, 5 Mylen.
6. *Santa Monica*, 7 Mylen.
7. *Santa Mariba*, 11 Mylen.
8. *Santa Lucia*, 10 Mylen.
9. *Santa Nynfa*, 5 Mylen.

X. NUE-

X. NUESTRA SENHORA DE LOS DOLORES DEL NORTE. Vader *Fernando Confag*.

Deze Zending was vereenigd met die van SAN IGNACIO, en bediend door de Vaders *Sistiaga* en *Confag*: Binnen derzelve Smaldeelen, 30 Mylen van *San Ignacio* op de Breedte van 29 Graden gelegen, waren toen ter tyd reeds vyf-honderd-en-acht-en-veertig *Indianen* gedoopt.

XI. SANTA MARIA MAGDALENA. In Noorden; begonnen door dienzelven Vader *Fernando Confag*, die daarover aan den Vader Provinciaal *Josepb Barba* heeft geschreven, doch geene bequaame Plaats tot zynen Zetel kunnen vinden; alhoewel de bekeerde *Indianen* zo geregeld als die van *San Ignacio* geplaatst en verdeeld waren.

XII. SAN JAGO DEL SUR. Vader *Antonio Tempis*. De Dorpen zyn:

1. *San Jago*, op 33 Graden.
2. *Santa Maria de la Luz*, eene Anker-Plaats.
3. *San Borja*, eene diergelyke Anker-Plaats.

XIII. NUESTRA SENHORA DEL PILAR DE LA PAZ.

Van deze Zending is geenerhande Bericht te *Mexico* gekomen, gelyk mede niet van de volgende, dewelke in het Zuyden hersteld zyn; namentlyk:

XIV. SANTA ROSA, in de Baai van *Palmas*.

XV. SAN JOSEPH DEL CABO DE SAN LUCAS, de Post van het nieuwe Koninglyk Guarni-foen.

XVI. SAN JUAN BAPTISTA, begonnen in 't Noorden; men was teffens op alle Middelen verdacht, om in het Noorden van het Dorp van gelyken Naam, eene andere nieuwe Zending op te rechten; men deed dienvolgens verscheidene Tochten derwaards, en voornaamentlyk poogde Vader *Consag* den wederbarstigen Inborst der *Indianen* te verwinnen, en tot het ontfangen van Zendingen voor te bereiden; doch men kon geene behoorlyke Fondsen vinden tot derzelve Onderhoud, noch tot Betaaling der nodige Soldaten, om die Zending te handhaven en te dekken.

Terwyl Vader *Consag* daarmede bezig was, ontving hy een Bevel, om zig gereed te maken en te houden tot het doen eener Opneeming der Kusten van den Inham. Men had hem boven alle andere tot dien Dienst uytgekipt, dewyl hy met alle tot diergelyk eene gewigtige Onderneeming vereischte Hoedanigheden by uytstek begaafd was. Doch hy ontmoetede onoverkomelyke Zwarigheden in derzelve Volvoering, dewyl hy van alle de daartoe behoorende Behoefkens en Onderstanden ten eenemaale versteken bleef. De Vader zelve heeft aangemerkt, dat alle die Zwarigheden de Aangelegenheid en het Gevolg van zodanig eenen noodzakelyken Dienst op verre na niet konden opweegen. De Zendingen, wel bezeffende, dat die Onderneeming en Arbeid, zo wel tot de Voortplanting van het Geloof, als ook voor den Dienst zyner Majesteit, zeer voordeelig zoude zyn, alhoewel zy zelve met de grootste Bekommeringen hadden te worstelen, beslooten echter, de nodige Kosten op te schieten tot al hetgeen ten opzichte van de Vaartuygen, Bootslieden, Provisien en alle andere Behoefkens, dewelke by degeene, die het Gevaar van de Zee te bouwen, en de

on-

onbekende Kusten, slechts door Wilden bewoond, op te neemen, durfden onderstaan, vereischt mogten worden. Zy deden derhalven zeker Geval van bekeerde *Cochinis*, wel gekleed en gewapend, inscheepen; en wanneer alles gereed was, vertrok Vader *Consag* van *Loretto*, verzeld door *Don Bernardo Rodrigues la Larrea*, een Zoon van den braven Capitein *Estevan Rodrigues Lorenzo*, die te meermaalen in deze Geschiedenissen genoemd is. Hy bereikte vervolgens de Kust van *San Carlos* op 28 Graden Breedte, van waar hy met zyne byhebbende Manschap den 9 Juny in 't Jaar 1746 in vier Booten afvoer. De Capitein zelve woonde den Tocht van Vader *Consag* niet by, doch beschikte hem een *Canoe*, en stelde de krachtigste Middelen in het werk, om die Onderneeming te doen gelukken. Weinige dagen daarna ontving men de droevige Tyding, dat de Vader, de Soldaten, de Matrozen en de *Indianen*, door de Wilden vermoord, en de Booten aan Spaanderen geslagen waren. De Capitein, dit ongelukkig Geval verneemende, wilde terstond in een *Canoe* met gewapende Manschap na *San Carlos* vertrekken, doch wierd by de Vaders weêrhouden, tot dat men van dat onaangenaam Nieuws nader en met zekerheid onderrecht zoude zyn, dewyl zy onderstelden, dat het slechts eene Versiering van de *Indianen* was, gelyk zulks in het Vervolg ook quam te blyken.

Vader *Consag* volvoerde, met zyn byhebbende Manschap de voorgenomene naauwkeurige Opneeming tot aan de Rivier *Colorado* toe, gelyk uyt desselfs gehouden Dagregister komt te blyken, van hetwelke wy aan het Einde van dit Werk een Afschrift mededeelen, om onze Lezers te genoegen, en andere aan te moedigen tot het volvoeren van diergelyk

lyk eenen zwaaren Arbeid; betoogende, dat degeenen, die de hen van den Hemel verleende Gaven van Bequaamheid ten behoeve der menschelyke Zamenleving gelieven te besteden, nooit hunnen welverdienden Roem en Eer zullen derven. In het nieuw *Theatrum Americanum* wordt mede een fraai Uyttrekzel van 't voorz. Dagregister gevonden. Al hetgeen wy tegenwoordig hebben aan te merken, of liever te herhaalen, bestaat voornamentlyk hierin, dat uyt dezen Tocht oogfchynelyk en buyten alle Twyfeling komt te blyken, dat CALIFORNIA een HALF- of SCHIER-EILAND zy, paalende aan het vaste Land van *Nieuw-Spanjen*; als mede dat de Rivier *Colorado* het alleruyterst Einde van den Inham uytmaakt, en het eerste van het laatste Gewest afscheidt.

Terwyl de Maatschappy, om aan 's Konings Bevel te voldoen, in deze zeer moeiljyke Onderneemingen gebezigt wierd, zo wierden insgelyks by den Onderkoning nog andere Maatregelen genomen en werktellig gemaakt. De Verlating der twee en twintig Zendingen in het Diocees van *Durango* wierd toegestaan, alzo dezelve aan de Maatschappy slechts tot Last strekten, en geene Gelegenheid opleverden, om derzelve gewoonen en onvermoeiden Yver in het voortplanten der Evangelie-Leer te kunnen vervorderen. Het vliegend Guarnisoen van *Terrenate* was, volgens het *Theatrum Americanum*, toen ter tyd te *San Philippe de Jesu Guevavi* in Bezetting getrokken, en wordt ondersteelt aldaar voor het Jaar 1748, wannecr het voorz. Werk te *Mexico* gedrukt wierd, opgerecht te zyn. *Guevavi*, onder de *Sobaypuros* gelegen, is eene fraaije en wel doorwaterde Vlake, overvloedig van Boffchen en Weilanden voorzien, doch ten

op-

opz
Aan
den
de
E/
Het
nan
dat
On
Kla
ono
der
Jaar
vige
den
pac
hier
bin
zig
van
tot
den
co;
ten
Om
che
de
legt
C
lyk,
daar
het
wed
sten
land

opzigte van andere Voortbrengzelen van geringe Aangelegenheid; paalende ten naaften by aan de Landen der *Apaches*, en maar eenige weinige Mylen van de Zending van *Suamca*, ter plaatse, alwaar Vader *Escobar* voorsloeg dezelve in 't eerst op te rechten. Het Guarnisoen bestaat in eenen Capitein, Luytenant, Vendrig, Sergeant en zeven en veertig Soldaten. Hetgeen het meeste tot de Verhaasting dier Onderneeming toebragt, sproot uyt de algemeene Klagten der Provincie van *Sonora*, dewelke door de onophoudelyke Overrompelingen en Plunderingen der *Apaches* geduurig ontruft wierd; en zedert het Jaar 1740 worden uyt dien hoofde alle de Ongelovigen en Afvalligen, of die zig als volslagene Vyanden gedragen, met den algemeenen Naam van *Apaches* bestempelt. De *Apaches*, op dewelke men hier het Oog heeft, zyn eigentlyk de Inwoonders binnen den Cirkel van den Omtrek der Landen, die zig van de Rivier *Chigagua*, voorby het Guarnisoen van *Janos Fronteiras* en *Terrenate*, of *Guevavi*, tot aan de *Gila* uytstrekken. Zy paalen ten Noorden aan het Land der *Moquis* en aan *Nieuw-Mexico*; ten Oosten aan het Guarnisoen van *Passo*, en ten Zuyden aan dat van *Chigagua*. Binnen dezen Omtrek van drie honderd Mylen wonen de *Apaches* in hunne kleine *Rancherias*, dewelke zy in de Vlaktens en Openingen van het Gebergte aangelegt hebben.

Ook is de Toegang tot hun Land zeer bezwaarlyk, dewyl het Gebergte zeer steil en rotsachtig, en daarenboven alom Gebrek aan Water is; en volgens het zeggen van zommige Gevangenen, dewelke men wederom gelost heeft, zyn zy doorgaans ten uitersten wild en beestachtig; zy hebben weinige Bouwlanden, en de gansche Streek, dien zy beslaan, kan

van zelve zo veel niet voortbrengen, waarvan zy hun rekkelyk Bestaan zouden hebben. Zy zyn wreed tegen degeenen, die het Ongeluk hebben van in hunne Handen te vallen, en men ontmoet eene meenigte Afvalligen onder hen. Zy gaan ten eene-maal maakt, doch ryden snel te Paerd, die zy in andere Gewesten steelen, en bedienen zig van Vellen tot Zadels. Zy maken uyt de Vellen ook kleine Laarsen en Schoenen van één Stuk, en by deze kan men hen, wanneer zy op de vlucht zyn, gemaklyk naspooren. Hunne Aanvallen beginnen zy met een yslyk Geschreeuw in eenen verren Aftand, om den Vyand te verschrikken. Zy zyn van geene byzondere natuurlyke Dapperheid bedeed, doch de weinige, welke zy bezitten, wordt buytenspoorig betoont, wanneer zy eenig Voordeel behaalt hebben. In den Oorlog bedienen zy zig meer van List, dan van Kloekmoedigheid; doch wanneer zy in 't Onderspit raaken, dan onderwerpen zy zig aan de allerlaagste Voorwaarden, hoewel zy hunne Vredehandelingen niet langer houden en nakomen, dan zy dezelve hun denken voordeelig te zyn. Zyne Majesteit had bevolen, dat wanneer zy na Vrede mogten verlangen, men hen dezelve zoude toestaan, en zelfs zoude men ze aanbieden, aler men hen quam aan te tasten. Hunne Wapenen bestaan in de gemeene en gewoone Boogen en Pylen dier Landaard. In hunne Strooperyen is de Plundering hun eenigst Doelwit, en voornamentlyk van Paerden, dewelke zy zo wel tot Beryding als tot Spyze gebruyken, dewyl zy het Vleesch dier Schepzelen voor hunne grootste Lekkerny houden.

Deze Natie heeft reeds zedert tachtig Jaaren de Schrik van *Sonora* geweest, en geen Gedeelte dier Landstreek was voor hunne Wreedheden en Gewel-

de-

den
en d
Slag
niet
heid
klom
goed
peltr
in ve
Sche
in C
lukk
tista
te C
uytst
hem
Apac
lykste
Roof
achrie
het C
vaarly
Spoor
daan
door
zig el
namen
tein
Weg
hebbe
nigte
moet
der J
aan d
bloot

arven zy
 Zy zyn
 oben van
 oet eene
 en eene
 die zy in
 van Vel-
 ok kleine
 deze kan
 gemaklyk
 met een
 om den
 e byzon-
 de weini-
 betoont,
 ben. In
 dan van
 Onderfpi-
 tlerlaagste
 delingen
 zelve hun
 had be-
 n verlan-
 zelfs zou-
 m aan te
 neene en
 In hun-
 ft Doel-
 welke zy
 , dewyl
 grootfte
 aaren de
 elte dier
 Gewel-
 de-

denaryen veilig. Ons Volk heeft wel by Toeval nu en dan eenig Voordeel op haar behaalt, doch de Slag was zelden of nooit algemeen, en gevolgelyk niet ontfcheidende. In de laafte Jaaren is de Trotsheid dier Wilden tot eene verbazende Hoogte opgeklimmen, zo wel door zommige Vervordering en goeden Uytflag hunner Krygslisten, als door de Wispeltuurigheid en Ongevoeligheid der *Spanjaarden*, in verſcheidene Veldtochten betoond. In eene dier Schermutſelingen verloor de Capitein *Eſcalante*, die in *California* gediend had, zyn Leven. Gelyk ongelukkig Lot was ook beſchooren aan *Don Juan Baptiſta de Auſa*, laafsten Capitein van 't Guarniſoent te *Coro de Guache de Fronteras*, een Man van uytſteekende Dapperheid en Beleid, en benevens hem quamen nog veele Gemeenen te sneuvelen. De *Apaches* weeten in de Provincie door de ongemaklykſte Wegen te komen, en na dat zy den Buyt en Roof opgeladen hebben, in eene Nacht vyftien, achtiën en twintig Mylen ver te ryden. Hen over het Gebergte na te zetten is zo bezwaarlyk als gevaarlyk, en in de Vlaktens houden zy gansch geen Spoor. Wanneer eenige Inval in hunne Landen gedaan wordt, dan verwittigen zy daarvan elkander door Rook of Vuur, en op zodanig een Sein gaat zig elk verſchuylen. De Schade, dewelke zy, voornamentlyk zedert den Dood van den dapperen Capitein *Auſa*, in de Dorpen, Ternederzettingen, Hoeven, Wegen, Weiden, Boſſchen en Mynen veroorzaakt hebben, is onbeſchryflyk; en men heeft eene meeningte der laafte, hoe ryk dezelve ook mogten zyn, moeten verlaten. Van de vier-en-twintig Zendingen der *Jefuiten* in *Sonora* en *Pimeria* ieggen twintig aan de Overrompelingen en Stroperyen der *Apaches* bloot; in een gelyk Lot is ook bedeed het Kerſpel

van *Nacofari*, en een Gedeelte der Bezetting van *San Juan Baptista*, de Hoofdstad dier Provincie, en de eenigste twee Gemeentens, dewelke door waereldse Priesters bedient worden. Hieruyt komt de Zwaarigheid voort, dat men de nodige Onderrechting aan de *Indianen* niet kan roedienen, dewyl men nooit den Tyd heeft, van eenige Dagen achtereen zig in de *Rancherias* te kunnen ophouden; ook kunnen de *Indianen* niet anders dan met Gevaar van hun Leven na de Zetels der Zendingen overkomen, en daardoor wordt men genoodzaakt, dat men hunne veelvuldige Ongeregelgheden moet door de Vingeren zien, waarvan het ongelukkig Gevolg is de volttrekte Onmogelykheid, om de Nieuwbekeerden en de Christelyke Gemeentens tot een beschaafd en Godsdienstig Leven en Wandel op te leiden, gelyk in andere Streeken geschied is.

In 't Jaar 1747 besloot de Onderkoning, na daarover met den Marquis de *Altamira*, Secretaris van Oorlog, geraadpleegt te hebben, aan de *Apaches* zodanig gevoeligen Slag toe te brengen, dewelke hun langen Tyd zoude geheugen. Vervolgens wierden de ernstige en naauwkeurige Beveelen afgevaardigt, dat ieder der Guarnisoenen van *Nieuw-Biscaya*, *Passo*, *Nieuw-Mexico*, *Janos*, *Fronteras* en *Terrenate*, of *Guevavi*, dertig Soldaten zoude hebben te zenden, en dat deze Benden door de Spaanse Militie, en door zo veele *Indianen*, als men kon van Wapenen voorzien, zouden versterkt worden, om alle te gelyk op eene en dezelve Tyd in het Land der *Apaches* te dringen, en dezelve in hunne geheime Schuytplaatfen op te zoeken. De *Jesuiten* van *Sonora* moedigden niet alleen de *Indianen* hunner Zendingen aan, zig by die Onderneeming te voegen, maar gaven daarenboven nog tot dien Tocht eene meen-

meenigte Paerden, Provifien en Penningen, om den-
 zelve te doen gelukken. Doch de Gouverneur van
Nieuw-Mexico quam ter beftemde Tyd niet te voor-
 fchyn, dewyl hy gansch onverwacht en fchielyk genood-
 zaakt wierd zyne Wapenen tegen zommige nabuu-
 rige *Indianen* te wenden, dewelke gelukkig ont-
 dekt wierden op het Ogenblik, wanneer zy meenden
 eenen bloedigen Toeleg te volvoeren. Deze dan
 nog verder afgelegten, en onwillig zynde met byzon-
 dere Gedeeltens in een vyandyk Land te rukken,
 vereenigden zig, en vervorderden hunnen Tocht een
 goed einde Wegs na binnen, zonder eenen enkelden
Indiaan te ontmoeten. Want de *Apaches*, van deze
 voorgenomene Expeditie by tyds onderrecht zynde,
 hielden zo goede Wacht, dat zy, naar mate dat onze
 Troupen naderden, telkens achterruyt weeken, en
 terwyl onze getrouwe Manfchappen het Land door-
 zworven, zonder eenig Voordeel te behaalen, vielen
 de *Apaches* in de Provincie van *Sonora*, thans buy-
 ten alle Verdediging zynde, en moordeden, plun-
 derden, verwoefteden en vernielden al hetgeen hen
 maar tegen quam en in hunne Handen viel. Het
 bleef hier niet alleen by; zy zochten zelfs tot in het
 Land van *Moqui* door te dringen; doch wierden in
 hunne Onderneeming gestuyt, doordien zy Gebrek
 aan Leeftocht hadden.

Dus moest de zo welgeregelde Expeditie, om de
Apaches onder te brengen, in haare Geboorte smoo-
 ren; de Kosten waren verlooren; de Contributie van
Sonora aan vreemde Oogmerken befteed; de Pro-
 vincie zelve aan grooter Gevaar bloot en buyten be-
 hoorlyke Verdediging gefield; de Vyanden door
 hunne Vervordering trotsch, en ons Volk van dier-
 gelyke Onderneemingen voor het toekomende ten
 eenemaal afkeerig geworden. In 't Jaar 1748 wierd
 ech-

echter Toefstel tot eenen nieuwen Veldtocht gemaakt; by de Soldaten en Spaanse Militie wierden driehondert *Apatas* en een gelyk Getal *Pirnas* gevoegt, dewelke andermaal by de Vaders, naar hun uyerlste Vermogen, van alle Behoofstens voorzien wierden. Hunne Zamelplaats was te *Coro de Guachi de Fronteras*, alwaar zy in de Maanden van *November* en *December*, die tot hunnen March bepaald waren, door den alsdan onophoudelyken zwaaren Regen groot Ongemak moesten lyden. Zy doorzochten het Gebergte van *Chigagua*, de gewoone Schuyfplaats der Wilden, doch verre van eenige *Apaches* te ontdekken; zelfs konden zy geenerhande Blyk of Spoor vinden, dat zy daar geweest waren, dewyl de Sneeuw gesmolten, en dus hun genomene Weg gansch onna-spoorlyk en onkenbaar geworden was. In hunnen Terugmarch ontmoeteden zy eene *Rancheria*, alwaar zy eenige Vyanden doodeden, en tien van hen gevangen namen. Hierin bestond de gansche Uytkomst van eene Onderneeming, dewelke een zo groot Gerucht en Gewoel in *America* verwekt had. Doch het behaagde de goddelyke Voorzienigheid zodanig een Werk te volvoeren, waartoe alle menschelyke Poogingen en Beleid tot nog toe vruchteloos geweest waren. Want zommige der *Apaches* door den buytengewoonen Toefstel der *Spanjaarden* ten uyerlsten verschrikt, vervoegden zig na het Guarnisoen van *Janos*, om de Vrede te verzoeken, en tefsens om de Vryheid te verkrygen van zig naby de Zending te mogen ternederzetten. Terzelver tyd quam eene andere Troep ten gelyken Einde te *Fronteras* verschynen; smekende boven dien, dat het den Vader behagen mogt haar in de Leer van het Evangelie te onderwyzen, en offchoon dezelve niet sterk in getale was, en men op haar Verzoek wei-

wei-
lig
Lan-
E-
lyk i-
eene
wede
pag-
verv-
rico-
ne V-
Oeve-
keere
meld-
delfe
schei-
tigde
van d-
door-
van h-
ren t-
eene
te plu-
De V-
vier z-
of de
mas,
waret
noeg
Verm-
en H-
van h-
zaakt,
In
beslo-

weinig staat kon maken, wierden zy alle echter gewillig toegelaten, alleenlyk uyt Inzigt, om andere hunner Landgenoten derzelver Voorbeeld te doen volgen.

Eene Maand voor de laatste Expeditie, namentlyk in *October* 1748, ondernam Vader *Sedelmaijer* eenen tweeden Tocht na de Rivier *Gila*; hy reisde wederom door en over het Grondgebied der *Papagos*, en bezocht de *Pimas* aan de voorsz. Rivier; vervorderde van daar zynen Weg onder de *Cocomaricopas*; doortrok vervolgens de Landen van hunne Vyanden, de *Yumas*, die aan de westelyke Oeverbanken der *Colorado* woonen; van daar terug keerende langs de linker of oostelyke Zyde van gemelden Stroom, en bereikte na weinige Dagreizen desselfs Uytvloeiing in den Golf, alwaar hy verscheidene andere *Rancherias* van de *Yumas* bezigtigde. Deze *Indianen* scheenen over het Gezigt van den Vader en zyne Wacht zeer verbaast te zyn, doordien zy geen het minste Geheugen meer hadden van het laatste Bezoek, by Vader *Kino*, veertig Jaaren te vooren, daaromstreeks gedaan. Zy toonden eene groote Begeerte, om zommige Kleinigheden te plunderen, doch durfden het niet onderneemen. De Vader gaf hen te kennen, dat hy gaarne de Rivier zoude willen passeeren; doch dewyl de andere, of de westelyke Zyde van dezelve, door de *Quiquimas*, Vyanden van de *Yumas*, bewoond was, zo waren deze laatsten over zyn Voorneemen zeer misnoegd, en weigerden hem derwaards te verzellen. Vermits deze en andere onaangename Ontmoetingen en Hindernissen wierd de Vader, op het aanhouden van het meerder Gedeelte zynen Lyfwacht, genoodzaakt, na de Zending van *Tubutama* terug te keeren.

In de Maand *February* van 't volgende Jaar 1749 besloot de Vader eenen anderen Tocht te doen, en bleef

bleef, om dezelve met meerdere Veiligheid te volvoeren, na de Aankomst van den Gouverneur van *Sonora* wachten, ten einde dezelve daaromtrent alle de noodige Voorziening mogt doen; doch of die Onderneeming eenen goeden Uytflag gehad hebbe, dan mislukt zy, ben ik buyten staat van te kunnen verzekeren, alzo daarvan geenerhande Bericht na *Europa* overgezonden is.

Terzelve tyd wierden by de ongelovige *Seris* en *Tepocas*, in 't Gebergte langs de Kust van den Golf woonende, en aangeprikkeld door het Voorbeeld der *Apaches*, de Vyandlykheden in die Provincie met de grootste Stoutmoedigheid hervat, en zyne Excellentie de Onderkoning daardoor genoodzaakt, hen van die barré Kust te doen verhuizen, en onder de voorige Zendingen in te lyven. Zulks werd overlegt en in Beraad genomen met het Begin van hetzelfde Jaar 1749; en in de Maand *Mey* daaraanvolgende zond Vader *Baltasar* zyne Papieren na *Europa*, waarin hy onder anderen meldt, dat de by den Onderkoning genomene Maatregelen, om derzelve Aftocht werkstellig te maken, groote Hoop gaven, die onbandige en woeste Natie te beschaaven, en dezelve onder geregelde Zamenwooningen te brengen. Deze Schikkingen waren ongetwyfeld zeer onzydig en wyslyk beraamd; doch, naar het schynt, moet derzelve Uytflag aan de daarvan opgevatte Verwachting gansch niet voldaan hebben; nademaal Vader *Sigismund Taraval*, in zynen Brief, te *Guadalaxara* in 't Jaar 1751 geschreven, gemeldt heeft, dat de Vaders *Thomas Tello* en *Henri Roben* hetzelfde Jaar in de laatste Zending van *Caborca* door de *Seris* vermoord waren, alhoewel men terzelve tyd van de Omstandigheden dier Mysterie en Moorden der *Seris* te *Guadalaxara* nog
gee-

geene volkomene Kennis had. Vader *Thomas Tello*, geboortig uyt de Stad *Almagro*, was in 't Jaar 1750 daarbevooren van *Mexico* in de voorfz. Zending aangekomen, en ingevolge van 's Konings Bevel, waarby twee Dienaaren in ieder der Zendingen op de Grenzen bepaalt wierden, tot Ampt- en Medege- noot van Vader *Henri Roben* te *Caborca* benoemd. Vader *Juan Antonio Baltazar* zegt in zynen Brief, gedagteekend den 27 *February* 1752, dat hy by dezelve Gelegenheid een Bericht, van alhetgeen geduurende de twee laatstvoorgaande Jaaren in *Pimeria* gebeurd was, benevens eenen tweeden, behelzende de nieuwe Aankomst in *California* van het Jaar 1751, na *Europa* overgezonden had; doch geen van beide die Stukken zyn my ooit tot Handen of onder 't Oog gekomen, en dus blyf ik van het Genoegen verfteeken deze Verhaalen aan het Gemeen te kunnen mededeelen.

Wy hoopen midderlerwyle, dat het in *California* geplengde Bloed der Dienaaren van het Evangelie op het krachtdadigst ten Hemel zal schreuwen, ter volkomene Verwinning en Onderbrenging van deze rampzalige Wilden, die als nog in de Schaduw des Doods gedompeld en beneveld leggen; mitsgaders dat het den Almogenden behaagen zal, de Ternederzetting, Voortplanting en Veiligheid van den Christelyken Godsdienst in deze alleruyterste Deelen der Aarde te bevestigen. In *Pimeria* zo wel als in *California* zyn thans aan beide Zyden de Deuren geopend, om het Evangelie te doen voorspoedig zyn. In 't Noorden van beide die Landen zyn wydlustige Gewesten, bewoond door ongelovige Volkeren, die nooit het allerminste van het Christelyk Geloof gehoord, noch iets van de blyde Boodschap der Zaligmaking, dewelke door hetzel-

ve aan het menschelyk Geslacht aangeboden wordt, verromen hebben. En zeker, het is eene ten hoogsten pryzelyke Onderneeming, gevoeglyk en overeenkomende zowel met het Voorfchrift van Menschlievendheid, als met de Geboden van het Evangelie, dat eene zo overgrootte Meenigte van redelyke Schepzelen uyt haare Beestachtigheid gerukt, en van de buytenfpoorige Wegen der Ondeugden, tot de Paden van Deugd en Waarheid, overgebracht worde.

oden wordt,
ne ten hoog-
lyk en over-
van Mensch-
et Evangelie,
an redelike
erukt, en van
yden, tot de
bragt worde.

NATUURLYKE
EN
BURGERLYKE
HISTORIE
VAN
CALIFORNIA.

VIERDE AFDEELING.
Behelzende V. BYVOEGZELEN,
tot het Bericht van CALIFORNIA
behoorende.

INLEIDING.

Ten einde het Bericht van *California*; hergeen ik tegenwoordig ter Beoordeeling van 't Gemeen in 't Licht geef, voor de Spaanse Natie zo volmaakt en dienstig moge zyn, als maar immer mogelyk is; zo heb ik, tot hergeen in 't Begin der eerste Afdeeling, aangaande de Aardrykskundige Gelegenheid van *California*, gezegd is, nog willen voegen de aller oprechtste en geloofwaardigste Verhaalen, dewelke tot

II. Deel.

O

nu

VIER.

nu toe tot onze Kennis gekomen zyn, ten opzigte van desselfs oostelyke en westelyke Kusten, en de Vereeniging en Zamenhang met het vaste Land, als een Onderwerp waarover men zo lang en veelvuldig getwist heeft; desgelyken ook de Berichten, welke wy van de naby gelegene Eilanden, Landen en Zéen in Handen hebben, en die tot de natuurlyke en burgerlyke Gesteltenis van *California* betrekelyk zyn.

De Redenen daarvan zyn genoegzaam klaar en blykbaar: *California* in zig zelve aangemerkt is het allernaangenaamste, schraalste en slechtste Land van de ganfche Waereld. Doch niet tegenstaande alle deze onmaakelyke Byzonderheden, zo heeft men echter, van de eerste Ontdekking der Nieuwe Waereld, en wel ten Tyde van *Cortes* af, getracht, dat Gewest met overgrooten Kosten te verwinnen, en aan de Kroon van *Spanjen* te hechten: En eindelyk is de gewenschte Verwinning door de *Jesuiten* voltoerd; zynde by onzen Souverein vervolgens, en nog onlangs, de alternadrukkelykste Maatregelen genomen, tot het voltoojien van hetgeen aan de Onderneeming nog mogt ontbreken, gelyk wy reeds in de voorgaande Deelen verhaalt hebben. Maar, men zoude mogen vragen: Uyt welken hoofde is toch *California* van zo groot eene Aangelegenheid voor de Kroon van *Spanjen*, en voor de *Jesuiten*, derzelve Onderdaanen? Waarom heeft men daarin een zo uytstekend Belang? Om welke Redenen wordt dat Conquest van meerder Gewigt, dan eenige andere Landen in een der beide Deelen van *America*, geacht te zyn, die even eens als dit door ongelovige Wilden bewoont worden; die in een zachter Climaat gelegen zyn; die ryk en vruchtbaar, met minder Moeite zouden verwonnen, en met minder Kosten onderhouden kunnen worden, en in dewel-

ke een ongelyk grooter Getal Zielen zig in den Schoot der Christelyke Kerk zoude laten overbren- gen?

Ik vind my verplicht, deze zo billyke als redelyke Vragen, zo veel mogelyk is, behoorlyk te beantwoorden; en zulks is eigentlyk het eenigste Voorwerp en de voornaamste Inhoud van dit vierde Deel.

Ik antwoord derhalven op de eerste Vraag in 't algemeen: De voordeelige Gelegenheid van *California* is alleen hetgeen dat Wingewest zo gewigtrig maakt, en hetzelfde boven eenig ander Land in *America* den Voorrang doet hebben. Zo slecht en arm hetzelfde ook zy, zo doet desselfs Gelegenheid zulks vergoeden, dewyl het van grooter Belang dan alle de andere gehouden wordt, en ook waarlyk is, zo wel ten opzichte der Voortplanting van het Evangelie, als omtrent het aan den Staat toevloeiend groote Nut en Voordeel. Voegt nog daarby, dat, indien de kostbaare Pogingen en herhaalde Onderneemingen der Spaanse Natie, in beide de laatst voorgaande Eeuwen aangewend, om *California* te verwinnen, wys en billyk geacht wierden, dezelve Natie tegenwoordig nog veel meerder dringende en gewigtrige Redenen heeft, om die Onderneeming te volvoeren, dan ooit te vooren, hoewel ook de voorige Redenen als nog blyven stand houden.

De Bewyzen van onze Bevestiging kunnen gedeeltelyk uyt de verscheidene Aanhaalingen, in de voorste drie Afdeelingen gedaan, nagezien, en ook gedeeltelyk gevonden worden, in hetgeen wy in deze vierde Afdeeling zullen te berde brengen.

California heeft eene wezendlyke Betrekking en Zamenhang tot en met de daaraan paalende, en tot het vaste Land van *Nieuw-Spanjen* behoorende Provincien. De Americaanse Kusten aan de *Zuyd-Zee*, van *Cabo de Corientes*, en zelfs van *Aqua-*

pulco, noordwaards-op gelegen, zyn en blyven on-
 veilig, zo lang als *California* door de Wilden be-
 heert wordt, en van de Spaanse Kroon onafhangke-
 lyk is. De Bewoonders dezer Kusten kunnen nim-
 mer de ryke Parelviſſchery in den Golf van *California*
 vervorderen, noch de Provinciën van *Aquapulco* ee-
 nigen Handel ter Zee na de Rivier *Colorado* dryven.
 De geringe *Canoës* 'der *Californianen* kunnen wel
 weinige Vrees verwekken; doch *California* heeft te
 meermaalen tot eene Schuytplaats voor Capers en
 Zeerovers verstrekt, die van daar de Zéen alom ge-
 schuymt; eene groote meenigte Spaanse Schepen
 genomen; den ganschen Handel in den stillen *Oce-
 aan* ontruft, en deze zo verafgelegene Gewesten in
 Rep en Roer gezet hebben. Welke Gevolgen zou-
 den niet te duchten zyn, wanneer iemand der Eu-
 ropéise Mogendheden op de Kust van *California*
 eenige Volkplantingen en Vestingen zoude willen
 oprichten? De Admiraal *Anson*, uytwyzens deszelfs
 Reisbeschryving, was van Gevoelen, dat wanneer
 hy zig van *Baldivia* op de Kust van *Chili* had kun-
 nen Meester maken, hy alsdan in Staat geweest zou-
 de zyn, door zodanig een Voordeel het wydluftige
 Ryk van *Peru* te doen daveren. En alhoewel zulks
 alleenlyk op Gissingen mogt steunen, zo zal men
 echter niet kunnen ontkennen, dat, vermits eeni-
 gerhande vreemde Mogendheid Middelen mogt vin-
 den, om in *California* Vestingen aan te leggen, en
 eene Opperheerschappy aldaar te vestigen, het Ryk
 van *Mexico* alsdan daardoor aan de alleruyterste Ge-
 vaaren zoude bloot gesteld zyn.

California is uyt dien hoofde van gelyke Aange-
 legenheid voor onzen Koning, om zyne Domeinen
 in *America* verder uyt te breiden. Wy hebben ge-
 zien, dat de Zendingen der *Jesuiten* niet alleen de
 ryke Provinciën van *Culiacan*, *Cinaloa*, *Ostimu-
 ri*,

ri, *Yaqui* en *Sonora* vermeertert hebben, maar ook tot aan de Baai in *Opper-Pimeria*, alsmede tot aan de groote Rivieren van *Gila* en *Colorado* doorgedrongen zyn, en de aan *Nieuw-Mexico* paa- lende Landen van *Moqui* doorreift en opgenomen hebben. Hetgeen 'er nu nog overschiet, bestaat in de Onderbrenging der *Papagos*, *Guaymas*, *Tepo- cas* en *Seris*, die de uysterste Kust van *Nieuw- Spanjen* aan den Inham van *California* bewoonen, en gelyk wy verhaalt hebben, onlangs aan 't muy- ten geslagen zynde, hunne Zendingen vermoordt, en zig by de onbandige en wetteloze *Apaches* ge- voegt hebben. De Verwinning dezer *Indianen* zal altoos groote Zwarigheden ontmoeten, wanneer men dezelve van de Landzyde zal zoeken by te ko- men; doch zy zal zeer gemakkelyk vallen, wanneer men uyt *California* zig na hunne Kusten wilde ver- voegen, gelyk zulks door Vader *Salva-Terra* klaar- lyk aangetoond en genoegzaam bewezen is.

Indien de Zendingen en Spaanse Terneederzettin- gen veilig en geregeld in 't Noorden van *Ameri- ca* zullen aangelegt en uytgebreidt worden, dan moeten dezelve niet alleen by de overige van *Nieuw-Mexico* gevoegd zyn, maar ook van deeze laatste, ter zyde der Rivieren *Gila* en *Colorado*, na de allerverste bekende Kusten van *California* aan de *Zuyd-Zee*, zig uytstrekken; dat is tot aan *Puerto San Diego*, *Puerto de Monte-Rey*, de Sneeuw-Ber- gen, *Cabo Blanco*, *San Sebastian*, en tot aan de by den Marquis *de Aquilar* op de Breedte van drie-en-veertig Graden ontdekte Rivier. Met welk eenen goeden Voortgang zoude zodanig eene On- derneeming niet gekroont worden, indien de Zen- delingen, op éenen en denzelven tyd, langs elke Zy- de van den Inham van *California* heenen trokken; de tusschen beide gelegene Natien verwonnen, tot

dat zy alle elkander aan de Oeverbanken der *Colorado* wederom ontmoeteden, en vervolgens gezamenlyk van daar zo ver voorttrokken, tot dat zy de voorfz. Kusten, Baaijen, Havens, Kaapen en Rivieren aan de *Zuydzee* bereikten? En hoe veel grooter zoude niet de Vervordering zyn, wanneer de noordelyke Zendingen van *California* aan de *Zuydzee*, aan de Kust van *San Xaverio* en de Eilanden *los Dolores*, gelegen in de acht-en-twintig Graden, en laaft by Vader *Taraval* opgenomen, tot aan de voorfz. Havens van *San Diego*, *Monte-Rey*, en andere uytgestrekt wierden, alwaar de Zendelingen van *California* en *Pimeria*, aan de Rivieren *Gila* en *Colorado* hereenigd zynde, hunnen Voortgang zouden kunnen eindigen?

De onmeetbaare Afstanden dier beide Rivieren en de daaraan gelegene Provincien, die door dezelve doortroomt worden, en wel voornamentlyk die der Gewesten omstreeks *Monte-Rey* en *Mendozino*, van de Hoofdstad *Mexico*, maken over Land den Toevoer van Kleeding, Gereedschappen en andere Behoeftens voor de Zendelingen en *Spanjaarden* volstrekt onmogelyk. Het is derhalve noodzakelyk, eene Gemeenschaphouding over Zee te openen, en ten dien einde naby alle de Havens langs de Kust der *Zuyd-Zee*, en wel tuffchen de 30 en 40 Graden Breedte, als mede aan den Mond der Rivier *Colorado*, in den Golf van *California* op 33 Graden gelegen, verscheidene bequaame Vestingen op te werpen. Zonder en buyten eene diergelyke Voorziening en Beveiliging der voorfz. Gemeenschaphouding ter Zee, kunnen deze zo ver afgelegene Gewesten op geenerhande wyze gehandhaaft worden; en nog veel minder zal men eenige Spaansche Volkplantingen, Steden, Dorpen en Pachthoeven kunnen aanleggen en doen beklyven. Maar wanneer men de

de Onderbrenging van *California* niet gelieft werkstellig te maken, hoe zal dan zodanig een Aanwas en Verbetering kunnen voltooit worden? Hoe zal men Havens ontdekken, en eenigen Toegang in den Golf van *California*, of aan de Kusten de *Zuyd-Zee* vinden? En indien deze Toegangen alleenlyk aan de Zyde van *Pimeria* en *Sonora*, na den westclyken Oever der *Colorado*, ondernomen wierden, hoe zoude men alsdan in Staat kunnen zyn, zig gedurende eenigen aanmerkelyken Tyd te handhaven, dewyl het gansche Schier-Eiland van *California* by Ongelovigen en wilde *Indianen* beslagen en bewoond is? Dus is *California*, ten opzichte van deszelfs Gelegenheid, altoos geweest, en blyft alsnog, van de alleruyterste Aangelegenheid voor de Behoudenis der Spaanse Opperheerschappy in *America*.

Misschien zal het aan zommigen eene gansch onverschillige Zaak schynen te zyn, indien de Domeinen zyner Majesteit van *Spanjen* tot aan de Rivier *Colorado* en *Cabo Mendozino* uytgebreid wierden, en veele zouden mogelyk de Redenen van het maken zodanig eener Verwinning, en derzelve Handhaving, voor buytenspoorig houden: Doch ten opzichte van het eerste dient, dat alhoewel het Bewerp tot alle groote Onderneeming schielyk opgesteld is, desselfs Uytvoering en Voltooiing echter eenen langen Tyd vereischt. En wanneer eene Natie, zonder 't maken van een behoorlyk Bestek, zyn bedoeld Oogmerk zoekt te bereiken, zal zy zeer zelden de door den Tyd daaruyt te verwachtene Voordeelen genieten.

Ten tweeden, zo heeft de Ondervinding getoont, dat binnen het Beloop van honderd Jaaren de Domeinen van zyne Majesteit in *Noord-America*, en de Zendingen der *Jesuiten*, van de 20 tot aan de 35 Graden, of wel van *Cinaloa* tot aan de Rivieren

Gila en *Colorado*, uytgebreid zyn. De *Sierra*, of het aan den anderen hangend Gebergte, van *Tapaja* en *Tarabumara*, mitsgaders die van *Nayarit*, zyn reeds onder Gehoorzaamheid gebragt: Ook zyn de oude Zendingen van de *Parral*, *Parras*, *Tepebuanes*, *Cinaloa*, en meer andere, benevens eene Streek van 300 Mylen in *California*, ten eenemaal verwonnen; zynde zulks alles geschied zedert het midden der laatstvoorgaande Eeuw, en zelfs heeft het Gouvernement in éene van alle deze Onderneemingen en Vervorderingen zeer weinige Ondersteuning toegebragt.

Indien nu de Verwinning en Handhaving van *California* geweest is, en tegenwoordig nog blyft, een wezendlyk Hoofdstuk voor de Vervordering en Voortplanting van het Catholyk Geloof, en voor de Uytbreiding der Spaanse Domeinen in de overige Provinciën van *America*; zo is dezelve ook niet minder voordeelig ten opzichte der *Philippines*, en derzelve Koophandel met *Nieuw-Spanjen*. Myns bedunkens is het gansch niet noodig, zo veelcrhande staatkundige Bewerpen te maken, om de Zeevaart en den Koophandel over en met de *Zuyd-Zee* te staaven, als zig zyne Eminentie, de Cardinaal *Alberoni*, verbeeldt heeft. Een enkel Galjoen, jaarlyks eene Reis van de *Manilla* en *Aquapuico* uyt en terug doende, is daartoe genoegzaam in staat; want deze zo ryke, wel-bevolkte en welgelegene Eilanden kunnen niet gehandhaaft worden, wanneer die Koophandel zoude quynen; alhoewel zy van deszelfs Verbeetering en meerder Voordeel voor als nog zeer verwyderd zyn.

Wy hebben gezien en aangemerkt, dat het voorz. Schip volstrekt genoodzaakt zy, gedurende zyne Reis, ergens in eene Haven in te loopen, en dat zulks nergens dan alleenelyk in *California* kan geschieden;

dat

AN
De *Sierra*,
te; van *Ta*
e van *Naya*-
eid gebragt:
al, *Parras*,
re, benevens
nia, ten eene-
schied zedert
w, en zelfs
ille deze On-
weinige On-

aving van *Ca*-
nog blyft, een
ringen Voort-
voor de Uyt-
overige Pro-
ook niet min-
dines, en der-
njen. Myns
o veelerhande
n de Zeevaart
Zuyd-Zee te
rdinaal *Albe*-
Galjoen, jaar-
quapuico uyt
zaam in staat;
welgelegene
vorden, wan-
alhoewel zy
er Voordeel

dat het voorz.
urende zyne
n, en dat zulks
n geschieden;
dat

dat by Gebrek van zodanig eene Haven eene Me-
nigte *Spanjaarden* door de Lengte van de Reis ge-
creveerd zyn, en zelfs ten tyde van eenę diepe Rust
en algemeene Vrede; en eindelyk, dat het voorz.
Galjoen te meermaalen by den Vyand, die zig in
California, binnen wiens Bereik en Gezigt het
noodzakelyk moest passceren, aangerand en genomen
was. Indien dan de *Philippines* waardig zyn be-
houden en gehandhaaft te worden, hoe kan en mag
men dan nog langer de Verwinning en Terneder-
zetting van en in *California* in Overweging neemen
en betwiften? Behalven deze Beweegredenen zyn
nog meer andere van gelyke Klem, dewelke zo wel
tot den Godsdienst als tot den Staat betrekking heb-
ben. De *Ruffen* of *Muscoviters*, wier wydlustig
Ryk aan de noordelyke Eindens van *Asien* paalt, en
vervolgens niet ver van de *Zuyd-Zee* gelegen is, zyn
niet alleen gebezigd met het beschaven der Inboor-
lingen van die Landen; maar rechten werkelyk Volk-
plantingen en Vestingen op, en hebben reeds ver-
scheidene Dokken en Magazynen in die Gewesten;
zy hebben hunne eigene Kusten naauwkeurig opge-
nomen; zy zyn tot aan de Eilanden van *Japan* ge-
zeild; zy hebben de *Zuyd-Zee* overgekruyft, en in
verscheidene Gewesten van *Spaans-America* Voet
aan Land gezet.

In 't Jaar 1741 deden de *Ruffen* eenen Tocht
over Zee, en belandeden op deze Kust ter Breedte
van 55 Graden en 36 Minuten, niet verder dan 12
Graden van *Cabo Blanco*, het in 't uysterste Noorden
van *California* tot nogtoe bekende Gewest. Het
is ook niet vermoedelyk, noch natuurlyk te denken,
dat de *Ruffen* in hunne toekomende Tochten het zo
laag als na *Cabo Blanco*, zullen toeleggen, zelfs
wanneer geheel *California*, tot aan *Cabo San Lu*
cas toe, by de *Spanjaarden* mogt worden verlaten.

Wy mogen op goede Gronden onderstellen, dat zy, die heden de Kusten en het Land komen opneemen, morgen wel eenige Volkplantingen aldaar zullen zoeken op te rechten. De laatste Spaanse Bezetting op de noordelyke Kusten van *America* is die van *Cabo San Lucas*, aan den zuydelyken Uythoek van *California*, en tegen den Keerkring van *Cancer*. Maar op en langs den onmeetelyken Reeks der noordelyke Kust ontmoet men geene enkele Spaanse Vesting. Hoe zal men nu de *Russen* kunnen belletten, aldaar eenige Ternederzetting op te rechten, ten zy wy hen van onze zyde daarin voorkomen? Zoude het wel betaamen, dat wy den *Russen* toestonden, onze Gebuuren en Mededingers te mogen worden, en dat het Gevoelen der Griekse Kerk in *California* zoude stand grypen?

De te meermaalen herhaalde Onderneemingen der *Engelzen*, om eenen Doortocht na de *Zuyd-Zee*, in 't Noorden van *America* en *Hudsons-Baai*, te vinden, zyn aan de gansche Waereld bekend. De laatste wierd in de Lente van 't Jaar 1753 gedaan. Indien zy te eeniger Tyd daarin mogten slaagen, dan zouden de *Engelzen* gansch gemakkelyk over en door hunne Wingewesten kunnen afkomen, en herzelve Meesters maken van de Provinciën *Nieuw-Mexico*, *Moqui*, de Rivieren *Gila* en *Colorado*, *Pimeria*, de *Paragos*, ende *Apaches*. De gemeene Nieuws-Papieren hebben ons verwittigt, dat by de *Engelzen* een Toeleg gemaakt was, om uyt de *Oost-Indiën* na de *Zuyd-Zee* te stevenen, en eenige Vestingen en Ternederzettingen op de Kust van *America*, boven *California* na den Kant van *Hudsons-Baai*, aan te leggen; zynde dezelve Streeken en Gewesten, dewelke de *Russen* reeds bezogt en opgenomen hebben. Wie maar eenigzins Kennis heeft van de regenwoordige Gestelrenis de Engelze Natie, en

ver-

vernomen heeft, met hoe grooten Ernst en Yver de voor- en vastgestelde Doortocht in het Noordwesten by meenige vermaarde en uyftekende Perfoonen goedgekeurd, en als mogelyk gehouden is, die zal van zelve overtuugd zyn, dat hun Bestek geenzins in eene enkele Hersenschim bestaat, en dat het gansch geen Wonder zoude zyn, wanneer hetzelve te eeniger Tyd mogt ondernomen en volvoert worden.

Indien zulks eens quam te gebeuren, dan zoude ik vragen, wat voor eene Gedaante zullen onze Bezittingen verkrygen? Zoude de Nakoming en de goede Trouwe der voorheen opgerichte Verbindtenissen eene genoegzaame Waarborg en Verzekering zyn? Is niet *Jamaica, Georgia, Carolina, Virginien, Nieuw-York, Pensyloanien, Newfoundland*, en andere Provincien dier Natie in *America*, door de *Spanjaarden* ontdekt? Hebben alle die Landen niet voor eenen langen Tyd aan onze Domeinen gehecht geweest? En zyn zy tegenwoordig niet in de Handen der *Engelzen*? Even eens, en met gelyk Gemak, kunnen zy zig ook op de noordelyke Kulten van *California* terneder zetten, ten zy wy hen in de Verwinnig van die Gewesten voorkomen, en wel ten spoedigsten, zonder eenigen Tyd met langer Overleg te slyten. Ik neem derhalve de Vrypöstigheid van Verlof te verzoeken, om te mogen herhaalen, dat het Wingewest der schraale en arme Provincie van *California* altoos te vooren geweest, en als nog tegenwoordig is en blyft, het aanmerkelykste Voorwerp van Aangelegenheid, zo wel ten opzigte van den Godsdienst, als van den Staat; en zelfs van meer Gewigt, dan dat van verscheidene andere Landen in *America*, dewelke ryker en met meerder Voorspoed gezegend zyn.

Men dient zig wederom te binnen te brengen, hetgeen wy reeds hiervooren ten opzigte der Gelegenheid

heid van *California* zelve, van *Sonora*, van *Pimeria*, en van andere daaraan paalende Provinciën, als mede van het vaste Land van *Nieuw-Spanjen*, gezegt hebben. Alhetgeen nog verder aan myn Bewerp dezer Historie ontbreekt, bestaat in een Byvoegzel van trouwe en geloofwaardige Gedenk-Schriften, zo oude als nieuwe, dewelke tot beide de Kusten van dit Schier-Eiland eenige Betrekking hebben, en ten dien opzichte wordt het eerste Byvoegzel in dit vierde Deel overgelegd; behelzende eene beknopte Beschryving door *Gomara*; wyders worden nog medegedeelt de Tocht van den Capitein *Sebastian Vizcaino* in het Jaar 1603; de laatste Reis en Opneming by Vader *Fernando Conzaga*, in en langs den Golf van *California* tot aan deszelfs uiterste Einde, de Rivier *Colorado*, in 't Jaar 1746 gedaan; en laatstelyk eene korte Beschryving van den vermaarden Engelzen Reiziger ter Zee, Capitein *Woods Rogers*. Achter deze volgt nog een Bericht van CALIFORNIA, getrokken uyt het Verhaal der Reize van den Engelzen Commandeur en Schildknaap *George Anson*, tegenwoordig tot Pair van Groot-Brittanniën verheven, waarin hy van den Koophandel der *Philippines* gewaagt, en van hetgeen hy onderstelt, dat tusschen die Eilanden en *California* gedreven en gedaan wordt: Hierby hebben wy de Gelegenheid van verscheidene nadeelige Misvattingen te verbeteren, en in 't Gemoed van den Lezer de allerheilzaamste Gevoelens omtrent den Godsdienst en den Staat in te prenten, zonder het rydelyk Belang der Maatschappy eenigzins gade te slaan.

EERSTE BYVOEGZEL.

Eene beknopte Beschryving der buytenste Kust van CALIFORNIA, door Gomara.

Om aan te toonen, hetgeen voor de Opneeming van Capitein *Vizcaino*, ten opzichte der buytenste Kust van *California*, als zeker bekend was, zal ik aan den Lezer mededeelen het kort en beknopt Verhaal van *Francisco Lopes de Gomara*, een naauwkeurig Schryver, en wiens Aardbeschryving door *Antonio de Herrera* hoofdzakelyk nagevolgd is; zynde een Man van groot Verstand en Oordeel; alleenlyk dient daarby aangemerkt te worden, dat de by hem zo genaamde *Punta de Balenas* de Uythoek van *California*, of *Cabo de San Lucas*; zy; doch dat men toen ter tyd, zo wel in Boeken als in Kaarten, de gemelde *Cabo* met geen anderen Naam dan met dien van *Punta de Balenas* bestempelt heeft.

Uyttrekzel van 't XII. Hoofdstuk der Geschiedenissen in de Indiën, door Francisco Lopez de Gomara.

De Afstand tusschen de Baai van *Mira Florez* en *Punta Balenas*, over en voorby *Puerto Escondido*, *Belen*, *Puerto de Fuegos*, de *Bahia de Canoas* en het *Parel-Eiland*, beloopt ruym twee-honderd-en-twintig Mylen. *Punta de Balenas* legt onder den Keerkring, en tachtig Mylen van *Cabo Corientes*, en tusschen beide deze Kaapen loopt de Zee van *Cortes* heenen, die roodachtig van Kleur is, en na het Adriatische Meir, of den Golf van *Venetien* gelykt.

Van

Van *Punta de Balenas* tot de *Babia del Abad* telt men langs de Kust honderd Mylen, en van de voorz. *Babia* na *Cabo del Enganno*, gelegen op omtrent 30 Graden en 30 Minuten Noorder-Breedte, nog honderd daarenboven; doch by zommige wordt deze Afstand veel grooter opgegeven.

Van *Cabo del Enganno* tot *Cabo de Cruz* zyn omtrent vyftig Mylen; van *Cabo de Cruz* tot *Puerto de Sardinias*, op zes-en-dertig Graden, omtrent een-honderd en tien. Langs deze Kust leggen *Ancon de San Miguel*, *Babia de los Fuegos* en *Costa Blanca*.

Van *Puerto de Sardinias* tot de *Sierras Nevadas*, of het Sneeuw-Gebergte, telt men, langs den Weg van *Puerto de Todos Santos*, *Cabo de Gálera*, *Cabo Nevado* en *Babia de los Pinos*, een-honderd-en-vyftig Mylen.

De *Sierras Nevadas*, of het Sneeuw-Gebergte, leggen in den veertigsten Graad, en is de allerafgelegenste en uyerste Landstreek aan deze Zyde, die in de Kaarten afgebakent wordt. Doch de Kust strekt zig nog vyf-honderd-en-tien Mylen verder noorewaards na onze Zyde uyt, wanneer men in dat wydluftig Eiland zo wel *Laborador* als *Grœnland* gelieft te fluyten.

TWEEDE BYVOEGZEL.

Verhaal der Reize van den Capitein Sebastiaan Vizcaino in het Jaar 1602; waa: in de Buyten- of West-Kust van CALIFORNIA aan de Zuydsee is opgenomen.

De drie Boekdeelen van de *Monarchia Indiana*, geschreven by den geleerden Vader *Juan de Torquemada*, tyt de Orde van *St. Franciscus*, zyn in 't Jaar 1615 in *Seviliën* gedrukt en uitgegeven, en in 't Jaar 1725 is van dezelve te *Madrid* een tweede Druk uytgekomen; en wy meenen te kunnen volstaan, wanneer wy den Lezer derwaards verwijzen, zonder ons tegenwoordig Werk door een breedvoerig Verhaal der Reize van den Capitein *Vizcaino* te doen uytdyen; doch de Exemplaren van den eersten Druk zyn zeer raar geworden, doordien derzelver grootste Gedeelte op Zee verongelukt is; en wanneer de vermaarde Voorstander der Geleerdheid *Don Andreo Gonzales de Borgia*, 'sKonings Geheime Raad en Commis ter Thesaurie, het voorsz. Werk wilde doen herdrukken, zo kon hy daarvan, na alle maar mogelyke Moeite en Navraag, maar drie Exemplaren binnen *Madrid* uytvinden; zynde de Herdrukking volvoerd na hetgeen in de Keizerlyke Bibliotheek der *Jesuiten* voorhanden was, en door den edelmoedigen Vader *Martin de Raxas* ten dien einde medegedeelt wierd.

Vermits nu zedert dien Tyd ook deze tweede Druk der *Monarchia Indiana* zeer schaars geworden, en het Verhaal der Reize van den Capitein *Vizcaino* wezendlyk hoognodig is, om een naauwkeurig Bericht van *California* te geven; en alhoe-

wel

wel zommige Lezers daarin zullen zien voorkomen, hetgeen zy reeds in de Boeken van *Vader Torquemada* ontmoet hebben, zo heb ik echter goedgevonden aan het meerder Gedeelte myner Lezers, dewelke het voorz. Werk niet bezitten, het Genoegen te geven van hen met een Uyttrekzel te geryven, om al hetgeen tot *California* eenige Betrekking heeft, alhier by den anderen te kunnen vinden; en wel voornamentlyk, om dat dit Werkje niet alleen ten behoeve myner Lezers in *Europa*, maar ook voor die in *America*, dewelke in deze zo ver ontlegene Zéen en Gewesten, alwaar men zo gemakke-lyk aan geene Boeken weet te komen, hunnen Koophandel dryven, met alle Vlyt en Naauwkeurigheid vervaardigd is.

Ik was ten uystersten begeerig en verlangende, om het meergemelde Verhaal van den Capitein *Vizcaino*, en de Vertoogen van den Raad aan zyne Majesteit *Philippus III.*, mitsgaders en wel voornamentlyk, de Teekeningen, Planten en Kaarten zyner Reize en Ontdekkingen uyt te vinden, om dezelve gezamentlyk aan 't Gemeen mede te deelen. Dienvolgende wierd ook, op myn instandig Verzoek, ter Secretary van den Raad der *Indiën* wel daarna gezogt; doch ik heb myn Oogmerk daaromtrent, en om het Gemeen met die Stukken te dienen, onmogelyk kunnen bereiken.

UYTTREKZEL uyt het vyfde Boek der *Monarchia Indiana*, geschreeven by den *Vader Juan de Torquemada*.

Onder de Regeering van *Philippus III.* en van *Don Antonio de Mendoza*, Onder-Koning van *Nieuw-Spanjen*, wanneer de Scheepvaart na de Eilanden van *Luzon*, by ons de *Philippines* genaamd,

naamd, allereerst met eenige te *La Natividad*, eene in *Nieuw-Spanjen* aan de *Zuyd-Zee* gelegene Stad en Haven, gebouwde Schepen ondernomen en uytgevonden wierd, zo wierd by dezelve op de Terugreize, omtrent ter Breedte van twee-en-veertig Graden, een Uythoek ontdekt, en ter Eere van den Onderkoning, die dezelve uytgezonden had, met den Naam van *Cabo Mendozino* bestempelt; ook quam reffens te blyken, dat van dien Uythoek af tot aan *La Natividad* langs de Kust zeilende, de gansche Streek uyt eene *Terra Firma*, of uyt een vast aan den anderen paalend Land bestond. By derzelver Aankomst in *Nieuw-Spanjen*, wierd van die Ontdekking aan den Onderkoning kennis gegeven, die zeer begeerig was, de gansche Kust, tot aan *Cabo Mendozino* toe, voor zyne Rekening en Kosten, naauwkeuriglyk te doen onderzoeken. Doch de daartoe verkoorene Persoon kon niet verder komen, dan tot aan de Haven, toen ter tyd *San Jago*, en nu *La Magdalena* genaamd, gelegen op de Breedte van vyf-en-twintig Graden, doordien hy door de geduurig aanhoudende Noordwest-Winden zynen Cours onmogelyk verder kon vervorderen.

Zyne Majesteit insgelyks verwittigd zynde, dat andere Onderkoningen, op Bevel van desselfs Vader, diergelyke Ontdekking wel ondernomen, doch daarin niet geslaagt hadden, gelyk wy in 't Vervolg zullen aanhaalen, vond onder andere Papieren ook een Verhaal, by zommige Vreemdelingen aan wylen zynen Vader gedaan; behelzende een Bericht van verscheidene zeer aanmerkelyke Byzonderheden, dewelke zy daaromstreeks gezien hadden, wanneer zy door quaad Weer van de Kust van *Newfoundland* derwaards verslagen en afgedreven waren; daarby voegende, dat zy, uyt de *Noordzee* door de Straat van *Arian*, gelegen ter zyde van *Cabo Mendozino*,

in de *Zuydzee* gekomen zynde, aldaar eene ryke, wel bevolkte, en van Muuren en Vestingwerken wel voorziene Stad ontdekt, en derzelve Inwoonders, onder eene geregelde Regeering levende, zeer vernuftig, menschlievend en vriendelyk bevonden hadden; benevens nog meer andere Byzonderheden; dewelke een nader en naauwkeuriger Onderzoek verdienden. Wyders was zyne Majesteit ook onderrecht, dat de Schepen op hunne Terugreize van *China* na *Nieuw-Spanjen* in groot Gevaar waren, en dat zy geduurig omtrent *Cabo Mendozino* quaad Weêr ontmoeteden; dat het derhalve voor derzelve Veiligheid, ten hoogsten nodig was, de Kuff van daar tot aan *Aquapulco* naauwkeurig te onderzoeken, om eene Plaats uyt te vinden, alwaar zy zouden kunnen inlopen, dewyl dezelve toch gewoonelyk aan zyne Majesteit toebehoorden. Om deze en andere Redenen wierd de Graaf van *Monte-Rey*, Onderkoning van *Nieuw-Spanjen*, gelaft, diergelyk een Onderzoek en naauwkeurige Opneeming, ten Kosten van de Kroon, zo dra mogelyk, werkftellig te maken.

Ingevolge van zodanig een ernstig Bevel des Konings, en om aan zyne Majesteit in alle deelen Genoegen te geven, vervoegde zig de Graaf van *Monte-Rey* tot zodanige Perfoonen, door welker Kundigheid en Ondervinding hy dienaangaande de beste Onderrichting vertrouwde te zullen bekomen, om vervolgens daartoe de bequaamste Schikkingen te be- raamen. Na dat alles wel overlegd was, deed hy met alle Spoed en Zorgvuldigheid de noodige Be- hoeftens ten dien einde in gereedheid brengen, en benoemde den Generaal *Sebastian Vizcaino* tot Op- per-Bevelhebber dier Reize, gelyk hy te vooren in die Hoedanigheid in *California* reeds geweest was. Tot Admiraal wierd benoemt de Capitein *Toribio Gomez de Corvan*; beide zeer wel verdiende Man- nen,

nen, op dewelke men gerustelyk kon vertrouwen. Want de Generaal *Sebastian Vizcaino* was toen ter tyd gebruykt in de Vredehandeling en Verwinning van *California*, en had boven alle andere Persoonen in *Nieuw-Spanjen* de meeste en beste Kennis van de voorsz. Kust, doordien hy wel naarstiglyk, gelyk wy reeds hiervooren verhaalt hebben, in het Jaar 1594 bezig geweest was, aldaar zodanig eene Ontdekking te doen, en nu des te meer Belang daarin had, dewyl dezelve op ernstig Bevel, en ten koite van den Koning, stond hervat te worden. Om van den goeden Uytflag dier Onderneeming des te beter verzekerd te zyn, wierd de Post van Admiraal aan den Capitein *Coribio Gomez de Corvan* opgedragen, zynde een volmaakt-ervaaren Zeeman, die 's Konings Dienst lange Jaaren op de Kruyffers had waargenomen, en tot Belooning zyner Getrouwigheid en Dapperheid tot Capitein van de *Pataches* verheven was, en het Bewind over verscheidene Zaken van Aangelegenheid verkregen had, gelyk uyt de by hem aan den Onderkoning vertoonde Papieren en Getuygsschriften genoegzaam quam te blyken.

Hy wierd dan ten spoedigsten na de Provincien van *Honduras* en *Guatemala* gezonden, om twee Schepen op te zoeken, ten welken einde hem *Sebastian Melendez*, en Land-Officier, een *Antonio Florez*, een kundig Stuurman en Loots, derwaards verzelden: Ook zond de Onderkoning den Vaandrig *Juan de Azevedo Texeda* na *Aquapulco*, om aldaar alles tot de Reis in gereedheid te doen brengen, en een klein Fregat onder zyn Opzigt te laten bouwen. De Generaal was gelaft eene Lyft in te leveren van al hetgeen tot dien Tocht aan Provissien, Behoefstens, Matroozen en Soldaten vereischt wierd, en de Onderkoning deed hem van alles volkomen voorzien, en gelaftede daarenboven nog drie onge-

schoeide *Carmeliten*, namentlyk Vader *Andrez de la Assumpcion*, Vader *Antonio de la Ascension*, en Vader *Thomas de Aquino*, om hem te verzellen. En nademaal, volgens het zeggen van *Cicero*, geenerhande Zaken van groot Gewigt door Sterkte en Gaauwigheid alleen, maar wel door Bestiering der Wysheid en Voorzigtigheid van verstandige en kundige Raadslieden, kunnen volvoert worden, zo voegde de Onderkoning nog daarby den Capitein *Alonso Estevan Peguero*, die in de *Nederlanden*, en ook onder *Magellan*, gedient had; den Capitein *Gaspar de Alarcon*, geboortig uyt *Bretagne*, een Man van uytsteekende Dapperheid en Beleid; wyders voor de Zeezaken, verscheidene kundige Stuur- en Bootslieden; als mede den Capitein *Geronimo Martin*, als Aardbeschryver, om alle de ontdekte Landen af te scherfen, tot Opheldering van de Berichten, dewelke aan zyne Majesteit wegens hunne Ontdekkingen en Verrichtingen dienden gezonden te worden. Wanneer nu alles in diervoege bezorgd en gereed was, zo wierd *Don Francisco de Valverde*, Commissaris der Thesaurie te *Mexico* en van 's Konings Schepen, door den Graaf van *Monte-Rey* gelaft, alle de Behoefstens en Contanten, dewelke hy onder zig had, na *Aquapulco* te zenden, en de Soldaten te betalen, die alle in uytgelezene Manschappen bestonden, en eene der aanzienelykste Compagnien uytmaakten, dewelke ooit in *Nieuw-Spanjen* aangeworven en opgerecht zyn. De Vaandrig van dezelve was *Juan Francisco Suriano*, en de Sergeant *Miguel de Legar*.

Wanneer de bepaalde Tyd tot hun Vertrek gaderd was, deed de Onderkoning hen alle voor zig komen, en aanbeval hen ernstiglyk de Zaak te behertigen, om dewelke zy afgezonden wierden; onder zig zelve rustelyk en vredelyk te leven; aan hun-

ne Officiers alle Gehoorzaamheid en Achtung te bewyzen, en wel voornamentlyk aan de Geestelyken, op dewelke hy hoofdzaakelyk zyne Hoop vestigde, dat zy eene behoudene en voorspoedige Reize zouden hebben. Den 7 *Maart* in 't Jaar 1601 vertrokken de Vaders en Capiteins van *Mexico* na *Aquapulco*, alwaar zy den 20sten dierzelve Maand aan Boord zouden gaan.

Alles tot de Reis in gereedheid zynde, zo wierd door den Generaal bevoolen, dat zig ieder op het hem toegewezen Schip had te verwoegen; en wanneer zulks stiptelyk volvoerd was, zo gingen de *Capitana*, de *Amiranta* en het Fregat, op Zondag den 5 *Mey* in 't Jaar 1601, 's namiddags ten 4 Uuren, van *Aquapulco* onder Zeil. Zy hadden nog by zig eene *Barco Longo*, om de Baaijen en Kreeken op te neemen, en andere Diensten te doen, waartoe de zwaare Schepen onbequaam waren. Omtrent 2 Mylen in Zee gevorderd zynde, naamen zy hunnen Cours na 't Noordwesten, werwaards de Westkust zig uytstrekt. Gedurende het ganfche Jaar heeft men langs deze Kust byna geene andere dan Noordweste-Winden, waardoor de Vaart van *Aquapulco* af tot aan *Cabo San Sebastian* toe, bezyden *Cabo Mendozino*, altoos belemmert en tegengehouden wordt, en men genoodzaakt is, negen Maanden achtereen op Zee te zwerven, en gedurende dien Tyd de allergrootste Ongemakken te ondergaan.

De Wind dus tegen zynde en hard waaijende, zo kon men onmogelyk voortsjoeden, dan alleen met Laveering, waardoor het Volk zeer vermoeit en afgemat wierd; en wanneer eene styve Koelte en de Stroom tegen vallen, dan moet het Schip, in plaats van te vervorderen, achteruyt dryven. Doch wanneer de Wind hunne Vervordering onmogelyk schein

te zul'en maken, zo veranderde hy gansch onverwacht tot hun Genoegen, waardoor zy op Zondag den 19 *Mey*, 's avonds ten 5 uren, *Puerto de la Natividad* bereikten. Zy waren genoodzaakt aldaar binnen te loopen, dewyl de Schepen, by gebrek van Ballast, bezwaarlyk konden zeilen, en derzelve Lading gansch niet evenredig was met derzelve Holte en Ruymte. Daarenboven had de *Capitana* eene meenigte Water ingekregen, en dus moest derzelve Lek noodzaakelyk gestopt worden; zulks wierd echter met alle maar mogelyke Spoed gedaan, en de Schepen teffens van Hout, Water en genoegzaame Provissien voorzien, dewelke zy zonder eenige Zwaarigheid en Belemmering konden bekomen, alzo het Gewest onder *Nieuw-Spanjen* behoorde, en desselfs Inwoonders Christenen waren. In deze Haven waren de Schepen gebouwd, met dewelke men de *Philippines* en *Cabo Mendocino* ontdekt had: Ook wierd dezelve, voor de Ontdekking van *Aquapulco*, door de Galjoenen van *Cbina* gewoonelyk bezogt. De Haven is zeer goed en geryfelyk; men heeft daaromstreeks Overvloed van Hout; de nabuurige Landstreek is vermakelyk, en in allerhande Slach van Beesten en Leeftocht rykelyk gezegend. Zy vertoefden echter niet langer, dan zy tot hunne Proviandeering nodig hadden, en staken den 22 dier Maand wederom in Zee; vervolgden de Reis, gelyk te vooren, onder veelerhande Zwaarigheden, tot dat zy den 26, op den eersten Pinxterdag, te *Cabo Corientes* aankamen. Hier namen zy de Landstreek op; vervorderden hunnen Cours langs de Kust heenen, en bereikten den 2 *Juny*, omtrent den Middag, de Eilanden van *Mazatlan*. Dezelve zyn van eene middelmatige Grootte, en leggen zeer naby den anderen, zo dat tusshen dezelve en het vaste Land

eend

een goede Reede gevonden wordt, waar in zig een groote Rivier uyt *Nieuw-Galicia* ontlafst. Hier ter plaats heeft de vermaarde Engelze Zeevaarder, de Heer *Thomas Cavendish*, zyn Schip gekrengr, terwyl hy na de Terugkomst der Vlooten uyt *Cbina* wachtete, om dezelve te plunderen.

Beide de *Capitana* en *Amiranta* quamen op deze Reede ten Anker, om het Fregat, hetgeen kort na dezelve Vertrek van *la Natividad* van hen afgeraakt was, aldaar in te wachten; doch het was reeds te vooren in die Rivier aangekomen. De Generaal en Admiraal, de Religieusen en Capiteins, stapten op een dier Eilanden uyt, en vonden aldaar een oneindig Getal Zeevogels, dewelke die Landstreek aanqueekt, en wier Jongen nog niet konden vliegen; bestaande hun Voedzel in Sprotjes, Sardynen en andere Visjes, die daaromstreeks in meenigte gevonden worden. Dit Gevogelte heeft byna de Grootte en Zwaarte van onze Ganzen; voorzien van eenen Snavel ter Lengte van byna een halve Elle, en van zo lange Pooten als de Ojevaars; zynde hunne Bekken en Pooten met die der Ganzen overeenkomende. Zy hebben wyders eenen grooten Krop, waarin zy de Vissen voor hunne Jongen bergen, en voor dezelve op den Grond uytwerpen.

Men vindt hier insgelyks een meenigte wilde Bokken en Geiten, benevens verscheidene andere Dieren; als mede een Gewas, hetgeen men bevonden heeft zeer heilzaam voor de Zieken hy hunne Terugkomst te zyn, gelyk wy daarvan ter behoortlyke Plaats nader en breedvoeriger zullen gewaagen. De Inwoonders van het vaste Land alhier zyn Christenen, en gevolgelyk onze Vrienden; het Land zelve wordt de Provincie van *Acaponeia*, of *Chametha* genaamt. Hier begint de Inham van *California*, langs de Kust van *Nieuw-Spanjen* heen; en tus-

sehen de dertig en veertig Mylen van deze Eilanden, na *Cinaloa* en *Culiacan* toe, ontlast zig *Rio Grande*, nu de *Toluca* genaamd, in de Zee, dewelke aldaar met den Naam van *Riviera de Rarito* bestempelt wordt.

De *Capitana* en *Almiranta*, het Fregat aldaar gevonden hebbende, gingen denzelven Dag wederom onder zeil, om den Mond of Arm der Zee, tusschen de voorsz. Eilanden en *Cabo San Lucas*, zynde de uysterste Hoek van *California*, over te stevenen; de Afstand van de eene tot de andere Zyde bedraagt omtrent zestig Mylen, en den 9 Juny, met het vallen van den Avond, wierd het vaste Land van *California* bereikt. Wanneer zy op de Hoogte van *Cabo San Lucas* gekomen waren, ontstond een zo zwaare Mist, dat zy elkander geduurende zes en dertig Uuren achtereen niet zien konden, en de *Almiranta* bevond zig, op vyftig Passen na, voor eene Reeks van Rotzen, voor dewelke zy bewaart wierd door eene schielyke Optrekking van den Mist, denwelken ik enkel en alleenlyk aan Gods Voorzienigheid mag toeschryven, dewyl zy buyten die Opklaaring lang genoeg het haar nakend Gevaar voortyt gezien zoude hebben. Dit gebeurde omtrent ten 7 Uuren in den Ochtendstond, en ten 9 Uuren was de Mist zodanig opgetrokken, dat de Zon eenigzins doorbrak, waardoor de *Almiranta* en de *Capitana* elkander konden zien; en zo dra zy zig konden beroepen en hooren, wierd Bevel gegeven, de naast de voorsz. *Cabo San Lucas* gelegene Baai in te loopen, alwaar zy, tot wederzydse Blydschap, het Fregat reeds vonden voor Anker leggen.

Dewyl de Vloot die Baai op den Feestdag van *St. Barnabas* aandeed, wierd dezelve met den Naam van dien Heilig bestempelt. Wanneer zy naby het Strand ten Anker quamen, en de Zeilen in-

inge
nigt
zou
doo
in d
aan
de B
hum
Ind
werp
volg
Ge
in d
ten
ten
groot
zy g
de g
veilig
doch
week
tonio
India
te ha
Geba
den,
omho
Zy w
Gron
baare
ten,er
zonde
ben.
en rie
Man
India

in-

ingordeden, ontdekten zy langs de Kust eene meernigte naakte *Indianen* met Boogen en Pylen, en zommige van hen met Spiessen gewapend, dewelke, door hun Geroep en door het opwerpen van Zand in de Lucht, de Manschap in de Schepen scheenen aan Land te noodigen. Hierop beval de Generaal de Booten uyt te zetten, en zommige Soldaten met hunne Wapenen na 't Strand te roeijen, om van de *Indianen* te verneemen, wat hun Geroep, en het werpen van Zand in de Lucht, wilde beduyden. Vervolgens stapten de Generaal, de Admiraal, de drie Geestelyken, zommige Officiers en twaalf Soldaten in de Booten, zynde de laatste van hunne Musquetten en brandende Lonten voorzien. Zo dra de Booten aan den Oever quamen, en de *Indianen* een zo groot Getal van gewapend Volk zagen, vluchteden zy gansch ontsteld na eene Hoogte toe, om zig voor de geduchte Aanranding dier Vreemdelingen te beveiligen. Zy stapten alle uyt de Booten aan Land; doch wanneer zy de *Indianen* begonnen te naderen wecken dezelve nog meer terug, tot dat Vader *Antonio de la Ascension* alleen na hun toeging, om de *Indianen* tot eene vriendelyke Onderhandeling over te haalen; hy verwon door allerhande Teekenen en Gebaardmakingen zo veel op hen, dat zy stand hielden, en de Vader, dicht by hen gekomen zynde, omhelsde dezelve met de vriendelykste Tederheid. Zy wierpen hunne Boogen, Pylen en Spiessen op den Grond, en verzogten hem, door Tekenen en kenbaare Gebaarden, by hen te willen komen nederzitten, en de andere Manschappen niet te laten naderen, zonder alvorens hunne Wapenen afgelegd te hebben. Vader *Antonio* voldeed aan hunne Begeerte, en riep eenen *Negro* onder zyn Gevolg toe, eene Mande met Biscuit aan te brengen, om onder de *Indianen* uytgedeelt te worden. Zy scheenen op

het zien van dien *Negro* zeer verblyd te zyn, en gaven hem te kennen, dat zy met eene Natie van gelyke Couleur in goede Verstandhouding en Vriendfchap leefden, en dat niet ver van daar een geheel Dorp door dezelve bewoont wierd. Inmiddels leidden ook de Generaal en Admiraal hun Geweer af; naderden, met de andere beide Geestelyken, Vader *Antonio* en de *Indianen*, die van hunne Zitplaats niet oprezen, en onder hen verscheidene Kraalen en andere Snuyfteryen uytdeelden, die zy wel greetig, doch niet buyten Schroom voor eenigerhande quaden Toeleg, aannamen, en daarmede verheugd na hunne *Rancherias* keerden. Na dat de *Indianen* vertrokken waren, zo ging de Generaal, benevens de overige van 't Gezelschap, eene Wandeling landwaards-in doen, alwaar zy, niet ver van de Reede, eene Vyver van helder en aangenaam Water vonden, en vermits de Avond viel, weeken zy na zommige Rotfen aan de Zyde der Zee. Hier zagen zy eene meenigte Sprot en Sardynen, die voor de grootere Viffchen vlugtende, door de Baaren op 't Strand geworpen waren. Hiervan bediende zig de gansche Troup diezelve Nacht en den volgenden Dag, wanneer zy langs het Strand gansche Hoopen van Parel-Oester-Schulpen vonden, zo glad en glinsterende, dat men by de Terugkaatfing der Zonneftraalen byna verblindt wierd, hetgeen aan den Oever eene luyferryke Vertooning gaf, en waaruyt men het groot Voordeel der Parcelviffchery eenigzins kon naleiden. Aan den Voet der voorfz. Rotfen deed de Generaal eene groote Tent opflaan, en daarin eenen Altaar oprechten, om gedurende zyn Verblyf den dagelykfen Dienft der Geestelyken te kunnen doen houden en bywoonen.

In deze Baai bleef de Vloot voor eenige Dagen leggen, om de Verandering der Maan af te wachten; de

Sche-

Sch
me
gin
van
Paa
vru
wy
ove
wil
zelf
mo
stik
plaa
Reu
ve,
gro
als d
Cal
pryz
in,
nen
Win
wor
best
neer
Gen
Lee
klein
ren
de g
der
Lich
door
aart
In
ren

vd te zyn, en
 ene Natie van
 ing en Vriend-
 aar een geheel
 Inmiddels lei-
 Geweer af; na-
 lyken, Vader
 kunne Zitplaats
 ne Kraalen en
 zy wel greegig,
 gerhande qua-
 e verheugd na
 de *Indianen*
 aal, benevens
 andeling land-
 van de Reede,
 Water vonden,
 y na zommige
 zagen zy eene
 or de grootere
 t Strand ge-
 g de gansche
 en Dag, wan-
 pen van Paa-
 glinsterende,
 estraalen byna
 ver eene luy-
 nen het groot
 kon naleiden.
 de Generaal
 eenen Altaar
 lyf den dage-
 kunnen doen

te Dagen leg-
 wachten; de
 Schic-

Schepen te herstellen, en Hout en Water in te nee-
 men, en vermits ieder Schip Netten medevoerde, zo
 gingen de Booten geduurig visschen, dewyl de Baai
 van Tongen, allerhande Platvisschen, Kreeften en
 Paarel-Oesters kriede. De Bodem is aldaar zeer
 vruchtbaar, gezond en van eene goede Luchtfreek;
 wyders vlak en effen; bequaam tot Verbetering, en
 overvloedig voorzien van Hazen, Konynen, Harten,
 wilde Duyven, Quakkels en ander Gedierte, en
 zelfs van Leeuwen en Tygers. Aan Boomen ont-
 moet men onder anderen eene meenigte Vyge-, Ma-
 stik-, Pichahaja- en Pruyme-Boomen, welke laatste in
 plaats van Hars of Gom een byzonder aangenaam
 Reukwerk uytleveren. Aangaande de Pruymen zel-
 ve, heb ik dezelve nergens anders dan klein en
 groen, en op verre na zo aangenaam niet van Smaak,
 als de onze, bevonden; alhoewel degeene, die in
California geweest zyn, dezelve ten hoogsten aan-
 pryzen. Doch het voordeeligste van al bestaat daar-
 in, dat men hier ter plaatse Zoutketen zoude kun-
 nen aanleggen; also door eenen zuydroostelyken
 Wind aldaar eene groote Plas van Zeewater gemaakt
 wordt, dewelke toen ter tyd uyt wit en helder Zout
 bestond. De *Indianen* quamen in de Tent, wan-
 neer de Dienst verricht wierd, en bragten aan den
 Generaal en de Soldaaten eene meenigte Harte-,
 Leeuwen- en Tyger-Vellen, Cattoene Kappen en
 kleine fraai-gewerkte Netten. Deze *Indianen* wa-
 ren moedernaakt, en hadden in hun Hair allerhan-
 de glinsterende Snuyfteryen gevlogten; zommige on-
 der hen waren roodhairig; zy bestryken hunne
 Lichaamen met zwarte en witte Verwen, en zyn
 doorgaans vrolyke, leerzaame, beleefde en welge-
 aarte Schepzels.

In deze Baai hebben de *Engelzen*, eenige Jaa-
 ren geleden, de *St. Anna*, van de *Philippines* te-
 rug-

rugkomende, opgebragt; het Volk aan Land gezet, alle de Goederen ontladen, en vervolgens tot aan het Water toe doen verbranden; doch wanneer het Wrak aan het Strand quam dryven, begaven de *Spanjaarden* zig wederom daarop; wierpen de Balist over Boord; recheden Noodmasten op, en quamen met hetzelfde behouden in de Haven van *Aquapulco* aan. Deze *Spanjaarden*, zo het schynt, hebben een Indiaans Vrouwsperfoon geweldiger wyze ontvoert, waarover de Inboorlingen nog ten huydigen dage bedroefd zyn. En die Gebeurtenis was de waare Oorzaak, waarom zy niet zeer genegen scheenen te zyn, met het Volk van de Vloot eene naauwe Vriendschap aan te gaan; vreezende, dat daardoor wel een ander Ongeluk van diergelyke Slach mogt komen te gebeuren. Ik haal dit Geval aan, alleenlyk om te betoogen, dat men behoore Zorg te dragen, aan deze Natie geenerhande Belediging te pleegen, dewyl daaruyt natuurlyk onder hen een Afkeer en Walging van alle Vredehandeling, mitsgaders eene groote Wantrouw omtrent de *Spanjaarden*, die het Evangelie verkondigen, vewekt wordt. Hier wierd daarentegen een goed Gedeelte van de, op 's Konings Kosten, ten behoeve der Soldaten medegebragte Goederen onder hen uytgedeelte, waardoor zy ten uyersten geryfd en zeer wel voldaan en vergenoegd betoonden te zyn. Intusschen was de Verandering der Maan voorby, en het Weer scheen gunstiger te worden; weshalve de Generaal beval, alles aan Boord te brengen, en dat de Vloot te middernacht de Baai zoude verlaten, en haare Reis vervorderen. Doch men had nog geene drie Mylen ver gezeilt, wanneer de Wind uyt het Noordwesten zo hard begon te waaijen, dat het Fregat niet langer Zee kon houden, en genoodzaakt wierd na de Baai terug te keeren, werwaards de

Ca.

Capitana en de *Almiranta* volgden, om hetzelfde niet alleen te laten. De Vloot zeilde tot driemaal toe uyt de Baai, doch moest telkens, door den geweldigen Storm gedwongen, en vermits de Ongeftuymigheid der Zee, derwaards terug keeren. Eindelyk wierd beflouten de *Barco longo*, door dewelke de *Capitana* tot aan het Zoet-Water-Meir in de Baai geboegseerd was, te laten uytligten, en aan de *Capitana* te hechten, om dezelve gemakkelyk te doen voortkomen. De Wind en de Zee vervolgens bedaard zynde, ging de Vloot den 5 July voor de vierdemaal onderzeil, en vervorderde eenigzins in haare Reis; doch het Fregat kon de twee Schepen niet byblyven, en was genoodzaakt onder de Wal te houden.

Ondertusschen staken de *Capitana* en *Almiranta* zo dier in Zee, dat zy *California* uyt het Gezigt verloor, om te bezoeken of zy eenigen Weg konden spoeden, en dus bleef het Fregat achter, en de Manschappen waren verblyd in de Baai terug te mogen keeren. De *Capitana* en *Almiranta* onderstelden, dat het Fregat zyne Reis langs de Kust onder de Wal zoude vervorderen, en stevenden geduurig voort; doch besloten eindelyk het Strand wederom te naderen, om te zien of zy het Fregat konden vinden. Zy kreegen hetzelfde op den 8 dier Maand in 't Gezigt; en onder eenige Hooglanden komende, wierden zy door eene Stilte zodanig bevangen, dat zy in eene geheele Week geene enkele Myl terugleiden, om welke Redenen zy aan die Hooglanden den Naam van *Sierra del Enfado*, of het verdrietig Gebergte, gaven. Zulks was echter niet geheelyk aan de Kalmte alleen, maar ook gedeeltelyk aan den snel-schietenden Stroom te wyten; en dus wierd hetgeen by het eerste gewonnen was, by het ander wederom verlooren. Eene byzondere Om-

Omftandigheid wierd daarby aangemerkt ; namentlyk, dat wanneer de Wind bedaarde ook teffens de Stroom ophield, en wanneer hy begon op te fteeken, het Gety zyne voorige Snelheid wederom hervattede. Eindelyk quam echter eene aangenaame en middelmatige Koelte op, waardoor de Schepen tot naby de Haven van *Santa Magdalena*, anders genaamd *San Jago*, gedreven wierden, alwaar een zo dikke Mist ontftond, dat de eene Man den anderen, ten afstand van 6 Paffen, niet meer kon zien. De *Capitana* wendde landwaards, om die Haven aan te doen; denkende door de *Almiranta* gevolgt te worden, en liep dezelve den 20 dier Maand binnen. De *Almiranta*, geduurende dien Mist vreezende op eene Droogte te vervallen, of tegen de Rotsen te ftooten, hield van de Wal af, en had, na dat de Mist opgeklaard was, de *Capitana* uyt het Gezigt verlooren, ook kon zy daaromftreeks geene Haven aandoen; eindelyk, na dat dezelve vooruyt gezeild was, vervorderde zy insgelyks haaren Cours, en dus geraakten beide ten eenemaal van den anderen af, tot dat zy op het laafte aan het Eiland van *Cerros* gelukkig by den anderen quamen.

De *Capitana* was, gelyk wy reeds gemeldt hebben, de Haven van *Santa Magaalena* binnen gelopen; onderftellende door de *Almiranta* derwaards gevolgt te zullen worden. 's Daags daaraanvolgende deed de Generaal eenige Soldaten eenen hoogen Berg beklimmen, met laft, om van deffelfs Top over Zee na de *Almiranta* uyt te zien, en dezelve ontdekkende, daarvan door den Rook kennis te geven. De Rook wierd dien ganschen Dag gemaakt, en het Schip was geduurende dien Tyd in 't Gezigt; doch hetzelfde verbeeldede zig, dat de Rook by de *Indianen* tot een Sein gemaakt was, om hunne Nabuuren te verwittigen, dat 'er een Schip gezien wierd,

wie
gelyk
kel
Co
na
Baa
ner
de
te w
op
von
Tho
van
Heil
verfe
zien
een
von
van
dian
rond
nigte
gewa
Sche
jaar
tot
Wier
van
deze
nigte
Doch
halver
zelve
daarm
droef
het F

wierd, en zy zig na het Strand hadden te vervoegen, gelyk zulks langs de Kust onder hen altoos gebruykelyk was. De *Almiranta* hield haren voorigen Cours, om de thans zo zeer verrachterde *Capitana* op te zoeken, en zag na dezelve om in alle de Baaijen, Eilanden, Havens en Kreeken. De Generaal deed nog verscheidene andere Poogingen, om de *Almiranta* uyt te vinden; doch alle zyne Moeite was vergeeffsch besteed. Vermits nu de *Capitana* op den Dag van *Santa Magdalena* zig alleen bevond, zo hielden de Vader Commissaris en Vader *Thomas* de Mis aan 't Strand, en ter gelegenheid van dien Feestdag wierd de Baai met den Naam dier Heilige bestempelt. De Baai is ruym en groot; van verscheidene veilige Kreeken en Ankerplaatsen voorzien; heeft twee Invaarten, en door dezelve loopt een Arm der Zee landwaards-in. Binnen de Baai vonden zy eene Kaar eene halve Myl in Lengte, en van groote Stukken Hout gemaakt, waarin de *Indianen* hunne Visschen levendig hielden. Op het rondom de Baai gelegen Land zag men eene meenigte naakte *Indianen*, alle met Boogen en Pylen gewapend, wel-gemaakte en redelyk handelbaare Schepzels. By derzelve Nadering tot de *Spanjaarden* boden zy hen hunne Bogen en Pylen aan, tot een Teeken van Vrede; ook bragten zy hen Wierook, alzo hun Land hetzelve op eene Soort van Pruymboomen overvloedig uytleverde. Binnen deze Baai is nog eene kleindere, waarin eene Meenigte van uystekende Mosselen gevonden worden. Doch daar was geen vers Water te ontdekken, behalven in de Holtens der Rotsen, en ook was hetzelve zeer slecht; eenige Tonnen wierden echter daarmede gevult, doch onder de uysterste Bedroefdheid ten opzichte van de *Almiranta* en van het *Fregat*.

Wy

Wy hebben hierbooren reeds verhaalt, dat het Fregat na de Baai van *San Barnabas* terug gekeerd was, zonder iets het minste van de *Capitana* en de *Almiranta* te weten. Wanneer echter de Wind ging leggen, zo liep hetzelfde voor de tweedemaal uyt, om ze op te zoeken, en naby het Land gekomen, zag men eene wyde Baai, dewelke ingelooopen wierd, in Hoop van dezelve aldaar te zullen vinden. Deze was eene der Invaarten, van dewelke wy hierboven gewaagt hebben; zy ontmoetden aldaar insgelyks eene meenigte *Indianen*, die zig gansch beleefdelyk gedroegen, en aan zommige der aan Land gestapte Manschappen hunne Boogen en Pylen aanboden. Doch de Schepen, die zy zогten, daar niet vindende, keerden zy terug langs dezelve Invaart, door dewelke zy gekomen waren, en noemden de Baai *Eugannosa*, dat is de bedriegelyke, om dat zy in hunne Verwachting te leur gesteld waren. Zy voert tegenwoordig den Naam van *el Puerto del Marques*, of *San Jago*. Het Fregat voer langs de Kust verder op, en het ander Gedeelte der Baai van *Santa Magdalena* ontmoetende, wierd hetzelfde ingelopen, en de *Capitana* daarbinnen gevonden. De Generaal nu het Fregat by hem hebbende, beval de Baai te verlaten, en de *Almiranta* op te zoeken, die hy nu zeker wist, dat haare Reis vervordert had. Vervolgens zeilden de *Capitana* en het Fregat, op Zondag morgen den 28 July, beide van daar; om nu by den anderen te blyven, beval de Generaal het Fregat met een Touw aan de *Capitana* vast te maken, en hetzelfde voort te slepen.

Omtrent vyf Mylen van de Baai *Santa Magdalena* gevorderd zynde, quam eene styve Koelte uyt het Noordwest op, waardoor zy in groote Verlegenheid geraakten. Want wanneer zy eene Baai

meen-

meen-
vaar
Zyd
wes
wed
zoek
Mag
de n
Den
door
te w
kerd
om d
voor
vuld
rug t
raal
gena
lyks
ve te
Boot
veelv
Stroo
oorza
zy ov
Avon
mira
derha
zyn V
's and
wierd
Dag v
zelve
bereik
gat hu
en tef
II

, dat het
terug ge-
Capitana
echter de
r de twee-
y het Land
welke inge-
baar te zul-
n, van de-
ontmoete-
ianen, die
n zommige
ne Boogen
en, die zy
terug langs
men waren,
e bedricge-
te leur ge-
n Naam van
Het Fre-
t ander Ge-
ontmoeten-
iana daar-
t Fregat by
en, en de
er wift, dat
zeilden de
morgen den
en anderen
at met een
en hetzel-

ta Magda-
Koelte uyt
oote Verle-
cene Baai
meen-

meenden aan te doen, zo schein hen derzelver In-
vaart zeer gevaarlyk te zyn, dewyl zy aan beide de
Zyden gansch klaarlyk eenige Klippen ontdekten,
weshalven zy, in plaats van dezelve in te loopen,
wederom Zee koozen, om de *Almiranta* op te
zoeken. De gansche Kust voorby de Baai *Santa*
Magdalena legt vlak, en is zeer vermakelyk; zyn-
de maar eenige Bergen na binnen 's Lands te zien.
Den 30 *July* kreege zy de Baai in 't Gezicht, die
door de Uytvloeiing eener Rivier schein gemaakt
te worden. De Generaal, om daarvan een verze-
kerd Bericht te bekomen, zond het Fregat derwaards,
om dezelve op te neemen. Doch het Fregat daar-
voor komende, bevond de Invaart wegens de veel-
vuldige Kreeken te gevaarlyk; besloot derhalven te-
rug te keeren, en van de Bevinding aan den Gene-
raal verflag te doen. Deze Baai, *San Christoval*
genaamd, was te vooren by de *Almiranta* insge-
lyks opgenomen, wanneer zy twee Mylen van dezelve
ten Anker quam, en de Capitein *Peguero* met de
Boot dezelve van naby onderzocht, en bevond die
veelvuldige Kreeken door de Zamenstooting der
Stroomen van de Rivier en de Vloed der Zee veroor-
zaakt te zyn. Doch in derzelver Invaart wierden
zy over de 6 Vademen diep bevonden, en indien de
Avond niet had komen te vallen, dan zoude de *Al-*
miranta dezelve ingezeild zyn. De Capitein quam
derhalve terug en gaf aan den Generaal Bericht van
zyn Wedervaaren, niet wetende van hergeen tegen
's anderendaags ochtends kon gebeuren. De Baai
wierd *San Christoval* genaamt, om dat zy op den
Dag van dien Heilig ontdekt was. Zy voeren die-
zelve Nacht verder, tot dat de Baai van *las Balenas*
bereikt wierd, van waar de *Capitana* en het Fre-
gat hunne Reis vervorderden, om na de *Almiranta*
en teffens na versch Water te zoeken, waaraan beide

II Deel. Q groot

groot Gebrek hadden. Op eenen verren Afstand van daar zagen zy wederom eene wyde Baai, werwaards de Generaal met Fregat afzond, in verwachting van in hunne Omftandigheden eenigerhande Verligting te zullen bekomen; doch nader daarby komende wierd ontdekt, dat dezelve door verfcheidene Ondieptens omringeld was, weshalve aan de *Capitana* een Sein gegeven wierd, niet nader te komen, en vervolgens hervatteden zy met den anderen hunne Reis.

Ook deze Baai was reeds door de *Almiranta* bezocht, van dewelke zy met den Naam van *las Balenas*, of de Walvifch-Baai bestempelt wierd, om redenen, dat men aldaar eene meenigte dier groote Schepzelen vond, dewelke door den Overvloed der kleine Viffchen derwaards gelokt waren. De Vluchten van Gevogelte konden niet zonder Verbaaftheid aanschouwt worden, zo wel ten opzigte der Grootte als van derzelve Verfcheidenheid; levende alle, gelyk de Walviffch, van den Roof der kleine Viffchen. De Landt.reek langs de Baai is bevolkt, en deszelfs Bewoonders zyn byzonder spraakzaam en vriendelyk; ook zyn zy zo welgemaakt, en veel fraaijer van Gefteltenis, dan men eenige tot nog toe langs de Kuft gezien had. De *Indianen* befchonken hen met Paerel-Oesters en fyne en wel gebreide Netten, en waren zeer verlangende, om mede aan Boord van het Schip te mogen gaan; doch het Water was zo hol en het Weër zo onftuymig, dat zy niet na hetzelfde durfden toezwemmen; ook kon het Volk der *Almiranta* niet aan Strand komen, dewyl derzelve Boot zeer klein was. De Vaendrig *Azevedo* en een Soldaat fprongen echter over Boord en zwommen na de Wal, om het Land te bezigtigen. Aldaar komende, ontvingen zy van de *Indianen* eenige Netten met Paerel-Oesters tot een Gefchenk, welke

welke hen aan lange Stokken toegereikt wierden; want zy durfden de *Spanjaarden* niet aanraken, dewyl zy zig verbeelden; dat dezelve geenie Menschen, maar zo veele Goden waren. De *Indianen* gaven hen te kennen, dat in de Nabuurschap goed Hout en versc Water te vinden was, als mede dat hun Land wyd uytgestrekt, volkryk en met eene meenigte Steden opgevuld, en daarin alles te bekomen was, waarmede men met de Inlanders kon Handel dryven; want zy scheenen Visschers te zyn, en hunnen Vangst op de Markten in de naby gelegene Steden veil te bieden.

De *Almiranta* bleef hier nog twee Dagen leggen, om na beter Weer te wachten, en eenige gewapende Manschap aan 't Strand te zenden, om Hout en Water, waaraan zy groot Gebrek hadden, aan Boord te halen; en geduurende dien ganschen Tyd bleven ook de *Indianen* zig aan 't Strand ophouden; om het Volk van de Schepen aldaar te ontfangen. Doch de Zee niet willende bedaaeren, zo zeilde de *Almiranta* verder, om de eene of de andere Plaats op te zoeken, alwaar men beter Verligtenis in de dringende Nood zoude kunnen vinden. Het was den laatsten *July*, wanneer de Reis vervordert, en acht of tien Mylen van deze Baai het Eiland van *San Roque* bereikt wierd. In desselfs Midden is een Reeks van hooge Bergen gelegen, *los Siete Infantes* genaamd, dat is, het Gebergte der zeven Kinderen, zynde het Getal, gelyk zy in eene Linie naast elkander volgen.

De *Capitana* en het Fregat, uyt de Baai van *las Balenas* hunne Reis vervorderende, kreegen den 8 *Augusti* eene Baai in 't Gezigt, welke hen zeer bequaam ter Inlooping en ter Vervulling hunner Wensingen scheen te zyn; dezelve wierd opgezeilt, en beide de Schepen quamen daarbinnen voor Anker;

doch eenige Soldaten aan de Wal gezet zynde, om Hout en versc̄ Water te zoeken, vonden het Land alom ten uystersten bar en schraal, en keerden onverrichter zaak wederom na Boord toe. Dus in hunne Verwachting gemist hebbende, ging men weder onder, zeil en quam 'sdaags voor O. L. V. Hemelvaart by een Eiland, niet ver van de Kust gelegen, alwaar de *Almiranta* te vooren insgelyks geankert had. Doch de *Capitana* twee Mylen van daar een ander Eiland ziende, stevende derwaards, en deed het eerste niet aan, hergeen *La Assumpcion* genaamt wierd, en alwaar de Admiraal den 5 dierzelfer Maand aangekomen was. Dit Eiland is van eene middelmatige Grootte; de Grond zandig en keiachtig, en door Zee-Mecuwen als overdekt. In zommige Kreeken van hetzelfde was een oneindig Getal van Zee-Wolven, zo groot als Kalveren, en eene Meenigte van allerhande Slach van Visschen, van dewelke maar twee Soldaten binnen het Ur, alleenlyk met Lynen, zo veel vongen als hun Boot kon laden; wordende doorgaans gezond en aangenaam van Smaak bevonden; byzonder zyn de Sardynen groot en voortreflyk aldaar. Hier ter plaatse deed Vader *Antonio* den Dienst op den Dag der Verheerlyking van onzen Zaligmaker. Na het eindigen van denzelven, ging de Sergeant *Miguel de Legar* met zommige Soldaten na Water en Hout zoeken. Zy vonden in 't Gezigt van het Eiland, alwaar de *Capitana* ingelooopen was, een Meir vol goed Zout, en naby hetzelfde zommige Putten, of Wellen in 't Zand gemaakt, die gedeeltelyk zoet en gedeeltelyk brak Water uytleverden. De Admiraal, met zynen Raad, den grooten Aftand bezeffende, en dat het gevolgelyk zeer bezwaarlyk zoude vallen aldaar Water te haalen, zo wierd beslooten, den Cours te hervatten, om het Eiland

Cer-

Cer-
Die
van
Eila
Kaa
V
her
cion
kere
Eila
Hen
ve b
jere
Ala
om
Agu
den
ziltig
te vo
hun
dat o
weest
van v
gens
den z
meer
hun
neer
Zout
ros o
Land
In
twaal
doch
ranta
achr

Cerros aan te doen, en de *Capitana* op te zoeken. Dien volgens stevende de *Almiranta* den 9 Augusti van daar, na dat Vader *Antonio* alvoreens van het Eiland eene Opneeming gedaan, en dezelve in eene Kaart gebragt had.

Wy hebben reeds gezegt, dat de *Capitana* en het Fregat wel in 't Gezigt van 't Eiland *la Assumpcion* quamen; doch dat zy, in plaats van aldaar te ankeren, na een ander twee Mylen verder gelegen Eiland overstaken, en aldaar 's avonds voor O. L. V. Hemelvaart het Anker wierpen; wordende hetzelfde by hen *la Islar de San Roque* genaamd. 's Avonds deed de Generaal den Vaendrig *Forez Alarcon*. met zommige Soldaten, aan Land gaan, om Water te zoeken; de Vaendrig *Martin de Aguilar* ging mede, en zy vonden met onvermoeden Arbeid eindelyk dezelve versche Wellen en ziltige Putten, dewelke het Volk van de *Almirante* vooren ontmoet hadden; ook ontdekten zy, tot hunne grootste Blydschap, zommige Merkteekenen, dat de Manschappen van de *Almiranta* aldaar geweest waren. Uyt deze Wellen voorzagen zy zig van versch Water, hoewel niet zonder Gevaar wegens de zwaare Zeegolven. Terwyl de *Spanjaarden* zig aldaar bevonden, quamen de *Indianen* in meenigte na het Strand afzakken, en verwisselden hunne Présentien tegen die der *Spanjaarden*. Wanneer de *Capitana* en het Fregat aldus van Water, Zout en Hout voorzien waren, gingen zy na *Cerros* onderzeil, en men besloot aldaar mede aan Land te zullen moeten gaan.

In 'r vervorderen der Reize quamen zy, omtrent twaalf Mylen in Zec, voorby eenen hoogen Berg, doch naderden denzelven niet. Alhier was de *Almiranta* door eenen sterken Noordweste Wind omtrent acht dagen tegen gehouden, na dat zy de Kaap, de.

dewelke door den voorz. Berg geformeert wierd, te boven gelaveert had; en al voort laveerende quamen zy te meermaalen ten afstand van eenen Steenworp het Voorland en het vaste Land te naderen, Aan en op dezen Berg was geenerhande Groente noch Struyk te zien; dezelve was overal met Streepen van verscheidene Couleuren als beschilderd, hetgeen eene zeer fraaije Vertooning gaf, en zommige Soldaten, benevens een ervaren Matroos uyt *Peru*, dewelke alle in de Mynen bekend waren, en daarin gearbeidt hadden, verzekerden eenpaarig, dat die verschriklyke groote Berg ten eenemaale uyt Gouden Zilver-Mynen moest bestaan; en indien de Wind en het Strand hadden willen toelaten met de Boot aan Land te gaan, dan zoude de Admiraal zommige Manschappen derwaards gezonden hebben, om de Waarheid dier Verzekering te onderzoeken. Wanneer eindelyk de Wind begon te bedaaren, laveerden zy dien Uythoek voorby, en stevenden na dien Berg, of na het Eiland *Cerros* toe, Cours zettende tusschen het vaste Land en het Eiland *la Natividad de Nuestra Senhora* heenen, en quamen den 19 *Augusti* dicht onder het Eiland *Cerros* voor Anker.

De *Capitana* en het Fregat, geenen Hinder van dien geschilderden Berg, gelyk de *Almiranta*, ontmoetende, deeden eene goede Haven aan, dien zy *San Bartholomeo* noemden, gelegen drie Mylen aan deze zyde van het Eiland *Cerros*. Hier zond de Generaal den Vaendrig *Alarcon*, met zommigen Soldaten, wederom aan Land, om versch Water te zoeken; doch zy vonden 'er niet, alzo het Land overal zeer bar en schraal was. Langs het Strand ontmoeteden zy eene Soort van Hars, doch dezelve van een quaade Reuk zynde, wierd onwaardig geacht daarvan iets mede te neemen. Achter-

terv
ste
noe
I
doc
baan
kon
bep
men
Kor
by,
bevo
wyl
hield
te z
dien
rend
hoek
te ko
gen
Land
Noo
ker
den
om o
zyne
den
van l
W
mira
Eilan
gend
nara
Vade
mige
zoek

tervolgens hun Bericht geleek dezelve wel na Barnsteen; doch wat het ook moge zyn, daar was genoeg, om 'er een Schip van vol te laden.

De Admiraal had gaarne die Haven opgenomen; doch de Nacht ophanden zynde, wierd het niet oirbaar geacht; en vermits men aldaar geen Water kon vinden, zo gaf ook de Generaal Bevel den bepaalden Cours te hervatten, en vervolgens vertrok men 's nachts den 24 *Augusti* wederom van daar. Kort daarna voeren zy het Eiland *Natividad* voorby, zonder hetzelfde te zien, en den volgenden Dag bevond men zig naby het Eiland *Cerros*; doch dewyl men het verkeerdelyk voor het vaste Land hield, zo wierd beslooten langs desselfs Kust heenen te zeilen. Maar echter behaagde het dengeenen, dien Wind en Water gehoorzaamen, dat zy gedurende negen dagen niet in staat waren, den Uythoek, genaamd *Cabo de San Augustino*, te boven te komen. Eindelyk, door de geduurige Laveeringen afgemat zynde, beval de Generaal, kort onder Land te zetten; oordeelende aldaar voor den sterken Noordweste Wind gedekt te zullen zyn, en voor Anker te kunnen leggen, wanneer hy het Fregat met den Aardbeschryver *Gueronymo Martin* afzond, om de Legging van het Land af te schetsen, en van zyne Bevinding verslag te doen. Dus quamen zy den laatsten van *Augusti* aan 't zuydelyke Gedeelte van het Eiland *Cerros* voor Anker leggen.

Wy hebben wyders reeds aangemerkt, dat de *Almiranta* den 19 *Augusti* insgelyks dicht onder het Eiland *Cerros* ten Anker gekomen was. Den volgenden Ochtend, zynde de Feestdag van *San Bernardo*, begaven zig de Admiraal *Toribio Gomez*, Vader *Antonio*, en de Capitein *Peguero* met zommige Soldaten aan Land, om Water en Hout te zoeken: Daarmede bezig zynde quamen zy op een

naauw Voerpad, waarin zy eene meenigte Afdruk-
felen van Menschen-Voeten zagen; dit Spoor vol-
gende, geraakten zy op eene Hoogte, en wyders
op eene Plek met Lifch, van eene helder groene
Kleur, overal zeer dicht bewaffen, en daarby von-
den zy eenige Merkteekenen, dat aldaar een Beckje
doorgestroomt moest hebben, hetgeen alsnu opge-
droogd was; deze Grep volgende, quamen zy over
eene hobbelige Vlake by zommige Wellen van brak-
achtig Water, hetgeen echter in geval van Verle-
genheid nog kon gebruykt worden. Het Pad nog
al verder opgaande, geraakten zy op eene steile
Hoogte, en quamen eindelyk op het allerhoogste
Gedeelte van het gansche Eiland. Doch zeer be-
nieuwd zynde, werwaards dit Spoor hen mogt bren-
gen, zo vervorderden zy langs hetzelfde hunnen
Weg, tot dat zy na de Zeczyde, niet ver van *Cabo
San Augustino*, dewelke, gelyk wy hiervooren ge-
meldt hebben, de *Capitana* niet had kunnen voor-
by loeven, uytquamen, zonder ook aldaar en el-
ders eenige Teekenen van verschi Water te ontdek-
ken; weshalven zy beslooten by de voorige brakachtige
Wellen daarna te graven, hetgeen zy met onbe-
schryflyke Moeite volvoerden, het Water in Vaat-
werk sloegen, en 't zelve over eene halve Myl ver
weg sleepten. Na volle twaalf Dagen daarmede ge-
bezigd te zyn, vond de Admiraal en zyne Raden
goed, het gansche Eiland rond te zeilen, om na
de *Capitana* te zoeken. Ten dien einde ging men
den 31 *Augusti* onderzell, en stevende zuydwaards
aan; doch naauwelyks eene Myl gevorderd zynde,
zo ontdekte iemand van 't Volk een Schip, dicht
onder het Eiland voor Anker leggende; en terstond
daarop wierd de gansche Equipage gewaar, dat de
Matroozen met het gorden van desselfs Zeilen beezig
waren, even eens, als of zy op dat oogenblik het
An-

An
eer
vol
zyn
de
onz
waa
Vol
H
fchi
ke b
gep
eerf
in w
wier
en d
alda
om
Die
ganf
het v
Ver
dach
haag
neer
van
Sche
te vo
stond
gedu
kun
de V
van
sche
dat h
Serg

Anker lieten vallen. De Blydschap over zodanig eene Ontdekking was onuytspreeklyk; want men was volkomen verzekerd, dat het de *Capitana* moest zyn. Terzelve tyd ontdekte ook de Vader *Thomas de Aquino*, die zig aan derzelve Boord bevond, onze *Almiranta*, en zag duydelyk, dat dezelve derwaards aanstevende, hetgeen onder alle het Scheeps-Volk eene groote Vreugde veroorzaakte.

Het is onmogelyk, de wederzydse Gelukwenschingen en Verwelkomingen uyt te drukken, dewelke by de Aankomst der *Almiranta* by de *Capitana* gepleegt en betuygt wierden. De Manschap der eerste, uyt Naam van den Generaal, gevraagd zynde, in wat Gedeelte van *California* men zig bevond, wierd onderrecht, dat het aan 't Eiland *Cerros* was, en dat zy twaalf dagen achtereen na de *Capitana* aldaar had leggen wagten, en nu van het kruyssen, om dezelve op te zoeken, juist terug gekomen was. Die van de *Capitana* stonden over dat Verhaal gansch yerwonderd, also zy zig verbeeldede aan het vaste Land van *California* te zyn; doch beider Verwondering wierd veel grooter, wanneer zy herdachten, hoe het de Goddelyke Voorzienigheid behaagt had derzelve Hereeniging te bestieren. Wanneer het Scheeps-Volk der *Capitana* over Gebrek van Water en Hout klaagde, zo keerden beide de Schepen te rug na de Plaats, alwaar de *Almiranta* te vooren geankert had, en de Generaal beval terstond aan het Strand eene Tent op te rechten, om gedurende hun Verblyf aldaar den Godsdienst te kunnen verrichten; doch wanneer zyne Excellentie de Wellen ging bezigtigen, uyt dewelke het Volk van de *Almiranta* het Water gehaalt had, zo scheen hem dat Werk zo zwaar en moeijelyk te zyn, dat hy den Vaandrig *Juan Francisco*, benevens den Sergeant *Miguel de Legar* en twaalf Soldaten uyt-

zond, om het Eiland te doorkruyfen, en te zoeken, of men mogelyk eenige Wel of Beekje kon vinden, die nader by het Strand gelegen was. Na lang in verscheidene Kloven en Greppen gezogt te hebben, wierd door den Sergeant twee Mylen landwaards-in, een kleine Stroom versch Water gevonden, die zig in de Zee ontlafte. De Generaal deed aan Boord vervolgens den nodigen Toefel maken, om met het Schip na den Mond dier Rivier te zeilen, dewelke by de Soldaten ontdekt was; zulks wierd ook volvoert, en daar ter plaatse eene Soort van Kerk opgerecht, waarin de Geestelyken den Dienst konden verrichten.

Terwyl men bezig was met Water en Hout aan Boord te brengen, en het Scheepsvolk zig ververschte, deed de Generaal het Fregat gelasten, het gansche Eiland om te vaaren, en de Baai, dewelke tusschen het vaste Land, en de Streek naby de Haven van *San Bartholomeo*, gelegen was, te bezigtigen, ten welken einde de Vader *Antonio de la Ascension* en de Aardbeschryver *Gueronimo Mariin* zig op het Fregat en onder zeil begaven; blykende uyt derzelver Waarneemingen dat het Eiland 30 Mylen in Omtrek hield; dat de Kruynen der hoogste Bergen met Denne- en Ceder-Boschen gedekt, en door een groot Getal *Indianen* bewoond waren, die echter zeer woest en onhandelbaar scheenen te zyn: Want hoe zeer ook de *Spanjaarden*, door Tekenen en Gebaarden, hen alle Liefde en Vriendschap aanboden, zo wilden zy daarna geenzins luyfteren, maar liepen op de Bergen, en dreigden hen, indien zy niet afrokken en hun Land verlieten, met Pylen en Boogen aan te tasten, en daaruit te dryven. Het Fregat zeilde vervolgens na de Baai, om dezelve op te neemen; gelykende naar eenen langen Arm der Zee, zig zeer verre landwaards-in en na het Oosten

uyt-

uytstreckende. Vervolgens wierd ook het klein Eiland van *La Natividad* opgenomen, tusschen hetwelke en het vaste Land de *Almiranta* heenen gestevend was. Doch dit Eilandje is slechts eene Woestyne, en brengt niets voort, dan eene Soort van wilde Venkel.

Na dat de Beveelen van den Generaal volvoerd waren, keerde het Fregat na zyne voorige Legplaats, en wierd, de noodigen Voorraad van Water ingescheept zynde, gelast zig zeilvaardig te maaken en te houden. Het Eiland wierd dienvolgens den 9 *September* by de Vloot verlaten, en de Cours na dat van *de Lenizas* genomen, hetgeen van daar ten Noordwesten niet ver van 't vaste Land gelegen is. Den 11 *September* wierd hetzelfde bereikt, en by de Aannadering zeer aangenaam en vlak leggende bevonden; ook quamen de Schepen in eene Baai, die met den Naam van *San Hypolito* bestempelt wierd, voor Anker. Hier beval de Generaal eenige Soldaten van de *Almiranta* en *Capitana*, onder den Capitein *Peguero* en den Vaendrig *Alarcon*, aan Land te doen zetten, om te zien, of het Gewest eenige goede Voortbrengzelen mogt uytleveren; als mede by hunne Terugkomst met de by zig hebbende Nerten te visschen.

Zy vonden het een vruchtbaar en zeer vermakelyk Land te zyn; ook zagen zy eenen breeden welgebaanden Weg, die van den Oever af landwaards in liep. Zy ontmoeteden wyders eene groote met Palmbladeren gedekte Hut, dewelke bequaamlyk vyftig Menschen kon bevatten. Zy bragten ook eene meenigte uytstekende Visch aan Boord, *Pexes Reyes* genaamd; gelykende na de Wit-Visschen van *Mexico*, van Kleur en Smaak als de Sardynen. De Generaal gaf daarop Bevel tot Hervatting der Reize, en men ging dienvolgende 's avonds tusschen 8 en 9 Uyren wederom onder zeil.

Vier

Vier Mylen verder na het Noordwesten der Baai van *San Hypolito*, is een ander Eiland, *San Cosmo y Damiano* genaamd, hetwelke by de *Almiranta* opgenomen wierd, wanneer zy na de *Capitana* zogt. Het legt voor de Noordweste-Winden gedekt, en niet ver van den Oever is een vermaard Meirtje van versich Water. Het Land is 'er effen en vlak, en maakt eene goede Vertooning.

In 't Vervolg der Reize zag de Vloot langs de Kust heenen alom groote Vuuren branden, waaruyt genoegzaam bleek, dat zig aldaar eene meenigte *Rancherias* van *Indianen* bevonden. De Noordweste Wind langs deze Kust is gemeenelyk door ruuw en streng Weêr verzeld; en thans waaide dezelve zo geweldig, dat de Vloot genoodzaakt wierd kort onder de Wal te loopen, en zig achter zommige hooge en zwarte Bergen te verschuylen, op welker Kruynen groote Vlakten gezien wierden, genaamd *Mesas de San Cypriano*, of *St. Cypriaans* Tafelen. Ten Zuydoosten van deze *Siera* of Richgel van Bergen bevinden zig zommige witte Steiltens, waarop zig eene meenigte *Indianen* vertoonden. De Generaal gelastede derhalven het Fregat, kort onder de Wal te leggen, om te ontdekken welk Slach van Volk aldaar woonde, en den Aardbeschryver het Land op te neemen en in eene Kaart te brengen, terwyl de andere Schepen na hunne Terugkomst zouden blyven wachten: Doch het Fregat, onder het hooge Land komende, wierd door eene Kalmte bevangen. Den volgenden Dag quamen de Schepen ook onder de Wal leggen, doch konden het Fregat niet in het Gezigt krygen, en de Wind zeer hevig uyt het Noordwesten beginnende te waaijen, en de Zee gansch hol gaande, wierden zy genoodzaakt vier-en-twintig Uu-

ren

ren t
de A
Zy
zo g
de W
en 's
jeze
De
Geva
eene
legge
dekk
en w
geen
om in
Land
Frega
nieuw
sten b
zy gen
de Sch
quaad
ten de
het G
De
Wind
hierin
is, wa
Ceniz
trent a
by Ca
van de
gen va
miran
scheide
Mist,

ren stil te blijven leggen, geduurende welken Tyd de *Almiranta* gevaar liep van te vergaan.

Zy vervorderden hunne Reis in den Ochtendstond, zo goed zy konden; doch tegen den Middag stak de Wind nog heviger op, dan 's nachts te vooren, en 's avonds quam een dikke Mist op, dewelke in deze Wateren eene Voorspelling van quaad Weer is. De Generaal ziende, dat de *Almiranta* groot Gevaar zoude loopen, veranderde van Cours, om eene Plaats te vinden, alwaar men voor Anker kon leggen, doch had het Geluk niet van dezelve te ontdekken. Den volgenden dag helderde het Weer op, en woei een luchtig Landwindje, waarin zy, hetgeen geduurende den Storm verlooren was, wederom in haalden; zy bereikten de *Mesas*, alwaar het Land eenen Uyhoek formeert, naast denwelken het Fregat hen verlaten had. Hier wierden zy op nieuws door eenen zwaaren Storm uyt het Noordwesten belooopen, dien een dikke Mist verzelde, zo dat zy genoodzaakt wierden, die gansche Nacht onder de Schoverzeilen te blijven leggen, en vermits het quaaude Weer en de Donkerheid den Nacht geraakten de *Capitana* en de *Almiranta* elkander uyt het Gezigt.

De Oorzaak der gewoone Hevigheid van den Wind aan deze Kaap, *el Enganno* genaamd, bestaat hierin, dat de Lucht alhier sterk in een gedrongen is, wanneer men tusschen de Kaap en het *Eiland Ceniza* passeert; leggende het voorsz. Eiland omtrent acht Mylen Oost-Noord-Oost van 't vaste Land by *Cabo Enganno*, dewelke hetzelfde in 't midden van den anderen scheidt, en twee groote ronde Bergen van gelyke Hoogte formeert. Het was by de *Almiranta* ontdekt, wanneer zy van 't Gezelschap scheidede; doch alsnu kon het, vermits den dikken Mist, niet gezien worden.

De

De *Capitana*, zig dus wederom alleen bevindende, besteedede alle maar mogelyke Middelen, om de *Almiranta* te ontdekken; wagende *Cabo Enganno* nogmaals voorby te zeilen, en zo naby Land heen te stevenen, als maar doenelyk was, wanneer by haar ook het Fregat gevonden wierd: Doch van de *Almiranta* niets verneemende, zo was men beducht, dat dezelve, geduurende den aanhoudenden zwaaren Storm, vergaan moest zyn; en ten Noordwesten van de *Mesas de San Cypriano* en *Cabo Enganno* eene goede Haven vindende, zo beval de Generaal beide de Schepen aldaar binnen te loopen. Zy quamen vervolgens den 3 October in de Baai, en bestempelden dezelve met den Naam van de *Bahia de San Francisco*. In eene *Rancheria* vond men Dragant en Ajuyn. Het Land legt vlak en is zeer vruchtbaar, en uyt de Mesthoopen en andere Merkteekenen bleek, dat het ook van Beesten en klein Vee niet misdeeld was. Het Volk van het Fregat verhaalde, dat zy een weinig verder ook een klein Eiland ontdekt, en hetzelfde *San Geronymo* genoemd hadden; en de Generaal beval zommige Matrozen aan Land te gaan, om hetzelfde te bezichtigen. Zy zagen hier eene verbazende Menigte van Vogels, en het gansche Eiland met Wouden en Bosschen overdekt; en de Schepen wierden rykelyk van Kabeljaauw en andere Visschen voorzien.

Een weinig ter zyde van 't voorfz. Eilandje *San Geronymo* scheen eene ruyme Baai te zyn, door welke by de Eb en Vloed een onstuymige Stroom heenen schoot. De Generaal, onderstellende, dat aan het Einde der Baai eene breede Rivier mogt zyn, voer dezelve met beide Schepen binnen, om te zien of zy eene goede Haven uytleverde, waarin men eenige dagen de *Almiranta* kon afwachten, dewelke, indien zy niet verongelukt was., aldaar moest

moest voorhy komen. Het Fregat voer eerst na binnen, geduurig de Gronden en Dieptens peilende; doch aan den Mond der Kreek wierden maar drie Vademen Water gevonden, zo dat de *Capitana* niet raadzaam oordeelde te zyn derwaards te volgen; het Fregat zeilde echter door, en vond daarbinnen eene zeer bequaame Haven. De Vaandrig *Alarcon* wierd met twaalf Soldaten aan Land gezonden, om Water en Hout te gaan opzoeken: Zy vonden naby de Kreek een groot Getal naakte *Indianen*, dewelke in hunne *Canoes*, uyt dikke en buygzaame daaromstreeks in 't versch Water groeiende Lisch gemaakt, zaten te visschen. De *Indianen* naderden de *Spanjaarden* met de grootste Teekenen van Vriendschap; deelden hen mede van hunnen Vangst, en weezen hen verscheidene Wellen aan van goed versch Water, waarvan zy zelve dronken. Deze Wellen wierden in eene dichte Boffchadie van Wilge- en Rys-Boomen gevonden, waarin ook de voorz. Lisch groeide, waarvan zy hunne *Canoes* vervaardigden.

Deze Berichten waren voor alle de Manschappen aan Boord zeer aangenaam te hooren, en de Generaal beval eene Tent op te slaan, waarin de Geestelyken den Dienst konden verrichten; en terwyl zy na de *Almiranta* lagen wachten, wierd een Overvloed van versch Water, Hout en gevangene Visschen aan Boord gebragt; doch van de laatsten hadden zy geene groote Meenigte van nooden, dewyl de *Indianen* dagelyks in den ochtendstond daarvan zo veel aanbragten, als men kon verorberen; ook waren zy met de *Spanjaarden* zodanig ingenomen, dat zy geduurig zig by dezelve vervoegden, en naauwlyks van hen wisten te scheiden. Zelfs wilden zy hunne nabygelegene *Rancherias* niet bezoeken, ten zy alvoorens daartoe Verlof van den Generaal en

en de Geestelyken verzogt en bekomen te hebben. De *Spanjaarden* beantwoordden hunne Vriendelykheid met Vereeringen van geringe Waarde, dewelke de *Indianen* niet genoegzaam konden pryzen; en zo dra het Gerucht onzer Aankomst in 't Land verspreid was, quam een oneindig Getal van hen, met gansche Schaaren, na het Strand afzakken; zy aten met ons Volk, en bootsten de Spaanſe Taal zo vaardig na, als of zy in *Spanjen* gebooren waren. Al hetgeen zy ons zagen doen, wierd by hen nageaapt, en zy herhaalden gansche Spreekwyzen, zo dra zy dezelve gehoord hadden. De Vrouwlieden waren gedekt met Huyden van Beesten, en droegen zig zeer zedig; hebbende de meeste onder hen twee Kinderen aan de Borst leggen.

Deze *Indianen* dryven met de Volkeren der binnenlandſe Gewesten eenigen Handel, en wel by Ruyling; zy ontfangen voor hunne Viſſchen gekookte *Mexcalli*-of *Maguey*-Wortelen, welke zeer wel ingelegd zyn, en lang kunnen goed blyven, alsmede fraai gebraaide Beursjes van Netwerk. Van deze byzondere Dingen gaven zy eene byſtere Meenigte aan de *Spanjaarden* voor zommige weinige Kraalen en andere geringe Vercierfelen. Ook gaven de *Indianen* door Tekenen te kennen, dat landwaards in zig veele gekleede en gebaarde Lieden bevonden, dewelke van Vuur-Roers voorzien waren. Mischien waren dezelve de Manſchappen, welke toen ter tyd *Don Juan de Onnate* verzelden, om eene Expeditie in *Nieuw-Mexico* te volvoeren: Want volgens de Schets van het Gewest; den Afstand der Middag-Lynen, en het Verſchil der Luchtfreeken, by Vader *Antonio de la Ascension* in Kaarten gebracht, kon het Campement van *Don Juan de Onnate* niet boven de twee-honderd Mylen van daar gelegen zyn; doch indien zulks niet te bewyzen stond,

stond, zo moest echter het by de *Indianen* be-
duyde Volk eene beschaafde en onder eene gere-
gelde Policy levende Natie zyn, en wel dezelve, van
dewelke de *Indianen* van *Nieuw-Mexico* gewaag-
den, dat daaromstreeks zouden woonen.

Na dat de *Capitana* en het Fregat den bepaal-
den Tyd in deze Baai gelegen hadden, zo gaf de
Generaal Bevel, wederom in Zee te steeken, en na
de *Almiranta* uyt te zien: Zy gingen derhalve den
24 *October* van daar onderzeil; doch zy waren
naauwelyks uyt de Baai, of de *Almiranta* wierd
ontdekt, waarover zy ten hoogsten verblyd waren,
dewyl men dezelve in geene vier Weeken gezien,
en reeds voor verlooren gehouden had.

Wy hebben hiervooren verhaalt, hoe de *Capita-
tana* van de *Almiranta* aan *Cabo Enganno* ge-
scheiden, en wat de *Capitana* na die Scheiding,
tot beider Hereeniging in de Baai der *Elfduyzend-
Maagden*, overgekomen was. Het zal als nu ook
te pas komen een Verhaal te doen, van 't geen zedert
dien Tyd tot die Hereeniging de *Almiranta* weder-
vaaren is. De *Almiranta* onderstellende, dat de
Capitana, in quaad Weêr van daar gescheiden zyn-
de, volgens de met haar genomene Affpraak, ly-
waards-aan zoude hebben voortgestevent, zo be-
sloot de Admiraal en desselfs Raad, na dezelve in
de Havens, dewelke reeds gepasseerd waren, te
gaan zoeken; vervolgens keerden zy den 24 *Sep-
tember* langs de Kust terug; zagen in alle Baaijen
daarna om, namentlyk in die van *San Cosmo y San
Damiano*, *San Hypolito*, en aan 't Eiland *Cerros*,
alwaar zy Water en Hout innamen, waaraan zy ge-
brek hadden; doch het Fregat niet vindende, ste-
vende de *Almiranta* wederom na haare voorige
Legplaats, geduurig langs de Kust, in Hoop van de-
zelve aan de andere Zyde der Scheiding te zullen

vinden leggen wachten; en om by *Cabo Enganno* niet andetmaal belemmert te worden, zo wierd vyf Dagen achtereen de Cours na 't Oosten gehouden, wanneer zy zig, omtrent acht Mylen van een groot Eiland, zo men onderfelde *de Paxaros* genaamd, bevond; en hoewel men twee dagen alle Moeite deed, om hetzelfde te bereiken, zo wierd zulks echter door den sterken Tegenwind verydelt.

Eindelyk bequam het Schip, door de Hevigheid der Winden en de ongemeene Slingering der Zee, veel Water in, en behalven dien geraakte het ingeschepte Water aan 't rollen; weshalven men oordeelde voorzigtig gedaan te zyn, na het Land toe te zetten, ten einde, wanneer hetzelfde mogt aan stukken stooten of zinken, het Volk desselfs Leven nog kon redden. Wanneer zy naby de Wal quamen, zagen zy het Eiland *Cinoza* voor zig leggen; en de Baai der *Elfduyzend-Maagden* ingelooopen zynde, de *Capitana* en het Fregat in Zee steeken. Hier deed zig andermaal een Vreugde-Toneel over die gewenschte Hereeniging open, en de Generaal beval den Cours te vervorderen, en de eerste Haven aan te doen, die men maar mogt vinden: Zy zeilden vervolgens een klein Eiland, dicht onder het vaste Land, voorby, hetgeen zy den Naam van *San Hilario* gaven, en verder langs de Kust heen vaarende, kreegen zy eene wyde Baai in 't Gezigt, dewelke de Generaal beval, door het Fregat gepeilt en opgenomen te worden: Dezelve wierd bevonden eene veilige Schuytplaats tegen de Noordweste-Winden te zyn, en op het Strand vertoonden zig eene meenigte *Indianen*. Terstond daarop wierden zy door eenen hevigen Storm uyt het Noordwesten beloop, en genoodzaakt de voorsz. Baai in te zeilen; en vermits het de Feestdag der Apostelen *St. Simon* en *Judas* was, zo wierd dezelve met

de

de Naamen dier beide Heiligen bestempelt. Hier beval de Generaal de *Almiranta* van versch Water te doen voorzien.

Den volgenden Morgen zond de Generaal den Capitein *Peguero*, en den Vaendrig *Alarcon* met eenige Soldaten, in de Booten der *Capitana* en *Almiranta*, na 't Land, om versch Water op te zoeken. Zy vonden aan het Strand eene groote Meenigte *Indianen*, die zeer oplettende, gauw en moedig scheenen te zyn, doch de *Spanjaarden* gansch ongemoeid lieten begaan, dewelke op eene vochtige en door Duynhelm en Lisch begroeide en bedekte Plek verscheidene Putten groeven, en versch Water vonden. Doch wel kort daarna, wanneer de *Indianen* bemerkten, dat onze Manschappen zig zeer beleefd gedroegen, en hen eenige geringe Snuysteryen tot Vereering aanboden, zo onderstelden zy, dat zulks uyt enkele Vrees aan hen gedaan wierd; zy verstouteden zig derhalve de Soldaten van zommige Dingen te beroven; hielden hunne Boogen, by wyze van Minachting, boven hunne Hoofden, en maakten Toetstel, om eene der Booten, welke door de Jongens bewaart wierden, aan te klampen en weg te voeren. Wanneer nu de *Spanjaarden* van Land staken, wierden zy door de *Indianen* met Steenen nagesmeeten, tot dat een der Soldaten, om hen Schrik aan te jagen, zyn Schietgeweer in de Lucht loschte; de *Indianen* echter, bemerkende, dat hen daardoor geene Schade gedaan wierd, quamen 's anderen daags, wanneer de Capitein *Peguero* met zes Soldaten, niet ver van de Plaats, alwaar de Vaendrig *Alarcon* met een gelyk Getal, om Water te haalen, aan Land stapte, wederom ten voorschyn; en hun zwak Getal beschouwende, hervatteden zy hunne daags te vooren betoonde Moedwille en Stoutigheid;

waarop drie van de Soldaten hunne brandende Lonten vertoonden, en hen door Tekenen beduydeden, op zekeren Afstand terug te blyven; doch in plaats van daaraan te gehoorzaamen, zwaaiden zy wederom hunne Boogen over het Hoofd, en deden hetzelfde ook werkelyk over dat van eenen Soldaat, waarop de Loots en Stuurman *Antonio Florez* zynen Zabel trok, en met éénen Houw zo wel den Boog als de Pees doorkapte: De *Indianen* wierden daarop zo verwoedt, dat zy by Benden quamen aanrukken, en hunne Boogen gereed hielden, om de Pylen af te schieten; doch men vond raadzaam hen daarin voor te komen: De Soldaten, hunne Lonten klaar hebbende, wierden gelast, onder den Hoop met scherp te vuuren; en op de eerste Vlucht van Patrys-Hagel en Koogels geraakten zes *Indianen* onder de Voet, en wierden door hunne Landslieden op den Rug na eenē nabygelegene Hoogte weggesleept; gevende terstond van het voorgevallene Kennis aan hunne Gebuuren. Omtrent een Uur daarna quamen twee honderd *Indianen*, met verscheidene Couleuren beschilderd; groote Pluymen van Vederen op hunne Hoofden dragende, en met Boogen en Pylen gewapend, in eene geregelde Bende afzakken, om op de *Spanjaarden*, dewelke met den Vaendrig *Alarcon* aan Land gekomen waren, eenen Aanval te doen; de Vaendrig, zulks ziende, gelastede zyne Manschap zig gereed te houden, om dezelve te keeren. De Vuur-Roers deden hen echter op eenen tamelyk verren Afstand stil staan; en eindelyk zonden de *Indianen* eenen hunner Makkers met eenen kleinen Hond af; zynde het Merkteeken van Vrede; wanneer de *Spanjaarden* hen begonnen nader by te komen. De *Indianen* hielden hun Oog op de Vuur-Roers gevestigd, en gaven ons Volk door Gebaardmakingen zo veel te verstaan, dat vier hun-

hunner Medemakkers gefneuveld waren , en twee andere , aan hunne bekomene Quetfiuren , op het sterven lagen. Zy gaven telfens hun Berouw en Leedwezen , wegens hunne gepleegde Woestheid , te kennen , en te gelyk ook aan ons Volk , tot Betuyging eener ongeveinsde Vriendschap , eene meenigte kleine Vereeringen , waarna zy afstrokken. Na dat men genoegzaam van versch Water voorzien was , gaf de Generaal Bevel tot het Vertrek , hetgeen op Woensdag den eersten *November* volvoert wierd.

De Vloot , de Baai van *San Simon* en *San Judas* verlaten hebbende , en haren Cours , onder gelyke Zwaarigheden als vooren , vervorderende , quam voor eene wyde en ruyme Baai , rondom , behalven aan derzelter Invaart , door houge Bergen ingeslooten ; doch men bevond dezelve , by het vallen der Zee , de Mond eener Rivier te zyn. Aan derzelter Westzyde leggen twee Eilanden , dewelke zy , ter Eere van dien Dag , met den Naam van *las Islas de todos los Santos* bestempelden. Het Fregat voer voor , en wierd door de *Almiranta* gevolgt ; doch de *Capitana* hield af na Zee , dewyl het donker geworden was , en de overige stevenden mede terug , om niet van den anderen te geraken : Zulks gebeurde den vyfden *November* , en den naastvolgenden Morgen vond men wederom goed , de voorsz. Baai binnen te loopen , om dezelve te beter op te nemen ; doch wanneer eene gunstige Koelte opquam , en de Generaal raadzaam oordeelde te zyn , zig van dezelve te bedienen , om de nadere Opneeming dier Baai by hunne Terugkomst te doen , zo vervorderden zy hunnen Cours. Na eenige weinige Mylen gezeilt te hebben , liep de Wind wederom na het Noordwesten ; doch zy laveerden langs de Kust heenen , en vermaakten zig met de langs het Strand

door de *Indianen* gestookte Vuuren; Crekkende tot Nodiging der Schepen, om eenige Manschappen aan de Wal te doen komen. Ten Afstand van zes Mylen van 't vaste Land, ontmoeteden zy vier Eilanden, aan dewelke zy den Naam van *los Coronados* gaven; de twee kleinste geleeken naar Zuykerbrooden, en de andere beide iets breeder. Be-noorden deze Eilandjes, na het vaste Land toe, legt eene vermaarde Haven, *San Diego* genaamd, welke by de Vloot, 's avonds den tienden *December* binnen geloopen wierd; en 's daags daaraan beval de Generaal verscheidene Persoonen, het aan de Noord-Westzyde dier Baai gelegen Bosch te bezigtigen, hetgeen by Vader *Antonio de la Ascension*, den Capitein *Peguero*, den Vaendrig *Alarcon* en acht Soldaten, volvoert wierd. In dit Bosch vonden zy groote en kleine Eike-, benevens ander Slach van Boomen, mitsgaders zommige Struyken, dewelke na Rosmaryn zweemden, en eene Menigte van verscheidene sterk riekende heilzaame Gewassen: De Hoogtens leverden een fraai Gezigt over de gansche Baai uyt, die ruym, bequaam en wel gedekt scheen te zyn. De voorste Reede in deze Baai, aan de Noordwestzyde, houdt omtrent drie Mylen in Lengte en eene halve in Breedte, en na gelyke Streek van het Bosch is nog een tweede veilige Haven.

Op hunne Terugkomst en gedaan Bericht van Bevinding deed de Generaal, tot Verrichting van den Godsdienst, eene Tent opslaan; de Schepen schoonmaaken en smeeren, en de Manschappen inmiddels Hout vellen en de Wacht houden. Het Water wierd uyt een klein zandig Eiland gehaalt, alwaar eenige diepe Greppen gegraven waren, waarin, geduurende de Vloed, goed en versch, doch in de Eb-Ty, ziltig en brak Water gevonden wierd. Op zekeren dag gaf een in het Bosch geplaat-

plaatste Schildwacht Kennis, dat hy eene Meenigte van naakte, hunne Huyd met Zwart en Wit gestreept hebbende, en van Boogen en Pylen voorzien *Indianen* langs het Strand had zien trekken. Hierop wierd Vader *Antonio* door den Generaal verzogt zig derwaards te vervoegen, om aan dezelve Vrede en Vriendschap aan te bieden, en de Vader wierd ten dien einde door den Vaendrig *Juan Francisco* en zes Soldaten verzelt. Wanneer dezelve de *Indianen* te gemoet quamen, en door het vertoonen van een Lapje witte Lynwaat, en het opwerpen der Aarde met hunne Handen, hen de Vrede verkondigden, zo gaven zy terstond hunne Boogen en Pylen aan de Soldaten over. Vader *Antonio* omhelsde hen zeer vriendelyk, en beschonk ze met Brood en Kraale-Kettingen, waarover zy ten hoogsten verblyd waren; doch aan het Hoofdquartier van den Generaal gekomen zynde, en eene zo groote Meenigte Volks ziende, weeken zy achterwaards na eene kleine Hoogte toe, en zonden van daar twee Vrouws-Persoonen terug, dewelke, met een bevreesd Gelaat, de Tent van den Generaal naderende, door de Religieusen en andere, Vereeringen van Kraalen, Biscuit en glaze Snuyfteryen ontfingen, en vervolgens terug gezonden wierden, om aan haare Landgenooten te berichten, hoe vriendelyk een Onthaal zy by de Vreemdelingen ontmoet hadden. Hun Verhaal moet ongetwyfeld zeer gunstig geweest zyn; want het duurde niet lang, of zy quamen alle met hen terug, om de *Spanjaarden* te zien. De meesten onder hen waren beschilderd, of liever besmeerd, met zwarte en witte Verwen, en hunne Hoofden met Pluymen geballast. De Generaal en andere ontfingen hen met de uysterste Minnelykheid; deelden onder hen verscheidene Dingen uyt, en eene menigte Visschen,

dewelke in hunne Tegenwoordigheid met Netten gevangen waren. Het Slach van Verwen, waarmede zy zig beschilderen, gelykt na eene Mengeling van Zilver en Blaauw; en door Teekenen gevraagd zynde, wat het was? zo gaven zy een ruuw Stuk Metaal over, met beduyden, dat die Couleur daaruyt vervaardigt wierd; daarby te verstaan gevende, dat zeker Volk in 't Land, gebaard en gekleed, gelyk de *Spanjaarden*, van dat Mineraal zeer fraaije Linten maakten, die na het Borduurzel der ledere Kolders van de Soldaten, en andere, die na het purper-fluweele Wambes geleeken, hetgeen de Generaal toen aan zyn Lyf had; en wyders, dat deze Liederen, zo in Kleeding, Houding, Gedaante en Gewoontens van dezelve Landaart als zy, de *Spanjaarden*, scheenen te zyn. De *Indianen* waren zeer in hunnen Schik, en uytgelaten in Vreugde over het aan hen bewezen goed Onthaal, en quamen om den anderen dag Visch en Biscuit haalen; daartegen medebrengende allerhande Diere-Vellen, als van Zabels en wilde Katten, benevens de Netten, waarmede zy dezelve vingen.

In deze Haven wierd eene Meenigte van allerhande Visch, als Mosselen, Oesters, Kreeften, Tongen &c., gevonden, en op zommige Rotsen binnen 's Lands zag men Ganzen, Eenden, Quakkels en ander Gevogelte, mitsgaders Hazen en Konynen in grooten getale. De Generaal en Vader *Antonio*, begeerende het Land op te neemen, namen zommige Soldaten mede; zy wandelden eenen aanmerkelyken Aftand van de Kust na binnen, en waren over de zachte en aangenaame Luchtfreek, en den bevalligen Grond dier Landsdouwe, ten hoogften verheugd.

Wanneer op Bevel van den Generaal alles in gereedheid was gebragt, zo wierd die Plaats den 20
No-

November verlaten; doch veele Soldaten waren ziek, en ook verscheidene zeer aanzienelyke Perfoonen, geduurende het Verblyf in die Haven, reeds overleden. Zy waren naauwelyks buyten *San Diego* gekomen, of ontmoeteden de gewoone Zwaarigheid van door eenen hevigen Storm uyt het Noordwesten beloop te worden. De Schepen quamen echter in 't Gezigt van eene Baai, wier naby gelegene Landen eene vermakelyke Vertooning uytleverden. Aan wederzyden dier Baai zagen zy den Rook van groote Vuuren opgaan, dewelke by de *Indianen* gestookt waren, om de Schepen aldaar te doen binnen komen. Doch het Land naderende, kon men voor den Noordwest-Wind geene Schuytplaats vinden, en derhalve wierd de Cours vervordert, en eenige Mylen verder in de Baai van *Santa Catharina*, ten Afstand van twaalf Mylen van het vaste Land, een groot Eiland ontdekt, aan hetwelke men dienzelfen Naam toeleide, dewyl het op den Feestdag dier Heilige gevonden was. Den 28 *November* liepen de Schepen daar binnen, en zagen van daar het Eiland in zyne ruyme Uytgestrektheid gansch duydelyk leggen; doch vonden goed, hetzelfde niet eerder dan na hunne Terugkomst op te neemen. Op hunne Aannadering hadden de Inwoonders van het Eiland overal Vuuren gestookt, en wanneer de Schepen aan het Strand gekomen waren, zakten de Vrouwen, Mannen en Kinderen van zommige Hoogtens, onder een groot Vreugde-Geschreeuw, derwaards af. De Generaal beval den Admiraal *Toribio Gomez*, met Vader *Antonio de la Ascension*, den Capitein *Peguero*, en den Vaandrig *Alarcon*, met vier-en-twintig Soldaten, aan Land te gaan, om te weten, wat het Volk begeerde, en teffens om het Land op te neemen.

De Admiraal was met zyne Manschap naauwelyks

lyks aan Land gekomen, of wierd door een groot Getal *Indianen* van beiderlei Geslacht omringelt, dewelke zig alle zo heusch en vriendelyk betoonden dat men daaruyt kon naleiden, dat dit de eerste maal niet was, dat zy *Spanjaarden* tot hunnent zagen. Wanneer men hen om Water verzogt, bragten zy een Vaatwerk aan, van Biezen gemaakt, en de Gedaante eener groote Fleshebbende. Het Water was zeer goed; doch zy moesten het zeer ver van daar gaan haalen uyt eene kleine Wel, met Zevenboom en Doornstruyken omgêven, waarmede dit gansche Eiland als overdekt is. Wanneer de Generaal van hun Wedervaaren onderrecht wierd, beval hy voor de Vaders *Andreo* en *Antonio*, (Vader *Thomas* ziek zynde en aan Boord blyvende,) eene Tent op te slaan, en alle het Volk begaf zig aan Land, om den Godsdienst by te wonen. By deze Gelegenheid quamen ook eene groote Menigte *Indianen*, alle sterke en gezonde Mannen, na de Tent toe-vloeyen; dezelve hadden daags te vooren gevischt in eene Soort van Vaartuygen, van wel in den anderen gellagene Planken gemaakt; doch van een zeer vreemd en mislyk Stelzel. Zommige dier Vaartuygen konden wel twintig Man voeren; doch wierden alleentlyk ieder door twee Mannen en eenen Jongen beslagen.

De Manier van 't visschen by de *Indianen* is zinryk, ligt en vermakelyk. Zy voeren in hunne Vaartuygen lange en dunne Stokken, aan een van dewelke zy eenen Harpoen van Vischbeenderen vastmaken, en aan den Stok eene lange Lyn hechten. Wanneer zy nu, op den Bodem naby de Rotsen, eenen Zee-Wolf, of eenige andere Visschen ontdekken, die zy vangenswaardig oordeelen te zyn, dan schieten zy den Harpoen daarop af; vieren de Lyn na, tot dat de Visch zyne Kracht verlooren heeft;

trek-

door een groot
acht omringelt,
indelyk betoon-
dat dit de eer-
den tot hunnent
verzogt, brag-
gemaakt, en de
e. Het Water was
eer ver van daar
met Zevenboom
mede dit gansche
de Generaal van
, beval hy voor
(Vader *Thomas*
) eene Tent op
g aan Land, om
y deze Gelegen-
nigte *Indianen*,
na de Tent toe-
vooren gevischt
n wel in den an-
doch van een
mige dier Vaar-
voeren; doch
mannen en eenen

de *Indianen* is
voeren in hunne
en, aan een van
bceenderen vast-
ge Lyn hechten.
naby de Rotsen.
re Visschen ont-
ordeelen te zyn,
op af; vieren de
t verlooren heeft;
trek-

trekken hem, zo hy groot is, na het Strand toe, en
zo hy klein is, haalen zy hem in 't Vaartuyg. Dus
vangen zy zo veele Visschen, als zy maar willen. De
Zee-Wolven strekken hen zo wel tot Voedzel als tot
Dekzel. De Indiaanse Vrouwlieden zyn welge-
maakt; schoon van Oogen en fraai van Gelaat; zy
toonon eene destige Houding en eene wezendlyke
Zedigheit, en beide Knechtjes en Meisjes eene aan-
genaame Mengeling van witte en roode Couleur;
zynde doorgaans en in 't algemeen van eenen zeer
goeden Inborst. Deze *Indianen* woonen in groo-
te en ruyme Hutten; hunne Gereedschappen zyn
meest alle van Bies gemaakt, en zo vast gewerkt,
dat zy Water kunnen houden. Het Eiland is als
opgevuld met Wortelen, gelykende na kleine Aard-
appelen, en de *Indianen* dryven daarmede grooten
Handel na het vaste Land. Dit, en meest alle de
nabyleggende Eilanden, zyn sterk bevolkt, en de
Inwoonders leven met den anderen in *Rancherias*
verdeeld. Hier was ook een Tempel, waarin zy
hunne Offerhanden verrichten; bestaande in eene
ruyme beslootene Plaats, ten eenemaal vlak en wa-
terpas leggende; by het Outaar zag men eenen
grooten ronden Kring, bestooken met Veeren van
allerhande Vogelen, misschien van zodanige, de-
welke aan hunne Afgoden geofferd waren. In het
midden van dien Kring, was eene Gedaante, met
verscheidene Couleuren gemaald, en gelykende naar
het Beeld, door hetwelke de *Indianen* in *Nieuw-*
Spanjen den Duyvel vertoonen; houdende de
Teekenen der Zon en Maan in zyne Handen. Het
gebeurde, dat, wanneer de Soldaten dien Tempel
gingen bezigtigen, binnen dien Kring twee Kraaijen
van een zeer vreemd en ongemeen Maakzel zaten,
dewelke op de Aannadering der *Spanjaarden* weg-
vlogen, doch op eene nabygelegene Rots gingen

zit-

zitten, alwaar zy door de Soldaten, om dat zy zo groot en zwaar waren, beide dood geschoten wierden; waarop een *Indiaan*, die de *Spanjaarden* als een Wegwyzer verzelde, vreeslyk begon te huylen, en over zodanig eene wreede Daad zyne Afgryzing te betoonen. Dit Eiland heeft verscheidene bequaame Havens, en eenen Overvloed van goede Visschen, en wel byzonder van Sardynen; op het Landt vindt men eene meenigte Patryzen, Quakels, Konynen, Hazen en Harten. De Inwoonders zyn zeer schrauder, en wel voornamentlyk gesleepen in 't ontfutselen en verbergen van Kleinigheden, van welke Gaauwigheid zy den *Spanjaarden* zommige Proeven gegeven hebben.

Na dat verscheidene Streeken van dit Eiland opgenomen waren, vertok de Vloot den 25 *December* van daar, om de andere naby gelegene Eilanden insgelyks te bezoeken, en vervolgens na het vaste Land te stevenen. Bezyden dat van *Santa Catharina* legt nog een geregelde Reeks van Eilanden, yder vyf of zes Mylen van den anderen: Zommige zyn grooter en zommige kleinder, maar alle naar mate even sterk bevolkt, en derzelve Inwoonders dryven onder elkander, en ook op het vaste Land, eenen tamelyken Handel. Deze Eilanden beslaan byna eene Lengte van honderd Mylen, en volgen elkander in gelyke Linie, als het vaste Land, waarom dezelve te meermaalen, vermits hunne Meenigte, Grootte en Nabygelegenheid, door de uyt de *Philippines* na *Nieuw-Spanjen* keerende Schepen, by Misvatting, voor het vaste Land zelve gehouden, en om die Redenen op zekeren Aftand gemydt worden. Zy zyn echter wel bevolkt, en hebben eene veilige Doorvaart, tusschen hen en het vaste Land heenen, dewelke op zommige Plaatsen twaalf, op andere tien, en op de naauwste

ste acht Mylen breed is, genaamd *el Canal de Santa Barbara*, strekkende Oost en West.

Wanneer de Schepen aan den Mond van het voorz. Canaal het vaste Land begonnen te naderen, zo zag men een Boot van vier Roci-Riemen aankomen, met eenen *Indiaan* daarin, die de Heer van de Kust aldaar was. Dezelve quam rechtdraads voor de *Capitana*; roeide met eene verbazende Gezwindheid driemaal rondom het Schip, terwyl al de *Indianen*, die by hem waren, den Reije maakten, eveneens als de *Indianen* in *Nieuw-Spanjen* hun *Almatote* zingen. Vervolgens quamen zy ter zyde leggen, en de Indiaanse Koning, of *Cacique* dier Landstreek, in het Schip klimmen. Na alvoorens twee of driemaal het Companje, onder gelyken Zang, rond gegaan hebbende, sprak hy den Generaal en andere Persoonen in zyne Landtaal aan; na dat zyne Aanspraak geëindigd was, gaf hy door Teekenen en Gebaarden te kennen, dat het Volk van 't Eiland *Santa Catharina* hem tot vier reizen toe, door middel van *Canoes*, had doen boodschappen, dat op hunne Kust eenige Schepen verscheenen, en de zig daarop bevindende Mannen gebaard en gekleed waren; met byvoeging, dat zy dier Vreemdelingen Heuschheid, Edelmoedigheid en Vriendschap ondervonden, en meenigerhande Geschenken van hen ontfangen hadden: Dat zodanig een Bericht hem aangespoort had, aan Boord te komen, om zyn Land, en al hetgeen hetzelfde voortbragt, aan te bieden; verzoekende derhalve aan Land te willen komen, om door hem van alle Behoefstens voorzien te mogen worden. De *Cacique*, geene Vrouwsperfoon ziende, vraagde na dat Geslacht aan den Generaal, die hem daarop antwoordde, geene mede te voeren, en dezelve ook niet van noden te hebben. Op dit Bescheid hield de

In-

Indiaan nog sterker aan, dat de Generaal met zyne Manschap aan de Wal geliefde te komen, om aan hen allen, ieder Hoofd voor Hoofd, tien Vrouwlieden te geven, over welke Aanbieding de gansche Equipage begon te grimlachen. De *Indiaan*, onderstellende, dat zulks uyt eene bitse Beschimping gedaan wierd, om dat zy niet geloofden, dat hy aan die Belofte kon voldoen, gaf daarop te kennen, dat, indien één der Soldaten aan Land geliefde te komen, dezelve terstond van de Waarheid zyner Aanbieding zoude overtuygd zyn; reffens voorflaande, dat hy en zyn Zoon zo lang, als Gyzelaars, aan Boord zouden blyven, tot dat die Soldaat wederom quam, en van zyn Wedervaaren Bericht gaf. Doch vermits de Avond begon te vallen, vond men niet raadzaam daarvan eene Proef, dan 's anderen daags ochtends te neemen; wanneer, Wind en Weêr dienende, het Schip aan de Wal zoude komen leggen. De *Indiaan* wierd derhalve met eenige Vereeringen beschonken, en vertrok, met de innigste Blydschap over het genooten vriendelyk Onthaal, na 't vaste Land, en deed aldaar Toestel maken, om zyne Gasten behoorlyk te ontfangen. Doch binnen een Uur na het Vertrek van dien *Cacique* liep de Wind na 't Zuyd-Oosten, de eenigste Streek van 't Compas, dewelke men geduurende de gansche Reis had moeten missen; en dewyl het daarenboven uytstekend helder Weêr was, vond de Generaal goed, zyn Bezoek by den *Indiaan* tot desselfs Terugkomst op te schorten. Alle de Zeilen wierden bygezet; en vermits de styve Koelte van 's avonds den 3 *December* ten zeven Uuren, tot 's anderendaags ochtends ten acht Uuren, aanhield, zo hadden de Schepen byna de laatste Kluyster dier Eilandjes bereikt, dewelke zes in Getal waren, en twee Mylen van elkander lagen. Het Canaal is omtrent vier Mylen lang.

Generaal met zyne
te komen, om
ofstien Vrouw-
ding de gansche
e *Indiaan*, on-
tse Beschimping
oofden, dat hy
aarop te kennen,
Land geliefde te
Waarheid zyners
reffens voorlaan-
als Gyzelaars, aan
Soldaat wederom
richt gaf. Doch
, vond men niet
's anderen daags
ind en Weër die-
de komen leggen.
nige Vereeringen
nnigste Blydschap
haal, na 't vaste
maken, om zyne
Doch binnen een
que liep de Wind
treek van 't Com-
gansche Reis had
arenboven uytste-
eneraal goed, zyn
's Terugkomst op
den bygezet; en
ds den 3 *Decem-*
endaags ochtends
den de Schepen
ilandies bereikt,
ee Mylen van el-
trent vier Mylen
lang.

lang, en de Kust van 't vaste Land zeer vermakelyk met Boschadien, en eene meenigte *Rancherias* van Dorpen der *Indianen* uytgemonsterd.

De volgende Nacht liep de Wind na 't Noordwesten om, hetgeen eene groote Verflagenheid verwekte, dewyl de Vloot zig binnen de Eilanden en in een Canaal bevond, alwaar de Zee zeer hooggezezen was. Die styve Koelte duurde de Nacht en de twee volgende Dagen onophoudelyk; den derten ging zy leggen; doch het Fregat was onder en tusschen die Eilandjes uyt het Gezigt verlooren. Het helder en zacht Weër stelde de Schepen in staat, om uyt dien *Archipel* te geraken, en na het vaste Land toe houdende, om deszelfs Kust op te nemen, wierd het uytermaaten steil en bergachtig bevonden te zyn; doch men vond nog eenige bequame Baaijen, waarin men welgedekt kon leggen, uyt eene van dewelke vier van Bies gemaakte *Canoes*, ieder met twee naakte *Indianen*, rechtdraads na de Schepen toeroeiden, en aan Boord komende, van hunnen Vischvangst rykelyk mededeelden; en wel voornamentlyk van gezoutene Sardynen en een kleinder Slach, die ons Volk, als Lekkernyen, gretig aannamen. Deze *Indianen*, duchtende niet verstaan te zullen worden in hunne Landtaal, maakten geen het minste Geluyd, en gaven hunne Meening alleenlyk door Teken en Gebaardmakingen te kennen. Zy zyn langer, beter gemaakt en sterker van Gestalte, dan eenige andere, die men tot nog toe gezien had, en dekten zig met Geite-Vellen, wanneer zy na Boord gingen. De *Spanjaarden* deelden onder hen zommige Provifien en Kleedingen uyt, zo dat zy ten uytersten vergenoegd vertrokken. Deze *Indianen* scheenen zeer wel geaart, en gansch niet tot eenige Roversy of Geweldenary genegen zyn. Den volgende Dag quamen nog andere *Indianen* aan Boord,

Boord, wier Bezoek evencens als het vorige afliep. Deze verzochten zeer instantelyk, dat de Schepen tot hunnent mogten komen ankeren, om van eenen ruymen Voorraad van Visch en Akers, hunne dagelykse Kost, voorzien te worden. Zy ontfingen insgelyks Geschenken van Mondkost, Kleeding, Kraalen en Kettingjes, waarmede zy zeer voldaan na hun Eiland keerden. Hier quam ook het Fregat by de Schepen; verhaalende door de *Indianen* van de voorsz. Eilanden met Visch en Akers in Overvloed beschonken te zyn. Wanneer het Fregat opquam, gelastede de Generaal de Schepen nader onder de Wal te doen loopen, om te zien, of ergens eene bequaame Haven te vinden was; zynde de Kust door eenen zwaaren Mist beneveld. Hier ontmoetden zy eene gunstige Koelte, die tot den 14 *December* aanhield; en wanneer het Weër opklaarde, bevonden zig de Schepen naby eene Richgel van hooge en witte Bergen, die aan derzelve Zoomen roodachtig scheenen te zyn. Dit Gebergte wierd by hen *Sierra de Santa Lucia* genaamt, en is het gewoone Land-Teken voor de Schepen, die na *China* vaaren. Vier Mylen verder ontlafst zig eene Rivier tusschen de Rotsen heenen in de Zee, na eenige Vallen over het hooge en witte Gebergte gemaakt te hebben; de Oeverbanken dier Rivier zyn door zwarte en witte Populieren, Wilge- en andere Boomen en Struyken, in *Spanjen* wel bekend, gansch dicht bezoomd, en de Rivier zelve wordt *del Carmelo* genaamt. Twee Mylen verder legt eene fraaije Haven, en tusschen dezelve en de voorsz. Rivier een Woud van Pyn-Boomen, ter Lengte van twee Mylen; wordende by den Mond der Haven door het Land een Uythoek geformeert, genaamt *Punta de Pinos*. Hier quam de Vloot den 16 *December* voor Anker, om van daar de

Be-

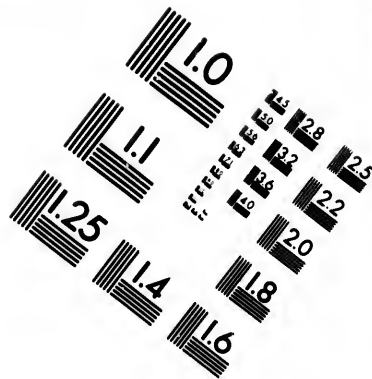
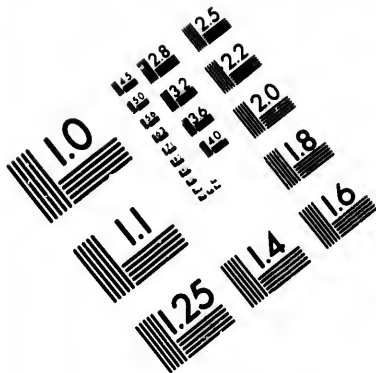
et voorige afliiep.
 dat de Schepen
 , om van eenen
 kers, hunne da-
 . Zy ontvingen
 dkost, Kleeding,
 zy zeer voldaan
 n ook het Fregat
 de *Indianen* van
 Akers in Over-
 er het Fregat op-
 chepen nader on-
 e zien, of ergens
 n was; zynde de
 eveld. Hier ont-
 e, die tot den 14
 het Weêr opklaar-
 by eene Richgel
 an derzelve Zoo-
 . Dit Gebergte
ucia genaamt, en
 de Schepen, die
 verder onclast zig
 eenen in de Zee,
 n witte Gebergte
 n dier Rivier zyn
 Wilge- en andere
jen wel bekend,
 vier zelve wordt
 ylen verder legt
 dezelve en de
 Pyn-Boomen, ter
 de by den Mond
 hoek geformeert,
 quam de Vloot
 om van daar de
 Be-

Berichten van haar Wedervaaren na *Nieuw-Span-
 jen* af te zenden.

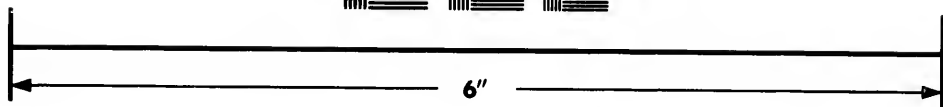
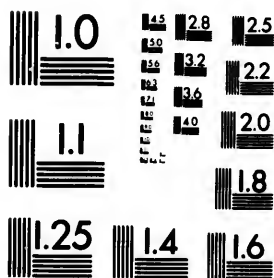
Wy hebben reeds aangemerkt, dat de Schepen
 den 16 *December* deze Haven binnen liepen, die
Monte-Rey genaamt wierd, ter Eere van den Graaf
 van gelyken Naam, Onderkoning van *Nieuw-
 Spanjen*, door wien zy, ingevolge de Beveelen
 van zyne Majesteit, uytgezonden waren. Den vol-
 genden Dag deed de Generaal den nodigen Toestel
 maken, dat de Vader *Andreo de la Assumpcion* en
Antonio de la Ascension, geduurende derzelve
 Verblyf aldaar, den Dienst konden doen. De Kerk
 wierd onder eenen zwaaren Eikeboom opgerecht,
 en was na de Zee toe welgedekt, en binnen de
 twintig Passen van daar had men verscheidene Wel-
 len, die eenen Overvloed van uytstekend goed versch
 Water uytleverden.

Na dat de Mis gedaan was, wierd by den Raad in
 Overweging genomen, op wat wyze men de Berich-
 ten van derzelve Ontdekkingen en Ontmoetingen
 allerbest aan den Onderkoning van *Nieuw-Spanjen*
 zoude kunnen bezorgen. En dewyl alle de Man-
 schappen min of meer ziekelyk, en geen van hen al-
 len volkomen gezond waren, en maar weinige hunnen
 Dienst behoorlyk konden waarneemen; zelfs de Schip-
 per en de Stuurman van de *Almiranta* plat te Bed
 lagen, en zig niet verroeren, en die van de *Capita-
 na* naauwelyks op het Verdek staan konden; mits-
 gaders eene groote Meenigte der Soldaaten zeer
 ziek, en zestien voor derzelve Aankomst in deze Ha-
 ven reeds overleden zynde: Zo wierd besloten, de
Almiranta, als een Advys-Jagt, onder den Ad-
 miraal *Toribio Gomes de Corvan*, en de beide
 Lootsen en Stuurlieden *Pasqual* en *Balthasar*,
 af te zenden; dezelve alle de Zieken te laten
 inschepen, en met een bequaam Getal Matro-
 II Deel. S zen

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0
4.5
5.0
5.6
6.3
7.1
8.0
9.0
10.0
11.2
12.5
14.0
16.0
18.0
20.0
22.5
25.0
28.0
31.5
36.0
40.0
45.0
50.0
56.0
63.0
71.0
80.0
90.0
100.0

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
22
25
28
31
36
40
45
50
56
63
71
80
90
100

zen na *Aquapulco* in *Nieuw-Spanjen* over te voeren, en de overigen uyt de *Almiranta* op de *Capitana* en het Fregat te doen overgaan; en wyders uyt dezelve, na haar eenen ruymen Voorraad van Leeftocht tot het doen dier Reize gelaten te hebben, aan de laatste beide Schepen het Overfchot te doen overbrengen.

Na dit Besluyt beval de Generaal al het voorz. ten spoedigsten werkstellig te maken. Alle de Byzonderheden, die men tot nog toe ontdekt had, wierden in eene Kaart gebragt, en benevens eenen breedvoerigen Brief aan den Onderkoning afgezonden, van wien teffens eene Versterking van Volk verzogt wierd, om eene volkomene Ontdekking en Opneeming der Toegangen in *California* te kunnen doen, met Affpraak, dat de *Capitana* en het Fregat, tot in het midden der Maand *Mei*, na die Versterking zouden blyven wachten. Ook wierd eene Lyft opgemaakt van alle de Behoefstens, die men tot de volkomene Ontdekking van *California* oordeelde nodig te hebben. Dienvolgens wierden alle de Zieken, en daaronder ook Vader *Thomas de Aquino*, aan Boord der *Almiranta* overgebragt; en wanneer alles tot haar Vertrek gereed was, gingen de Matrozen insgelyks over, en de *Almiranta* den 29sten *December* uyt de Haven onder zeil.

Het zal niet ongevoegelyk zyn hier ter plaatse aan te teekenen, dat de Ziekte, dewelke op de Vloot grasseerde, ééne en dezelve was met degeene, waardoor in 't algemeen alle de nieuwe Aankomelingen uyt *Cbina* in *Nieuw-Spanjen* aangetast worden; zynde te meermaalen zo doodelyk, dat de Helft der Manschap op de Schepen daaraan komt te sterven. In deze Breedte is de Lucht redelyk scherp en koud, en doordringt degeenen, die eenigzins zwak van Lichaams Gestalte zyn; en misschien is de-

dezelve ook van eene besmettelyke Natuur, ten ware wy onderstelden, dat derzelver Fynheid genoegzaam in staat was van zodanige Ziektens in Lichaamen, dewelke door zwaaren Arbeid en Ongemakken vermoeid en afgemat zyn, te kunnen veroorzaken. Derzelver eerste Toeval bestaat in eene doorgaande Pynelykheid over het geheele Lichgaam, dewelke eindelyk zo zeer de overhand neemt, dat de Lyder geenerhande Aanraking meer kan veelen, en zelfs zomwylen de allerdapperste Mannen daardoor genoodzaakt worden, als Kinderen te kryten en te schreeuwen. Wyders wordt het Lichgaam, en wel voornamentlyk deszelfs Onderdeelen, met purpere Vlakken overdekt, dewelke breeder en meer na buyten puygende zyn, dan de Korreltjes van Mostardzaden: De tweede Toeval bestaat in het uytkomen van Puysten van gelyke Couleur, ter Breedte van twee Vingers, dewelke eerst onder de Kniebuyg verschynen, en zig tot het midden der Dye toe verspreiden, waardoor die Deelen zo styf worden, dat de Beenen schynen versteend te zyn, dewyl het volstrekt onmogelyk is dezelve maar eenigzins te roeren, en veel min zig in eene andere Stelling te vertoonen, dan men by de eerste Verrassing van dien Toeval was. De Lyders zwellen op eene zo wonderbaare wyze, dat zy zonder de uysterste Foltering niet van de eene tot de andere Zyde verlegt kunnen worden; en de Bloedvinnen verspreiden zig dermate, dat de Kuyt van het Been en de Dikte der Dye ten eenemaale loodverwig en bont en blaauw daarvan zyn, en aldus trekt het quade Vocht door het gansche Lichgaam heenen; ontstekende voornamentlyk de Schouders, veel meer dan alle de andere Deelen, waardoor teffens de onlydelykste Pynen in de Lendenen en Nieren veroorzaakt worden. Van de Verplaatfing is geene de minste Verzachting te verwachten, doordien de

geringste Beweging met de wreedste Pyn gepaard gaat, en zelfs de Lyders onder de Handen van hunne Oppassers zouden bezwyken, indien men dezelve, op de eerste Verschyning van dat verschrikkelyk Euvel, zoude willen doen verroeren. Dit venynig Vocht woedt zo geweldig door het gansche Lichaam, dat hetzelfde ten eenemaal met Zweeren overdekt is, en de Lyders ganschelyk buyten staat geraken eenige de minste Drukking te kunnen veelen, en zelfs niet die van hunne Dekkleeden, zonder hun Leven daarby in te schieten. Dus leggen zy geduurig te kermen en te zuchten, en zyn voor geenerhande Verligtenis vatbaar. Want alle de mogelyke Hulp, die hen kan toegebracht worden, bestaat alleenelyk daarin, indien men zulks met den Naam van eenige Hulp mag bestempelen, dat men hen nergens, en zelfs niet hunne Bedlakens, moge aanraken. Deze zo droevige Uytwerkingen zyn echter op verre na nog de eenigste niet, dewelke die aanstckende pestachtige Vochten veroorzaken. In zommige Lyders wordt het Tandvleesch, beide van de Opper- en Onder- Kinnebakken, zodanig van binnen en van buyten geperst, dat de eene Tand de andere niet kan noch mag aanraken; en daarenboven zyn dezelve zo los en ontvleescht, dat zy, by de minste Beweging van het Hoofd, waggelen en daveren, en by zommigen met het Speekzel uytgeworpen worden. Dus zyn de Lyders onbequaam, eenig ander dan vloeibaar Voedzel, gelyk Watergruel, Vleeschnat, Amandelmelk &c., te kunnen nuttigen, en daardoor wierd allengskens de Zwakheid zodanig vergroot, dat veele, onder het spreken met hunne Vrienden, den laatsten Adem gaven.

Zie daar den Aart der Ziekte, met dewelke alle onze Manschappen besmet waren, en door welke eene

eene Meenigte van hen uyt deze Waereld na de Eeuwigheid weggerukt wierd.

Maar om wederom na de Haven van *Monte-Rey* te keeren, alwaar de *Capitana* en het Fregat terug gebleven waren, om Hout en versch Water in te neemen, zo zullen wy van dat moeilyk Onderwerp en deze breedvoerige Uytweiding afftappen. Deze Haven is een der uytmuntendste langs de gansche Kust, en tegen alle Winden beveiligd. Naby het Strand staan eene ontelbaare meenige Pynboomen, dewelke alle byzonder hoog, effen en glad, en dus tot Masten en Sprietten zeer bequaam zyn; alsmede een Overvloed van by uytstek zwaare Eiken, dewelke tot den Scheepsbouw kunnen gebruykt worden. Ook ontmoet men hier Rozeboomen, witte Doornen, Denne-, Wilge- en Populier-Boomen; ruyme en heldere Meiren; fraaije Weiden en Bouwlanden; wilde Dieren, en voornamentlyk Beeren van eene ongemeene Grootte; Hoorn-Vee, gelykende na Buffels, en omtrent van dezelve Zwaarte; nog andere, zo groot als Wolven, doch na Harten gelykende, en geveld gelyk de Pelicanen, met eenen langen Hals en Hoorens op den Kop, zo wyd en breed uytgespreid, als men aan de Harten ziet; hebbende eenen Staart ter Lengte van eene gansche *Yard*, en eene halve breed, en de Hoeven gekloven, als die van eenen Os. Die Landstreek krielt mede van Harten, Conynen, Hazen en wilde Katten, Trap-Ganzen, Ganzen, Eendvogels, Duyven, Patryzen, Lysters, Musschen en Goudvinken; ook worden Kraanen en Reigers aldaar gevonden, benevens een ander Slach Gevogelte, ter grootte van onze Calkoenen; en de grootste, die men gedurende de gansche Reis ontmoet heeft, houden van de Tippen hunner Vlerken tot elkan- der zeventien Spannen. Langs de Kust zwerven

gansche Vluchten van Meeuwen, Waterduykers, Kraaijen en andere Zeevogels. In de Rotfen zyn eene meenigte Hoken en Kloten, van dewelke zommige naar de Matryzen van Schelviſſchen, uitgevuld met paarlemoere kleindere Holtens, zeer natuurlyk gelyken. De Zee is met Oesters, Kreeften en Krabben &c. opgevuld; ook worden groote Zeewolven en Walviſſchen daarin ontmoet. De Haven is door de *Rancherias* der *Indianen* omcingeld; eene Natie daaromstreeks, zo minzaam en handelbaar, als ergens in de naby gelegene Streeken, en zeer bereidwillig, om aan de Vreemdelingen hunne Voortbrengſelen mede te deelen. Ook zyn zy onder eenige Form van Regeering geſteld. Hunne Wapenen beſtaan in Boogen en Pylen. Zy gaven hun Belang voor een groot Gedcelte te kennen, wanneer zy vernamen, dat de *Spanjaarden* hen ſtonden te verlaten, hetgeen op den 3 *January* in het Jaar 1603 quam te gebeuren. Zo dra de *Capitana* en het Fregat uyt de Haven van *Monte-Rey* in Zee ſtaken, kreegen ze eenen zeer gunſtigen Wind, die twaalf dagen achtereen aanhield, en beide de Schepen tot voorby de Haven van *San Francisco* deed voortſpoeden; doch daags daaraan volgende, zynde de 7 *January*, liep de Wind na 't Noordweſten; doch maakte maar eene tamelyke Koelte, by dewelke zy, zo veel maar doenelyk was, haare Reis vervorderden. Het Fregat zeilde voort; niet nodig denkende te zyn, dat men ergens hoefde in te loopen, terwyl de *Capitana* meende hetzelve te volgen, zonder eenig Licht te laten zien, waardoor het gebeurde, dat zy 's anderendaags ochtends elkander uyt het Oog verlooren hadden. De Generaal liep inmiddels met de *Capitana* de Haven van *San Francisco* binnen; denkende het Fregat, hetgeen hy onderſtelde, met Byzetting van alle Zeilen, achter-

terduykers, Rotfen zyn welke zom-
 , uytgevuld eer natuur-
 Kreeften en de Zee wol-
 De Haven is ngeld; eene
 delbaar, als en zeer be-
 anne Voort- onder eeni-
 e Wapenen hun Belang
 neer zy ver- ten te verla-
 t Jaar 1603 ana en het
 Zee ftaken, e twaalf da-
 Schepen tot deed voort-
 , zynde de eften; doch
 welke zy, vervorder-
 lig denken- oopen, ter-
 lgen, zon- or het ge-
 kander uyt al liep in-
 van San t, hetgeen
 eilen, ach- ter-

teraan te volgen, aldaar te zullen inwachten; doch
 de eerfte Tyding, by den Generaal van het Fregat
 ontfangen wordende, quam niet eerder in, dan na
 dat de *Capitana* van haren Tocht terug gekomen
 was. Eene tweede Reden, waarom de *Capitana*
 de Haven van *San Francisco* aandeed, was, om
 van dezelve de Opneeming te doen, en te onderzoeken,
 of men een Bericht zoude kunnen bekomen van
 't Schip, genaamd *el San Augustino*, hetgeen in
 't Jaar 1595, op Bevel zyner Majesteit en van den
 Onderkoning, door den Gouverneur der *Philippi-
 nes* afgezonden was, om de Kusten van *California*,
 onder Bestier van *Sebastian Rodrigo Cermennon*,
 een zeer ervaren Zeeman, naauwkeurig op te neemen,
 doch door den opgekomenen sterken Storm,
 omtrent deze Haven, gestrand was. Onder anderen
 had zig aan Boord van de *San Augustino* bevonden
 de Stuurman en Loots *Francisco Volanos*, die tef-
 fens de Opper-Stuurman van de gansche Vloot was.
 Hy had eene grondige Kennis van die Landstreek,
 en betuygde eene Meenigte van Wasch, benevens
 eenige Kisten met Zyde, aan Strand gelaten te heb-
 ben, en de Generaal was ten hoogften nieuwsgierig,
 om aldaar inlopende te zien, of nog eenig Overblyf-
 zel van het Schip en Lading zoude te vinden zyn.
 De *Capitana* quam achter eenen Uyrhoek, genaamd
la Punta de los Reyes, voor Anker leggen; doch
 daar was geen Volk aan de Wai gezet, om het Schip
 voor het Fregat in gereedheid te houden; weshal-
 ve de *Capitana* den volgenden Dag van daar ver-
 trok, om hetzelfde op te zoeken. De Wind was we-
 derom Noordwest, en blies zo styf, dat de *Capita-
 na* weinig kon vorderen. Men zag echter op Zon-
 dag den 12 *January* zommige hooge roode Bergen,
 en veertien Mylen verder ten Noordwesten eene
 Kaap, die zig ver in de Zee uystrekte, en naast de-

welke zommige Sneeuw-Bergen lagen, waaruyt de aan Boord zynde Looften opmaakten, dat het *Cabo Mendozino* moest zyn, gelegen op de Breedte van 41 Graden en 30 Minuten.

's Anderendaags, namentlyk den 13 *January*, verhief zig een hevige Storm uyt het Zuydwesten, verzeld door zwaaren Sneeuw en Regen, en van zodanig eene hooge Zee, dat men niets, dan den Ondergang van 't Schip voor Oogen zag; om nu dat Gevaar te ontkomen, en eene hoger Breedte te myden, alwaar de Storm nog heviger, en de Koude nog felder zoude worden, dewyl het in 't Midden van den Winter was; zo wierd best geoordeelt, zo lang stil te leggen, tot dat men, na dat de Wind het zoude toelaten, na *Aquapulco* zoude kunnen keeren.

Op de Aankomst der *Capitana* in deze Gewesten, waren geene zes Man in staat, om over het Verdek te kunnen gaan; de Soldaten, Matroozen en Jongens moesten zig, vermits de verschrikkelyke Ziekte, dewelke wy hiervooren beschreven hebben, daaronder houden: De Geestelyken, benevens de overrallige Capiteins, waren zo ziek, dat de Vader-Commissaris hen naauwelyks kon doen biechten, noch aan de Zieltoogende het laatste Olyzel toedienen; boven dien konden de weinige gezonde Manschappen zodanig een Schip niet beheeren, en de Zwaarigheid wierd nog meer vergroot, doordien zy zig in eene yslyke Ontsteltenis naby eene gevaarlyke Kust, en zonder eenigen den minsten Bystand bevonden; en indien een Storm opgekomen was, dan zouden zy ongetwyfeld, by gebrek van Handen, om de Zeilen behoorlyk te regeeren, hebben moeten vergaan. De Generaal deed in deze hoogste Nood den gewoonen Scheeps-Raad byeen komen, waarin goedgevonden wierd, niet verder te zeilen, maar met den eersten goeden Wind en Weêr terug te keeren;

waaruyt de
r het *Cabo*
breedte van

January,
uydwesten,
en van zo-
den Onder-
dat Gevaar
nyden, al-
de nog fel-
en van den
zo lang stil
het zoude
eeren.

eze Gewe-
n over het
Matroozen
chrikkelyke
en hebben,
enevens de
de Vader-
a biechten,
zel toedic-
bnde Man-
en, en de
oordien zy
gevaarlyke
nd bevon-
was, dan
nden, om
n moeten
gste Nood
n, waarin
len, maar
ug te kee-
ren;

ren; den Haven van *La Paz* in *California* aan te doen, en aldaar 't *Secours* in te wagten, hergeen door de afgezondene *Almiranta* van den Onderkoning van *Nieuw-Spanjen* geëischt zoude worden. Door dit Besluit wierden de Gemoederen der Manschappen wederom tot Bedaaring gebragt, dewyl zy zig nu verbeeldeden eenige Dagen langer te zullen leven, dan wanneer zy tot eene hoogere Breedte voortgezeild waren. Den 14 dierzelfer Maand begon het Weêr ten eenemaale op te klaaren, en men bevond, by goede Gissing, op de Hoogte van *Cabo Mendozino* gekomente zyn, werwaards het Schip in maar tweemaal 24 Uuren, alleenlyk door den Stroom, gedreven was. Doch de Zon wierd schielyk daarop door eenen dikken Mist verduystert, dewelke met eenen kouden Stofregen gemengeld was; en de Wind alsnog uyt het Zuydoosten waaijende, zo moest het Schip tot den 19 *January* blyven stil leggen, wanneer hy na 't Noordwesten liep, en den Mist deed verdwynen. De Stuurlieden deeden vervolgens eene andere Waarneeming, en ondervonden by Peiling op de Breedte van 42 Graden te zyn. Aan de Kust wierd eene Kaap ontdekt, die gansch wit, en tot hooge met Sneeuw bedekte Bergen uytgestrekt was, en om die Couleur, alsmede om dat zy 's daags voor het Feest van *S. Sebastian* allereerst ontdekt wierd, den Naam van *Cabo Blanco de San Sebastian* verkreeg. Door den Wind wierden de Zieken aangemoedigt, de gezonde Matroozen by te staan; zo dat men, met de grootste Moeite, de Sprietten ophaalde, en het Schip voor de Wind deed heen stevenen, om na *Aquapulco* te keeren, en langs de Kust zo wel na het Fregat om te zien, als dezelve naauwkeurig op te neemen.

Het Fregat, gelyk ik hiervooren aangemerkt heb, was van de *Capitana* afgeraakt, en denkende, dat zy vooruyt zeilde, haar nagevolgt, om ze te achter-

haalen , wanneer zy , ter Breedte van 41 Graden , dezelve ook bereikte ; doch het Schip , niet langer de Zee kunnende houden , stevende voor den Wind na de Wal toe , en quam onder eene byster groote Rots , niet ver van *Cabo Mendozino* , voor Anker leggen , van waar het , na dat de Wind bedaard was , zynen Cours langs de Kust vervorderde . Den 19 *January* bevond zig *Florez* , Stuurman van het Fregat , ter Breedte van 43 Graden , alwaar het Land eenen Uyhoek , *Cabo Blanco* genaamd , formeerde , en de Kust na het Noordwesten begon te loopen , en ter zyde , naby dien Uyhoek , eene groote Rivier , wier Oevers met Esse- , Wilge- en andere Spaanse Boomen bezoomd waren , zig in de Zee ontlastede . Deze aangenaame Vertooning behaagde hem byzonder , en spoorde hem aan die Rivier in te zeilen ; doch derzelve snelle Stroom hield hem tegen . [*] Kort daarop beslooten echter de Vaendrig *Martin de Aquilar* , Commandeur van het Fregat , en de Stuurman *Florez* , bespeurende dat zy zig op eene Breedte bevonden , dewelke des Onderkonings Last en Bericht te buyten ging , en vermits de Manschap byna geheel ziek geworden was , wederom na *Aquapulco* te keeren .

Deze Rivier wordt onderstelt dezelve te zyn , dewelke door een Hollands Schip , tot eene groote Stad toe , opgevaaren is , als mede , dat dezelve de Straat van *Anian* zoude wezen , waardoor dat Schip uyt de *Noord-* na de *Zuydzee* was gekomen . De Stad *Quivira* is ongetwyffeld daaromstreeks gelegen , en tot dit Gewest heeft ook het aan zyne Majesteit ingeleverde Bericht , hetgeen dezelve aanspoor-

[*] Aanteekening van den Engelzen Vertaalder : „ Hier dient aangemerkt te worden , dat hetgeen alhier by de *Spanjaarden* gezien wierd , geene Invaart , Straat of Arm van de Zee , maar slechts eene Rivier was . Hetgeen verder daarby gevoegt wordt , ten opzigte der Straat van *Anian* , bestaat maar in enkele Gissing , zonder eenigen den allerminsten Groud .”

spoorde die Ontdekkingen nader te bevestigen, en daarvan en van andere Verrichtingen, Verslag te doen, de voornaamste Betrekking.

Wy hebben mede reeds aangemerkt, dat de *Capitana* van *Cabo San Sebastian* vertrokken was, om na *Aquapulco* in *Nieuw-Spanjen*, van waar zy eerstelyk uytgelopen was, terug te keeren; zy hield gedurende dien Tocht zo na by Land, als maar mogelyk was, om klaarlyk te mogen zien, of ook iets, dat eenige Aanmerking verdiende, by derzelve eerste Opneeming mogt overgeslagen en ontsnapt zyn. Op deze Hoogte heeft het Land langs de Kust eene zeer aangename groene Gestalte; en dat de binnenste Gewesten van hetzelfde vruchtbaar en welbevolkt moesten zyn, zulks quam uyt de veelvuldige alom gestookte Vuuren te blyken. Vermits de Wind uyt het Noordwesten waaide, gevolgelyk zeer gunstig, en het Weêr byzonder goed en helder was, zo kon men gansch duydelyk, van Voet tot Voet, de gansche Landsdouw langs het Strand opneemen. Terwyl de *Capitana* langs deze zo vermakelyke Kust gansch geneuglyk heenen zeilde, zo quamen, niet ver van 't Canaal van *Santa Barbara*, twee *Canoes* na dezelve toe roeijen, in ieder van dewelke zig drie Man, zonder eenig ander Dekzel, dan eene Soort van Geite-Vellen, bevonden, en die, na driemaal rondom de *Capitana* geroeit te hebben, zonder eenige verdere Plegtigheden aan Boord klommen, met gelyke Vrymoedigheid en Blydschap, als of zy in hunne eigene Huizen gingen. Men gaf hen Biscuit en andere Snuyfsteryen, waarmede zy ten hoogsten voldaan wederom na de Wal keerden.

Wanneer de *Capitana* in haare Terugreize omstreeks deze Kust quam, was derzelve Toestand ten hoogsten beklaglyk; alle de Manschappen aan Boord

41 Graden,
niet langer
or den Wind
byster groote
voor Anker
bedoord was,
e. Den 19
man van het
alwaar het
enaamd, for-
ren begon te
thoek, eene
-, Wilge- en
n, zig in de
ertooning be-
n aan die Ri-
Stroom hield
en echter de
mandeur van
peurende dat
welke des On-
ting, en ver-
worden was,

e te zyn, de-
eene groote
at dezelve de
oor dat Schip
komen. De
streeks gele-
aan zyne Ma-
dezelve aan-
spoor-

r: „ Hier dient
e Spanjaarden ge-
de Zee, maar
y gevoegt wordt,
n enkele Gifing,

Boord, uytgenomen de Generaal en drie Soldaten, quynden aan de hier vooren gemelde Ziekte, en de Vader- Commissaris kon de Lyders niet dan met de grootste Pynelykheid vertroosten, en hen de laatste Kerkgerechten toedienen. Vader *Antonio de la Ascension* was niet in staat, van zig te kunnen verroeren, en de Ziekte was doorgaans zo pynelyk, dat men binnen Scheeps Boord niets dan een jammerlyk Geschreeuw en diepe Zuchtingen hoorde. Zommige bersteden, by wege van Verligtingen, luydkeels in Klagten uyt; andere beschreiden hunne Zonden met de diepste Verslagenheid; zommige stierven al sprekende; zommige slapende; zommige eetende, en zommige, terwyl zy in hunne Bedden overeinde zaten.

Op het Gezigt der Lyken van zo veele brave Waaghalzen, en het Gehoor der Zuchtingen, Klagten en Kermingen der elendige Lyders; zoude het allerongevoeligste en verstoktste Hert vermurwt geworden zyn. Het behaagde de Godlyke Voorzienigheid degeenen gedwee te maken, die te vooren van alle Menschlievendheid en Medelyden vervreemd waren; in zo verre, dat de weinige Gezonde alle de Zieken met eene zo vuurige Liefde en Tederheid, Yver en Vlyt oppasten, als of ieder maar enkel en alleen voor éenen Lyder had Zorg te dragen. De Geestelyken, en wel byzonder Vader *Thomas de Aquino*, die yslyke Toevallen vooruyt gezien hebbende, had te *Aquapulco* eenen Voorraad van Hertsterkingen en Conserven opgedaan, welke alle tot dien Dag der Verdrukking gespaard waren; en zekerlyk moest meenig een zyne Herstelling, naast God, aan de Vaders Dank wyten, doordien zy, zo voorzigtig als mildelyk, iedereen daarin bedeelden.

Zo dra de *Indianen* na 't Strand gekeerd waren, zeilde de *Capitana* het Canaal van *Santa Barbara*

bin-

binnen, met Voorneemen, om het groot Eiland, in derzelver eersten Doortocht beoosten dat van *Santa Catharina* gezien, op te neemen, en sloeg ten dien einde voor, aldaar eenige dagen te blyven leggen, en het Fregat in te wachten. Doch de Raad verwierf op den Generaal van hetzelfde af te zien; voor Redenen aanhaalende, dat de Matrozen niet in staat waren van de Zeilen behoorlyk te behandelen, noch het Anker te laten vallen en op te haalen; dat het Volk dagelyks door Sterfte verminderde, en dat men, aldaar blyvende, eindelyk geenen Man meer zoude overhouden; dat men daardoor niet alleen den Dienst van zyne Majesteit den Koning zoude te kort doen; maar ook eene snoode Misdad tegen de Menschlievendheid zelve pleegen. De Generaal gaf zig terstond aan 't Gevoelen van den Raad over, en beval den Opper-Stuurman, zonder het voorz. groot Eiland, of dat van *Santa Catharina*, aan te doen, lynrecht na het Eiland *Cerros*, en van daar na *Cabo San Lucas* te stevenen, en de Haven *de la Paz* binnen te looen, om aldaar het verzogt. *Secours* van den Onderkoning in te wachten.

De Reis wierd derhalve vervordert; en in 't voorbyvaaren van het Eiland *Santa Catharina*, ten afstand van vyf of zes Mylen, quamen drie *Canoes* van hetzelfde aanroeijen, geladen met Zee-Wolvenvellen en Visschen, dewelke de *Indianen* tegen Koralen, Kettingjes, Schaaren en Messen verruylden. Wanneer de *Spanjaarden* aldaar de eerste maal aanquamen, hadden de *Indianen* gemerkt, dat zy in die Vellen groote Gading vonden, en derhalve hadden zy, als schrandere Kooplieden, van dezelve eenen goeden Voorraad vergadert, en quamen nu daarmede te markt. Doch toevallig ontdekt wordende, dat zy knaphandig diergelyke Snuysteryen wisten te ontfutselen, wierden zy gelast na hunne

ie Soldaten,
ekte, en de
dan met de
en de laatste
tonio de la
kunnen ver-
pynelyk, dat
en jammerlyk
orde. Zom-
en, luydkeels
anne Zonden
e stierven al
ige eetende,
en overeinde

veele brave
tingen, Klag-
s, zoude het
vermurwt ge-
lyke Voorzie-
lie te vooren
en vervreemd
zonde alle de
n Tederheid,
aar enkel en
dragen. De
Thomas de
gezien heb-
aad van Hert-
welke alle tot
aren; en ze-
elling, naast
rdien zy, zo
n bedeeden.
keerd waren,
ta Barbara
bin-

hunne *Canoes* te keeren , en de *Capitana* vervorderde haaren Cours. Hier verslaauwde de Wind zodanig, dat het Schip maar weinig Wegs langs het Strand kon afleggen ; eindelyk wierden echter de Putten in de *Babia de todos los Santos* bereikt, dewelke, gelyk ik reeds aangemerkt heb, te vooren overgeslagen waren, om dezelve by de Terugkomst op te neemen ; doch men was als nu insgelyks genoodzaakt zulks achter te laten ; nademaal het meerder Gedeelte van 't Volk, hetgeen tot in het Canaal van *Santa Barbara* gezond gebleven was, thans mede met de Ziekte lag te worstelen, en wel zodanig, dat maar drie of vier Man overschoten, die het Schip beheeren konden, en om die Redenen verliet men die Kust, om den Doortocht te verkorten; alleenelyk wierd de Cours langs het Strand naauwkeurig aangemerkt, om met Goedkeuring van zyne Majesteit; de Schepen uyt *Cbina* te kunnen onderrechten, welken Streek zy boven *Cabo Mendozino* hadden te houden, om *Nieuw-Spanjen* te bereiken.

Den derden *February* quam de *Capitana* in het Gezigt van 't Eiland *San Hilario*. Hier verhief zig de Wind in het Noorden, waarom de Schepen verder van Land moesten houden, en zig laten genoegen met hetzelfde in 't Verschiep te beschouwen, en deffelfs verscheidene Gewesten aan te merken. Den vyfden dierzelve Maand wierd de *Babia dos Virgines* voorby gezeilt, en het Eiland van *Cenizas* aangedaan, hetgeen, gelyk wy hierboven gemeldt hebben, by de *Almiranta* opgenomen was. Hier verhief zig de Noordweste-Wind, en de Schepen zetteden het na het Eiland *Cerros* toe; den volgende dag quam de *Capitana* op haare voorrige Legplaats ten Anker, om Hout en Water op te doen. Hier hadden zommige Matroozen, vermits de gezonde

zonde Verandering der Luchtfreek, eenigzins wederom Krachten bekomen, en de eene moedigde den anderen aan na de Wal te gaan, om Water en Brandhou te haalen. Voor hun Vertrek achterlieten zy Seinen en Brieven, dat ingeval het Fregat aldaar mogt inlopen, hetzelve onderrecht mogt worden, waar de *Capitana* te vinden was.

Alles dus in gereedheid zynde, zo stevende het Schip met eenen gunstigen Wind en goed Weer na *Cabo San Lucas*. Den 9 dierzelfer Maand, zynde Zondag 's ochtends, zeilde de *Capitana* van tusschen de Eilanden; zynde de Baai en de Arm der Zee reeds bevooren door Vader *Antonio* en 't Fregat opgenomen geweest. Wanneer het Schip buyte de Eilanden gekomen was, zo nam de Opperstuurman den goeden Wind te baat, om de Reis te verkorten, en stevende lynrecht van Land na *Cabo San Lucas*, dewelke hy omtrent tegen den Middag den 14 dito in 't Gezigt kreeg. Hier wierd beslooten de Baai van *San Barnabas* niet aan te doen, noch de Invaart van den Inham van *California* te raaken, maar rechtdraads op de Eilanden van *Mazatlan* aan te zeilen, en aldaar zo lang te blyven wachten, tot dat men iemand na *Mexico* zoude kunnen zenden, om den Onderkoning van derzelfer Aankomst aldaar te verwittigen, en deszelfs verdere Beveelen te ontfangen.

Dienvolgens kruyste de *Capitana* dwars over den Mond der Golf van *California* heenen, en quam op Maandag den 17 *February* de Haven van het Eiland *Mazatlan* gelukkig binnen. De eerste Zorg van den Generaal bestond in een der Inwoonders van het vaste Land van hunne Aankomst kennis te doen geven: Hy vertrok zelve in Persoon met vyf der stevigste en gezondste Soldaten, en ging met dezelve na het Dorp van *San Sebastian*, omtrent acht

acht Mylen landwaards- in gelegen. Den 19 inden vroegen Ochtendtond, roeide de Generaal met zyne vyf Man na Strand toe, doch niet ter deeg onderrecht zynde, na welke zyde toe *San Sebastian* gelegen was, en geenen Weg noch Spoor derwaards vindende, zo geraakten zy in een Woud, en dwaalden twee Dagen achtereen, zonder Nat of Droogte nuttigen; waardoor, alsmede door de ongemee- ne Hitte, de Soldaten zodanig flauw en zwak, wierden, dat zy het grootste gevaar liepen van in het Woud te vergaan; doch daarbuyten gekomen zynde, vonden zy eenen breeden Weg voor zig leggen, dien zy insloegen, zonder te weten werwaards hen dezelve zoude brengen. Terwyl zy onder eenen Boom zaten, om wat uyt te rusten, hoorden zy het Geluyd van Schellen; zy reezen vervolgens op, zagen rond, en ontdekten eene Drift Muylezels, die met Provifien van *Castilla* na *Culiacan* gingen. Wanneer die *Caravana* naderde, zo vraagden zy den Dryver, werwaards die Weg heenen liep? die hen tot Antwoord gaf: Na *Culiacan*; en de Generaal na de Stad *San Sebastian*, en den opperften *Alcadi* van het Land vragende, zo bood de Dryver aan, hem na deszelfs Woonplaats te zullen brengen; en na hun gebrek geboet en zig herstelt te hebben, wierden zy van Muylezels voorzien, die hen droegen, werwaards het den Generaal behaagde.

De opperste *Alcadi* hield zig in een Dorp in de Nabuurschap op, en men bevond denzelven de Capitein *Martin Ruiz de Aguire* te zyn, een zeer goede Kennis en Boezemvriend van den Generaal, en by alle de Manschappen in het Schip bekend. De Generaal gaf hem hunne Verlegenheid te verstaan, en verzogt van Brood, Gevogelte, jonge Geiten, Kalveren en andere Behoefstns voorzien te mogen wor-

worden voor den Tyd, dat zy aldaar zouden ver-
toeven : Hy begeerde wyders hem eenen getrouwen
en voorzigtigen Man te willen aanwyzen, dien hy
met alle spoed met Brieven aan den Onderkoning na
Mexico zoude kunnen doen vertrekken, om aan
denzelve hunne Aankomst aldaar ter plaatse te
boodschappen, en teffens van hunne uysterste Ver-
legenheid te verwittigen, dewyl de vyf Man, die
hy by zig had, maar de eenigste van het Schip wa-
ren, dewelke zig in eenen dragelyken Staat van Ge-
zondheid bevonden. De Capitein *Aguirre* geryfde
hen blymoedig met al hergeen zy begeerden, en
zonder deze Voorzorg van den Generaal, en buyten
de Wilvaardigheid van den Capitein, zoude alle de
Manschap aan Boord vergaan, en het Schip als een
onbruikbaar Wrak verlaten zyn. Ten spoedigsten
wierden zeven of acht Muylezels, geladen met
Brood, Vogels, Geitjes, Groente, Citroenen,
Oranje-Appelen en andere Provifien, na 't Schip ge-
zonden, en daarmede om den derden dag in gelyke
Meenigte voortgevaren; dus was het Volk niet al-
leen, gedurende desselfs Verblyf aldaar, overvloedig
van alle Leefstocht voorzien, maar werd daarenbo-
ven in eenen zo rykelyken Voorraad daarvan be-
deelt, dat de gansche Reis na *Aquapulco* kon ver-
vordert worden, alwaar zy van alles de Ruymte zou-
den vinden.

Uyt dit Verhaal zal men eenigzins kunnen nalei-
den, in wat voor eenen bedroefden Toestand zig
het Volk aan Boord der *Capitana* bevond, wan-
neer dezelve in deze Haven aanquam. Wy zullen
derhalve maar alleenlyk nog daarby voegen, dat alle
de Manschappen door de hierboven breedvoerig be-
schrevene Qualen gansch radeloos en doodziek,
met Zweeren en Puyften overdekt, en hunne
Kinnebakken zo zeer gezwollen waren, dat zy

II Deel. T spree-

spreeken noch eten konden; mitsgaders dat niemand onder hen kon hoopen, ooit wederom tot zyne voorige en volmaakte Gezondheid herstelt te zullen worden. Op hunne Aankomst aldaar wierd in 't Schip niets dan een deerlyk Gekerm en Jamerklagt na den Hemel gehoord. Binnen den Tyd van negentien dagen genazen zy echter al te zamen, en verkreegen wederom hunne voorige Gezondheid en Sterkte; zo verre, dat by hun Vertrek de Zeilen losgemaakt, het Schip bewerkt, en alle de Arbeid, volgens ieders Post, verricht wierd, eveneens als in het voorgaande Jaar, wanneer zy in hunne Reis diezelve Haven bezogten. Van zulk eene heilzame Uytwerking waren de versche Provifien en Vruchten, dewelke door den Generaal na Boord gezonden wierden; ook was het nuttigen van zeker Gewas, in deze Eilanden zeer overvloedig groeiende, en by de Inboorlingen *Xocobuiltzles* genaamd, van eenen zeer uytsteekenden Dienst. Hetzelve gelykt naar eenen Appel; de Bladeren van den Boom, waarop zy groeijen, naar die van Pynappels, en de Vrucht groeit in Trossen, gelyk die van de Cypressen; ook is zy byna van Gedaante als eene Cypressenoot; derzelve Bast of Schil geel, en haar Vleesch als dat der witte *Tuna*, doch haar Zaad wat grooter dan dat der *Tuna*. Zy heeft eenen lieflyken Smaak, met een aangenaam Zoet en Zuur gemengd. De Vrucht heeft de Deugden aan zig, dat zy den Mond reinigt; de Kinnebakken zuyvert; de Tandenschoon en vast maakt, en als dezelve tweemaal genuttigt wordt, dan sluyt de Mond wederom na behooren, zo dat men in staat is van allerhande andere Spyzen, zonder eenige Pynelykheid, te kunnen eten.

Het Gebruik dier Vrucht wierd ontdekt op de volgende Wyze: Zommige Soldaten met den Vader-Com-

C
L
L
on
ke
do
be
ke
ma
ter
ste
lyk
lyk
qua
Vr
Vri
der
gef
Ge
ook
ook
vee
nim
tige
Vru
onc
De
doc
lort
tien
zon
I
Voe
dew
la,
bess

Commissaris op het Eiland ter Begraving van een Lyk zynde, zo gebeurde het, dat de Officier *Antonio Luis* die Vrucht in 't Oog kreeg, en nieuwsgierig, om de Voortbrengzelen van dien Grond te leeren kennen, plukte een Stuk daarvan af en beet daarin, doch met geene geringe Pynelykheid van zyne Kakebeenen en Tandén; en dezelve van eenen keurlyken Smaak vindende, verorberde hy ze ten eenemaal, en spooog terstond daarop een meenigte etterachtig Bloed uyt; doch de tweede in den Mond steekende, bevond hy de Pyn in de Tandén merkelyk verminderd, en hy kon dezelve veel gemakkelijker kaauwen. Wanneer hy wederom aan Boord kwam, deed hy van de gelukkige Uytwerkingen dier Vrucht verslag, en deelde daarvan onder zyne Vrienden uyt, dewelke alle gelyke aangenaame Ondervinding en Gevolgen hadden, en daardoor aangespoort wierden aan Land te gaan, om van dat Gewas eenen goeden Voorraad te vergaderen, en ook andere daarmede te verquikken. Dus vond ook de Generaal by zyne Terugkomst aan Boord veele Manschappen, dewelke hy zig verbeeldede nimmer eenige verse Provifien te zullen kunnen nuttigen, door die geduurig aangebragte heilzame Vruchten in Staat gesteld, om alle Spyzen, zonder onderscheid, met goeden Smaak te verorberen. Deze Vrucht was het eenigst Geneesmiddel, waardoor alle de aan de voorsz. verschrikkelyke en noodlottige Quaal quynende Lyders, binnen de negentien Dagen, tot hunne voorige en volmaakte Gezondheid herstelt wierden.

Deze Vrucht is het voornaamste en lekkerste Voedzel der altoos te Veld leggende *Indianen*, dewelke de Provinciën van *Acaponeta* en *Chametla*, onder het Gouvernement van *Nieuw-Galicia*, beslaan; doch zy zyn gewoon, dezelve doorgaans

te kookten of te braden; onderstellende, dat zy alsdan gezonder en smakelyker zy.

De Generaal, ziende, dat zyne Manschappen gansch gelukkig en spoedig hersteld waren; doch zyn Schip lek bevindende, en geen Werk noch Breeuwers hebbende, beval het Anker te ligten, en na *Aquapulco* te stevenen, om hetzelve aldaar te doen herstellen, en meerdere bequaame Handen en Provisien op te doen, ten einde, 'indien het den Onderkoning behaagde, na *California* te mogen keeren, of anderzins het Tydstip der onbepaalde, zo onaangenaame als gevaarlyke en droevige Reis, eensklaps te sluyten. Dienvolgens ging de *Capitana* den 9 *Maart* van deze Eilanden met eene styve Koelte na *Aquapulco* onderzeil; en na *Cabo Corientes* voorby gestevend, en in 't Gezigt van *Puerto de la Natividad* gekomen te zyn, hield zy geduurig nabij de Wal, tot dat zy *Aquapulco* bereikte, in welke Haven den 21 *Maart* in hetzelve Jaar 1603 het Anker geworpen wierd.

Op de Aankomst der *Capitana* te *Aquapulco* wierd de gansche Stad door eene onbeschryflyke Blydschap verrast; nademaal niemand zig verbeelde dezelve ooit wederom te zullen zien, en wel byzonder de Manschap aan Boord in eenen zo volmaakten Staat van Gezondheid te ontmoeten; dewyl men by de Aankomst der *Almiranta* aldaar vernomen had, dat alle de tot de *Capitana* behorende Manschappen, benevens de uyt de *Almiranta* daarin overgebragte Zieken, by het Bezoek van *Puerto de Monte-Rey*, door de besmettelyke Ziekte aangestooken, en ongerwyffeld daaraan overleden waren. Het zoude ook volstrektelyk niet anders geweest zyn, indien zy niet in haare Terugreis gunstigen Wind ontmoet, en voorspoedig in de Eilanden van *Mazatlan* voor Anker gekomen waren.

Doch

dat zy als-

Manſchappen
ren; doch
Werk noch
e ligten, en
ve aldaar te
e Handen en
ien het den
a te mogen
bepaalde, zo
e Reis, eens-
e *Capitana*
e ſtyve Koel-
o *Corientes*
Puerto de la
geduurig na-
ereikte, in
e Jaar 1603

Aquapulco
beſchryflyke
g verbeelde-
en wel by-
hen zo vol-
noeten; de-
a aldaar ver-
na behoo-
e *Almiran-*
Bezoek van
telyke Ziek-
n overleden
niet anders
rugreis gun-
n de Eilan-
men waren.
Doch

Doch het zal alsnu Tyd worden te verhaalen, hetgeen de *Almiranta*, na haar Vertrek uyt *Puerto de Monte-Rey*, tot binnen de Haven van *Aquapulco*, overgekomen is.

Het natuurlyk Ongemak en de gewoone Beſlommering, geduurende zodanig eene Reis, wierd nog meer bezwaart door de algemeene Ziekte, dewelke binnen 's Boords onder de Manſchappen de Overhand verkreegen had; en die zo noodlottig uytviel, dat wanneer zy de Haven binnen quamen, maar ſlechts drie Mannen van hen gezond, en alle de overige in den allerelendigſten Toeſtand waren. Deze drie Perſoonen beſtonden in den Admiraal *Torribio Gomez de Corvan*, den Corporaal *Franciſco Vidal*, geboortig uyt *Galicia*, en *Juan de Marchina*, een Soldaat; zo dat, indien de Admiraal niet had geweest een Man van groot Beleid, Dapperheid en Kundigheid in Zeezaaken, het Schip die Haven nooit zoude hebben kunnen bereiken. Van alle degeenen, die te *Aquapulco* ziek wierden, hebben maar zes Soldaten hunne voorige Gezondheid wederom bekomen. In de *Almiranta* zyn vyf en twintig Zielen na de Eeuwigheid verhuyst, waaronder vier Bediendens en drie Slaven van den Admiraal getelt wierden. Hieruyt wierd het Beſluit opgemaakt, dat de *Capitana* nog meer, dan de *Almiranta* zoude hebben te lyden, te meer, dewyl het grootste Gedeelte van derzelve Manſchappen, op het Vertrek der *Almiranta*, zick te Bed en Kooi lag, en dat zy, op de Hoogte van 42 Graden gekomen zynde, opgegeven, doorgeschrapt en verlooren gehouden waren, en niemand zig vleide ooit daarvan Stomp of Steel wederom te zullen zien. Hieruyt heeft dan ook zeekerlyk het verbazend Vermaak, en de vermakelyke Verbaaſtheid over de behoudene Aankomſt der *Capitana*, en

over den gezonden Staat der Gezondheid haarc-
Manfchappen, moeten fpruyten.

Zo dra de *Almiranta* te *Aquapulco* binnen gekomen was, wierd terftond van derzelve Aankomft aan den Onderkoning kennis gegeven, die ook op fttaande Voet aan de Hoofden dier Haven zyne Beveelen liet afgaan, om alle maar mogelyke Zorg voor de Zieken, en wel voornamentlyk voor Vader *Thomas de Aquino*, te dragen: Deze Vader wierd van alle Behoeftens en het noodig Gemak voorzien, om na *Mexico* overgebracht te kunnen worden; en men moet bekennen, dat de Officiers aan deze Beveelen met de alleruyterfte en hertelykfte Naauwkeurigheid voldeeden. Wanneer de Generaal van Boord aan Land ftapte, vervoegde hy zig tot den Opper-*Alcaldi*, en bewerkte de fpoedigfte Afzending van eenen Bode aan den Onderkoning, met Bericht zyner Aankomft, en het Verzoek om zyner Excellentie nadere Beveelen, hoe hy zig verder zoude hebben te gedragen. Omftreeks ter zelve tyd dat de afgevaardigde Bode te *Mexico* aanquam, had de Onderkoning reeds Bericht ontfangen, dat het Fregat insgelyks gearriveerd was; want *Eftevan Lopez*, Stuurman en Bevelhebber van hetzelve, had zyne Excellentie doen verwittigen; dat hy, na zyn Vertrek met de *Capitana*, tot de Hoogte van 43 Graden toe na haar gezogt, en de hiervooren gemelde Geweftens reeds opgenomen had; dat zy, volgens het Goedvinden en den Raad van den Schipper *Antonio Florez* en den Vaendrig *Martin de Aquilar*, wederom na *Aquapulco* gekeerd was, en dat aler men *San Diego* had kunnen bereiken, de Vaendrig en Schipper beide overleden waren, en dus het Bevel op hem overgegaan was; zynde alleenlyk, buyten hem, maar vier Man aan Boord gelaten; dat hy lynrecht na *Nieuw-Spanjen* ftevenende, om
de

de *Capitana* op te zoeken, te *Natividad* ingelopen, en de Eilanden van *Mazatlan*, alwaar dezelve geankert had, voorby gezeild was. *Lopez* aldaar aangekomen zynde, ging met opzet van Boord, om zig by den Onderkoning te vervoegen, en liet het Bestier van het Fregat aan de vier alstoen nog in Leven zynde Soldaten over. Hy wierd terstond daarna by zyne Excellentie terug gezonden, om het Fregat na *Aquapulco* te brengen, hetgeen binnen het verloop van eene Maand na zyn Vertrek uyt *Mexico* volvoert wierd.

De Onderkoning, den aan hem door den Generaal uyt *Aquapulco* gezonden Brief ontfangen hebbende, gaf daarop een spoedig Antwoord; gelastede 's Konings Amptenaren aldaar, aan de Soldaten alle hunne Achterstallen te voldoen; de Geestelyken te onderhouden, dewelke in de Vaders *Andreo de la Assumpcion* en *Antonio de la Ascension* bestonden, en hen van alle de Behoefstens, dewelke zy tot het vervorderen hunner Reis na *Mexico* nodig hadden, behoorlyk te voorzien, gelyk met derzelve Staat en Character overeenkomstig was. Zulks alles wierd met de grootste Zorg en Oplettenheid volvoert. Het grootste Getal Persoonen, aan Boord der Vloot geduurende de Reis na *California* overleden, beliep 48; waaronder zig bevonden de Vaendrig *Juan de Azevedo Texada*, een *Portugees*; de Vaendrig *Sebastian Melendez*, een *Andaluziaan*; de Vaendrig *Martin de Aquilar*, geboortig van *Malaga*; *Antonio Florez*, geboortig van *Aviles*, en *Balthasar de Armas*, beide Stuurlieden; de Sergeant *Miguel de Legar*, een *Biscaijer*; *Juan del Castellan Bueno*, Scheepstimmerman, geboortig van *Sevilien*, en meer andere brave en dappere Mannen, doch minder van Rang en Bedieningen.

Den 27 April vertrokken de Geestelyken , de Generaal, de Capitein *Peguero* en *Alarcon*, de Vaendrig *Juan Francisco* en de Soldaten van *Aquapulco*, en quamen den 19 Mei behouden binnen *Mexico*; van daar begaven zy zig gezamentlyk na *Chapulta Peque*, om den Onderkoning te begroeten, die hen alle met groote Blydschap en Beleefdheid ontfing, en hen wegens hunnen goeden Staat van Gezondheid geluk wenschte; hun Beleid en Besluit goedkeurde en prees, en beloofde daarvan Aantekening te zullen doen houden, en van dezelve Gebruik maken, wanneer zig de Gelegenheid daartoe opdeed. Zulks was niet alleen de Uytwerking van Vriendelykheid, maar zyne Beloften wierden ook ten spoedigsten vervult; en wel in alle deelen na derzelve alleruyterst Genoegen en Voldoening, wanneer zy binnen korten tyd, naar den Inhoud hunner verscheidene Verzoeken, bevordert wierden.

Deze Reis, waarin niets vergroot, noch iets bygevoegd is, zal, naar ik denk, een uytstekend Bewys der Spaanse Dapperheid en Grootmoedigheid zyn; nademaal onze Landgenooten onder zodanige Ongemakken, Gevaaren, Afmattingen, Râmpen en Ziekten, eene Onderneeming volvoert hebben, dewelke allen anderen voorheenen mislukt was: En indien zulks aan de voorigen tot Roem en Eer heeft kunnen verstreken, hoe veel te grootere Glorie en Zegepraaling hebben dan niet deze onze Waaghalzen in den voorz. Tocht behaalt? Hunne Ontdekkingen zouden meenigvuldiger, en hunne Vervorderingen veel grooter geweest zyn, indien derzelve Bestek niet door de Ziekte en Sterfte was gedwarboomt geworden. Want indien maar veertien Man aan *Cabo Blanco* in staat geweest waren van behoorlyken Dienst te kunnen doen, dan zoude de Generaal de daaromstreeks gelegene Straat van *Ani-*
an

an ingevaaren zyn , door dewelke men onderstelt dat de vreemde Schepen de Passage na de *Zuyd-zee* gevonden hebben; van daar zoude men mogelyk ook de *Noordzee* bereikt, en na *Terra-Nuova* opgenomen te hebben, lynrecht na *Oud-Spanjen* hebben kunnen stevenen. Op zodanige wyze had men eenen Tocht rondom de Waereld kunnen doen, alzo aan *Cabo Mendozino* de Tegenvoeters van *Oud-Castilien*, en wel byzonder van de Steden *Salamanca*, *Valadolid* en *Burgos* woonachtig zyn. Doch alhoewel zy daarin hun Oogmerk niet hebben kunnen bereiken, zo moet echter de Nyd zelve bekenen, dat men hen voor hetgeen zy werkelyk volvoert hebben, eene uytstekende Belooning verschuldigd was. Want zy hebben eene nieuwe Waereld ontdekt, waarin tegenwoordig onze heilige Godsdienst geplant is, dewelke eenen zo overvloedigen Oogst van Vruchten uytlevert, dat de Schuuren des Hemels daardoor kunnen angevult worden: Bovendien zal de Staat daaruyt de grootste Voordeelen trekken, hetgeen alle Hoofd-Artykels zyn, dewelke by onzen Souverein met alle Yver en Oplettenheid altoos behertigd geweest zyn, en alsnog vervordert worden.

Wy zyn immers altemaal Kinderen van *Christus*, en Broederen met- en onder den anderen; en gevollyk, boven en behalven de algemeene Menschlievendheid, door de Wet der Broeder-Liefde alle verpligt, om den goedertierenen en barmhertigen God, in wiens Handen de Herten der Menschen-Kinderen zyn, vuuriglyk te sineeken, dat hy zig dezer onzer Broederen gelieve te ontfermen, en onder hen bequaame en voorbeeldelyke Arbeiders tot derzelve Bekeering te zenden, ten einde zy, aldus in het Bezit van ons allerheiligst Geloof gesteld zynde, eindelyk de eeuwige Gelukzaligheid mogen verwerven!

 DERDE BYVOEGZEL.

Verhaal der Reize van *Vader Fernando Confag*,
Zending van CALIFORNIA, gedaan ter
Opneeming der Oost-Kust van CALIFORNIA
tot aan derzelver uysterste Einde, de Rivier
Colorado; uyt Last en op Bevel van Vader
Christoval de Escobar en Slamas, Provin-
ciaal van Nieuw-Spanjen, in 't Jaar 1746.

Den 9 Juny in 't Jaar 1746 vertrokken wy in vier *Canoes* van *San Carlos*, gelegen onder de 28 Graden Noorder-Breedte; kunnende de Ondiepte van 't Water in de Haven aldaar geene grootere Vaartuygen dan *Canoes* toelaten. De Waterplaatfen van *Santa Anna* leggen drie Mylen verder van daar landwaards-in, en bestaan in verscheidene brakachtige Putten; doch door de Regens wordt de Brakachtigheid daaruyt gespoelt en het Water grootelyks verbétert. De Haven, derzelver Waterplaatfen, en zommige Gehugten leggen binnen twee Kaapen beslooten, dewelke ver in de Zee uytsteken; dezelve zyn *Cabo de las Virgines* en *Cabo de San Gabriël de las Sarmejas*, of anders gezegd *Sal-sipuedes*. Beide de Uythoeken zyn hoog en verheven, en leggen de eene van den anderen Noordoost- en Zuydwestelyk. Aldaar na den Vloed gewacht hebbende, zo vertrokken wy 's voormiddags ten elf Uuren, en quamen tegen den Avond in de Baai van *la Santissima Trinidad*, alwaar eene Paerelvischery opgerecht is. Doch alhoewel die Baai voorby de eerste Kaap ruym en groot is; zo geeft zy echter maar geringe Dekking tegen de Zuyd-Oost-Winden, en achter de tweede is men voor den

den Noorden-Wind bloot geteld. In derzelve midden legt een Eiland, van hetwelke een Reeks van Rotsen zig tot in de Zee uytstreckt, die by de Eb en Vloed beurtelings gezien en onverdekt worden. Dit Eiland is voor de Paarelduykers zeer rampspoedig, alzo eene Menigte van hen aldaar omgekomen is. Het Water in de Kreek dier Baai is brakachtig; en offchoon de Kaap, alwaar dezelve eindigt, Zuyd-Zuyd-Ooft strekt, zo loopt de daarnaast gelegene Kust Noord-Ooft, en is vol Rotsen, van dewelke zommige boven 't Water uytsteken, en andere daaronder verborgen zyn. Aan derzelve Uythoek en Einde legt de Baai van *San Barnabas*, en daar tegenover een laag Eiland, hetgeen door de Zee-Wolven bezocht wordt.

Den 10 *Juny* vervorderden wy onze Reis tegen den Wind aan; doch wanneer met het laatste Quartier der Maan een Storm opquam, liepen wy de laastgemelde Baai binnen.

Den 11 *Juny* zeilden wy 's ochtends met eene Kalmte en bedaarde Zee na *San Juan Baptista*, eene Kaap ten Noord-Noord-Westen van de by ons verlatene Baai gelegen, en wel ten opzigte der Baai van *San Barnabas*, dewelke achter dezelve legt; doch voorby dezelve loopt de Kust geduurig insgelijks dienzelven Streek, Het Strand is laag, kleiachtig van Couleur; de gansche Kust zeer quaad, en wegens de veelvuldige Rotsen en steenachtige Droogtens gevaarlijk. 's Ochtends ten drie Uren wierden wy genoodzaakt, tusschen eenen Richgel van Rotsen en *Cabo San Juan*, weinig verder gelegen, onze Schuytplaats te zoeken tegen den heviggen Noorde-Wind, die dien ganschen Dag, en gedeeltelyk de volgende Nacht, bleef waaijen.

Den 12 *Juny*, omtrent ten zes Uren 's ochtends, na dat de Dienst gehouden was, laveerden wy

wy de eerste Kaap van *San Juan* te boven. Deze en nog een andere Uythoek formeeren eene Baai, waarin men echter tegen geene andere, dan de Landwinden gedekt is. De Baai aldaar is wel ruym en groot, doch door zo weinig Land omgeven, dat alle de Winden in dezelve eene vreeslyke Zee maken. Wy doorkruyften dezelve in eene Kalmte, die zig eindigde aan de laage Kaap van *San Miguel*. Deze Kaap en *Punta Gorda* formeeren eene andere Baai, waarbinnen insgelyks eene Paerelvisschery gevonden wordt; ook werpt de Zee, wanneer zy onstuymig is, eene meenigte Schulpen op, waarom dezelve by de Duykers hier ter plaatse *la Pepena* genaamt wordt. Naby eene Kreek aldaar is eene Wel, doch derzelver Water wordt troebel en brakachtig bevonden. De Inboorlingen zyn altemaal Christenen, en de Baai kan met alle Winden binnen gelopen worden; uytgenomen met degeenen, dewelke uyt het Noorden en Noord-Oosten waaijen, en wel den Uythoek van *Gorda* bestryken, alwaar wy, door den Wind tegen gehouden, moesten ankeren.

Den 13 Juny quamen na dit Gewest van *San Miguel de la Pepena* eene menigte *Indianen* uyt hunne *Rancherias* afzakken, voor dewelke eene Prédicatie gehouden wierd, waarna verscheidene hunner Kinderen, door derzelver Ouders uyt eigene Beweging en vrywillig aangebragt, den heiligen Doop ontvingen.

Den 14 Juny, omtrent ten 6 Uuren 's ochtends, verlieten wy de Baai van *San Miguel*, na de bequaamste Bergplaatzen gepeilt te hebben. Naby *Punta Gorda*, tegen over eene keiachtige Bank gelegen, is by laag Water eene zeer bequaame Ankerplaats, houdende vier Vademen Water boven derzelver zandigen Grond; doch nader by den Uythoek, aan wiens Strand eene gebrokene Rots legt, heeft men zes Vademen Water, en eenen steenachtigen of zandigen Grond.

Eene

AN
 boven. Deze
 en eene Baai,
 dere, dan de
 ar is wel ruym
 omgeven, dat
 yke Zee maken.
 almte, die zig
Miguel. Deze
 ne andere Baai,
 hery gevonden
 y onstuymig is,
 dezelve by de
 enaamt wordt.
 , doch derzel-
 tig bevonden.
 stenen, en de
 lopen worden;
 uyt het Noor-
 el den Uyhoek
 loor den Wind
 st van *San Mi-*
anen uyt hunne
 eene Prédicatie
 e hunner Kin-
 e Beweging en
 oop ontvingen.
 en 's ochtends,
uel, na de be-
 n. Naby *Punta*
 ank gelegen, is
 kerplaats, hou-
 elver zandigen
 n wiens Strand
 zes Vademen
 adigen Grond.
 Eene

Eene tweede Ankerplaats wierd tegen over eene
 gebrokene Rots ontdekt, en van daar-af-uyt veele
 andere Rotsen gezien; de Landstreek kleiachtig, met
 Distels en Braamstruyken begroeid, en door de van
 de Bergen afstroomende Beekjes doorwaterd bevon-
 den. De Zeestranden en Uythoeken bestaan in klei-
 ne Steenen; en ten Afstand van eenen Musquet-Schoot
 is eene bequaame Ankerplaats, ter Diepte van ne-
 gen Vademen by laag Water, op zandigen Grond.
 Alle deze Pleisterplaatsen zyn voor de Noord-en
 Noord-Ooste Winden door de opgenoemde Kaap
 gedekt, en door dezelve wordt ook het onstuymig
 Geweld der Zee gebrooken.

Cabo Gorda bestaat uyt Rotsen, dewelke naar
 rood, met geele en witte Plekken door spikkeld
 Marmer gelyken, en wordt door eene ontelbare
 Vlucht van allerhande Slach van Gevogelte bezocht.
 Het Eiland *Tortuguilla*, by de *Californianen*
Serro Blanco, of het wit Gebergte, genaamd, legt
 Oost en West van *Punta Gorda* aan de Overzyde,
 die veel laager is, en zig van *San Gabriël de las*
Almajas, of *Sal-si-puedes*, Zuyd-Zuyd-Oost en
 Noord-Noord-West heenen strekt. Deze Kaapen
 formeeren eene lange Baai, welker Helft door een
 Gebergte omcingeld is; doch de Wederhelft is vlak,
 laag en zandig. Aan het Einde van dit Gebergte
 wordt eene Springader gevonden, uyt het midden
 der Rotsen voortwellende, en uyt dewelke de *In-*
dianen, ten tyde der Eb, hun Water haalen. Ook
 is aldaar eene *Rancheria* van *Indianen* op de laa-
 ge Kust, achter het laatste Perceel der Hooglanden,
 alwaar men in eene moerassige Streek eene kleine
 Wel van brakachtig Water gevonden heeft.

Wanneer de *Indianen* de *Canoes* zagen naderen,
 hielden zy ons voor Duykers, en vlooden land-
 waards-in, dewyl dat Slach van Lieden, om hunne
 Ge-

Geweldenary en Wreedheid, onder hen gehaat en by alle de Inboorlingen van *California* verfoeit wordt; doch zo dra zy van zommige hunner Landgenooten, die zig by ons bevonden, verftonden, dat een Vader in de *Canoes* aangekomen was, zo keerden zy ten spoedigften terug. Vermits de hooge en holle Zee, en offchoon het helder Weér was, zo konden wy alhier echter niet lang vertoeven, en wy hadden de grootste moeite, om een weinig verfch Water mede te neemen. Wy ondernamen vervolgens de Kaap van *San Gabriël*, of *Sal-fi-puedes* op te loeven, dewelke by alle de Zeevaarende zo grootelyks gevreesd wordt, dewyl men by en omtrent dezelve veele aan den anderen volgende Uyt- hoeken, benevens eene meenigte Brokken van verzonkene Rotfen ontmoet, die zig van het vaste Land vry diep in de Zee uytstrekken. Hier gaat de Zee zo hol, vermits den sterken Stroom, dat men in eene styve Koelte even veel als in eene Kalmte kan vervorderen. Onder de daartegen overgelegene Uyt- hoeken legt eene geelachtige Holte, en een Strand van wit Zand, die eene goede Ankerplaats heeft, en voor alle, uytgenomen de Oostewinden, veilig en gedekt is; een weinig ter zyde van die Holte bevindt zig eene Kreek, in wier Monding men by laag Water drie Vademen Diepte heeft; doch verderop twee, en eindelyk maar eenen halven Vadem uytlevert. Na de Land- of Westzyde toe is dezelve dieper dan tegen het Oosten, en derzelve Bodem is met Zand en Keisteenen overdekt. Zo dra wy aldaar voor Anker gekomen waren, zakten de *Indianen*, van dewelke ik by de voorgaande Waterplaats gewaagt heb, derwaards met hunne Kinderen af, en verzogten my dezelve te willen doopen. Tegen over de Kaap van *San Gabriël* beginnen de beruchte Eilanden van *Sal-fi-puedes*, die als in het midden

den der Naauwte leggen, en vier Kreeken uytmaaken. Wanneer wy stonden te verrekken, quamen twee Nieuwbekeerde ons boodschappen, dat de dieper in 't Land woonende *Indianen* welgewapend in Aantocht waren, om my en myn Gezelschap te dooden; zy gaven my eenige Bondels Pylen en Bogen, onder de Waarfchouwing, van voor al op onze Hoede te willen zyn.

Den 15 *Juny* 's namiddags, verlieten wy met eenen gunstigen Zuydoost-Wind deze Haven, die aan derzelve Eïnde eene zwarte rotsachtige Kaap heeft, en aan beide derzelve Zyden verscheidene Holen en Brokken van Rotsen zeewaards-in vertoont, dewelke zig tot aan de naaftgelegene Baai, *San Raphaël* genaamd, uytstrekken, en alwaar men insgelyks eenen menigte Uythoeken en Klippen ontmoet; doch ook daaronder verscheidene Holtens voor de *Canoes*, en eene tamelyk goede Haven voor grootere Vaartuygen. Wy hadden wel eenen goeden Wind, die Uythoeken voorby te loeven; doch bedienden ons van denzelven niet, dewyl ik beluft was die Baai te bezigtigen en op te neemen. Dezelve is doorgaans vlak en effen, en heeft eenen Zandgrond, voornamentlyk aan derzelve oostelyke Zyde; gedeeltelyk door Rotsen en hooge Zandbanken, en gedeeltelyk door Uythoeken ingesloten en omgêven. De drie naby *California* voor deze Baai gelegene Eilandjes zyn, ten opzigte van derzelve Afstand, niet in staat, om dezelve tegen de Zee te beveiligen. Met het vallen van den Avond wierpen wy niet ver van het Strand onze Ankers op eene Plaats, alwaar wy voor den Zuydweste Wind gedekt lagen.

Den 16 *Juny* vervorderden wy de Opneeming dier Baai; alhoewel de Zee vry onstuymig was. Aan den Mond der *Cadacaman* zagen wy eenige *Indianen*, aan dewelke wy te kennen gaven, dat

zy

zy zig zouden hebben te wachten van eenigerhande Vyandlykheden tegen de Duykers te pleegen; wy ontvingen van hen tot Antwoord, dat zy noch eenige andere Bewoonders dier Kust die Liederen ontruften, maar dat zulks alleenyk by de Berglieden gedaan wierd. De Noordoost-Wind verhinderde ons de Waterplaats van *San Raphaël* te kunnen bereiken; doch gaf gelegenheid ter Ontdekking van verscheidene Wellen van heet Water, welke naast zommige witte Rotzen opborrelden. By hooge Zee zyn dezelve overdekt, en by laag Water kan men ze uyt het Zand achter zommige Stukken en Brokken der Rotfen zien uytkomen. Daar zyn nog eenige andere diergelyke Wellen langs hetzelve Zeestrand, aan het Begin eener zandige Baai. By hooge Zee is het Water aldaar eene halve Myl ver geveert met Rood, waardoor eenige flauwe blaauwe Streepen heenen schieten. Hier zagen wy zommige *Indianen*, die aan de Kust wonen, en eenige andere, dewelke hun Verblyf in het Gebergte houden, welke ons van eenen vrolyken, vriendelyken en zachtzinnigen Inborst toescheenen te zyn. Zy booden ons gansch gulhertig alles aan, hetgeen in hun armelyk Vermogen was, doch wy betaalden hunne Geschenken ruym en rykelyk, dewelke voornamentlyk in Visc bestonden. Wanneer zy vernamen, dat wy na de Waterplaats van *San Raphaël* meenden te gaan, zo geleideden zy ons derwaards, en wy bereikten dezelve voor Zonnen Ondergang. Hieromstreeks is geene bequaame Bergplaats voor de *Canoes*, en derhalve moet men dezelve ter Beveiliging op het Strand zetten. Niet ver van het Zeestrand is een ruyme staande Plas, en naast dezelve eene Wel, dewelke gezuverd zynde goed versch Water uytlevert. Hier vonden wy ook eene meenigte *Indianen*, die over onze Komst aldaar zeer verblyd scheenen te zyn, en

ons

ons met Visch beschonken, alhoewel zy 's Jaars te vooren eenen Duyker gedoodt hadden; doch zy waren door onze Geleidslieden, hunne Landgenoten, reeds onderrecht, dat wy noch onze *Canoes* tot dat Slach van Volk behoorden, maar dat 'er een Vader aangekomen was. Over zulks beloofden zy zig een goed Onthaal te zullen ontmoeten, en uyt Nieuwsgierigheid, om den Vader te zien, zo quamen zy altemaal na het Strand afzakken. Maar wanneer zy zommige Inboorlingen van de andere Kust, by hen wegens derzelver slechte Geaardheid *Taquis* genaamd, onder ons Volk ontdekten, zo begonnen zy elkander in de Ooren te luysteren, tot dat zy eindelyk, hunnen Afkeer niet langer kunnen verbergen, de Nieuwbekeerden onder hen duydelyk quamen te vragen, hoe de Vader, wanneer hy herwaards had willen komen, die *Taquis* had kunnen goedvinden mede te neemen?

Ik heb hier vooren reeds verhaalt, dat deze Wrokd der *Californianen* tegen de *Taquis* zynen Oorsprong heeft van de by de laatste onder de eerste gepleegde Vyandlykheden, en de Uytplunderingen hunner *Rancherias*, dewelke zy te meermaalen hebben moeten ondergaan. Ten tyde der Duyking benaarstigen zy zig dezelve uyt het Land te jagen, en dus is het niet dan natuurlyk, dat de Wilden, wier wraakzuchtige Inborst door geenerhande Onderwyzing verzacht is, gene Zwarigheid maken, om eenen *Taquis*, waar zy hem maar vinden, dood te slaan. By onze Terugkomst van deze Verrichting zagen wy een uytmuntend Voorbeeld van den Schrik, dewelke deze Buyrenspoorigheeden in hunne Zinnen gedrukt had; want verscheidene gansche Huysgezinnen, welke na 't Strand afgekomen waren, door hunne Landgenooten gewaarschouwt wordende, om met het vallen van den Avond zig met

II. Deel.

V

hun-

hunne Vrouwen en Kinderen na eene veilige Plaats te vervoegen, lieten eene Onwilligheid daartoe bespeuren; en wanneer ik verder aanhield, zulks tot hun Gemak te willen doen, zo gaven zy tot Antwoord, dat wanneer zy zig weg begaven, de *Yaquis* dienzelfen Nacht hunne Wooningen zouden komen bezoeken. Ik gebood hen daarvoor niet bevreesd te zyn, dewyl de Schildwacht der Soldaten, mitsgaders de Inboorlingen diergelyk eenen Toeleg zouden beletten; en indien 'er eenig Ongemak mogt opkomen, zy alsdan op eenen spoedigen Bystand konden staat maken. Zy scheenen daarover vergenoegd te zyn, en trokken af, na dat ik hen alvorens verzekert had, dat ik de *Yaquis* alleenlyk van de Overkust mede genomen had, om dat zy in het bestieren der *Canoes* geoeffend, en hunne Landgenooten de *Californianen*, op het vaste Land en in 't Gebergte woonende, dier Bezigheid gansch onkundig waren.

Den 17 Juny liet ik alle de *Indianen* byeen komen, en deed hen de Onrechtvaardigheid van dat Bedryf begrypen, en de Leelykheid dier Misdaad bezeffen, met Betooging van het Gevaar, waarin zy zig zelve zouden ploffen, wanneer zy zodanig eene Geweldenary zouden willen hervatten; ook stelde ik hen de Onbetamelykheid hunner woeste Levenswyze en beestachtige Gewoontens voor Oogen. In die Tuffchentyd had men het Water aan Boord gebragt, en wy zeilden met een gunstig Landwindje van daar, hetgeen ons echter niet lang daarna wederom begaf, weshalve wy genoodzaakt wierden de Kaap, door behulp der Roeiriemen, om te vaaren. Tusschen deze en eene andere noordelyk van daar gelegene Kaap, geformeerd door de Kust van *San Antonio*, vertoont het Strand eene Baai, die een volkomen Halfroond maakt. Een weinig verder legt een donkerachtige Berg, zynde een Schier-

Schiereiland; hebbende aan de eene Zyde eene veilige Dekking voor de Zuydoost-Winden; en aan de andere ten Noorwesten, voorby het midden der Kust, ziet men nog twee andere Kreeken, welke byna zamen hangen; doch wegens de daaromstreeks onder Water leggende Klippen zeer bezwaarlyk in te vaaren zyn. Door deze Openingen heenen heeft men een fraai Gezigt van een vruchtbaar Gewest; dewyl echter de Oevers aldaar te gevaarlyk waren, zo moest men van eene naauwkeurigere Opneeming afzien. Hier wierd ons door twee *Indianen* van den Top eener Rots toegeroepen en onderrecht, dat een weinig verder eene bequaame Baai te vinden was, en dat zy de Inwoonders aldaar van onze Aankomst zouden verwittigen. Na dat wy byna dien ganschen Dag met roeijen doorgebracht hadden, zo ontdekten wy tegen den Avond eenen Inham, die met hooge Bergen omcingeld was; en de Kaap rondvaarende, zagen wy daarbinnen eene Reede, alwaar de *Canoes* voor de oost- en zuydoostelyke Winden gansch veilig konden leggen. Wy vervorderden onzen Cours nog voor eenigen Tyd in den donker, zonder ter deeg te weeten, waar wy zouden belanden, tot dat wy verscheidene groote Vuuren zagen branden, waaruyt wy opmaakten niet ver van 't Strand te zyn, hoewel wy hetzelfde niet eerder, dan te middernacht bereikten. Dewyl wy nu die Kust niet kenden, en voor eenigerhande Vyandlykheden van de Zyde der *Indianen* beducht waren, om dat dezelve te meermaalen zig van de Liff bedienen, eenige Vuuren op de Hoogtens der Kust te stookten, en daardoor de Vaartuygen tot hunnent te lokken, by welker Aankomst zy uyt hunne Schuyloeken komen, en dezelve overrompelen; zo vonden wy geraden dien ganschen Nacht aldaar voor Anker te blyven leggen, en den Dag af te wachten.

Den 18 Juny. De voorgaande Nacht was, wegens het geduurige rollen en stommelen der *Canoes*, zeer onrustig. In den Ochtendstond bevonden wy onze Legging aan een keiachtig Strand genomen te hebben, weshalven wy het Anker ligteden en de Baai verder in voeren, in welker midden eene Kom door drie Eilanden geformeert wordt, binnen dewelke men eene veilige Schuytplaats voor alle de Winden, eene genoegzaame Diepte, en eenen zandigen Grond heeft. Daar zyn drie Invaarten, aan ieders Einde één, en nog ééne in 't Midden, dewelke de ondiepste is, en aan het Einde dezer laatste Kreek legt de Waterplaats. Alhier quamen wy op eene gemakkelyke en veilige Reede ten Anker, alleenlyk op Aanwyzing en Zeemanschap van eenen der met ons vaarende *Indianen*. Deze Baai wierd by ons met de Naam van *el Purgatorio*, of het *Vagevuur*, bestempelt, om dat wy de Nagedachtenis der gelukkige Ontwyking van het door de Duysterheid der Nacht, over ons Hoofd hangend alleruyterste Gevaar wegens de onder Water leggende blinde Klippen, zochten te vereeuwigen. De Tusschenwydte dier Baai, van dien Oever tot aan de Uythoeken, is omtrent drie Mylen. Niet ver van den eenen Uythoek, of van het Midden der Invaart, legt een ander Eiland, wiens Bodem by uytstek vol Greppen en hobbelachtig is. De Inwoonders dier Landstreek quamen na ons toevloeyen, om hunne Achtung en Verwelkoming te betuygen; en buyten en behalven zommige aangenaame Vereeringen, ter Versterking hunner Lighaamen, liet ik die Schepzelen niet vertrekken, dan na dezelve alvorens ook van geestelyk Voedzel voor derzelve Zielen, naar maate van hunne Bevatting en Oordeel, voor zo veel maar mogelyk was, voorzien te hebben. De nabygelegene Landstreeken, als een
Ge-

Gedeelte van *California* aangemerkt, zyn gansch niet te verachten.

Den 19 *Juny*. De *Canoes*, die 's avonds te vooren in eene genoegzaame Diepte van Water voor Anker waren komen leggen, lagen 's ochtends vast op den Grond, doordien de Zee meer dan eenen ganschen Vadem gevallen was. Wy maakten de *Canoes* wederom vlot, en haalden de Zeilen op, wanneer een *Indiaan* quam boodschappen, dat de Berglieden, of Hooglanders, de Nacht te vooren bepaalt hadden, ons een vroeg Bezoek in den Morgenstond te geven; doch nademaal alle de geene, die in het voorsz. Voorflag aandeel hadden, niet ten voorschyn quamen, zo wierd zulks by hen uytgestelt, tot dat wy aan de Waterplaats zouden aangekomen zyn. Eindelyk wierden wy genoodzaakt met eenen Tegenwind wederom Zee te kiezen; en wanneer dezelve zig hoe langer hoe meer verhief, geraakten wy buyten staat van de Kaap te boven te kunnen laveeren; en alhetgeen nog in ons Vermogen was, bestond enkel en alleenlyk in na het Strand toe te houden, en aan het Noordeinde der Baai de Droogte te baat te neemen. Wy stevenden derwaards, en vonden eene goede, doch ondiepe en zeer zandige Reede, met hooge Bergen omgêven, en door zommige rotsachtige Plekken vry gevaarlyke Schuytplaats.

Den 20 *Juny* wierd *Cabo las Animas* voorby geloeft, dewelke alom door Rotsen onder en boven het Water omcिंगeld is, en derzelve twee Uythoeken leggen Zuydwest en Noordoost van den anderen. Benoorden deze Kaap legt een laag Eiland, hetgeen met de Rotsen, dewelke van hetzelfde zeer ver in Zee schieten, driehoekig schynt te zyn; strekkende alleenlyk tot eene Verblyfplaats van Zee-Wolven en Gevogelte. Een weinig verder ontmoet

men verscheidene Inhammen, alwaar men voor de Zuydoost- en Noord-Winden, dewelke men binnen deze Straat het meest moet vreezen, goede Dekking heeft; en niet ver van deze legt nog eene Kaap, die na eenen Drietand gelykt, en van welke de verborgene Rotsen omtrent eene halve Myl ver zig in de Zee uytstrekken. Hier gaat het Water gemeenelyk zeer hol. Ter zyde van deze Kaap kunnen de Schepen, die niet al te groot zyn, voor den Zuydoost-Wind gedekt en veilig leggen, en na dezelve doct zig eene Baai op, genaamd *Babia de los Angeles*, langs welcher Invaart een Reeks van Eilandjes legt, die tot derzelve Veiligheid dienen, en welker Getal zo groot is, dat wy dezelve by onze Aankomst en Terugkomst onmogelyk konden tellen. De meeste dier Eilandjes leggen verheven, maar zyn van eenen kleinen Omtrek. De Baai is ruym en wyd, en levert voor alle Slag van Schepen eene goede Ankerplaats uyt. Het Water komt tot aan den Voet van eene hooge en ruwe *Sierra*, of Richgel van Bergen, en wanneer men lynrecht daarin vaart, dan heeft men, tot een Kenteken van het Land, aan Stuurboord eene zwarte, en voorby dezelve eenige witte Rotsen, en aan Bakboord eenen zandigen Oever, ter lengte van eene Myl langs het laage Land heenen. Behalven deze Kenmerken toonen de naast den Oorsprong der Rivier gelegene en met Groente overdekte Plekken de Waterplaats aan. Het Water is zeer goed, en kan, vermits het op eene afgloijende Hoogte opwelt, gemaklyk aan Boord gebragt worden; hertzelve is rekkelyk genoeg voor de Schepen, die om Water verlegen zyn, doch niet voor de Landen, dewyl het geenen grooten Overvloed uytlevet.

De alhier woonende *Indianen* zyn eene Verzameling uyt verscheidene *Rancherias*, alle wel gewa-

wapend, trots en verwaand, en tegen de Gewoon- te van het Land van Kookers vol Pylen voorzien. Behalven de Waarschouwing, dewelke wy te *Los Animas* ontfangen hadden, konden wy uyt hunne Gebaarden en Geschreeuw wel bemerken, dat zy niets veel goeds in zin hadden. Wy poogden echter op allerhande wyze hen door Vereeringen en Tekenen van Vriendelykheid te vrede te stellen, doch vergeeffsch; zy voeren voort in 't wilde te lopen en te schreeuwen, vertoonende teffens hunne Boogen, om ons tot Handgemeenschap uyt te dagen. Hierdoor wierden wy aangezet, om ons tegen eene Overrompeling in den Donker behoorlyk te beveiligen, dewyl zy moedig genoeg scheenen te zyn, ons verradelyk te kunnen bespringen, weshalven zy ook de Nacht afwachteden, dewelke hun tot de Volvoering van hunnen Toeleg het allerbequaamst scheen te zyn: Zy komen gewoonlyk met alle omzigtigheid en in stilte aansluypen; schieten hunne Boogen af; geven een luyd Gekrysch en tygen op den Loop. Deze *Indianen* hadden zig by de op ons gemunte Bespringing verdeelt; zommige van hen stonden noordwaards, niet ver van ons Camp, geschaard; andere zuydwaards en wat nader by, om, was het mogelyk, ons, zo te spreken, tusschen twee Vuuren in te sluyten, en uysterlyk de Retraite af te snyden. De Inboorlingen der *Babia de los Angelos*, onder de geduurig aan de Duykers gepleegde Moorden opgewassen, verbeeldeden zig zelve onoverwinnelyk te zyn; voornamentlyk, dewyl zig hunne Gebuuren, met welke zy in goede Vriendschap leefden, uyt alle de *Rancherias* tot hen gevoegt hadden; dus was mogelyk noit te vooren eene zo groote Meenigte van dat Gespuys by den anderen gezien; doch met de Hulp en den Bystand van den Almogenden wierd die vreeslyke Schaar

enkel en alleen door eenen Uytval van vyf onzer Soldaten en dertig bekeerde *Indianen* verftrooit, dewelke omtrent drie Uuren 's namiddags tegen hunne sterkfte, aan onze Noordzyde gelegene Bende, aantrok. Wanneer onze Manschap in hun Gezigt quam te naderen, en de Vuur-Roers aanleiden, tegen die grootfche Snoevers, zonder eene enkele Loffching doer te staan, als veege Bloodaards, hals over kop; en in de uysterfte Verwarring, op den Loop, en lieten hunne Wyven en Kinderen achter; zy stonden ook niet eerder stil, dan na dat zy de Toppen der Rotfen bereikt hadden, alwaar zy, zig voor alle Vervolging gedekt ziende, begonnen te dansen en springen, juychen en schreeuwen, en allerhande dreigende Vertoningen te maken, die wy echter ons niet verwaardigden te beantwoorden. Wy doorzochten vervolgens alle hunne Holen en Schuyelhoeken; doch vonden alleenlyk hunne Wyven en Kinderen, dewelke zy ganfch onnatuurlyk verlaten hadden. Wy handelden dezelve met alle maar mogelyke Teken en Tederheid, met Verzekering, dat hen geen het allerminfte Leed gefchieden zoude; alle onze Betuygingen konden niet baten; de Wyven liepen insgelyks weg, en lieten hunne Kinderen leggen. Deze en zommige weinige terug geblevene Wyven wierden in Bewaaring genomen, en behoorlyk bezorgt, terwyl eenige onzer Manschappen de Vluchtelingen volgden, om dezelve wederom terug te doen komen; vermits nu de Zon reeds aan het ondergaan, en het Gebergte zeer bezwaarlyk te beklimmen was, zo wierden eenige Schooten uyt het Geweer gelofcht, om hen eenen Schrik aan te jagen; hetgeen zodanig eene Uytwerking had, dat, alhoewel het Gebergte boven en achter hen zeer steil was, het byna ongelooftlyk fcheen te zyn, hoe zy de alleruyterfte Toppen zo

ge-

gezwind wisten te bereiken; in den volgenden Och-
tentstond was geen één van hen allen ergens meer
te zien: De tweede Bende, die bezuyden van ons ge-
legerd was, bleef aldaar leggen, zonder eenige Be-
weging te maken; en alhoewel wy daaruyt besloo-
ten, dat deze door Verspieders, of door de andere
noordelyke Vluchtelingen, van het Noodlot hunner
Medemakers en Bondgenoten onderrecht zouden
worden, en dus van de op ons gemunte Besprin-
ging in de volgende Nacht zouden doen afzien; zo
wierd echter de tegen dat Quartier uytgestelde
Schildwacht gelaft, van tyd tot tyd te vuuren. Wy
ondervraagden de teruggelatene Wyven, om wat Re-
denen een zo groot Getal van Volk byeen vergaderd
was; en zy bekenden oprecht en openhertig, dat zy
tot de noordelyke *Rancherias* behoorden, en dat
zommige in gebreke gebleven waren van derwaards
te komen afzakken, en dat de bepaalde Tyd dier gan-
sche Vergadering diezelve Nacht verscheenen zoude
zyn; dat zekere *Indiaan*, Vader van zommige
Meisjes, aldaar tegenwoordig, de Belhamel en Op-
rokkenaar der Muytelingen in het Noorden was, die
eenen doodelyken Haat tegen alle degeene deden
blyken, die in *Canoes* aan de Kust quamen; zy
voegden van zelve en ongevraagd daarby, dat de
Scheiding in twee Partyen met goed Overleg by hen
geschiedde, om ons van beide Zyden in te sluyten,
en dus de Ontwyking te beletten. Wanneer zy om
Water verzochten, gaven wy hen eenige Spys daar-
enboven, en genoegden de Kinderen insgelyks met
zachte en zoete Kost; wyders deden wy ze al te
maal geruyst gaan slapen, onder Verzekering, dat
de Schildwacht op hen zoude passen. Eene Zaak
verwekte onder ons eene groote Verwondering; na-
mentlyk, dat de Meisjes moeder-naakt waren. De
Californianen van de Natie der *Cochimies*, hoe

arm zy ook mogen zyn, geenerhande Dekzel hebbende, hebben echter geleert, waarin de Eerbaarheid en Betamelykheid bestaa, en uyt de Vezelingen van Duynhelm, gereegen aan Draden van *Miscal*, eene Soort van Schortkleeden weeten te vervaardigen, dewelke van den Buyk tot aan de Knien raaken; en zulks is, myns bedunkens, een genoegzaame Blyk dier Deugdzaamheid, waarin de Uytstekendheid van het vrouwelyke Geslacht gelegen legt; en zelfs de Vrouwen maken, wanneer zy zwanger zyn, diergelyke Schort-Kleedjes in Voorraad, om wanneer zy by de Verlossing het Kind van haare Kunne bevinden te zyn, hetzelfde daarmede de Schamelheid te dekken; wy zagen echter in deze Baai niets, hetgeen naar die zo pryslyke Gewoonte zweemde. Laat ons dan verhoopen, dat dezelve by 's Hemels Gunst onder hen eerlang ingevoert moge worden, en dat zy door het Licht van 't Evangelie de Schandelykheid hunner Naaktheid mogen komen te zien.

Den 21 Juny wierden de *Indianen* met haare Kinderen en Goederen weggezonden; doch men stond lang in Beraad, om dezelve te laten vertrekken, zonder dat zy, gelyk de voorige, haare Kinderen en Goederen mogten achterlaten. Zy wierden echter wel haast wederom gebragt, en men onderrechtde hen door nieuwe Betuygingen, dat zy in het minste niet hoefden bevreesd te zyn, en haare Mannen, en de overige van haare Natie, hadden te verzekeren, dat dezelve insgelyks konden gerust zyn, en telkens in alle Veiligheid na het Westen en de Waterplaats terug keeren; alsmede, dat offchoon zy daags te vooren nagezet en vervolgd waren, zulks geenzins geschied was, om hen eenig Leed aan te doen, maar enkel en alleen om Redenen, dewyl zy door hunnen onbehoorlyken Toeleg der Overrompeling by Nacht de Christenen getergt hadden, om hen, niet-

niettegenstaande hunne sterke Benden, te toonen, voor hen in 't minste niet vervaard te zyn: Dat indien wy Vyandlykheden hadden willen pleegen, geen van hunne Wyven en Kinderen levendig uyt onze Handen geraakt zouden zyn; dat zy op eene oprechte Vreede en Vriendschap van onze zyde volkomen konden staat maken, dewyl wy, als Christenen, tegen geenerhande Natie den Oorlog zochten te voeren, maar altoos en alom de Rust en Vriendschap te bevorderen; dat de *Canoes*, en de Manschap in dezelve, onder het Bestier van eenen Vader stonden, die de *Indianen* op het allertederste beminde, en zo voorts.

Door deze Aanspraak quamen zy ten eenemaale tot Bedaaring; namen haare Kinderen en Gereedschappen op, en vertrokken na hunne Landslieden. Vervolgens ontdekten zommige onzer Liederen eenen Verspieder, die uyt de zuydelyke Bende afquam, en wien zy naliepen, om hem te vangen; doch hy was voor hen tegaauw, en ontsnapte, wanneer zy echter onderweg eene Vrouw ontmoeteden, die hen van eene andere Waterplaats goede Onderrechting gaf. Het Volk was ten eenemaale gevlooden en verstrooid, en men vond ter plaatse, by de Vrouwe aangewezen, eene meenigte versich afgesnedenen Duynhelm. Terzelver tyd quamen zommige van de noordelyke Bende wederom te voorschyn; mogelyk bewogen door het Verhaal hunner Vrouwen, of door het zien hunner Kinderen en Gereedschappen, dewelke zy achtergelaten hadden, of wel door Dorst gedrongen, alzo in eenen grooten Afstand geen Water te vinden was, behalven ter plaatse, alwaar wy campeerden. Tegen den Avond, wanneer de groote Hitte over was, gingen drie Soldaten met de *Indianen* uyt de *Canoes* eene Wandeling doen, om de Kust in 't Zuyden te bezigtigen; onderweg za-

gen

gen zy zommige *Indianen* aan het afhellen van eenen Berg staan, doch wanneer zy derwaards nader quamen, vlooden de *Indianen*, met eene in *Euro-pa* nooit geziene Gezwindheid, na desselfs steilen Top. Zy konden, vermits de Zon onderging, de Waterplaats dien Avond niet beryken, en keerden derhalve na hunne *Canoes*. De Landwind blies gedurende den Nacht zo sterk, dat de Tent, waarin de Dienst des ochtends verrigt was, weggerukt, en daarenboven een der *Canoes*, van het Anker los geraakt, zeewaards weggeslagen, en niet weder gevonden wierd, dan naby de Eilanden, dewelke voor de Invaart der Baai van *los Angelos* leggen.

Den 22 *Juny* vervorderden wy onze Reis met eenen gunstigen Wind, die eenige Uuren daarna door eene zo hevige Land-Koelte gevolgt wierd, dat wy genoodzaakt waren onder de Wal te loopen. Op eenen Uythoek van 't Strand zagen wy verscheidene met Boogen en Pylen gewapende *Indianen* staan, die by onze Aannadering alle aan 't loopen teegen. Wy vervolgden dezelve tot dat het laar wierd, en niet weetende, of wy dien Uythoek konden te boven laveeren, zo liepen wy den noorderlyken Elleboog der Baai binnen, die ruym genoeg was, om verscheidene Schepen te bevatten, en in eene ondiepe Kreek eindigde, alwaar de Stroom der Ebbe byzonder sterk ging.

Den 23 *Juny* voeren wy den Uythoek van *los Angelos* om, dewelke ten opzigte van den anderen Noord-noord-Ooft en Zuyd-zuyd-West legt. De Noord-noord-Ooftelyke Hoek wordt door drie rotsachtige Hoogtens geformeert, aan welker Voet eene menigte Klippen onder en boven het Water gezien worden. In de Baai zyn twee Havens, waarin men by quaad Wêer gansch veilig kan leggen; doch dient aangemerkt te worden, dat boven de *Cor-*
de-

delera van het Eiland *los Angelos*, en tegen over een ander Eiland, eene Kaap legt, dewelke door eene meenigte Rotsen omzoomd is. De Kust tot aan *los Remedios* toe is insgelyks met Rotsen en groote Keisteenen als overzaaid. De Baai van *Nuestra Señora de los Remedios* begint by een smal Eiland en naaft een wit Strand, en men kan daarin voor de zuydoostelyke Winden gansch veilig leggen; ook is men achter zommige zwarte Hoogtens voor de noordelyke gedekt. Hier is eene Paarel-visschery.

Den 24 *Juny*, door den Wind opgehouden wordende, zo gingen zommige van ons Volk het Gebergte bezigtigen, doch ontmoeteden niets, hetgeen eenigerhande Aanmerking verdiende. Zy verbeeldeden zig eene Baai ontdekt te hebben; maar het was de Kust, dewelke, ten opzichte van het groot Eiland *del Angelo de la Guarda*, zig als eene Baai vertoonde. Dit Eiland begint niet ver van *Cabo San Raphaël*, en eindigt een weinig aan deze Zyde van *San Juan* en *San Pablo*. Dit zeer bergachtig Eiland heeft verscheidene Baaijen en Kaapen; loopt in 't Einde van Zuyd-Oost gansch smal toe, doch is in 't Noorden wat breeder. Het Canaal tusschen hetzelve en de Kust krielt van Walvisschen, en wordt derhalve *Daranal de Balenas* genaamt. Terwyl dat Eiland door zommige onzer Liederen opgenomen wierd, zo namen andere eene Proef van de Paarelduykery, en de Schelpen naby het Strand wierden fraaijer, dan de verder afgelegene bevonden.

Den 25 *Juny* meenden wy met eene Landkoelte van daar te zeilen; doch vermits derzelve sterk Geloef wierden wy afgeschrikt zulks te wagen; eindelijk hield het op, en gedurende het Overschot van den Dag geraakten wy verder, nu in eene Kalnte, en dan weêr tegen den Wind in. Wy hielden onzen

zen Cours langs de Kust heenen, die zeer bergachtig, en hier en daar met Klippen onder Water zodanig bezet was, dat de *Canoes* te meermaalen daartegen stieten, en degeene, waarin ik my bevond, aan haar Roer beschadigt wierd. Eene ligte *Canoe* ging vooruyt, en was gelaft alles in geredheid te brengen, om Water in te neemen. De *Indianen* van die Streek, ons ziende naderen, liepen tot hunne Wapenen, en maakten een luyd Geroep en yslyk Geschreeuw, hetgeen ons tot een Scin diende, dat zy ons zochten vyandlyk te ontmoeten. Dit Geschreeuw wierd door allerhande Sprongen en belachelyke Gebaardmakingen verzelt; doch wanneer zy zagen, dat ons Volk de *Canoe* op 't Strand trokken, en welgewapend op hen afquamen, zo tegen zy naar gewoonte op de Loop, en beklauterden de hoogste Toppen van 't Gebergte; bleven aldaar staan, om te zien of men hen nader by zoude komen. Onze Manschap daagde hen uyt, doch zy, in plaats van af te daalen, en met dezelve te spreken, weeken nog al verder achter uyt. Met het vallen van den Avond bereikten wy eene vlakke en steenachtige, doch onveilige Reede; en dewyl wy by gebrek aan Water niet verder konden stevenen, zo wierden wy genoodzaakt, offchoon wy de Kust van wederzyden niet kenden, aldaar niet zonder Gevaar te blyven leggen.

Den 26 Juny wierd eenige Manschap uytgezonden, om in eene tamelyke wyde Kreek na versche Water te zoeken, hetgeen wy vermeenden aldaar te zullen vinden, dewyl wy derzelve Oevers hier en daar met versche Palmtakken en Lisch bestrooid zagen, dewelke de *Indianen* hadden laten leggen, en zekerlyk van elders derwaards aangebragt waren, vermits men nergens, hoe zeer men ook daarna zocht, eenige Palmboomen of Lisch kon vinden. Ande-

re, dewelke de vluchtende *Indianen* op hun Spoor volgden, ontdekten echter weinig Mylen van daar, eene ruyme Plas. Om nu dezelve, uyt Zee komende, met zekerheid te vinden, dienen de volgende Kenteekenen aangemerkt te worden: Het Strand is aldaar niet breed; wit van Zand, en eindigt aan den Voet van eenen roodachtigen Berg; deze Waterplaats wierd, om dat zy op den Feestdag van *San Juan* en *San Pablo* ontdekt was, met den Naam dier Martelaaren bestempelt.

Den 27 Juny vertrokken wy met een Landwindje daar van daan, en langs de Kust naast eenige laaghe Heuvels heenen zeilende, zo zagen wy op eenen daar achter leggenden Berg twee *Indianen*, die ons toeriepen; doch wy bevonden ons te ver van hen af, om hunne Meening te kunnen verstaan; echter begreepen wy zo wel uyt de Ongenaakbaarheid dier Plaats, als uyt hunne dreigende Gebaarden, dat wy tot eene Handgemeenschap met hen uytgedaagt wierden. Wanneer zy bemerkten, dat wy op hen geen gade sloegen, zo zwaaiden zy hunne Boogen met luyd Geschreeuw over hunne Hoofden in de Lucht, en liepen met de grootste Behendigheid weg. Een onder hen muntende daarin boven alle anderen uyt, het zy om zig te vertoonen, dat hy de bequaamste, of wel het meeste op ons verwoed was; zyne Bewegingen waaren wonderbaarlyk gezwind; zomwylen dansende, en zomwylen eenigemaalen op één Been rond draaijende, en wel zodanig, dat hy eindelyk zig zelve in het maaken dier Postuuren ten eenemaale vergat, en op het Gevaar dier steile Rotfen niet denkende, uytglijpte, en als een Steen van boven na beneden rolde; doch, tot onze groote Verbaastheid, geen het minste Letsel daarvan kreeg, en, hoewel niet met zyne voorige Gezwindheid, wederom na boven klauterde, wanneer

zy-

zyne Makers zig by hem voegden, om hem te helpen. Hierin vond ons Volk groot Vermaak; doch de *Indianen* wierden daardoor zeer betchaamt, zo dat zy aftrokken, en wy dezelve niet verder zagen. Tegen den Middag liepen wy eene Baai binnen, die eene bedrieglyke Vertooning van Veiligheid gaf, alzo dezelve maar eene enkele Bergplaats achter derzelve Uythoek had, dewelke daarenboven klipachtig en gansch smal van Oevers was, die met de Vloet ten eenemaale bedekt wierden. De Bergen, door welke dezelve omcingeld is, schynen ryk aan Mynen te zyn. Wy namen het overig Gedeelte der Baai op, terwyl andere de Kust ter zyde bezigtigden, en na dezelve alom door Rotsen aangevuld bevonden te hebben, en de Zon beneden de Kimmen gedaald zynde, gingen wy voor Anker leggen.

Den 28 *Juny* staken wy met eene styve Landkoelte wederom af; doch door den Rukwind, van tusschen de Bergen komende, wierd een onzer Masten ter neêr gesmakt, die in 't vallen op eenen van de Manschap affschampte, en byna twee andere zoude verplettert hebben. Wy voeren zommige rotsachtige Hoogtens voorby, die zig zeer ver in Zee uytstrekten. Na het oploeven eener witte Kaap, die met Klippen onder en boven Water omcingeld was, quamen wy eene Baai binnen, dewelke niet al te ruym was, en de Gedaante der Letter G formeerde. In het Gedeelte, tusschen eene hooge Rots op het Land en de Kaap gelegen, is een bequaame Ankergrond, en de Schepen, tegen de voorz. Rots leggende, zyn voor de Stormen uyt het Zuyd-Oosten wel gedekt. By laag Water ziet men de Klippen alom uytpuylen, tot ver in Zee van het Strand af. De tweede Uythoek zoude voor den Noordwind tot eene goede Bergplaats verstrekken, indien de rotsachtige Gronden de buyten gewoone

Af-

Afvlöijing van het Water, wanneer het ebt, het niet ten eenemaale beletteden. Omtrent een vierde Myl van den Invaart dier Baai legt eene Plas, doch derzelve Water is gansch droef en onsmakelyk. Wy noemden die Baai *San Pedro* en *San Pablo*, dewyl wy dezelve op den Feestdag dier beide grootte Gezanten ontdekten.

Den 29 *Juny* roeiden wy, onder eene groote Kalmte, uyt de Baai, en na dat wy de witte Kaap voorby gekomen waren, zagen wy eene andere Baai, die west- en zuydwestelyk strekte. Zy is van eene aanmerkelyke Wydte; heeft verscheidene Eilanden, en bevat in derzelve Omtrek eene nog kleindere Baai, genaamt *Babia de San Luis Gonzaga*. Ter zyde van dezelve formeert de Reede zommige Ellebogen, dewelke echter zeer ondiep zyn; in eenen van welke wy een Slach van Paarlemoet-Schelpen zagen, die zeer fraai waren, en na degeene geleecken, waarin de echte witte Paarlen gevonden worden. Wy deden van die Baai geene Opneeming, en stelden dezelve uyt, tot dat wy de andere Zyde zouden bereikt hebben; doch het Weër liep ons tegen, tot dat wy terug quamen, wanneer wy bevonden, dat de Baai ruym genoeg was, om eenige Schepen te bergen. Dezelve is door een naauw Canaal van eene andere Haven gescheiden, en beide zyn voor alle Winden en Stormen even veilig. Zy heeft verscheidene Kreeken, dewelke met Vischen opgevuld zyn, waarvan zo wel de daaromstreeks gelegene Landen, als de nabuurige *Rancherías*, zig overvloedig kunnen voorzien. Doch onder deze Voordeelen wordt het allergrootste gemist, dewyl het Water te ziltig is, om gebruykt te kunnen worden. Zes Mylen landwaards-in is het echter volkomen goed, hoewel niet te ruym te hebben. Om te onderzoeken, of die zo bequaame

Reede geen versch Water uytleverde, groeven wy over de negen Voet diep, doch zonder eenige Wel te vinden.

Na drie dagen binnen die Baai vertoeft te hebben, wierden wy door het ondragelyk Gebrek van Water genoodzaakt dezelve te verlaten, en elders daarna te zoeken. Deze Havens worden door een Eiland van zodanig eene Lengte geformeert, dat men hetzelfde, uyt Zee komende, voor het vaste Land zoude moeten houden. Ter zyde dezer Baai formeert het witte Strand eene halve Maan tusschen twee zwarte Bergen, waarin wy eene Rivier van brak Water vonden; doch niet ver van daar in de *Serania* wierden wy door de *Indianen* onderrecht, dat beter Water, benevens eene menigte Palmboomen, te vinden waren, hetgeen wy ook bevonden de Waarheid te zyn; maar wy maakten daarvan weinig Gebruyk. Wy voeren drie andere Kaapen voorby, en quamen 's avonds in eene kleine Kreek, alwaar onze *Canoes* voor den Zuydoost-Wind ganfch gedeckt en veilig lagen, hoewel dezelve vol Klippen onder Water was. Hier zagen wy wel eene *Balza*, maar geen het minste Spoor, dat daartoe eenige Inwoonders behoorden.

Den 30 Juny, alear de Dag begon te kriecken, zagen wy een Licht langs het Strand heen flikkeren, waaruyt wy opmaakten, dat daaromstreeks eene Waterplaats moest zyn; dienvolgens wierd eenig Volk ten spoedigsten derwaards gezonden, om daarna te zoeken, en dezelve gevonden hebbende, quamen zy met een oud Man en een aarden Vaatwerk terug, hetgeen de *Indianen* aldaar zeer fraai weeten te maken, en waarvan de noordelyke *Indianen* geene de minste Kennis hebben; en zelfs niet de Christenen, die onder en naast dezelve woonen, ten zy zy daarin by de Inwoonders aan de andere Zy-

groeven wy
er eenige Wel

toeft te heb-
k Gebrek van
en, en elders
den door een
ormeert, dat
oor het vaste
de dezer Baai
Maan tuffchen
ne Rivier van
laar in de *Ser-*
n onderrecht,
gte Palmboo-
k bevonden de
aarvan weinig
aapen voorby,
Kreek, alwaar
nd gansch ge-
e vol Klippen
wel eene *Bal-*
t daartoe eeni-

on te krieken,
een flikkeren,
streeks eene
wied eenig
den, om daar-
bbende, qua-
aarden Vaat-
aar zeer fraai
delyke *India-*
en zelfs niet
zelve wonen,
aan de andere
Zy-

Zyde der Baai onderwezen worden. Na dat wy van het versh Water en de goede Reede aldaar verzekerd waren, gingen wy ten elf Uuren, met eene styve Koelte uyt het Zuydwesten, derwaards stevenen; maar dezelve, tegen den Stroom aan waaijende, maakte eene zo holle Zee, dat onze Aankomst ter bepaalde Plaats daardoor grootelyks vertraagt, doch eindelyk ook ten naaltenby bereikt wierd. Hier vonden wy eene Meenigte *Indianen* uyt verscheidene *Rancherias* by den anderen, welker Spraak en en Tongval wy naauwlyks konden verstaan. Zy scheenen in hun Gedrag en Verkeering van eenen korfeligen en wreeden Aart te zyn, en een van hen was bezig zynen Boog gereed te maken, om verradelyk eenen Pyl op my te laten afvliegen: Doch ik quam hem daarin voor; hield my als of ik zynen Toeleg niet merkte, en veranderde van Plaats. Wy behandelden hen met alle maar mogelyke Vriendschap en Heusheid, en deelden, behalven eenigen Leeftocht, verscheidene Vercierselen en Snuysteryen onder hen uyt, waarmede zy zeer wel in hunnen schik scheenen te zyn, en wy wierden daarentegen van hen met Veeren en Pluymen beschonken, waarmede zy hunne Hoofden verciereu. Zy begeerden, dat wy dezelve tot een Teeken van hunne Toegenegenheid zouden aanneemen; maar zulks was alleenlyk eene Geveinsdheid; want zy deden hunnen krakkeelzieken Inborst genoegzaam blyken door het likken hunner Boogen; hetgeen onder hen tot eene Voorbereiding tot Handgemeenschap dient.

Wy quamen vervolgens van eene Hoogte, dewelke wy, om versh Lucht te scheppen, opgeklommen waren, na de Laagte, om dat de Hitte aan het Strand onverdraaglyk was, wanneer de *Indianen* door hunne Sprongen en Geschreeuw ons begonnen uyt te dagen. Een Christen Jongen onder ons, die vol

Vuur en Moed was, nam eene oude Vod in de Hand, om met hunne belachelyke Gebaarden te spotten. Door dien Hoon wierden zy zodanig getergt, dat zy iemand uyt hun midden, dien wy het best verstaan konden, na ons toe zonden, om ons formeel uyt te dagen; doch voegden daarby, dat zy sterk in getal waren en eene Hinderlage gemaakt hadden, welke Onderrichting wy wel begreepen, dat uyt geene Onwetendheid voortquam, maar dat zy wel opzettelyk en met Overleg geschiedde, om ons voor hen te doen vreezen. Het Antwoord van onze Zyde was, dat wy hen ten spoedigsten zouden Genoegen geven. Het Woord was zo dra niet uytgesprooken, of zes Soldaten en zes-en-twintig Boogschutters van onze *Indianen* rukten voorwaards. De Gezwindheid, waarmede deze de Hoogte beklommen, alsmede de Dapperheid en Knapheid van een Christen, die den Boog van eenen *Indiaan*, die op hem aanleide, uyt de Handen rukte en verbrak, verwekte zodanigen Schrik onder de Wilden, dat zy ten spoedigsten gingen afdeinzen. Doch eene Party quam met zommigen op, met dewelke de Soldaten en onze Christen *Indianen*, uytgenomen twee, terug keerden, die de Vluchtelingen op de Hielen gevolgt hadden. Ik had zo dra derzelver Vermetelheid niet waargenomen, of ik zond de Manschappen, die by my gebleven waren, met de *Canoes* weg. Zy geraakten met der haast uyt het Gezigt en quamen op eene Plaats, alwaar verscheidene *Rancherias* tegen ons in de Wapenen gekomen waren; en onze twee Manschappen nu ziende, in welk Gevaar zy zig zelve geploft hadden, zo was een van hen zo stout, van met eene onbeteuterde Houding en onvertsaagd Gelaat, niet anders dan of hy eene sterke Bende by en achter hem had, de Wilden uyt te dagen; met Hef-

Heftegheid te meermaalen, als aanwyzende, zeggende: Laat deze zig hier, en geene zig daar plaatsen! Haast gy u derwaards! Sluyt ten spoedigsten een Rond, om deze wilde Berglieden te omcingelen, dat geen van hem allen ontsnappe!

De *Indianen* waren in eene Linie, met hunne Wapenen in de Handen, aangerukt, doch stonden verbaast over hetgeen zy hoorden; gingen tot gernerhande Bedryf van Vyandlykheden over, en bleven Halte houden. Terwyl zy zig in deze Onzekerheid en Twyfeling bevonden, quamen ook de nagezondene Manschappen, om onze beide Waaghalzen te ondersteunen, in 't Gezigt, en de *Indianen* daaryt opmakende, dat de ingebeelde Aanval op hen terstond volvoert zoude worden, begaven zig op de Vlucht, met Achterlating van hunne Wyven, Kinderen en Behoefstens: Zy wierden alle zo wel en vriendelyk behandelt en bezorgt, als de Wet der algemeene Christelyke Liefde komt te vereischen; en wel voornamentlyk in Gevallen, wanneer de Gevolgen zeer nadeelig, of wel voordeelig ter Voortplanting en den Aanwas van de Evangelie-Leer zouden kunnen zyn. Verscheidene *Indianen*, die gevangen wierden, boden hunne Wyven, Kinderen en Gereedschappen voor de Rantsoeneering aan. Wanneer de Nacht aanquam, wierd eene Wacht uytgesteld, om op hen te passen, terwyl zy sliepen. In deze *Rancheria* zagen onze Manschappen eenen Hond, die de eenigste was, welke ooit onder de *Californianen* ontmoet is, alear de Vaders-Zendelingen in dat Gewest aangekomen waren.

Den eersten *July* ontsloegen wy de Krygsgevangenen, na voorgaande Waarfchouwing van in 't toekomende alle de op hunne Kust komende *Canoes* minnelyk te ontmoeten, en te beletten, dat door hunne Natie aan dezelve eenigerhande Overlast of

Vyandelykheden gedaan en gepleegt wierden. Wy hielden twee van hen by ons, om ons den Weg na de Waterplaats aan te wyzen. Het was reeds laat geworden, wanneer wy op Reis gingen, doordien wy op eene *Canoe* moesten blyven wachten, die verderop gegaan was; doch de loeijende Winden, alle de Streeken van het Compas doorloopende, noodzaakten ons met de *Canoes* na 't Strand te zettten, dewyl wy onderrecht waren, dat het Water verderop vry stilder was. De Afstand der *Canoes* van de Waterplaats verhinderde ons eenen genoegzaamen Voorraad op te doen, en dus beslooten wy na eene veiligere Legplaats uyt te moeten zien. Zommige onzer Manschappen gingen aan de Wal, om de Kust op te neemen; maar het Geschreeuw van eene Bende Wilden in het Gebergte hoorende, en vreczende door hen te zullen afgesneeden worden, keerden zy terug; hun door Gebaardmakingen te verstaan gevende, dat zy wel haast by hen zouden zyn. Doch de *Indianen* hervatteden hun Geschreeuw, en teenen, na de Waterplaas toe wyzende, op de Vlucht. In dit Moeras zagen wy eenige Palmboomen, dewelke door de Vloeden weggedreven waren. Het Merkteeken, om deze Waterplaats, *San Estanislao* genaamd, te kunnen vinden, bestaat in eene roodachtige Rots, naby de *Serrania* gelegen, en in de laagere Gedeeltens der Kust zig rood opdoende Oeverbanken: Aleer men dezelve nadert, heeft men eenen gemakkelyken Weg na de Waterplaats, en na aldaar tot Namiddag toe gelegen te hebben, gingen wy verder; doch de Wind verhief zig, en blies zo sterk, dat de Baaren geduurig in onze *Canoes* sloegen, en het was reeds Middernacht, aleer wy de by ons bedoelde Plaats konden bereiken.

Den 2 *July* liepen wy de Baai van *la Visitation* binnen, en vonden in eene van derzelve Einden
eene

ene Berg- en Schuytplaats, die wel goed, maar niet te ruim was. Hier zagen wy wederom eenige *Indianen*, die, zo dra zy ons gewaar wierden, zig eveneens als hunne andere Landslieden gedroegen. Doch één onder hen, te *San Estanislao* t' huys hoorende, had echter de Beleeftheid van ons eenę Waterplaats aan te wyzen, dewelke in eene tamelyke Tusschenwydte van daar gelegen was; dus vonden wy goed, eene *Canoe* na *San Estanislao* terug te zenden, terwyl eene andere, die zeer lek geworden was, herstelt wierd. Hier heeft de Baai, welke te *San Luis Gonzaga* begint, haar Einde. In de Nabuurschap van *San Estanislao* vindt men eene overgrootte Menigte van Paarlemoer-Schelpen. In onze Terugreize quamen wy hier te middernacht belanden, en uyt de meenigvuldige Vuuren, welke wy langs de Kust zagen branden, konden wy opmaken, dat de Plaats aldaar sterk bewoond moest zyn, en gevolgelyk ook, dat men het versch Water daaromstrecks veel nader had, dan ons te vooren door de *Indianen* aangewezn was geworden. Wy deden ons best, om daarover met zommige Inboorlingen te moogen spreken, en zonder eenigen Omweg ten spoedigsten aan versch Water te geraaken. In den vroegen Ochtendstond quamen verscheidene Huysgezinnen tot onzent afzakken, en gaven ons gelyk Bericht als de voorige. De Vrouwlieden gaan hieromstrecks ten eenemaale naakt, en hebben niets meer, dan het gewoone Dekzel hunner Schamelheid, gelyk wy by haare Kunne in de zuydelykere Streeken, ten blyk haarer Eerbaarheid, voorheenen gezien hadden. Hier eindigt ook de Reeks van Eilandjes, welke binnen de Baai leggen; strekkende de Kaap van *la Visitation*, in welcher Baai wy ankerden, ten naaften by noordelyk. Aan deze Zyde der voorsz. Kaap is eene kleine Holte of

Inham, om de *Canoes* te kunnen bergen. Aan Bakboord-zyde leggen eene meenigte Rotsen, en wel meest onder Water, en aan Stuurboord-zyde ziet men eene laage Kaap. Tusschen deze Hoofd-Landen zyn nog twee andere Holtens, of kleine Havens.

Den 3 *July* quam de *Canoe*, byna vol Water, terug; alle de Schade aan dezelve wierd herstelt, en gereedheid gemaakt, om wederom onder zeil te kunnen gaan.

Den 4 *July* staken wy met eene styve Landkoelte in Zee; dezelve woei uyt het Zuydwesten, en wy zeilden *Cabo de la Visitation* te boven en voorby. Het Strand was laag en byna vlak; de Bodem zeer klei- en rotsachtig. Wy vervorderden onzen Cours tot na den Middag, wanneer de Wind ons tegen liep, en wy naby eene Schelpbank, eerst onlangs opgeworpen, ten Anker quamen. 's Avonds vonden wy goed hetzelfde te ligten, en die Legging te verlaaten, dewyl de *Canoes* tegen de Rotsen aan kaatsen, en op de onder Water leggende geduurig bonsden; deze laatste bevond men by laage Eb, wanneer wy de Baai binnen quamen, droog en boven het Water uytpuylende te zyn. De drie *Canoes* geraakten door de schielyk afvloeiende Eb op den Grond, en dus was het onmogelyk ons gemaakt Bestek te voltooijen.

Den 5 *July* vervorderden wy onze Reis met Roeiriemen, dewyl de Wind vlak tegen was, en zagen eene meenigte wilde Geiten en Californiaanse Schapen. Verscheidene onzer Manschappen begaven zig aan Land, om eenige dier Schepzelen te vangen en aan Boord te brengen; zy ontmoeteden eene *Rancheria* van *Indianen*, en vraagden na eene Waterplaats: Zy wezen ons na eenige Zandplaatzen aan het Strand, die by hoog Water onder
lic-

liepen, en teegen terftond op den Loop. Dit Water is zo heet, dat het eenen Damp uytwerpt, en heeft eenen zwavelachtigen Reuk. Degeenen, die achter de Geiten liepen, bezigtigden het Strand, en vonden eene diepe Put van brakachtig Water, alwaar wy met het vallen van den Avond aanquamen. Zommige, die landwaards infloegen, ontmoeteden twee Huysgezinnen, en een der *Indianen* vraagde hen, of zy als Vyanden aldaar quamen; een onzer Nieuwbekeerden antwoordede daarop, dat zy hunne Vrienden en niemands Vyanden waren, wanneer zy hen na hunne *Canoes* verzelden, en deze waren de laatste *Indianen*, met dewelke wy eenigen Omgang hadden. Ook viel ons zulks zeer moeijelyk, ten opzigte van de groote Afwyking hunner Taal van die der *Cochimies*, uyt dewelke zy maar zommige Woorden overgehouden hebben. Deze Plaats is vermoedelyk de uysterste Grenspaal der Paa-relbanken, want boven dezelve hebben wy geen meer gezien.

Den 6 *July* begaven zig wederom vyftien Man aan Land, om die Streek te bezigtigen en na beter Water te zoeken. Wy lagen in eene Baai aan de Zuydzyde, en beoosten van ons was een rotsachtige Uythoek, die ver in Zee liep. Noordwaards was eene Zandbank, beginnende by eene laage Kaap, die wy by de Eb ruym eene Myl ver in de Zee zagen uytsteeken. Eene onzer *Canoes* geraakte op dezelve vast, en dewyl zy verscheidene uytloopende Hoeken had, zo wierden wy te meermaalen genoodzaakt eenen tamelyken Aftand wederom terug te keeren. De laage Kaap aan deze lange en breedte Zandbank, benevens eene andere rotsachtige Plaat, benoorden van dezelve gelegen, formeert eene ondiepe en gansch niet veilige Baai. Na dat wy met veele moeite dien steenachtigen Hoek om-

gevaaren hadden, wierden wy onderrecht, dat ons Volk de Opneeming van het Land zoude vervorderen, en ons terzelve plaats wederom vinden. Wy begaven ons aan Strand, om na de Waterplaats te zoeken, dewelke in de zo even gemelde Beek bestond, en wier Zoomen by hooge Vloeden en Springtyden door de Zee bespoelt wierden. Hier hadden de *Canoes* het Geluk alle haare Vaten te kunnen vullen. Tegen den Donker quamen onze Verspieters terug, met Bericht, dat de gansche Streek bar en schraal, onbebouwd en onbewoond was; daarbij voegende, dat zy eenige Mylen van daar goed vers Water, doch te weinig en gering tot Vervulling, gevonden hadden.

Den 7 *July*. Een onzer *Canoes* wierd ontladen, en dewyl men aldaar geene *Indianen* vernam, terug gelaten, doch de overige staken in Zee; zy waren echter wel haast genoodzaakt by eene zeer hooge Zee het wederom na Strand toe te houden. Het Water bleef dien ganschen Dag en de volgende Nacht even hol, en wel zodanig, dat men geene Provifien aan degeene kon zenden, die aan de Wal gegaan waren.

Den 8 *July* stierden wy na een ander Gedeelte der Kust toe, hetgeen beter door het Land geflooten was, gelegen tusschen twee Zandbanken, en *San Fermin* genaamd. Drie *Canoes* quamen behouden binnen, maar de vierde geraakte op den Grond, en met de Vloed eerst wederom vlot. Middelerwyle wierd de Lading van eene aan Strand gebracht, om dat zy lek geworden, en de Provifie daardoor zeer beschadigd was. Het Water is hier goed; doch groote Schepen kunnen zig, buyten veelvuldige Zwarigheden, van de Waterplaatsen achter *la Visitation* niet bedienen. Dit Gedeelte van *San Fermin* heeft twee zeer lange Zandbanken in het

het Noorden en Zuyden, dewelke by laag Water ter Lengte van over de twee Mylen bloot leggen, gelyk wy by onze Terugkomst zagen.

Den 9 *July* vertokken wy 's namiddags ten drie Uuren met de Vloed van daar, en quamen vervolgens in de Baai van *San Pbelipe de Jefus*, welker Kaapen Noord en Zuyd van den anderen leggen. De noordelyke eindigt met zommige zwarte Bergen; doch wy, niet gaarne de goede Gelegenheid van eene styve Koelte willende laten glyden, vervorderden onzen Cours, en schorteden de Opneeming van het Land tot na onze Terugkomst op, wanneer wy bevonden, dat ook de grootste Schepen tegen den Noordwind aldaar gedekt en veilig konden leggen; doch op eenen verren Afstand van het Strand, hetgeen zodanig met Zandbanken omringd is, dat men aldaar niet dan met hoog Water kan bykomen. De Reede is gedeeltelyk zandig, en op de Noordzyde eene Kreek, die by de volle en nieuwe Maan Diepte genoeg voor de Booten heeft, maar op andere Tyden ten eenemaale droog legt. Aan den Voet eener vlakke Hoogte vindt men overvloedig Water, maar dik, onaangenaam, quaad van Reuk en schadelijk van Aart; bevorderende in de geenen, die daarvan drinken, den Uytflag en de Schurftigheid. By onze Terugkomst vertoefden wy eenige dagen by deze Waterplaats, doch ontdekten geenen enkelden *Indiaan* daaromstreeks, en onze Manschap, van *Rio Colorado* komende, was afgemat en ziekelyk, en dus buyten staat van eenen Tocht landwaards-in te doen. Langs het laage Land, van *la Visitation* tot aan deze Reede toe, ziet men eene meenigte Schapen en wilde Geiten; wy voeren den Noordhoek om, dewelke echter by hoog Water verscheidene Holtens heeft, die voor de zuyd- en zuydoostelyke Winden eene veilige Schuytplaats schynen te zyn

zyn; maar wezendlyk is 'er maar ééne tegen het Zuyden, die geene grootere Vaartuygen dan *Canoes* kan bergen, hoewel men in Springvloeden, en van goede Kabeltouwen voorzien, voor de zuydelyke en zuydoostelyke Stormen met grootere Schepen aldaar gedekt zoude kunnen leggen, doch niet by laag Water, wanneer men niet nader dan anderhalve Mylen van het Strand eene genoegzaame Diepte heeft. Van deze Plaats zagen wy by den Op- en Ondergang der Zon het overzydse Land, en van den Noordhoek van *San Phelipe* hadden wy her Gezigt van eene andere Kaap aan deze Zyde, die eene wyde Baai scheen te formeeren; doch het was ook maar een enkelde Schyn, dewyl zodanig eene Baai aldaar niet te vinden is: De Spits van den Heuvel legt binnen den Mond der Rivier *Colorado* op het Land. Van dezen Hoek af legt het Strand ten eenemaal vlak en effen, in Springtyden op verscheidene Plaatsen broekig en moerallig, en by onstuymig Weér ganschelyk onder. Geduurende den geheelen Weg, van *San Phelipe* tot aan de Rivier *Colorado*, is zo min eene Baai als eene Waterplaats te vinden.

Den 10 *July* konden wy, vermits eene styve noord-oostelyke Landkoelte, die ons tegenhield, weinig vorderen, en de Invaart van 't Naauw, wier Uythoeken noord-en noord-noord-oostelyk strekken, bleef voor ons afgeslooten. 's Middags bereikten wy echter met groote moeite en zwaarigheid de Wal; het Water was zeer ondiep, hoewel de holle Zee gansch onstuyming langs de Kust heenen streek, dewelke ten uysterste dor en onvruchtbaar is. De *Serrania*, of Richgel van Bergen, legt drie of vier Mylen, en op zommige Plaatsen nog verder van de Zee. Met den Avond bereikten wy eene betere Reede, doch met hoog Water, en bevonden het Strand met Modder gemengeld te zyn.

Den

Den 11 *July* spoedden wy mede maar weinig Weg, en quamen aan zommige roode Moerassen, waaruyt wy opmaakten niet ver van den Mond der Rivier *Colorado* te zyn. Wy vervorderden echter onzen Cours tot den Avond toe; wy poogden verscheidene maalen hier en daar aan Land te komen, doch alle onze moeite was vergeeffsch, doordien de Moeren en Veenen niet alleen de *Canoes* van Strand hielden, maar ook degeenen niet konden dragen, dewelke met dezelve daarover poogden heenen te kruyssen. Onder deze Zwaarigheid geraakten wy voor Anker in 't Gezigt van een Eiland, hetgeen aan het Einde der Engte eene Kreek, in de Gedaante van eenen Boog, formeerde. Hier was het Water van dat der Zec gansch verscheiden, en van eene zo quaade Hoedanigheid, dat het, waar het op viel, het Vel weg vrat, en alle waren daardoor bespat en nat, buyten ik alleen; zy waren uyt dien hoofde geplaagd met de pynelykste Ontstekingen in de meest gevoeligste Deelen van hun Lichaam, dewelke tot het Einde van den Tocht toe bleeven aanhouden. By zommige quamen de eerste Toevallen van Schurfdheid alleenelyk te voorschyn; doch by andere rees dezelve werkelyk tot zodanige Hoogte, dat zy gedurende de Terugreize gansch onbequaam waren eenigen Arbeid te doen; kunnende zommige zig naauwelyks verroeren.

Den 12 *July* hadden wy eenen hevigen Storm uyt hetZuyden, waardoor onze *Canoes* van den anderen geraakten. Eene van dezelve poogde te meermaalen den Uythoek van het Veen, alwaar het hierboven aangehaalde Eiland eindigde, te boven te laven, doch vergeeffsch, Deze *Canoe* liep het gevaar van te vergaan, dewyl de Zee zeer holging. Een andere *Canoe* wierd genoodzaakt het meerder Gedeelte haarer Lading over Boord te werpen; doch de

ove-

Den

overige beide , alhoewel haare Lading en Manschap doornat was, hadden het Geluk, na de Kaap voorby geloest te zyn, aan geene Zyde der Moeren eene behoudene Reede te vinden.

Den 13 *July* quam de *Canoe*, die op de andere Kust na 't Strand toe gehouden , en geduurende byna de gansche Nacht doorgezeilt had , 'sochtends tusschen zeven en acht Uuren te *San Buenaventura* aan, alwaar de Lading geloscht en in de Lucht te drogen gelegd wierd , terwyl de *Canoe* op het Strand vast lag. Zommige Manschappen uyt de andere *Canoes* quamen na dezelve zoeken, doch konden, vermits eene tusschen beide leggende Kreek, hun Voornemen niet volvoeren.

Den 14 *July*. Terwyl de Provvisien, Kleederen en andere Dingen gedroogt wierden, gingen zommige uyt, om de nabuurige Landstreek te bezigtigen, en vonden hier en daar eene meenigte Voetstappen van Menschen en Beesten. Die te *San Buenaventura* deden al hun best in het opzoeken eener Waterplaats, doch na anderhalve Dag daaraan besteedt te hebben, keerden zy onverrichter zaak te rug. De kleinste *Canoe* quam hen aldaar de Tyding brengen, dat alle het Volk en de *Canoes* aan den Mond der Rivier *Colorado* in goeden Staat by den anderen lagen, en dat men aldaar ook eenig drinkbaar Rivierwater gevonden had.

Den 15 en 16 *July* hielp de kleine *Canoe* de andere in het laden van Water , en den 17 vertrokken beide van daar na de Legplaats, alwaar de overige zig bevonden.

Den 18 *July* bereikten zy den Mond der Rivier *Colorado*, waarbinnen het voorsz. Eiland legt, hetgeen eene driehoekige Gedaante heeft, en den Stroom in twee Arme deelt; de eene in *California* na het Noorden en de andere daar tegenover

na 't Noordwesten vloeijende. Het Volk stapte aan Land, en bevond zig tusschen twee smalle Stroomen. De eene Rivier ebde, en de andere vloeide, en wel met zodanig eene Hevigheid, dat zy naauwlyks konden ontkomen, en een Gedeelte hunner Lading verlooren. De *Canoes* begaven zig hierop na de Kust van *California*, dewyl dezelve veel veiliger was; zy zagen 'snachts wel eenige Vuuren branden, doch by dag zag niemand van de *Indianen* zien.

Den 19 werd met het Onderzoek en de Ontdekking der Rivier voortgevaaren; maar de Stroomen gingen zo snel, dat men dezelve met geene Rociermen kon opkomen, en derhalve genoodzaakt was de Trektouwen te baat te neemen, waarmede echter maar weinig Wegs gevordert werd; doch dewyl eene *Canoe*, by gebrek van Touwen, niet kon getrokken worden, veranderde dezelve van Cours, en stevende na de andere Zyde toe, dewelke in een der by die gelegenheid door ons Volk ontdekte drie Eilanden bestond. Den 18 werd het eerste gezien, hetgeen de Rivier in twee Deelen scheidt; het tweede legt binnen derzelve Bedding gelyk het eerste, en tegen over hetzelfde; het derde ter zyden van beide de anderen, en de Rivier, dit laatste van de Overkust scheidende, formeert aldaar mede eenen Arm, die echter zo smal is, dat dezelve by laag Water doorgaans droog legt. Deze Zyde van *California*, laag leggende, wordt door de *Colorado* overstroomt, en langs den Voet van het Gebergte ziet men Stukken van Boomen, Kreupelbosschen, Struyken, Onkruid &c., al hetwelke, door derzelve Stroom derwaards aangespoeld, aldaar by de Afzakking blyft leggen. Ook heeft ons Volk alhier een Slach van Dorschvloeren gezien, waarop de Inboorlingen eene Soort van Zaad uytdorschen, hergecu

geen naar Tarwe gelykt, doch niet grooter dan Anys is.

Den 20 *July* bleven de *Canoes* op het drooge; de Vloed quam met eene verbazende Snelheid op, en de Zee wies teffens zo hoog, dat de van de andere gefcheidene *Canoe* zig in het uyterfte Gevaar van te vergaan bevond: De kleinste, binnen gekomen zynde, begaf zig ten spoedigften na dezelve toe, om het Volk te redden; en het behaagde God en zyne heilige Moeder, dat zy nog by tyds dezelve bereikte; haar Voorneemen gelukkig volvoerde, en alle de Manschappen geborgen wierden; doch alle de Provifien, Goederen en Gereedschappen gingen verlooren, en de *Canoe* wierd verbrandt, om'er het Yzerwerk uyt te haalen.

Den 21 *July* wierden de *Canoes* uytgezonden, om te zien, of'er ook iets van het Wrak was komen aandryven, en men vond op de Kust van 't vaste Land twee Vaten Water.

Den 22 *July* wierden de *Canoes*, door het opgekomen ontsuymig Wêer, in het uytloopen belet; inmiddels gingen onze Manschappen het Land bezigtigen, en zagen op den Afstand van vyf Mylen *Cauzal* en *Sauceda* leggen.

Geduurende den 23 en 24 *July* deeden wy al wat mogelyk was, om verder te gaan; doch wy wierden telkens door den Wind en den Stroom na onze Legplaats terug gedreven. Dezelve bestond in eenen Elleboog naby eene groote Oeverbank, die oostwaards strekte. De *Canoes* konden niet vervorderen. De ter Opneeming uytgezondene Manschappen gaven tot Bericht, dat de Rivier haaren Loop langs de *Serrania*, aan de Zyde van *California*, heenen nam.

De Opneeming van den Inham, of de Zee van *California*, tot dezelve uyterste Grenspaalen den

25 July voleindigd zynde , zo stevenden wy niet regtuyt terug na de Haven, van waar wy uytgevaaren waren; maar wy beslooten zommige Baaijen nog op te neemen, dewelke wy in onze Uytreise, wegens opgekome ne Omstandigheden, hadden overgeslagen. Vyftien Man trokken een einde Wegs over Land, en vervaardigden eene naauwkeurige Teekening en Bericht van de Legging en den Loop der Kreek aan den Veen-of Moerhoek, gelyk dezelve in de Kaart gebragt is

Eerstelyk dient aangemerkt te worden, dat wy in dit Dagregister geene Aanteekening gedaan hebben van de Breed tens, alzo dezelve in de Kaart naauwkeurig aangewezen worden.

Ten tweeden behooren de Paarelduykers verze-kerd te zyn, dat, indien zy niet door een goed Ge-ral gewapende Manschappen gedekt worden, en zig met alle Omzigtigheid in hunnen Arbeid gedraagen, veele van hen gevaar zullen loopen van hun Leven onder de Hanuen der Wilden te verliezen; want alhoewel zy na den Doop handelbaar, oprecht en goedaartig mogten worden, zo zyn zy echter alsnog niet bekeerd, en blyven listig en stout in hunne Onderneeming, trotsch en wreed van Gedrag tegen andere Schepzels, en wel meer tegen Vreemdelingen, dan die van hunnen Landaart, met dewelke zy insgelyks veelmaals overhoop leggen. Behalven dat dezelve door gewapende Manschappen gedekt zyn, is het ook noodzakelyk, dat zy zig zorgvuldig wachten de *Indianen* door eenigerhande quade Behandelingen te verbitteren; als daar zyn de Dievery en Beroving; de Ontvoering hunner Kinderen; de Misbruyking hunner Wyven, door welke laatste Verongelyking zy het allermeest getergt en gaande gemaakt worden: Om deze Redenen is het ook, dat zy, buyten de hen aangeboorene Wreedheid, door

eenen onverzoenlyken Haat ontstookten zyn tegen alle de Vreemdelingen, die hunne Voeten op derzelver Kust komen te zetten. Degeene, dewelke zodanige Vermaaningen aangaan, moeten doen blyken, dat zy Christenen zyn, en de Eer der Spaanse Natie met alle Yver zoeken te handhaven, op dewelke zy, door de allerschandelykste Lafhertigheid, eene onuytwischelyke Smet gebragt hebben; voornamentlyk in het voorleden Jaar te *San Raphael*, in een Geval, dat alle Dapperheid vereischte; wanneer de Wilden, na enen der Duykers verraderlyk vermoordt te hebben, eenen tweeden in het Gezigt zynner Eigenaars quamen te dooden, en zy, in plaats van denzelven te ontzetten, hals over kop weg liepen. Door zodanig eene Bloohertigheid worden zy aangemoedigt, gelyke Onderneemingen aan andere te volvoeren; te meer, wanneer zy altoorens verzekerd zyn, dat niemand hen daarin kan eenigen Tegenstand bieden.

Om nu deze Nadeelen voor te komen, en eenen Weg tot de tydelyke en geestelyke Verwinning dier Landschappen te baanen, zo was zedert eenige Jaaren de Toestel gemaakt, eene naauwkeurige Opneeming van den ganschen Inham van *California* te doen, om daardoor de gevoeglykste en bequaamste Plaatsen tot Guarnisoenen, Havens en Zendingen, uyt te vinden. Zulks kon echter nier eerder dan in het tegenwoordig Jaar 1746 werkstellig gemaakt worden, wanneer Vader *Juan Antonio Balbasar*, de algemeene Visitateur der Zendingen, my de Beveelen van den Vader Provinciaal toezond, om den Golf van *California* op te neemen, en de hiervoren gemelde Omstandigheden daarvan te boek te slaan, om het eene met het ander aan zyne Majesteit, dien God gelieve te spaaren, en aan deszelfs Koninglyken Raad open te leggen, met Betooging der
goe-

goede Gelegenheid en Bequaamheid, dewelke deze Kusten ter volmaking van het Wingewest uytleveren. Ik ontfing dat Bevel met de verschuldigde Gehoorzaamheid en Onderwerping; doch de Volvoering was aan veelcrhande Zwaarigheden onderhevig, dewyl men hier aan verscheidene tot zodanig eene Onderneeming noodige Behoefstems een groot Gebrek had, en het Onderhoud der Zendingen zelve niet dan met de grootste Moeite en Gevaar kon gevonden worden. De Aangelegenheid van den Dienst overwoeg echter allerlei andere Bedenkelykheden. De Zendingen, dit Werk uyt eenen Yver voor Gods en zyner Majesteit Dienst ter herte neemende, bragten in het midden van alle Bekommeringen en Verlegenheden alles toe, waardoor de Kosten der *Canoes*, Zeelieden, Provifien en alle andere Behoefstems, tot het doen eener Reize na onbekende en alleen door Wilden bewoonde Kusten, konden gevonden worden. Zy voegden teffens daarby een aanzienlyk Getal van tot het Christendom bekeerde *Cochinies*, dewelke zy van Wapenen en Kleederen voorzagen.

De Capitein *Don Bernardo Rodrigues de Rea*, Bevelhebber der Koninglyke Bezetting te *Loretto*, liet insgelyks te dier gelegenheid zynen Yver zo wel omtrent de Voortplanting van het Geloof, als zyne Zorgvuldigheid en Onvermoeidheid in zyner Majesteit Dienften, by uytstek blyken. Hy spande alle zyne Krachten in, en al hetgeen in zyn Vermogen was, en van zyne hem opgedraagene Ampten afhing; met de uyerste Spoed in gereedheid te doen brengen; bezorgende eene goede *Canoe*, en gevende eene Bende Soldaten, dewelke voor de Veiligheid van my zelve, en van degeenen die my verzelden, vereischt wierden. En alhoewel zyn Ampt, als Bevelhebber van het Guarnifoen, niet kon gedoogen, dat

hy in eigene Persoon de Soldaten aanvoerde , zo verzelde hy ons echter tot *San Carlos* toe; zynde de allernaaste op de Grenzen gelegene Haven en de Zamelplaats der *Canoes* en Soldaten , alwaar hy alle de tot de Reis nodige Schikkingen maakte , en tot ons Vertrek toe bleef vertoeven. Zommige dagen daarna ontstond een Gerucht , dat de wilde Heidenen ons alle, Soldaten, Matrozen en *Indianen* vermoordt, niemand in 't Leven gelaten, en de *Canoes* verbryzelt hadden. Hetzelve quam dien braven Capitein zo dra niet ter ooren, of hy besloot terstond met eene Bende Soldaten in eene *Canoe* na de Kust te vertrekken, om zelve te zien, hoe het met de Zaak gesteld was, en daarin naar alle mogelykheid de noodige Voorziening tot Herstelling te doen, terwyl hy betere en bequamere Maatregelen beraamde, allen Tegenstand te boven te komen, tot Verheerlyking van *Christus*, en ter Eer van zyne Majesteit, welke door den Duyvel en zyne Medestanders bestreeden wierden. Doch de Capitein vond goed niet eerder af te steeken, dan na de Bekrachtiging dier quade Tyding bekomen te hebben, alzo hy by ondervinding wel wist, dat de *Indianen* zeer vaardig in het liegen waren, en ook onderstelde, dat de Manschap in de *Canoes*, eene dappere Tegenweer gedaan hebbende, niet ten eenemaale konden overweldigd en gedood, en dus dat Gerucht, zo niet gansche-lyk, ten minsten voor een gedeelte, bezyden de Waarheid en valsch moest zyn. Het wierd dan ook onwaar bevonden; en dus behoefde de Capitein zyn edelmoedig Besluit niet werkstellig te maken.

God en zyne heilige Moeder, de Voorstanderes en Beschermster dezer Zendingen, gelieven te verleenen, dat deze Diensten, alleenlyk tot Uytbreiding van derzelve Glory, de Bekeering der Heidenen en de Behoudenis hunner Zielen, en tot de
Ver-

Vermeerdering en Aanwas zyner Majesteit Domeinmeinen, ondernomen, het gewenscht Doelwit bereiken, en wy daarvan de Vruchten mogen zien, onder zodanige Voordeelen en Zegeningen, dewelke desselfs Luyster en Gelukzaligheid hoe langer hoe verder kunnen verhoogen!

VIERDE BYVOEGZEL.

Eene Beschryving van CALIFORNIA, opgesteld door den Capitein Woods Rogers, een Engelsman; alsmede van zynen Tocht, in het Jaar 1710 na de Zuydsee gedaan.

Men is tot nog toe niet eigentlyk verzekerd, of dit Gewest een Eiland zy, dan of het met het vaste Land zamen hange; want wy hebben geene Tyd noch Lust gehad, om die Byzonderheid te onderzoeken. Ik heb de *Spanjaarden* hooren zeggen, dat zommige hunner Landgenooten, langs de Kust van *California* zeilende, en tot den 42sten Graad nooderlyke Breedte gekomen, zo veele Ondieptens en Eilanden ontmoet hadden, dat zy voorzigtigst oordeelden, niet verder op te vaaren. Indien zulks waar is, dan zoude men naar alle Waarschynelykheid kunnen onderstellen, dat *California* een weinig verder noordwaards aan het vaste Land sluyt; want Droogtens en Eilanden zyn doorgaans de Kenteekenen, dat niet ver van dezelve eenig vast Land gelegen zy. Maar vermits de *Spanjaarden* reeds meer Land in dit Gewest bezitten, dan zy kunnen beheeren en bebouwen, zo is hun Geest en Yver, om nieuwe Ontdekkingsen te doen, verflaauwd en uytgebluscht. De Schepen, uyt de *Philippines*

na *Aquapulco* gaande, zeilen, wanneer zy op de Hoogte van 40 Graden komen, langs deze Kust heenen; doch ik heb nooit vernomen, dat één van hen allen ooit verder noordwaards eenige Baai of Haven aangedaan hebbe.

In zommige oude Kaarten wordt dit Gewest aan het Land van *Tedso* gehecht, en ik heb geene geringe Redenen, om te onderstellen, dat zulks eene wezendlyke Waarheid zy; maar ik zal het over my niet willen neemen, hetzelve in alle deelen volstrekt te bekrachtigen, en het liever met de *Hollanders* houden, die, als men aan hunne Verhaalen geloof mag slaan, in deze Wateren een Schip vermeerst hebben, hetgeen *California* geheel rondgezilt, en hetzelve gevolgelyk bevonden had een Eiland te zyn. Ook is 'er, ten opzigte van desselfs Gedaante en Uytgestrektheid, geene meerdere Zekerheid te vinden; zo dat de Lezer, omtrent deze Byzonderheden, zyne Toevlucht tot de Kaarten moct neemen, om uyt dezelve naar zyn eigen Begrip te kunnen oordeelen. Aangaande het Gedeelte van het voorz. Gewest, by my zelve gezien, kan ik getuygen, dat hetzelve vol Gebergten, schraal en bar, hoewel ook hier en daar van eenige kleine Boomen en Struyken voorzien was, op dewelke allerhande Slach van Beziën wassen. De Manschap, by my in een Boot ter Opneeming dier Kust, na de Wal gezonden, wandelde byna vyftien Mylen noordwaards, alwaar zy eene meenigte groote en zwaare Boomen vond; maar ten opzigte van goede Baaijen, Reeden en Havens wierden wy door de *Spanjaarden* onderrecht, dat men omstreeks deze Kaap niets van dezelve kon zien. Wy zagen echter gansch duydelyk den Rook van verscheidene Vuuren langs de Kust opgaan, waaruyt wy beslooten, dat het Land tamelyk wel bevoikt moest zyn; doch onder

der alle de Gewesten, dewelke wy, na ons Vertrek uyt *Engeland*, ontmoet en aangedaan hebben, levert dit de weinigste Voortbrengfelen tot Onderhoud zyner Inwoonders op. In deze Tyd van het Jaar heeft men doorgaans aldaar eenen gestadigen en luchtigen Landwind, zo dat men langs de Stuurboordzyde dier Baai, wanneer men dezelve binnen komt, veilig en gerust voor Anker legt; doch een der beste Ankerplaatfen is op eene Bank, dewelke van tien tot twintig Vademen Water houdt, hoewel men naby de Rotfen geenen Grond noch Bodem kan vinden.

Geduurende ons Verblyf alhier, was het Weêr gansch zacht en helder; wy hadden zeer weinig Regen, alhoewel nu en dan zwaare Stormen; doch 's nachts viel telkens een rykelyke Dauw, door denwelken de Lucht verkoelt wierd. Eens zagen wy omtrent drie-honderd Inboorlingen by den anderen, wel uyt de Kluyten gewassen, sterk en recht als Dennen-Boomen, doch zwarter dan eenige andere *Indianen*, die wy in de *Zuydzee* ontmoet hadden; met lang sluyk Hair, hetgeen tot aan hun Middelyf strekte. Zy waren geheel naakt, uytgenomen de Vrouwlieden, die eene Soort van Schortekleden of Rokken droegen, uyt de Vezelen van zeker Kruid, of wel uyt de Vellen van Dieren en Voogels vervaardigd. Alle degeene, welke wy zagen, waren hoogbejaard en sterk gerimpeld; wordende de jonge; zo ik onderfel, uyt eene wyze Vooruytzig, om niet door onze Matrozen misbruykt te worden, achterbaks gehouden; alhoewel ik geloof, dat zy geene Reden hadden daarvoor te vreezen; nademaal de Schoonheden van *California* geene de allerminste Aanlokzelen voor eenen *Engelsman* uytleveren, die hem zouden ontvlammen, om haare Kuyschheid te bestormen. Derzelve

Uytspraak is byzonder, en komt uyt de Keel voort; hunne Taal gelykt naar die van hun Gelaat en Wezen, en hun Handel en Wandel scheen ons toegansch styf en onaangenaam te zyn. Ik zoude zeer gaarne een Koppel van hen geligt en mede genomen hebben, om daardoor een geloofwaardig en naauwkeurig Bericht van de Gesteldheid hunner Landstreek te bekomen; maar dewyl onze Leefstocht niet rekkelyk genoeg was, zo vreesden wy door dien Aanwas eerlang tot Gebrek te zullen vervallen. Zommige van hen hadden Armbanden, andere Halskettingen, en eenige waren van beide voorzien; doorgaans gemaakt van houtte Kraalen, Schelpen, roode Beziën en Paerlen, dewelke zy, zo ik onderstel, niet weteen te booren; zynde alle rond gesneden, en met eenen Draad van *Pita* aan den anderen gehecht. Zy zyn met die Vercierselen zodanig ingenomen, dat zy geene van onze Snuysteryen en glaaze Korale-Kettingen wilden aanneemen, alhoewel ik dezelve van verscheidere Couleuren aan Boord had; daarentegen waren Messen, en andere snydende Gereedschappen, hun ten hoogsten aangenaam. Ik moet nog iets ten opzigte van hunne Eerlykheid melden; namentlyk, dat zy nooit iets van hetgeen ons toebehoorde, aanraakten, offchoon onze Kuypers en Timmerlieden doorgaans hunne Gereedschappen aan de Wal lieten.

Wy konden ook niet bemerken, dat zy eenigerhande Slach van diergelyke zo noodige en uyt *Europa* aangebragte Gereedschappen bezaten. Hunne Hutten zyn zeer laag, en bestaan enkel en alleen uyt Takken van Boomen en Ried, en zo slecht gedeckt, dat zy wind-noch waterdicht zyn: Van Tuynen en Bouwlanden kon men by hen geen Spoor noch Blyk vinden. Terwyl wy hier vertoefden zagen wy hen geene andere Kost dan Visch gebruyken, en
zulks

zulks, gevoegd by hunne elendige Hutten, die slechts voor eenigen Tyd scheenen gebouwd te zyn, deed ons onderstellen, dat zy geene vaste Woonplaats hielden, en maar alleenlyk in dit Saitoen herwaards quamen, om eenen Voorraad van Visch op te doen. Hier zagen wy Visschers zonder Hoeken en Netten; hun eenigst Gereedschap bestond in een Slach van houtte Spiessen, vermits dewelke zy, op eene verbazende knaphandige wyze, de Visschen weeten te treffen; ook zyn zy teffens zeer kundige en uytmuntende Duykers. Zommige onzer Manschappen verhaalden my, dat zy eenen dier *Indianen* hadden zien duyken, en na eenen Visch geschoten en aangespiet te hebben, denzelven, zonder met zyn Hoofd boven Water te komen, aan zynen Makker, die in eene *Canoe* op hem paste, overgeven. Dien het niet behaagt zulks te geloven, die mag daaraan twyfelden; maar ik vindt daaromtrent geene de minste Zwaarigheid, also ik zelve zommige dier Duykers gezien heb, die, wanneer ik een oud Mes over Boord wierp, hetzelfde konden opvangen, aler het den Grond bereikte.

Hun Brood, indien ik het met dien Naam mag bestempelen, bestaat in een klein zwart Zaad, hetgeen zy breeken en by Handen-vol eeten. Zommige onzer Lieden, die hun Brood daarmede verlangden, betuygden hetzelfde eene Coffy-Smaak te hebben. Zy hebben ook eene Wortel, weinig verschillende van de *Yam*, en een Slach van Peulvruchten in Schillen, die ons Volk zeide naar groene Erwtten te gelyken. Wyders hebben zy Beziën, die zy aan het Vuur droogen, en welke ten naastenby dezelfde Smaak, als onze gedroogde Nierboonen hebben. Andere, die de Inboorlingen boven alle de overige schatten, smaaken als onze Kruysbeijen; doch derzelve vleeschachtige Deelen hebben eenen

zuur-zoeten Smaak, en in derzelve midden zit een Steentje. Wy vonden ook zommige Vygeboomen, wier Vrucht gelyken Smaak als onze Korenten had, en gansch geen onaangenaam Zop van zig gaf. Behalve deze Gewassen zagen wy nog meenigerlei andere Planten; doch hadden den Tyd niet, om ons met kruydkundige Onderzoeken op te houden.

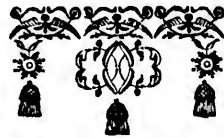
Aangaande de Dieren, welke wy zagen, zo schein het ons toe, dat de *Californianen* een byzonder Saïsoen tot de Jagt verkiezen. Ik bemerkte, dat de Inwoonders eene uytstekende Eerbiedigheid aan eene Persoon betoonden, wier Hoofd met Vee-ren verciert was; doch ten opzigte van alle andere Dingen schynen zy elkander gelyk te zyn, en alle Goederen onder hen gemeen te hebben. Ten minsten bemerkten wy, dat terwyl zy met ons hunnen Visch tegen oude Messen ruylde, van dewelke wy eenen overvloedigen Voorraad hadden, zy dezelve aan den voornaamsten hunner Landslieden, die toevallig naby was, wilden overgeven; en wanneer zy daarvan een genoegzaam Getal van ons ontfangen hadden, zo waren wy verlegen, op wat wyze wy meerder Visch van hen zouden kunnen bekomen. De by hen opperheerschende Ondeugd is de Luyheid, en zy zorgen alleenlyk voor den tegenwoordigen Tyd. Zy stonden slechts toe te kyken, wanneer ons Volk bezig was met Water en Hout te haalen en in te scheepen, zonder eenige de minste behulpzaame Hand te bieden. Om kort te gaan, zy schynen onder alle de Volkeren, die ik ooit ontmoet en gezien heb, den grootsten Afkeer en Walging van Moeite en Arbeid te hebben. Hunne Wapenen bestaan in Boogen en Pylen, waarmede zy gansch gemaklyk eenen Vogel in de Vlucht kunnen dooden. Hunne Boogen, die zeven Voet lang zyn, waren uyt wit Hout gemaakt, hetgeen ons onbekend is, en de
Pec-

Peezen uyt *Pita* vervaardigd. Hunne Pylen zyn van Ried, aan het Einde van welgefcherpte Vifchbeenderen voorzien, en omtrent de vyfdehalve Voeten lang: Meest alle hunne Snygereedschappen zyn van Zeewolven-Tanden. In zommige hunner Halskettingen ontdekte ik twee of drie groote Paarels, en onze Spaanfe Gevangenen verzekerden my, dat dezelve in groote Meenigte in den Inham van *California*, alwaar de Zendelingen zig ter neder gezet hebben, gevonden wierden; daarby voegende, dat het binnenst Gedeelte van dat Gewest, tot aan het vaste Land van *Mexico* toe, zeer aangenaam, vruchtbaar, en van groot en klein Hoornvee, en allerhande Soort van Vruchten, overvloedig was. Wanneer wy wederom in Zee staken, verhaalden zommige onzer Manschappen, dat zy vry groote Steenen hadden gezien, dewelke eene glinsterende en schitterende Vertooning gaven, en naar alle waarschynelykheid eenigerhande Soort van Metaal moesten bevatten; doch hunne Onderrichting quam te laat; anderzins zoude ik eenige van dezelve aan Boord hebben doen brengen, om een naauwkeurig Onderzoek daarna te doen. Zommige der Inboorlingen, die gemeenzaamelyk met ons verkeerden, quamen nu en dan tot onzent aan Boord, en bezigtigden onze Schepen met de grootste Verwondering. Zy hebben alleenlyk maar *Balzas* of Vlotten, die zy met Roeistokken bestieren. Wy gaven aan eenen van dezelve een Hemd; doch in plaats van hetzelfde aan te trekken, scheurde hy het in verscheidene Stukken, en deelde ze onder zyne Medemakkers uyt; zig verbeeldende hetzelfde Graan te zyn, hetgeen zy voor hun Brood gebruyken. Ik weet niet, dat zy eenigerhande Keukengereedschap hebben; ten minsten was de Wyze van hunnen Vifch toe te rechten niet anders, dan hem in 't Zand te del-

den zit een
geboomen,
renten had,
g gaf. Be-
nigerlei an-
et, om ons
ouden.
zagen, zo
nen een by-
k bemerkte,
erbiedigheid
fd met Veë-
n alle andere
zyn, en alle
Ten minsten
unnen Vifch
ke wy eenen
dezelve aan
die toevallig
neer zy daar-
tsfangen had-
ze wy meer-
nen. De by
Luyheid, en
ordigen Tyd.
eer ons Volk
len en in te
behulpzaame
schynen on-
oet en gezien
g van Moei-
enen bestaan
sch gemaklyk
en. Hunne
aren uyt wit
d is, en de
Pee-

delven, en daar boven-op een Vuur te stookten. Wanneer hy nu genoegzaam gebraden was, wierd hy wederom uytgehaalt en zonder eenige verdere Plechtigheid verorbert. Hunne Manier om Vuur te maken bestaat in het sterk wryven van twee drooge Stokken over den anderen; hetzelfde wordt ook by andere *Indianen* in America gedaan; doch zy houden gestadig een Vuur in hunne Hutten. Het Water is alhier byzonder goed. Ik zag 'er ook eene groote meenigte Zee-Venkel, doch geen ongemeen Gevogelte.

De Invaart in deze Haven, uyt het Westen komende, is kenbaar aan vier witte Rotfen, gelykende na de Naalden op het Eiland *Wight*, en de twee op de Westzyde doen zig op als Zuykerbrooden. De naast het Land gelegene heeft eenen Boog, gelyk eene Brug, onder welke het Water heenen stroomt. In het inkomen der Haven moet de buytenste Rots na de Zee toe, ter lengte van eenen Kabel, aan Bakboord zyde gelaten worden; en zo dra men dezelve voorby is, vaart men vlak op den Bodem der Baai aan, die alom veilig is, en van tien tot twintig Vademen Water houdt. Hier is een Schip van Noordoost tot Zuydoost door het Land beslooten, doch indien eene styve Koelte uyt het Zuyden waait, dan heeft het Schip maar eenen gansch onverschilligen Cours te volgen, hetgeen echter ge-
duurende myn Verblyf aldaar niet gebeurd is.

 VYFDE BYVOEGZEL.

Uyttrekzel van zommige Plaatsen in de Reis-
 beschryving van den Commandeur Anson;
 benevens eene Verdediging van de Jesuiten.

In den voorgaanden Oorlog tusschen de Kroonen
 van Spanjen en Engeland, zond de laatste in
 het Jaar 1740, onder Bevel van den Commandeur
Anson, eene Vloot na de *Zuydzee*; dewelke, *Kaap-
 Hoorn* voorby gestevend zynde, de Kusten van *Peru*
 en *Nieuw-Spanjen* zeer ontrustede, en na de Stad
Payta uytgeplundert, en verscheidene Schepen ge-
 nomen te hebben, na de *Mariaanse Eilanden*
 zeilde, om aldaar op het uyt de *Philippines* na
Aquapulco keerende Galjoen te passen. Hy bereik-
 te zyn Oogmerk, en vond aan Boord van hetzelfde
 vier Millioenen Ryksdaalders: Met deze ryke Prys
 stevende hy na *China*, en van daar voorby de *Kaap
 de Goede Hoop* na *Europa*. Van dezen Tocht
 heeft de Heer *Richard Walter*, die deze Expe-
 ditie bywoonde, uyt het Dagregister en verdere Pa-
 pieren van den voornoemden Commandeur, een Ver-
 haal in 't Licht gegeven, hetgeen in 't Jaar 1749, in
 de Franse Taal overgezet, binnen *Amsterdam* ge-
 drukt en uytgekomen is.

In dit Verhaal wordt ook van *California* gewaagt,
 ter gelegenheid van den Koophandel en de Scheep-
 vaart na de *Philippines*, en den derwaards te houde-
 nen Cours; als mede de Staat der Zendingen in *Ca-
 lifornia* in 't voorbygaan kort en beknoptelyk aange-
 roert. Vermits nu de Schryver een *Protestant* is,
 zo kan men van zyne Pen niets anders daaromtrent
 verwachten, dan eene schampere Hekeling der *Jesui-*

suiten. Hy heeft ook gansch niet toegelegt, zig onder zommige weinige Autheurs te schaaren, dewelke, offchoon *Protestanten*, echter de Oprechtheid en Zedigheid in hunne Schriften nimmer uyt het Oog verliezen. Het quam met zyne Belangen overeen, om het Gemeen te *Londen* te vermaken, en hy was gansch niet geneigd eene zo gunstige Gelegenheid te laten vaaren, door dewelke hy hetzelfde kon paaijen met zodanig eene Tentoonstelling der *Jesuiten*, als hy wist dat voor zyne Landgenooten de alleraangenaamste zoude zyn, offchoon de Waarheid en Vroomheid daardoor verkort wierden.

De ingebeelde Beschuldigingen, ten laste der *Jesuiten* by den Heer *Walter* te boek geslagen, zouden geene de minste Aanmerking verdienen, wanneer ons niet de bedroefde Ondervinding geleert had, dat de *Protestanten* byna niets, hoe valsch en ongegrond het ook moge zyn, tegen de Maatschappy der *Jesuiten* in hunne Schriften geoppert hebben, of het is door zommige *Catholyken*, die zig vermaken derzelve Orde met Lasteringen te bezwalken, begunstigd, en zo wel by Geschrisfe als by Monde aangenomen en goedgekeurd; daar zy echter niet onkundig kunnen zyn, dat die Vaders geheel en al zig beneerstigen, om de Uyteindens en het Oogmerk te bereiken, tot dewelke hun vermaarde Voorganger derzelve Maatschappy in de Kerk heeft opgerecht, en zig met niemand ter Waereld bemoeijen, ten zy zy, uyt hoofde van den Godsdienst, in zommige opzichten over denzelve als Oversten gesteld zyn. En dit is ook de eenigste Beweeg- en Klemreden, waarom ik myne Gevoelens omtrent het meergemeldè Verhaal moet uytèn, op dat myn Stilzwygen op dat Onderwerp niet moge schynen eene Goedkeuring in te sluyten van al hetgeen de Heer *Walter*, ten laste onzer Maatschappy, heeft gelieven voor te dragen.

De

De Heer *Walter* besteedt het tiende Hoofdstuk van zyn tweede Boek tot de Beschryving der Wyze van Handeldryving tusschen de Stad *Manilla*, Hoofdstad van het Eiland *Lucon*, en *Aquapulco* op de Kust van *Mexico*; en na zyn Gevoelen over de Wingewesten der *Philippines* geuyt te hebben, oppert hy Eischen, Aanspraaken, Betwistingen en Verdragen tusschen en onder de twee Kroonen van *Spanjen* en *Portugal*; de Vergunning en Inwilliging van den Paus; den Tocht van *Magellan*; de Ternederzettingen der *Spanjaarden*; den ouden Koophandel met *Calao*, en de Zwaarigheden der Reizen, die lynrecht derwaards ondernomen worden: Hy verhaalt, dat de verkeerde en quaade Manier van het Zeilen, naar de Raadgeving en het Goedvinden van eenen *Jesuiet*, verbéterd en veranderd was; dat die Vader der *Spanjaarden* had overgehaalt, om gedurende de Terugreize uyt de *Philippines* steeds noordwaards-aan te stevenen, alear de *Brizas*, of Pasaat-Winden opquamen, tot dat men de westelyke Winden, die doorgaans op hoogere Breedten waaijen, zoude bereikt hebben, waardoor men binnen korten tyd de Kust van *California* in 't Gezigt kon krygen.

Zodanig een Gevoelen was in zommige opzigten wel waar en regelmatig; maar dat hetzelfde door eenen *Jesuiet* zoude aan de hand gegeven en ingeboezemd zyn, is enkel en alleen aan een vliegend Gerucht toe te schryven, hetgeen niet meer noch minder Waarheid behelst, dan eene meenigte andere Verhaalen van gelyke Slach. Hy voegt daarby, dat deze nieuwe Manier ten minste gedurende de laatst verloopene honderd- en- zestig Jaaren gevolgd was, en dat de Heer *Thomas Cavendish* in 't Jaar 1586 een Schip, van *Manilla* na *America* gaande, aangeklampt had. Alhoewel nu het tegenwoordige Bestek der Scheepvaart niet volkomen naar de Smaak

van

De

van den Engelfen Vlootvoogd is, en het den *Spanjaarden* zoude kunnen te pas komen en ook dienstig zyn, dat zy, deze Zéen bezeilerde, niet onkundig waren in het Gevoelen van een zo ervaren en vermaarden Reiziger ter Zee, als de Lord *Anson* is, zo zal ik daarby voegen, dat zyn Schryver de Heer *Walter*, in het derde Boek en achtste Hoofdstuk, van de Route tusschen de *Philippines* en *Aquapulco* andermaal gewagende, op eene zeer bespottelyke wyze van de buytengewoone Voorzorg spreekt, dewelke men in de Lastbrieven voor het Galjoen van *Manilla* heeft laten invloeijen; als strekkende alleenlyk om de Reis verdrietiger en ziekelijker te maken, dan zy anderzins zoude zyn. De Capitein is gelaft niet boven de 30 Graden noordwaards-aan te zeilen, om dat men, zegt hy, wanneer men het op de Hoogte van 40 of 45 aanleide, de Passaatwinden zoude kunnen te baat neemen, en daardoor van de Beslommeringen ontheven blyven, met dewelke men thans moet worstelen, uyt hoofde van de naauwe Bepaaling van geen zeil te mogen maken; want op deze Breedte zouden zy de westelyke Winden veel gunstiger en sterker ontmoeten. Ingevolge van hunne eigene Dagregisters zyn zy te meermaalen vyf of zes Weeken bezig geweest, om de Hoogte van 30 Graden te winnen, wanneer zy in tegendeel, den noordoostelyken of noordelyken Streek houdende, in een vierde Deel der voorsz. Tyd de Breedte van 40 Graden zouden kunnen bereiken, alwaar de westelyke Winden hen veel spoediger na de Kust van *California* zouden brengen. (*)

De

(*) De Woorden van den Heer *Walter* luyden aldus: „ Het komt „ uyt deze Dagregisters, en uyt andere, die ik gezien heb, te blyken, „ dat zy te meermaalen eene Maand, of zes Weken, van Land af zyn, „ eer zy de Breedte van 30 Graden bereiken, daar men echter, den „ Cours meer noordelyk houdende, in minder dan 14 Dagen zulks ge- „ makkelyk zoude kunnen doen.” Onze Auteur steunt op de Franse Overzetting, dewelke in haare Vertaaling zo dikwyls van de Woorden van den Heer *Walter* schynt af te wyken, als zy derzelve Zin en Meening niet begrypt, of qualyk verstaat.

den *Span-*
ook dien-
, niet on-
zo ervaaren
e Lord *An-*
yn Schryver
en achtste
Philippines
, op eene
oone Voor-
rieven voor
loeijen; als
tiger en zie-
de zyn. De
den noord-
y, wanneer
anleide, de
eemen, en
ven blyven,
uyt hoofde
il te mogen
zy de we-
ontmoeten.
s zyn zy te
eweest, om
wanneer zy
noordelyken
der voorzf.
kunnen be-
en veel spoe-
brengen. (*)
De
as: „ Het komt
heb, te blyken,
van Land af zyn,
en echter, den
Dagen zulks ge-
unt op de Franse
van de Woorden
erzelvef Zia en

De tegenwoordig gewoone Route van het Galjoen is noordelyk op te stevenen, doch niet verder dan tot de Breedte van 30 Graden toe, alwaar zy de westelyke Winden ontmoeten. Door de Hulp dezer Winden zeilt men lynrecht en evenstreekig de verbazende Wydte van 96 Graden Lengte van *Cabo Spirito Santo* af, tot dat men de Zee met dryvende Groente overdekt vindt, hetgeen voor Zee-Wrak gehouden wordt. Deze Groente is het Ken-teeken der Nabyheid van *California*, en wanneer zy dezelve bereiken, dan wordt een *Te-Deum* gezongen; doch men houdt niet na de Kust toe, dan alvoorens in eene laagere Breedte gekomen te zyn, om redenen, dewyl eene meenigte Eilanden en Droogtens in den weg leggen. Zy stuuren wederom zuydelyk af, en gebruyken de uysterste Voorzigtigheid, om zo diep in Zee te houden, dat men geen het alderminste Land in 't Gezigt krygt, tot dat men zig naby *Cabo San Lucas* bevindt, en wel tot Verzekering van hunne gemaakte Rekening, en teffens ook, om aldaar verwittigt te worden, of 'er ook eenige Vyanden daaromstreeks zwerven, welke op hen passen. In en gedurende dit overgroot en onmeetbaar Bestek der Reize wordt geenerhande Baai noch Haven ontmoet, dewelke men zoude kunnen aandoen. Het eenigste Middel, om versch Water te bekomen, geven de Regens aan de hand, dewelke doorgaans en regulierlyk tusschen de 30 en 40 Graden vallen. Dit aanhoudend en langduurig Verblyf binnen een Schip op Zee verwekt onder het Volk eene doorgaande Schurfdheid, waardoor een groot Getal van hetzelfde buyten Boord geraakt. Maar zegt de Heer *Walter*, wanneer zy het noordwaards tot aan de 40 of 45 Graden toe hielden, dan zouden zy van de Schurfdheid bevryd, en van het Gebrek aan Water en aan Havens verlost zyn, waar-

II Deel.

Z

door

door zulke onbeschryfelyke Elende onder hen verzoekt worden , alleenlyk dewyl men eene hollere Zee en hardere Winden zoekt te myden.

De Heer *Walter* brengt , ter Beveftiging van zyn Gevoelen , eene Gebeurtenis te berde , die echter in Waarheid , wanneer eenig Commandeur van een *Philippine-Schip* zyn Gevoelen zoude willen volgen , dezelve gansch niet zoude begunftigen , maar in tegendeel derzelve groote Ongeryfkykheden en Ongemakken doen blyken. Hy zegt dan , dat in het Jaar 1721 een Fransch Schip , langs zodanigen Cours , als hy aanwyft en bepaalt , uyt *China* te *Valle de Nauderas* , op de Kust van *Mexico* , in minder dan vyftig Dagen , aangekomen was ; maar hy voegt 'er ook by , dat binnen dien korten Tyd de Schurfdheid binnen 's Boords zo yslyk woedede , dat maar vyf of zes Man van de gansche Equipage in Leven bleeven. Indien dat ongelukkig Schip , gelyk het my toefchynt , onderweg nergens ingelooopen of aangeweelt is , dan ben ik over deszelfs Elende gansch niet verwonderd , om dat hetzelfde al te ver noordwaards-aan geftevent heeft. Wy weten by ondervinding , met welk een Geweld de Schurfdheid in de hoogere Breedten woedt , en wy lezen zulks met de grootste Aandoening en Medelyden in de Verhaalen der Reizen , uyt deze Zeën na het Noorden en *Hudfons-* , *Baffins-* en andere *Baaijen* gedaan. Het blykt uyt de laafte Tochten der *Rusfen* na de allernoordelykfte Gewesten van de *Zuyd-zee* , van dewelke wy een beknopt Verhaal gegeven hebben ; wyders uyt de vroegere Reizen onzer eigene Landslieden , en eindelyk ook uyt de Tochten en Opneemingen in den Inham van *California* zelve , alhoewel de Breedte aldaar naauwelyks 33 Graden haalt. Wanneer echter ter Breedte van 40 of 45 Graden eenigerhande bequaame Baai of

Haven te vinden was, alwaar de Schepen konden binnen loopen, en de Schurfdheid in derzelve eerste Verschyning, door de versche Lucht, de zuurachtige en bittere Vruchten en Gewassen, versche Provissien en andere Geneesmiddelen gestuyt, en eindelyk het Schip van Water en Provissien voorzien wierden, dan zoude men waarlyk minder voor de Schurfdheid hebben te vreezen, dan langs de Route, dewelke men tegenwoordig uyt de *Philippines* na *Aquapulco* gewoon is te volgen. Dus denk ik, dat de Heer *Walter*, indien hy het Gevoelen van zynen Commandeur had willen staven, in plaats van het ongelukkig Geval van het voorsz. Fransch Schip, een ander meer toepaslyk, alom bekend, en mede aan een Fransch Schip gebeurd Geval, had behooren aan te haalen.

Het zelve was genaamd *Le Saint Antoine de Padoue*, en gecommandeerd by den Heer *Fronstal*, die in de Maanden *Mei*, *Juny* en *July* van 't Jaar 1709, uyt *China* na *America* zeilende, noordwaards-aan hield tot op de 45 Graden Breedte en 197 Graden Lengte van de gemeene Middag-Linie, uyt en over het Eiland *Ferro* getrokken, en zeer naby met den Meridiaan der Tegenvoeters van *Parys* overeen komende, alwaar hem de westelyke Winden na *America* bragten. Nogthans wierd geenerhande Woede der Schurfdheid binnen Boords van dit, gelyk in dat van het by hem aangehaalde voorige Schip, hetgeen in eenen zo desolaten Staat te *Valle de Naverras* aanquam, en even zo min, als naar gewoonte in het Galjoen der *Philippines*, bespeurt: Doch zulks was men aan de Voorzigtigheid van den Heer *Fronstal* verschuldigd, die de barre en open leggende Kust van *California* op de Breedte van 31 Graden aandeed, en door de gewenste Gevolgen dezer Voorzigtigheid, niet tegenstaande de Schraalheid

der Kust, in staat gestelt wierd, van zyne Reis gelukkiglyk te kunnen vervorderen. Hy zoude nog meerder Gemak en Geryf voor zyn Schip gevonden hebben, indien hy aldaar eene bequaame Volkplanting had aangetroffen, door dewelke hy van Geneesmiddelen, Provifien en allerlei Ververfchingen had kunnen voorzien worden.

Het Besluit van al het voorenstaande komt hier op uyt, dat het Gevoelen van den Lord *Anson*, aangaande den Cours der Reize van de *Philippines* zeer goed en wel getroffen is. Maar daarbeneven dient aangemerkt te worden, dat, om hetzelfde werkftellig te maken, het volstrekt noodzakelyk zy, altoorens eene Ternerderzetting van *Spanjaarden*, of van *Indianen*, die der *Spanjaarden* Vrienden zyn, aldaar te hebben; of wel eene van alles voorziene Volkplanting en Bezetting te *Puerto de San Diego*, of te *Cabo Mendocino*, of in een ander nog verder gelegen Gewest, om tot eene vaste en veilige Bergplaats der Galjoenen uyt de *Philippines* te kunnen dienen; en nademaal zodanig eene Ternerderzetting voor die Eilanden zeer voordeelig is, zo zoude het mogelyk niet zwaar vallen, tegenwoordig diergelyk eene Volkplanting of Bezetting van dezelve aldaar aan te leggen, en wel onder gelyke Maatregelen en Voorzieningen, als men zulks reeds voor anderhalf Eeuwen heeft gepoogt in stand te brengen, en ook by Koning *Philippus III.* daartoe de nodige Penningen opgeschoten wierden.

De Heer *Walter* voegt verder daarby, dat de Lading van het Galjoen (alhoewel op zes honderd duyzend Ryksdaalders bepaald, doch altoos die Waarde ver te boven gaande) in de Terugreize onder de Goederen uyt de *Manilla* geschaart wordt, en dat de *Jesuiten* het grootste en beste Deel daarin hebben. Mogelyk heeft de Lord *Anson*, of zyn Schry-

zyne Reis ge-
ly zoude nog
chip gevonden
ame Volkplan-
e hy van Ge-
Verfchringen

e komt hier op
Anfon, aan-
de *Philippines*
r daarbeneven
, om hetzelfde
oodzakelyk zy,
Spanjaarden,
den Vrienden
van alles voor-
Puerto de San
een ander nog
waste en veilige
Philippines te kun-
e Ternederzet-
g is, zo zoude
woordig dier-
g van dezelve
elyke Maatre-
zulks reeds
gt in stand te
us III. daartoe
erden.

aarby, dat de
zes honderd
ch altoos die
terugreize on-
chaart wordt,
ste Deel daar-
Anfon, of zyn
Schry-

Schryver, zodanig eene Onderrechting van den eenen of den anderen Lorrendraaijer bekomen, die aldaar gevangen, en een volslagen Vyand van alle geestelyke Orden, en wel voornamentlyk van die der *Jesuiten* geweest is. Doch het komt my waarschynelyker voor, dat het Oogmerk des Schryvers omtrent deze Aanmerking, ten opzigte der geestelyke Orden, geweest is, om slechts het Gemeen van *Londen* te behagen. Het is de Tyd en de Mocite niet waard, deswegen in eene formeele Wederlegging te treden; gansch *Spanjen*, *America* en de *Philippines* zyn zeer wel onderrecht, op wat wyze deze Handel gedreven wordt, en niet minder kundig in alle de Schikkingen en Keuren, aangaande denzelve van tyd tot tyd gemaakt en vastgesteld. De Lading der Galjoenen behoort voor het grootste Gedeelte aan de Kooplieden dier Eilanden, en gevolgelyk ook, by de Terugkomst, het meerder Deel der daaruyt gemaakte Producten. De Geestelyken hebben waarlyk de Vryheid van eenig gering Aandeel in derzelve Tonnage; want hoe zouden zy anderzins, by wyze van Ruyling, zig zelve kunnen voorzien van zodanige Goederen uyt *America* en *Europa*, als zy van tyd tot tyd noodig hebben? En dit Aandeel is doorgaans, zonder eenig Onderscheid van Orde, voor alle de Geestelyken, en dus ook voor de *Jesuiten*, op eenen gelyken Voet geregeld; het is'er ook zo ver van daan, dat zy ooit zouden gepoogt hebben de bepaalde Grenzen te buyten te gaan, dat men in tegendeel Voorbeelden kan te herde brengen, hoe meenigvuldige maalen de Geestelyken geklaagt hebben, dat zy in de aan hen toegestaane Rechten zelve, tegen de Keuren aan, verkort zyn geworden. Dus is de Beschuldiging van den Heer *Walter* ten eenemaal valsch, en moet in *America* en de *Philippines* tot Stof van Uytlachging verstrekken. Maar

om zulke Beschuldiging te doen gelden, moest hy zig van het Gezag van den Lord *Anson* bedienen, en daaronder schuylen, om de *Engelzen* te doen geloven, dat de Belangen en Inzigten, door dewelke de *Jesuiten* en andere catholyke Geestelyken bewogen worden na de *Indiën* te gaan, ééne en dezelve zyn met die der *Engelzen*, door dewelke zy na hunne Volkplantingen getrokken worden; en dat zy in de *Philippines*, in plaats van Onderwyzers der Leerlingen en Herders der Zielen te zyn, als de eenigste Kooplieden aldaar, hunnen Tyd met Winst en Woeker zouden doorbrengen.

Het was nog niet genoeg, de *Jesuiten* als Hoofden van den ganschen Handel te *Manilla* ten toon te stellen, daar zy echter aldaar, meer dan elders, onder de grootste Armoede, Ongemakken en Verdrukkingen leggen te worstelen: De verouderde Haat en Afkeer, waarmede de Engelze *Protestanten* tegen de *Jesuiten* vooringenomen en overkropt zyn, vereischte nog iets meer van de Pen van den Heer *Walter*. Dienvolgens, en om aan zyne Landgenoten nog meer Genoegen te geven, neemt hy ook den Zamenhang tusschen de *Philippines* en *California* te baat; van begrip zynde, dat derzelver Zendingen en hun tegenwoordige Toestand, om redenen voorz., niet met stilzwygen behooren voorby gegaan te worden, Hy zegt dan, dat alhoewel zedert de eerste Ontdekking van *California* zommige Zendingen dat Gewest van tyd tot tyd bezocht hadden, derzelver Dienst echter aldaar vruchteloos was geweest, tot dat de *Jesuiten*, door eere ruyme en ryke Begiftiging van den edelmoezigen en godvruchtigen Marquis de *Valero* aangespoord en ondersteund, na dat *Half-Eiland* overquamen, en aldaar eene aanmerkelyke Zending oprichteden.

Uyt hetgeen wy hiervooren geschreeven hebben, komt echter te blyken, dat de Heer *Walter*, omtrent de Oprechting der Zendingen in *California*, zeer qualyk onderrecht zy: Hy had, zonder buyten *Europa* te gaan, daarvan een genoegzaam Bericht in de *Lettres Edifiantes*; in de *Dictionaire Historique de Morery*, en in andere Boeken kunnen vinden. De Marquis de *Valero* vond, wanneer hy Onderkoning was, die Zendingen reeds aangelegd; alhoewel men niet kan ontkennen, dat desselfs Edelmoedigheid en Godvruchtigheid uytsteekend geweest zy; doch hy heeft nooit iets van zyn eigen aan de Zendingen van *California* gegeven, gelyk desselfs luyferryke Voorzaat de Hertog van *Linares* gedaan heeft.

Verder zo voegt de Heer *Walter* daarby, dat de voornaamste Ternederzetting der *Jesuiten* te *Cabo San Lucas* was, en dat zy aldaar een groot Getal *Indianen* byeen verzamelt hadden, dewelke door hen in den Landbouw en Handwerkzelen onderwezen wierden: Dat zy tegenwoordig aldaar eenen aanzienelyken Oogst van Wynen hadden, dewelke van Smaak waren, gelyk de Middel-Soorten van *Madeira*.

Hier begaat hy wederom eenen Misflag; want tot het Jaar 1736 toe, wanneer na de Vermoording der eerwaarde Vaders *Caranco* en *Tamaral* een nieuw Guarnisoen opgerecht wierd, zyn geenerhande Zendingen omstreeks *Cabo San Lucas* hersteld; ook zyn de Zendingen aldaar, ten opzigte van het Getal en den Inborst der *Indianen*, van weinig Belang, en byna geene Opmerking verdienende. Eveneens is het ook gelegen met derzelver Wyn-Oogst; want een groot gedeelte van Wynen wordt derwaards ter Uytvoer gebragt, en byna alhetgeen aan Wynen in *California* gewonnen wordt, gaat na buyten 's Lands.

om dat het Gebruik van dat Vocht den *Indianen* om rechtmatige Redenen verboden is.

De Heer *Walter* gelieft wyders nog te melden, dat de *Jesuiten* de eenigste Meesters en Beheerders van den Koophandel in *California* zyn, en dat alle hunne Moeite en Zorg nergens anders toe strekken, dan hunne Maatschappy te bevoordeelen; dat zy wyders alle hunne Opmerking op het Galjoen uyt de *Manilla* vestigen, van hetwelke hunne Kloosters binnen de voorsz. Stad de voornaamste Reeders en Eigenaars zyn: En om die Redenen, vaart hy voort, dragen zy de grootste Zorg, om alle Slach van Leeftocht en Ververfingen voor dat Schip in gereedheid te brengen; ook is aan *Cabo San Lucas* eene bestendige Wacht geplaatst, dewelke onophoudelyk moet uytzien, of 'er eenige vyandyke Schepen in Zee zwerven, die op het Galjoen, uyt de *Philippines* terug komende, leggen te loeren; zynde deze Kaap de beste Post van de gansche Waereld, om hetzelfde in te wachten. Ingevolge van deze tusschen de *Jesuiten* van *Manilla* en *California* bepaalde Maatregelen, is de Capitein van het Galjoen gelast, benoorden *Cabo San Lucas* de Wal te naderen, en zo dra hetzelfde ontdekt wordt, stecken de Inwoonders zekere Vuuren aan, op welke Seinen de Capitein zyne lange Boot, met twintig welgewapende Mannen, na Strand toe zendt, die de Brieven der *Jesuiten* uyt *Manilla* aan hunne Broeders in *California* overhandigen, en daarentegen de in gereedheid zynde Provisien aan Boord terugbrengen, en teffens verneemen, of 'er aan de Kaap ook eenige Kundschap zy omtrent het kruysen van Vyanden langs de Kust. Indien de Capitein dan verwittigt wordt, dat 'er niet voor hem te vreezen zy, dan stevent hy na *Cabo San Lucas* toe; van daar na *Cabo Corientes*, en wyders langs de Kust na *Aquapulco*.

Dus

en *Indianen*

re melden, dat
 eheerders van
 n dat alle hun-
 strekken, dan
 ; dat zy wy-
 galjoen uyt de
 nne Kloosters
 te Reeders en
 aart hy voort,
 lle Slach van
 hip in gereed-
 n *Lucas* eene
 onophoudelyk
 e Schepen in
 uyt de *Philip-*
 n; zynde de-
 Waereld, om
 van deze tus-
California be-
 i het Galjoen
 de Wal te na-
 ordt, stecken
 p welke Sei-
 t twintig wel-
 endt, die de
 nne Broeders
 tegen de in
 erugbrengen,
 p ook eenige
 yanden langs
 vittigt wordt,
 an stevent hy
Cabo Cori-
uapulco.

Dus

Dus verre gaat de Heer *Walter*, die Geloof ver-
 dient omtrent zyn Bericht aangaande de Zendelingen
 der *Jesuiten* aan *Cabo San Lucas*, dewelke Zorg
 dragen, dat het Galjoen der *Philippinos* van Ver-
 verschingen voorzien worde; hy mogt teffens daar-
 by gevoegt hebben voor de Overneeming, Verlig-
 ting en Genezing der Zieken. Deze Dienst van
 Liefde en goede Policy, erkennen de *Jesuiten* al-
 leen, beneden alle Vergelding te zyn; ten minsten
 kan zy hunnen brandenden Yver en innigst Verlan-
 gen niet evenaaren, hetgeen men aan de alleruyter-
 ste Schraalheid van 't Land behoort te wyten. Ech-
 ter moet men dien Onderstand, mitsgaders de aan
 de Kaap geboudende Schildwacht, en het Bevel, dat
 het Schip der *Philippines* dezelve moet aandoen,
 niet aan eenige by de *Jesuiten* genomene Maatre-
 gelen toeschryven; maar enkel en alleen aan de
 wyze Voorzieningen, by de Koningen van *Spanjen*
 daaromtrent gedaan, dewelke reeds in het begin
 van den Koophandel op de *Philippines* de Noodza-
 kelykheid bezeften, dat voor de van daar komende
 Schepen eene verzekerde Aanvaart in *California*
 moest bezorgt worden; en zulks was onder anderen
 de voornaamste Beweegreden tot het ondergaan van
 zo grooté Kosten en machtige Toerustingén, door
 en met dewelke men zo meenigmaal gepoogt heeft
 dit *Half-Eiland* tot een Wingewest te maken; al-
 daar Volkplantingen en Guarnisoenen op te rechten,
 en Havens aan te leggen. Ik zal nog daarby voe-
 gen, dat de Schildwacht, aldaar gehouden worden-
 de, om na eenigerhande Vyanden langs de Kust uyt
 te zien, en de Seinen, dewelke men aan de Galjoe-
 nen geeft, by de Soldaten, tot het nieuw Guarni-
 soen van *San Lucas* behoorende, waargenomen en
 gedaan worden.

Dit Guarnisoen wierd by de Maatschappy verzogt,

als eene ten hoogften noodige Beveiliging voor haare Zendingen ; doch hetzelve wierd niet te *Cabo San Lucas*, maar in de *Babia de la Paz*, binnen den Inham van *California*, aangelegt, werwaards het Galjoen niet kon komen. Eindelyk wierd ook een te *Cabo San Lucas* opgerecht ; en wel zeer wyslyk , om tot Dekking der Aanvaart van het Galjoen te kunnen dienen ; doch die Oprechting geschiedede buyten eenig het minste Verzoek der Maatschappy, maar alleen uyt hoofde van een Smeekschrift , door de *Philippines* ingediend , als van desselfs Noodzakelykheid volkomen overtuugd zynde , door de veelvuldig geleedene Schade en diergekochte Ondervindingen. Ook wierd het opgerecht by eenen Onderkoning , dien , alhoewel in den Schoot der Maatschappy opgevoed , echter niemand , dan een Vreemdeling , zal onderstellen , het Bestek der Maatregelen , by de *Jesuiten* slechts tot hun eigen Voordeel gemaakt en voorgeslagen , opgevolgt en volvoert te hebben.

Indien men geene andere Bewysstukken voor de Aangelegenheid van *California*, en voor de Guarnisoenen aldaar , kon overleggen ; dan zouden de Bedryven en Verrichtingen van de Vloot , onder den Lord *Anson* zelve , genoegzaam al het voorsz. kunnen bevestigen. Want zedert *California* , tegenwoordig ten eenemaal verwonnen , door *Spanjaarden* bevolkt en van Guarnisoenen voorzien is , kon die Vlootvoogd aldaar geene veilige Kyk-uyt en Bergplaats vinden , om op het Galjoen der *Philippines* te passen en hetzelve te overrompelen. En de Schryver zelve bekent ook , dat de *Cabo San Lucas* de beste Standplaats ter Waereld zy , om het voorsz. Galjoen in te wachten. Doch hy verkoor veel liever de ganfche *Zuyd-Zee*, tot aan het Eiland *Tinian* toe , door te kruyssen ; en wel niet zonder groot

groot Gevaar, gelyk een ander Schryver te boek geslagen heeft, zig tusschen de Eilanden van *Mariana* en de *Philippines* te posteren, om hetzelfde in de Engels van *San Bernardino* te overvallen.

Aangaande den Koophandel van *California*, zonder van de Duykery en den Paarelvangst te gewagen, als hebbende derzelve Manier en Wyze reeds beschreven, en aangetoont, dat de *Jesuiten* en de Soldaten daarin geen het minste Deel hebben, zal ik vry en ongedwongen erkennen en bekennen, dat de gansche Koophandel van het *Half-Eiland* in de Handen der *Jesuiten* zy; en indien ik zulks ontkende, dan zoude het Tegendeel zig van zelve openbaaren. De Koophandel zy aldaar zo gewigtig of gering als hy wille; ik vraag, met wien de *Europeanen* denzelven zullen dryven, indien 'er geene andere Handelaars dan *Jesuiten* te vinden zyn? Maar dewyl de Heer *Walter* ons dien Koophandel niet gunt, en wel deegelyk benydt, zo wensch ik, ter Vergelding zyner Vriendelykheid, dat de Handel van *Engeland* met *Spanjen* den eenen Dag of den anderen, hoe eerder hoe liever, met onzen in *California* op gelyken Voet moge geraaken.

De eenigste Waar, die uyt *California* vervoert wordt, bestaat in de geringe Wynen, hier en daar in de Zendingen gewonnen, en die in *Nieuw-Spanjen* verkocht wordt. Deze is het eenigste Voortbrengzel, en geen ander Geryf, Koopmanschap of Handwerkel kan van hier uytgevoert worden, dewyl dezelve in 't geheel niet te vinden zyn, ook geene de minste Hoop en Kans is en gezien wordt, om daartoe te geraaken. Daar is in tegendeel nauwlyks iets tot Voedzel of Dekzel te vinden, buyten hetgeen derwaards over Zee aangebragt wordt; en wanneer door het gebrek aan Schepen

pen, door het quaad Weér, of door andere Tegen-
spoeden de nodige Onderstanden uytblyven, dan
zyn de binnenlandse Zendelingen met de *Indianen*
in eenerhande Lot bedeed; namentlyk om naakt te
gaan en zig, om den Honger te stillen, met Wor-
telen, Groente en wilde Vruchten te behelpen.
Het eenigste Schip, by het welke dit *Half-Eiland*
voor eenige Jaaren aangedaan wierd, was het Gal-
joen uyt de *Philippines*, gelyk wy hiervooren ge-
zien hebben; wiens Capitein, tot Dankerkentenis
voor de aan hem geleverde Ververfchingen, aan de
Zendelingen van *Cabo San Lucas* eenige aan zyn
Boord zynde Gerieftlykheden vereerde. Dit is de
gansche Koophandel, van denwelken de *Jesuiten*
op *California* alleenlyk Meester zyn. Indien de
Heer *Walter* mogt willen wenschen, dat zyn Ge-
bed by den Hemel verhoort wierd, om den gan-
schen Handel van *Engeland* tot eenen zo hoogen
Top verheven te zien, wy zullen hem de Verhoo-
ring zyner Bede van herten toewenschen.

Dat de *Jesuiten* alle deze Ongemakken onder-
gaan, om het Welzyn der Maatschappy te vervor-
deren, is eene verzekerde Waarheid; dewelke ik
bercidwillig aan den Heer *Walter* betuyg en toesta;
doch de Maatschappy is geene uytgezondene Orde
voor haar zelve, maar betrekkellyk ten behoeve van
het Algemeen. Zy is afstammende van God, en by
hem ingesteld onder zodanige Regel, Tucht en
Bestier, dewelke zelfs by haare grootste Vyanden
moeten verwondert en geacht worden; enkel en al-
leenlyk, om den Dienst zyner algemeene Kerk te
vervorderen, en dat derzelve Ingelyfden getrouwe-
lyk ten Dienst behooren te staan van alzulke Natien,
van dewelke zy Onderdaanen zyn; ingevolge den
ganschen Inhoud en de Uytgebreidheid hunner In-
stellingen. Derhalven is het Voordeel en Doelwit
der

der *Jesuiten* alleenlyk in en op de Bereiking van die Eindens gevestigd, om heldhaftig in den Wyngaard des Heeren te arbeiden, zonder Zorg, zonder Hoop, zonder Begeerte, en zelfs zonder Aanneeming van eenigerhande Belooning; doch op eene gewettigde Wyze. Want zy arbeiden ten behoeve der Catholyke Kerk, als mede tot Nut en Voordeel der tydelyke en eeuwige Welvaart van alle Volkeren, van dewelke zy, onder de Regels hunner Orde, een wezendlyk Gedeelte uytmaken. De Zaak aldus begrepen wordende, zo neemt de Maatschappy alzulke Zorgen en Beslommeringen over haar, alleenlyk om haar eigen Best wille; dat is te zeggen, tot Behoudenis der Zielen van de *Jesuiten*, en tot Verwerving der geestelyke en tydelyke Welvaart en Zaligmaking haare Gebuuren. Dit is haar Oogmerk en Inzigt; dit is haar eenigst Doelwit; doch zulks is niet hetgeen de Schryver denkt, noch misschien geloofst.

Laatstelyk zegt de Heer *Walter*, als een Yveraar voor het Welzyn der Spaanse Natie, hoewel een Vyand van dezelve en haar Gevoelen te keer gaande, dat de Handel op en na de *Philippines* voor *Spanjen* zeer nadeelig en bederfelyk zy; dewyl de Zyde-Stoffen uyt *China*, en de Cattoenen van *Coromandel*, aan den Verkoop en Uytvoer der Zyde en Wollene Manufactuuren van *Valencia*, en van andere Steden in *Spanjen*, zeer nadelig zyn, en dat *Don Joseph Patinbo* in 't Jaar 1725 van Gevoelen was geweest, dat die Handel behoorde vernietigt te worden; doch dat het Belang der *Jesuiten* dien zwaaren Slag had weeten te keeren.

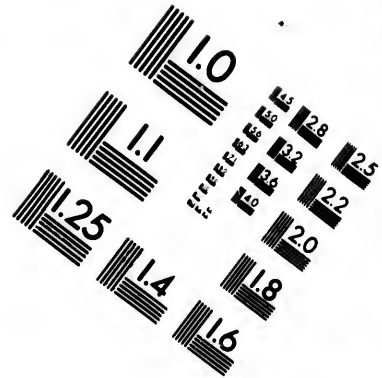
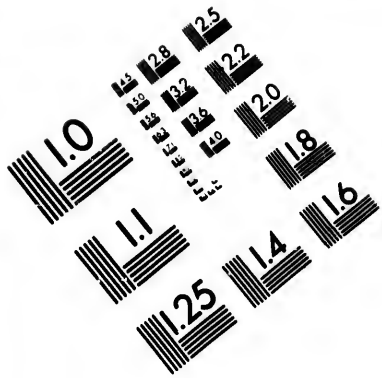
Indien ik door alzulke nietswaardige en hoonende Bedenklykheden kon opgehouden en gepaait worden, wanneer men een zo groot Voordeel onzer Natie zoekt te betwisten, dan zoude ik ten opzigte van

zodanig een Hoofdstuk zwygen; want ten minsten zoude myne Verdediging aangezien en gehouden worden, als voortkomende uyt het hoofdzakelykſt Belang, hetgeen de *Jesuiten*, volgens het zeggen van den Heer *Walter*, in den Koophandel op en na *Philippines* hebben. Mogelyk zal hy Kennis verkregen hebben, dat de *Jesuiten*, van deze hunne Zendingen gewagende, en herdenkende derzelve eigentyke Gesteldheid, wederom zouden mogen opwakkeren de voorgaande Benaauwdheden en Pogingen der Spaanſe Natie, om de aan haar beloofde Voordeelen uyt den Handel na de *West-Indiën* te verkrygen, die echter onder de verſcheidene Takken en Geſlachten dier Natie zeer wel gereguleerd is; en dat men door die Staatkundige Geſlepenheid hen zocht te misleiden en in geduurige Vrees te houden. Hoe het ook daarmede mag geſteld zyn, zo is echter zodanig eene Beweegreden te zwak, om eenigerhande Indrukzel op my te maken. Deze Bedryven zyn in *Aſien*, *America* en *Europa* bekend, en kunnen uyt hunne Natuur zelve niet verborgen blyven; want iedereen kan zeer ligtelyk van dezelve Onderrechting bekomen. De bloote Beveſtiging van den Heer *Walter* zal, hetgeen de ganſche Waereld ziet, niet kunnen opweegen, en wel voornamentlyk in zodanige Handelingen, waarvan hy geen Getuyge kan zyn. Aan de andere Zyde zal het redelykſte Gedeelte onzer Natie, voor dewelke ik ſchryf, myne Oprechtheid en goede Oogmerken moeten pryzen; en of ſchoon derzelve Begrippen met myne Gevoelens niet mogten overeenkomen, zo vlei ik my echter ten minſten, dat zy my niet zullen verdacht houden iets anders, dan de Bevordering van Gods Eer en Dienſt, en het Welzyn van het Gemeen te bedoelen.

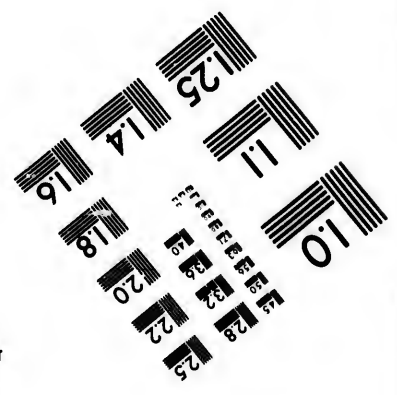
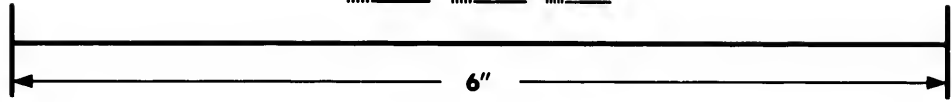
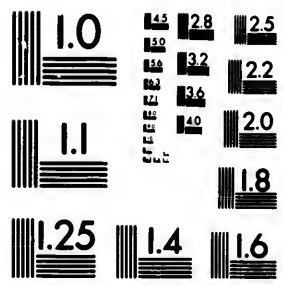
Ten dien opzigte vind ik my zelve verpligt beknop-

knoptelyk te zeggen, dat ik my wel onthouden zal te verklaren, of de Handel na de *Philippines* op den tegenwoordigen Voet voor *Spanien* schadelijk en verderfelyk zy, dan niet; maar dat 'er geen Middel of Weg te vinden zy, door dewelke, niet alleen de tegenwoordige geringe, maar zelfs ook een ganschelyk grootere Koophandel, zodanig zoude kunnen gevormt en geschikt worden, dat dezelve voor de Kroon in het algemeen, wier Onderdaanen de Inwoonders van beide die Gewesten zyn, of in het byzonder voor *Oud-Spanjen* niet nadelig zoude zyn, zulks is eene Zaak, die ik niet geloven kan. Waarin nu deze Middelen en Wegen mogen bestaan, zulks is zo vreemd voor myn Beroep, als het myne Bevatting te boven gaat. Hetgeen ik 'er van weet, is, dat *Spanjen* ten tyde der Regeering van *Carolus V.* zig ten hoogsten Top van Voorspoed en Welvaart verheeven zag: Het Getal van desselfs Steden en Inwoonders, zynde de Grondvesten der Gelukzaligheid van eenen Staat, was merkelyk grooter; niet alleen de Steden, maar zelfs de kleinste Gehuchten krieden van Volk en Handwerkslieden: De Voortbrengzels van 't Land waren dubbeld, en een gelyke Aanwas wierd ook omtrent het Vee gezien. *Spanjen* voerde eenen Koophandel van zyne eigene Waaren, en in zyne eigene Schepen na *Italien*, *Vrankryk*, de *Nederlanden* en het *Noorden*; had alom in alle Plaatsen zyne Kooplieden en Factooren, gelyk men kan zien in de *Ordinancias de Consulado*, of de Wetten en Keuren der *Commercie-Compagnie te Burgos*; wyders zeer aanzienelyke Ladingen na de *Indiën*, en deze bestonden voornamentlyk uyt eigene Producten en Manufactuuren, wier Stapel te *Toledo* was, alwaar zy, als in het algemeen Magazyn, opgelegd wierden; gevolgelyk bleven de Voordeelen

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25

01
02

len van den Koophandel, de Penningen, en andere verbazende Schatten der *Indiën* in handen der Natie, zonder iets, of ten minsten, zeer weinig van dezelve, by wege van eenen verderflyken Handel, onder Vreemdelingen en Buytenlanders te verspreiden. Toen was het, dat de wyze Schikkingen der Catholyke Koningen, ten behoeve van den binnen-en buytenlandsen dadelyken Koophandel en de Zeevaart van *Spanjen*, in haare volle Kracht bevonden wierden; zy waren wezendlyk dezelve, dewelke hedendaags by andere Natien gevolgt worden, en waaraan dezelve den Bloei van haaren Koophandel en Vermogen ter Zee verschuldigd zyn. Hiertoe behoorden de Aanlegging van nieuwe Dokken; de Aanmoediging tot alle Kunsten en Wetenschappen, welke tot de Zeevaart betrekkelyk zyn; het bepaalen van Belooningen voor den Scheepsbouw; voor het aanbrenge van Timmerhout, Masten en Touwwerk; het verleenen van Octroijen aan degeenen, die de zwaarste Schepen voerden, en de Ladingen op de beste wyze wisten te stouwen; het weeren en affchaffen der Misbruyken en Knevelaryen ten opzigte der Tollen en Havengelden; het doen uytgeven van billyke en rechtvaardige Willekeuren ten opzigte van alle Neeringen en Hanteeringen binnen het Koningryk, en derzelver naauwkeurige Handhaving; het affchaffen der besommerende Veelvuldigheid van Rechtsbannen; de Beveiliging der Wegen door de *Santas Hermandades**; de herhaalde Verbetering van 't Alloy der Munten; het doen vieren der heilige Dagen, zonder dezelve te vermeerderen; het vernietigen van Inposten en Lasten

(*) Een Broederschap in *Spanjen*, opgericht ten tyde eener groote Verwarring, om de Straatroveryen te betcugelen en uyt te roejen, hetgeen nog tot den huydigen Dag in wezen is. Hierdoor kan men alom zeer veilig reizen; zynde dit Broederschap overal door het gansche Koningryk verspreid.

Lasten, waardoor de Onderdaanen geplaagt en gedrukt worden, en van dewelke het Gemeen weinig Voordeel heeft; het verlaagen van Tollen en Rechten, en het te boek zetten van dezelve op eene klare en duydelyke wyze, om alle Bedrog en Knevelary te verhoeden; het verhoogen der Rechten op het inbrengen der binnenlandze Producten voor de Helft, eenige ruuwe en onbearbeide Goederen uytgenomen; het Bevel, dat in zommige Havens Verzekering gegeven worde, dat voor de van buyten ingebragte Goederen derzelve Waarde in binnenlandze Producten moge uytgevoert worden; het vergunnen aan Steden en Provincien, om, zo veel mogelyk is, op gelyken Voet in den Koophandel en desselfs Voordeel te mogen deel neemen; het bevorderen van overvloedigen Voorraad van gewoone Provifien, door alom derzelve Pryzen te bepaalen; het verpligten der Hoofden van de Natie, der Magistraten van de Steden en de Edelen van 't Koninkryk, om deze Beveelen altoos en strengelyk te doen nakomen; en eene meenigte andere tot de Policie betrekking hebbende Artykels, door dewelke gedurende eenen Reeks van Jaaren het Lichaam der Monarchy in zodanig eene Macht, Uytgestrektheid en Luyster verheven zat, dat hetzelve daardoor den Na-yver, de Jaloersheid en Razerny van gansch *Europa* gaande maakte. Zie daar de Gesteldheid der Natie ten tyde van Koning *Carolus V.*, en vermits dezelve kon zy, met alle Eer en Luyster, de groote Ondernemingen en onnoemelyke Uytgaven van dien alles bestaan durvenden Monarch, zomwylen genoodzaakt en zomwylen willekeurig, krachtadigst ondersteunen.

Niet tegenstaande deze overgroote Gelukzaligheid van *Spanjen* te dier tyd, zo leide men echter toen en in de volgende Jaaren te meermalen toe, om de hier

vooren in 't breede aangehaalde Poogingen, ter Beveiliging van een Gedeelte der *Ooft-Indiën* en derzelve Koophandel van de Zyde van *America*, werkstellig te maken. Men hield het voor eene Commerce van *Oud-Spanjen* in *America* gansch niet nadeelig te zyn, derwaards de Speceryen en andere Waaren, uyt de Eilanden en van de oostelyke Kusten van *Asien*, over te brengen; en wel ten tyde, wanneer *Spanjen* een zo onbeschryfelyk groot Overschot van Goederen te koop had, en desselfs Schepen en groote *Caravelas* na de meeste Gewesten der Waereld voeren, geladen met desselfs eigene Producten en Manufacturen. Waarom zoude hetzelfde niet wederom kunnen geschieden, wanneer *Spanjen* van meer Goederen ter Uytvoering, dan tegenwoordig, voorzien was, en dezelve in zyne eigene Schepen kon laden, zonder die van Vreemdelingen daartoe te gebruyken, waarin thans het Geval hoofdzakelyk bestaat? Toen ter tyd was het Vertier in *America* van gering Belang, en kon gemakkelyk met Goederen uyt *Spanjen* geboet worden. Tegenwoordig is hetzelfde aldaar groot, en *Spanjen* kan hetzelfde niet onderschragen. Toen ter tyd waren de Producten en Manufacturen van *Spanjen* meenigvuldig, en tegenwoordig maar weinig. Toen ter tyd wierd het Zilver en Goud door Kunstenaars en Werklieden in *Spanjen* verarbeid; nu valt het in de tweede Hand van Vreemdelingen. Toen ter tyd had *Spanjen* geene Mededingers na den Handel in *Asien*, uytgenomen de *Portugeesen*, en die waren onze Vrienden, en, om zo te spreken, zelfs onze Broeders: Tegenwoordig hebben alle Natien daarin Deel genomen. Nogthans wierd toen ter tyd het gewigtig Commerce van de *Ooft-Indiën* waardig geschat, om door zulk eene Verscheidenheid van Maatregelen vervordert te worden. En zoude men
 ons

ons als nu willen doen denken, dat de *Spaanse* Natie tegenwoordig onmachtig zy, hetzelfde op eenigerhande Wyze te konnen herstellen; dat het in haare tegenwoordige Gesteldheid zeer verderfelyk zy, en, zo klein als het is, diende opgegeven te worden, zonder de groote en gunstige Gelegenheden gade te slaan van hetzelfde te doen aangroeijen?

Aldus denkt de Heer *Walter*; en ik geloof, hy zoude geen gering Vermaak scheppen in dezelve Gedachten, was het mogelyk, den *Spanjaarden* te kunnen instampen. Ten opzigte zyner eigene Natie bespeur ik, dat hy in zyn Verhaal het Voordeel, aan dezelve door den Handel op *China* en de gansche Kust der *Oost-Indien* toevloeiende, hoogstategelyk opvyzelt, en zig bezig houdt, de groote Aanglegenheid voor de Britse Kroon te betoogen, wanneer het dezelve behaagde, haare Ternederzettingen in deze Gewesten te ondersteunen en te doen aangroeijen. Wy hebben aan den anderen kant gezien de dappere Poogingen der *Engelzen*, om derwaards uyt *Engeland* eenen korteren Doortocht te vinden, als mede de Begrooting der Voordeelen, dewelke uyt zodanig eene Ontdekking zouden komen te spruyten. Behalven en buyten dat komt, uyt de vuurige Na-yvering tusschen de Engelse en Franse Oost-Indise Compagnien, genoegzaam te blyken, hoe verre beide deze Natien vervreemd zyn van te ondersteunen, dat haare Europeïse Koophandel door dien op de *Oost-Indiën* zoude verkracht en ontzenuwt worden.

Wie zal uyt dien hoofde wel willen geloven, dat de gansch ongemeene Handel der *Engelzen* een uytmuntend Voordeel toebrengt aan de Kroon van *Groot Britanniën*, die de Waereld, als eene Zondvloed, met Goederen, Stoffen en Manufacturen van allerlei Slach overstroomt, en te gelyk onder-

derstellen , dat daarentegen de jaarlykze Handel van een enkeld , uyt de *Philippines* komend Schip, niet alleen voor de Kroon van *Spanjen* schadelyk en bederfelyk zoude zyn , (hetgeen ik echter tegen-spreek) om dat de Zyde uyt *China* en het Cattoen uyt *Coromandel* het Vertier der weinige Zyde en Stoffen , dewelke in *Valencia* en in andere Steden van *Spanjen* gefabriceert worden , zeer belemmeren ; maar ook daarenboven nog staande houden, dat men geenerhande Middel zoude weeten te vinden , om over de *Philippines* met de *Oost-Indiën* eenigen Handel te dryven , die voor *Oud-Spanjen* niet nadeelig en schadelyk zoude zyn ?

Niet alleen *Engeland* , maar ook *Holland* , *Vrankryk* , *Zweedden* , *Denemarken* en *Pruyssen* , vervorderen hunnen Handel in de *Oost-Indiën* dagelyks , en echter bespeurt men niet , dat de Zyde uyt *China* en de Cattoenen uyt *Coromandel* het Vertier hunner eigene Lynwaten en Stoffen belemmeren ; want van beide dezelve wordt eene groote Meenigte na *Spanjen* overgebracht , om tegen de Muntsoorten , die wy uyt *America* ontfangen , te verruilen . *Portugal* , hetgeen een Smaldeel van *Spanjen* is , voert na de *Oost-Indiën* eenen voordeeligen Handel , maar niet zo sterk , als het wel zoude kunnen en mogen doen . Het heeft , eveneens als *Spanjen* , zyne Bezittingen in *America* , En ook aldaar een groot Vertier en Slyting van *Asiatise* Waaren , die veel beter koop dan de *Europeïse* zyn . Is dan de Kroon van *Spanjen* maar de eenigste onder alle andere , die diergelyk een Voorbeeld niet kan volgen , en gelyke Maatregelen nemen , als alle de andere Natien van *Europa* daartoe verkooren hebben , wanneer hetzelfde boven hen eene veel grootere Bequaamheid en meerder Gelegenheid tot dien Handel heeft ?

Ik zoude gevoeglyk kunnen denken, dat de Heer *Walter* zeer wel in zynen Schik zoude zyn, indien de *Spanjaarden* den Handel op *Manilla* lieten vaaren, en de *Philippines* aan haar eigen Noodlot overgaven, dewyl zy, buyten den Handel na *America* en *Europa*, niet kunnen gehandhaaft worden; en de *Engelzen* middelerwyle de zoo zeer gewenschte Doorvaart na de *Zuydzee*, in 't Noorden van *America* en boven *California*, mogten uytvinden, welke Doorvaart niet ganschelyk ontkend en opgegeven is, maar mogelyk nog wel den eenen of den anderen Tyd ontdekt en uytgevonden zal worden; dan zouden zy henzelfen aan beide de Zyden dier Doorvaart kunnen vast zetten, en daardoor de *Engelze* Domeinen van 't Noorden na het Zuyden van *America* uytbreiden, en aan onze Bezittingen komen te paalen. Indien eenige *Engelze* Volkplantingen en Guarnisoenen langs de Kust van *America*, aan de *Zuydzee* ter zyde van *Cabo Mendocino*, of lager na beneden op *California* zelve, aangelegt wierden, dan zoude die Natie buyten alle Tegenpraak als eene Meesteresse over die Zee en derzelve Koophandel regeeren, en in staat zyn van de *Spaanse* Gewesten te Water en te Land te doen vreezen; dezelve van alle Zyden te knellen, en goede Kans ziende, uyt het Oosten, Westen, Noorden en Zuyden met Geweld te benaderen. Maar door Gods Goedertierenheid, en de nieuwe Kloekmoedigheid, dewelke het wys Bestier der tegenwoordige allergelukkigste Regeering aan de Natie van alle Staat en Rang ingeboezemt heeft, zal men kunnen hoopen, en verzekerd zyn, dat zy zal voortvaaren, in de *Zuydzee* en de noordelyke Gewesten van *America*, zodanige Middelen te beraamen, die alle den Toeleg, die by eenige andere Natie, die haare Macht en Luyster aan ons Verzuym en

Achteloosheid verschuldigd is, kunnen veydelen en in den Rook doen verdwynen.

Hetgeen de Heer *Walter* van *Don Joseph Parinbo* gelieft ter neder te stellen, is volstrekt bezyden de Waarheid. Ik vraag hem: Of de *Engelzen*, die veelvuldige Gelegenheid gehad hebben het Character van dien Staatsdienaar te leeren kennen, zo gemaklyk kunnen geloven, dat hy in 't Jaar 1725 van Gevoelen geweest zoude zyn, dat de Handel na de *Philippines* behoorde opgeheven te worden? Wel is waar, dat omtrent dien Tyd tusschen de Kooplieden van de *Philippines* en die van *Nieuw-Spanjen*, aangaande de Tonnage en de Quantiteit en Qualiteit der Lading van de Galjoenen, hevige Verschillen gerezen waren; doch dat deze omzigtige en wyze Staatsdienaar, gansch niet geneigd, de algemeene Belangen der Kroon naar den Lceest der grilzieke Luymen van zommige weinige Kooplieden te schoeijen, van Oordeel en Gevoelen geweest zy, dien ganschen Handel te vernietigen, is eene Vaststelling zonder de allerminste Gegrondheid. Daarenboven is het eene volslagene Onwaarheid, dat het Belang der Maatschappy der *Jesuiten* dien Slag zoude afgekeert hebben. *Don Joseph Parinbo* was een Man, op wien geenerhande Invloed van diergelyke Natuur eenigen Vat had, om in zaken van zodanig eene Aangelegenheid en Gewigt, zig te laten overhaalen tot de Goedkeuring van een Bestek, hetgeen andere wilden ter uytvoer gebragt hebben. Men kan insgelyks klaarblykelyk aantoonen en bewyzen, dat de Maatschappy der *Jesuiten* zig met deze hevige Verschillen in het allerminste niet bemoeit hebbe. Eindelyk en na dat alles, of deeze Staatsdienaar ooit eenige Gedachten van die Natuur, en tot den Handel na de *Oost-Indiën* betrekkelyk, moge gevoedt hebben, zulk

zulks gelieve de onzydige Lezer na te leiden, door de Vergelyking van zyn Oordeel met het hiervooren, in het derde Deel en dertiende Hoofdstuk, aangehaalde Gevoelen van den schanderen Cardinaal *Alberoni*, die weinige Jaaren te vooren de Staatsdienaar van dienzelfen Vorst was, en aan wien de waardige Heer *Patinbo* voornamentlyk zyne Bevordering had te danken.

E I N D E.

delen en
Joseph Pa-
 kt bezy-
 ngelzen,
 ben het
 kennen,
 jaar 1725
 andel na
 worden?
 fchen de
Nieuw-
 Quantiteit
 , hevige
 omzigti-
 geigd, de
 Leest der
 ooplieden
 geweest
 , is eene
 rondheid.
 waarheid,
Witten dien
Joseph Pa-
 ande In-
 had, om
 d en Ge-
 uring van
 ytvoer ge-
 rblykelyk
 appy der
 n in het
 yk en na
 nige Ge-
 del na de
 hebben,
 zulks

